

Rocznik Statystyczny Województwa Pomorskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W GDAŃSKU
STATISTICAL OFFICE
IN GDAŃSK

Statistical
Yearbook
Pomorskie
Voivodship

2014

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*

Przewodniczący *President*

Jerzy Auksztol

Redaktor główny *Editor-in-chief*

Małgorzata Buńko

Członkowie *Members*

Beata Bojarska, Barbara Brzezińska, Arkadiusz Grzenia
Jacek Maślankowski, Anna Mistrzak, Aleksandra Sarnowska, Alicja Smoleń

Opracowanie merytoryczne *Editorial supervision*

Zespół pracowników Urzędu Statystycznego
w Gdańsku

Team of the Statistical Office in Gdańsk

**Redakcja techniczna, tłumaczenie,
grafika i skład komputerowy**

***Technical supervision, translation, computer
graphics and typesetting***

Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych
Referat Analiz i Opracowań Zbiorczych

*Pomeranian Centre for Regional Surveys
Department of Analyses and Aggregated Studies*

Projekt okładki *Cover design*

Lidia Motrenko-Makuch

Druk okładki *Printing of cover*

Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie

Statistical Publishing Establishment in Warsaw

WYDAWCA *EDITOR*

Urząd Statystyczny w Gdańsku

Statistical Office in Gdańsk

ul. Danusi 4, 80-434 Gdańsk
tel. 58 768-31-00, 58 768-31-30
fax 58 768-32-70,

e-mail: SekretariatUSGDK@stat.gov.pl
<http://gdansk.stat.gov.pl>

**Przy publikowaniu danych US
prosimy o podanie źródła**

***When publishing SO data
please indicate source***

ISSN 1640-0046

Druk: Urząd Statystyczny w Olsztynie, 10-959 Olsztyn, ul. Kościuszki 78/82

Nakład: 112 egz. Format B-5. Cena 27,00 zł.

Oddano do druku: grudzień 2014 r.

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Gdańsku przekazuje Państwu kolejne wydanie **Rocznika Statystycznego Województwa Pomorskiego**. Publikacja prezentuje obszerny zestaw informacji statystycznych charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą oraz stan środowiska naturalnego województwa.

Dane statystyczne pogrupowane zostały w 23 działach tematycznych. Poprzedzają je uwagi ogólne (zawierające obszerne wyjaśnienia metodyczne i zakresowe) oraz tablice przeglądowe. Całość wzbogacona została wykresami.

Publikacja, poza wydaniem książkowym, dostępna jest na płycie CD oraz na stronie internetowej Urzędu <http://gdansk.stat.gov.pl>.

Oddając do rąk Państwa publikację **Rocznik Statystyczny Województwa Pomorskiego 2014** dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje, które stanowią cenną inspirację do kształtowania i wzbogacania jego treści.

Mam nadzieję, że zaprezentowane informacje okażą się interesujące i zachęcą Państwa do analizy i obserwacji przemian zachodzących w społeczno-gospodarczej strukturze naszego województwa. Czytelnikom zainteresowanym danymi według podregionów, powiatów i gmin polecam wydawaną przez Urząd Statystyczny w Gdańsku równocześnie z Rocznikiem pozycję – *Województwo Pomorskie 2014 – Podregiony, Powiaty, Gminy*.

Jerzy Auksztol
Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Gdańsku

Gdańsk, grudzień 2014 r.

Preface

*The Statistical Office in Gdańsk presents a successive edition of **The Statistical Yearbook of the Pomorskie Voivodship**. The publication comprises a wide range of statistical information characterizing the social and economic situation, as well as the condition of the natural environment in the voivodship.*

Statistical data are grouped in 23 thematic chapters. They are preceded by general notes (including detailed explanation of methodology and scope of the study) and the review tables. The publication is enriched with graphs.

This publication, apart from printed edition, is also available on CD and the website of the Office <http://gdansk.stat.gov.pl>.

*Presenting the publication **The Statistical Yearbook of the Pomorskie Voivodship 2014** I would sincerely like to thank all persons and institutions for their information and suggestions which have provided valuable inspiration for shaping and enriching the content of the Yearbook.*

I hope that the information presented here will raise interest and encourage readers to analyze and observe the changes taking place in the socio-economic structure of our voivodship. To the readers interested in acquiring data by subregions, powiats and gminas, I recommend a separate, issued simultaneously with the Yearbook, publication Pomorskie Voivodship 2014 – Subregions, Powiats, Gminas.

*Jerzy Auksztol
Director
of Statistical Office
in Gdańsk*

Gdańsk, December 2014

SPIS RZECZY

CONTENTS

	Str.
	<u>Page</u>
Przedmowa	Preface 3-4
Spis tablic i wykresów	List of tables and charts 6-21
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	Symbols. Abbreviations 22-23
Uwagi ogólne	General notes 24-29
Tablice przeglądowe	Review tables
I. Województwo na tle kraju w 2013 r.	<i>Voivodship on the background of the country in 2013</i> 30-35
II. Ważniejsze dane o województwie	<i>Major data on the voivodship</i> 36-53
Działy	Chapters
I. Geografia	<i>Geography</i> 54-57
II. Stan i ochrona środowiska	<i>Environmental protection</i> 58-79
Podział administracyjny i samorząd terytorialny	<i>Administrative division and territorial government</i> 80-84
III. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości	<i>Public safety. Justice</i> 85-95
IV. Ludność	<i>Population</i> 96-125
V. Rynek pracy	<i>Labour market</i> 126-163
Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	<i>Wages and salaries. Social security benefits</i> 164-175
VII. Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i> 176-182
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania	<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i> 183-198
X. Edukacja i wychowanie	<i>Education</i> 199-232
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	<i>Health care and social welfare</i> 233-250
XII. Kultura. Turystyka. Sport	<i>Culture. Tourism. Sport</i> 251-266
Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne	<i>Science and technology. Information society</i> 267-282
XIV. Ceny	<i>Prices</i> 283-286
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	<i>Agriculture, hunting and forestry</i> 287-318
XVI. Przemysł i budownictwo	<i>Industry and construction</i> 319-331
XVII. Transport i łączność. Gospodarka morską	<i>Transport and communications. Maritime economy</i> 332-362
XVIII. Handel i gastronomia	<i>Trade and catering</i> 363-367
XIX. Finanse przedsiębiorstw	<i>Finances of enterprises</i> 368-380
XX. Finanse publiczne	<i>Public finance</i> 381-388
XXI. Inwestycje. Środki trwałe	<i>Investments. Fixed assets</i> 389-397
XXII. Rachunki regionalne	<i>Regional accounts</i> 398-402
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej	<i>Entities of the national economy</i> 403-410

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ I	CHAPTER I		
GEOGRAFIA	GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne	<i>Geographic location</i>	1	54
Powierzchnia i granice w 2013 r.	<i>Area and borders in 2013</i>	2	54
Układ pionowy powierzchni	<i>Elevations</i>	3	55
Większe rzeki	<i>Principal rivers</i>	4	55
Większe i głębsze jeziora	<i>Larger and deeper lakes</i>	5	56
Temperatury powietrza	<i>Air temperatures</i>	6	57
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, uśłonecznienie i zachmurzenie	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness</i>	7	57
DZIAŁ II	CHAPTER II		
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	58
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wy- korzystaniu powierzchni województwa	<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use</i>	1(8)	66
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes</i>	2(9)	68
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospoda- rowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land</i>	3(10)	68
Pobór wody na potrzeby gospodarki naro- dowej i ludności	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population</i>	4(11)	69
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	<i>Water consumption for needs of the national economy and population</i>	5(12)	69
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napelniania stawów rybnych	<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling fish ponds</i>	6(13)	69
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowa- dzone do wód lub do ziemi	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground</i>	7(14)	70
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposaże- nia w oczyszczalnie ścieków	<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed</i>	8(15)	70
Oczyszczalnie ścieków	<i>Wastewater treatment plants</i>	9(16)	71
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality</i>	10(17)	72
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality</i>	11(18)	73
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	<i>Area of special nature value under legal protection</i>	12(19)	74
Parki narodowe	<i>National parks</i>	13(20)	74

	Tabl. Table	Str. Page
Rezerwy przyrody	<i>Nature reserves</i>	14(21) 75
Parki krajobrazowe	<i>Landscape parks</i>	15(22) 75
Pomniki przyrody	<i>Monuments of nature</i>	16(23) 76
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania	<i>Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas</i>	17(24) 76
Odpady według rodzajów w 2013 r.	<i>Waste by type in 2013</i>	18(25) 76
Nakłady na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices)</i>	19(26) 77
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management</i>	20(27) 78
Kierunki finansowania z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Financing directions of the voivodship environmental protection and water management fund</i>	21(28) 79
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds</i>	22(29) 79
DZIAŁ III	CHAPTER III	
PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY	ADMINISTRATIVE DIVISION AND	
I SAMORZĄD TERYTORIALNY	TERRITORIAL GOVERNMENT	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 80
Jednostki administracyjne województwa	<i>Administrative units of voivodship</i>	1(30) 82
Gminy w 2013 r.	<i>Gminas in 2013</i>	2(31) 82
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2013 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2013</i>	3(32) 83
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2013 r.	<i>Councillors of organs of local government units in 2013</i>	4(33) 83
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej	<i>Paid employment and wages and salaries in the public administration</i>	5(34) 84
DZIAŁ IV	CHAPTER IV	
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.	PUBLIC SAFETY. JUSTICE	
WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI		
Bezpieczeństwo publiczne	Public safety	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 85
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings</i>	1(35) 88
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police</i>	2(36) 90
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej	<i>Registered activity of the State Fire Service</i>	3(37) 90
Wymiar sprawiedliwości	Justice	
Wpływ spraw do sądów powszechnych	<i>Incoming cases in the common courts</i>	4(38) 91
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2013 r.	<i>Incoming cases in the common courts in 2013</i>	5(39) 92
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego	<i>Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation</i>	6(40) 93
Załatwione sprawy rodzinne	<i>Resolved family cases</i>	7(41) 94
Sprawy rodzinne załatwione w 2013 r.	<i>Family cases resolved in 2013</i>	8(42) 94
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym	<i>Entities in the National Judicial Register</i>	9(43) 95

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ V	CHAPTER V		
LUDNOŚĆ	POPULATION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	96
Ludność	<i>Population</i>	1(44)	99
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	<i>Population at working and non-working age</i>	2(45)	99
Ludność według płci i wieku	<i>Population by sex and age</i>	3(46)	101
Miasta i ludność w miastach	<i>Towns and urban population</i>	4(47)	101
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską	<i>Gminas and rural population</i>	5(48)	102
Mediana wieku według płci	<i>Median age by sex</i>	6(49)	102
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics</i>	7(50)	103
Małżeństwa zawarte i rozwiązane	<i>Marriages contracted and dissolved</i>	8(51)	104
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2013 r.	<i>Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2013</i>	9(52)	104
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2013 r.	<i>Marriages by previous marital status of bridegrooms and brides in 2013</i>	10(53)	107
Małżeństwa wyznaniowe	<i>Church or religious marriages</i>	11(54)	107
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2013 r.	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2013</i>	12(55)	108
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage</i>	13(56)	109
Urodzenia	<i>Births</i>	14(57)	109
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki	<i>Live births by birth order and age of mother</i>	15(58)	110
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	<i>Female fertility and reproduction rates of population</i>	16(59)	111
Zgony według płci i wieku zmarłych	<i>Deaths by sex and age of deceased</i>	17(60)	111
Zgony według wybranych przyczyn	<i>Deaths by selected causes</i>	18(61)	113
Zgony niemowląt według płci i wieku	<i>Infant deaths by sex and age</i>	19(62)	114
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn	<i>Infant deaths by selected causes</i>	20(63)	115
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję	<i>Suicides registered by the Police</i>	21(64)	115
Przeciętne dalsze trwanie życia	<i>Life expectancy</i>	22(65)	116
Prognoza ludności	<i>Population projection</i>	23(66)	117
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	<i>Internal and international migration of population for permanent residence</i>	24(67)	120
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction</i>	25(68)	121
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants</i>	26(69)	122
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants</i>	27(70)	122
Kościół i związki wyznaniowe	<i>Churches and religious associations</i>	28(71)	123

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ VI		
RYNEK PRACY		
Uwagi ogólne	x	126
Aktywność ekonomiczna ludności		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL	1(72)	134
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2013 r. – na podstawie BAEL	2(73)	135
Pracujący		
Pracujący	3(74)	136
Pracujący według statusu zatrudnienia	4(75)	138
Przeciętne zatrudnienie	5(76)	139
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni	6(77)	140
Przyjęcia do pracy	7(78)	141
Zwolnienia z pracy	8(79)	142
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy	9(80)	144
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2013 r.	10(81)	146
Bezrobocie		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy	11(82)	148
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani	12(83)	149
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy	13(84)	149
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy	14(85)	151
Wydatki Funduszu Pracy	15(86)	151
Warunki pracy		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	16(87)	152
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	17(88)	155
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	18(89)	157
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	19(90)	158
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2013 r.	20(91)	160
Choroby zawodowe	21(92)	161
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych	22(93)	162
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	23(94)	163
CHAPTER VI		
LABOUR MARKET		
<i>General notes</i>	x	126
Economic activity of the population		
<i>Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis</i>	1(72)	134
<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2013 – on the LFS basis</i>	2(73)	135
Employment		
<i>Employed persons</i>	3(74)	136
<i>Employed persons by employment status</i>	4(75)	138
<i>Average paid employment</i>	5(76)	139
<i>Full- and part-time paid employment</i>	6(77)	140
<i>Hires</i>	7(78)	141
<i>Terminations</i>	8(79)	142
<i>Graduates of tertiary schools, vocational and general secondary schools starting work for the first time</i>	9(80)	144
<i>Vacancies, newly created and liquidated jobs in 2013</i>	10(81)	146
Unemployment		
<i>Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers</i>	11(82)	148
<i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls</i>	12(83)	149
<i>Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority</i>	13(84)	149
<i>Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers</i>	14(85)	151
<i>Expenditures of Labour Fund</i>	15(86)	151
Working conditions		
<i>Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture)</i>	16(87)	152
<i>Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture)</i>	17(88)	155
<i>Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture</i>	18(89)	157
<i>Persons working in hazardous conditions</i>	19(90)	158
<i>Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2013</i>	20(91)	160
<i>Occupational diseases</i>	21(92)	161
<i>Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions</i>	22(93)	162
<i>Occupational accidents and occupational diseases benefits</i>	23(94)	163

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ VII	CHAPTER VII		
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	164
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	<i>Average monthly gross wages and salaries</i>	1(95)	166
Zatrudnieni według wysokości wynagro- dzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012</i>	2(96)	167
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodze- nia brutto według grup zawodów wyko- nywanych za październik 2012 r.	<i>Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012</i>	3(97)	169
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Average gross wages and salaries for October 2012</i>	4(98)	172
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyż- sze (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	<i>The highest monthly gross wages and salaries in paid employment deciles by major occupational groups for October 2012</i>	5(99)	174
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits		
Emeryci i renciści	<i>Retirees and pensioners</i>	6(100)	175
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto	<i>Gross retirement and other pension benefits</i>	7(101)	175
DZIAŁ VIII	CHAPTER VIII		
BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	176
Gospodarstwa domowe	<i>Households</i>	1(102)	180
Przeciętny miesięczny dochód rozporzą- dzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita available income of households</i>	2(103)	180
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita expenditures of households</i>	3(104)	181
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych	<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households</i>	4(105)	181
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytko- wania	<i>Households equipped with selected durable goods</i>	5(106)	182
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych	<i>At-risk-of-poverty rates in households</i>	6(107)	182

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ IX		
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA.		
MIESZKANIA		
Uwagi ogólne		
Infrastruktura komunalna		
Wodociągi i kanalizacja		
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych		
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych ...		
Ogrzewnictwo		
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej		
Odpady komunalne		
Nieczystości ciekłe		
Składowiska odpadów komunalnych		
Komunikacja miejska		
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej		
Mieszkania		
Zasoby mieszkaniowe		
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje		
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2013 r.		
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe.....		
Mieszkania, których budowę rozpoczęto ...		
Mieszkania oddane do użytkowania		
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb		
DZIAŁ X		
EDUKACJA I WYCHOWANIE		
Uwagi ogólne		
Dane zbiorcze		
Edukacja według szczebli kształcenia		
Szkoły według organów prowadzących		
Uczniowie według grup wieku		
Współczynnik skolaryzacji		
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych		
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych		
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych		
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi		
CHAPTER IX		
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.		
DWELLINGS		
<i>General notes</i>	<i>x</i>	<i>183</i>
Municipal infrastructure		
<i>Water supply and sewage systems</i>	<i>1(108)</i>	<i>189</i>
<i>Consumers and consumption of electricity in households</i>	<i>2(109)</i>	<i>190</i>
<i>Gas supply network as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households</i>	<i>3(110)</i>	<i>190</i>
<i>House-heating</i>	<i>4(111)</i>	<i>191</i>
<i>Population using water supply, sewage and gas supply network</i>	<i>5(112)</i>	<i>191</i>
<i>Municipal waste</i>	<i>6(113)</i>	<i>192</i>
<i>Liquid waste</i>	<i>7(114)</i>	<i>192</i>
<i>Landfill sites with municipal waste</i>	<i>8(115)</i>	<i>193</i>
<i>Urban transport</i>	<i>9(116)</i>	<i>193</i>
<i>Generally accessible and estate area green belts</i>	<i>10(117)</i>	<i>194</i>
Dwellings		
<i>Dwelling stocks</i>	<i>11(118)</i>	<i>194</i>
<i>Dwellings in dwelling stocks fitted with installations.....</i>	<i>12(119)</i>	<i>195</i>
<i>Housing allowances paid out in 2013</i>	<i>13(120)</i>	<i>196</i>
<i>Administration of grounds for dwelling construction</i>	<i>14(121)</i>	<i>196</i>
<i>Dwellings under construction</i>	<i>15(122)</i>	<i>197</i>
<i>Dwellings completed</i>	<i>16(123)</i>	<i>197</i>
<i>Dwellings completed by number of rooms</i>	<i>17(124)</i>	<i>198</i>
CHAPTER X		
EDUCATION		
<i>General notes</i>	<i>x</i>	<i>199</i>
Aggregate data		
<i>Education by level</i>	<i>1(125)</i>	<i>204</i>
<i>Schools by school governing authority</i>	<i>2(126)</i>	<i>207</i>
<i>Pupils and students by age groups</i>	<i>3(127)</i>	<i>209</i>
<i>Enrolment rate</i>	<i>4(128)</i>	<i>210</i>
<i>Computers in schools for children and youth and in post-secondary schools</i>	<i>5(129)</i>	<i>211</i>
<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools ...</i>	<i>6(130)</i>	<i>212</i>
<i>Students studying foreign languages in schools for adults.....</i>	<i>7(131)</i>	<i>214</i>
<i>Education for people with special educational needs.....</i>	<i>8(132)</i>	<i>215</i>

	Tabl. Table	Str. Page
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze	<i>Special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres</i>	9(133) 215
Wychowanie pozaszkolne	<i>Extracurricular education</i>	10(134) 216
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools)</i>	11(135) 217
Domy i stołówki studenckie	<i>Student dormitories and canteens</i>	12(136) 217
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships</i>	13(137) 218
Szkoły dla dzieci i młodzieży	<i>Schools for children and youth</i>	
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools)</i>	14(138) 218
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools)</i>	15(139) 220
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools)</i>	16(140) 221
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by group of fields of education</i>	17(141) 221
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools)</i>	18(142) 222
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Specialized secondary schools for youth (excluding special schools)</i>	19(143) 222
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools)</i>	20(144) 222
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by group of fields of education</i>	21(145) 223
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży	<i>Art schools for children and youth</i>	22(146) 223
Szkoły policealne	<i>Post-secondary schools</i>	
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych)	<i>Post-secondary schools (excluding special schools)</i>	23(147) 224
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by group of fields of education</i>	24(148) 224
Szkoły wyższe	<i>Tertiary education (university level)</i>	
Szkoły wyższe	<i>Higher education institutions</i>	25(149) 225
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji w roku akademickim 2013/14	<i>Branches sections, basic organizational units and centres in another location of higher education institutions in the 2013/14 academic year by place of residence</i>	26(150) 226
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	<i>Students of higher education institutions by study system and type of schools</i>	27(151) 227
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	<i>Graduates of higher education institutions by study system and type of schools</i>	28(152) 227
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych	<i>Academic teachers in higher education institutions</i>	29(153) 228

	Tabl. Table	Str. Page
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół	<i>Foreigners – students and graduates by study system and type of schools</i>	30(154) 228
Studia podyplomowe i doktoranckie	<i>Postgraduate and doctoral studies</i>	31(155) 229
Studia podyplomowe według podgrup kierunków studiów	<i>Postgraduate studies by fields of education</i>	32(156) 230
Szkoły dla dorosłych	<i>Schools for adults</i>	
Szkoły dla dorosłych	<i>Schools for adults</i>	33(157) 231
Wychowanie przedszkolne	<i>Pre-primary education</i>	
Wychowanie przedszkolne	<i>Pre-primary education</i>	34(158) 232
DZIAŁ XI	<i>CHAPTER XI</i>	
OCHRONA ZDROWIA	<i>HEALTH CARE</i>	
I POMOC SPOŁECZNA	<i>AND SOCIAL WELFARE</i>	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 233
Pracownicy medyczni	<i>Medical personnel</i>	1(159) 239
Lekarze specjaliści	<i>Doctors specialists</i>	2(160) 239
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	<i>Out-patient health care</i>	3(161) 241
Stacjonarna opieka zdrowotna	<i>In-patient health care</i>	4(162) 241
Szpitala ogólne	<i>General hospitals</i>	5(163) 243
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna	<i>Emergency medical services and first aid</i>	6(164) 244
	<i>Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets</i>	7(165) 244
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne	<i>Blood donation</i>	8(166) 245
Krwiodawstwo	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings</i>	9(167) 245
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia	<i>Nurseries and children's clubs</i>	10(168) 247
Żłobki i kluby dziecięce	<i>Day-support centres</i>	11(169) 247
Placówki wsparcia dziennego	<i>Family foster care</i>	12(170) 248
Rodzinna piecza zastępcza	<i>Institutional foster care</i>	13(171) 248
Instytucjonalna piecza zastępcza	<i>Stationary social welfare</i>	14(172) 249
Pomoc społeczna stacjonarna	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents</i>	15(173) 249
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców	<i>Social assistance benefits</i>	16(174) 250
Świadczenia pomocy społecznej		
DZIAŁ XII	<i>CHAPTER XII</i>	
KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	<i>CULTURE. TOURISM. SPORT</i>	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 251
Kultura	<i>Culture</i>	
Książki i broszury wydane	<i>Books and pamphlets published</i>	1(175) 254
Gazety i czasopisma wydane	<i>Newspapers and magazines published</i>	2(176) 254
Biblioteki publiczne (z filiami)	<i>Public libraries (with branches)</i>	3(177) 255
Muzea	<i>Museums</i>	4(178) 255
Instytucje paramuzealne	<i>Museum-related institutions</i>	5(179) 255
Galerie sztuki	<i>Art galleries</i>	6(180) 256
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębior- stwa estradowe	<i>Theatres, music institutions, entertainment enterprises</i>	7(181) 256
	<i>Cultural centres and establishments, clubs and community centres</i>	8(182) 257
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice	<i>Indoor cinemas</i>	9(183) 258
Kina stałe	<i>Cable television subscribers</i>	10(184) 258
Abonenci telewizji kablowej	<i>Radio and television subscribers</i>	11(185) 258
Abonenci radiowi i telewizyjni		

	Tabl. <i>Table</i>	Str. <i>Page</i>
Turystyka		
Baza noclegowa turystyki	12(186)	259
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki	13(187)	261
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki	14(188)	262
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki	15(189)	262
Hotele według kategorii	16(190)	263
Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe	17(191)	264
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	18(192)	264
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	19(193)	266
DZIAŁ XIII		
NAUKA I TECHNIKA.		
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE		
Uwagi ogólne	x	267
Nauka i technika		
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej	1(194)	271
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia	2(195)	272
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące)	3(196)	273
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące)	4(197)	274
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)	5(198)	274
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące)	6(199)	274
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej	7(200)	275
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2013 r.	8(201)	275
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2011-2013	9(202)	277
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące)	10(203)	279
Tourism		
<i>Tourist accommodation establishments ...</i>	12(186)	259
<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments</i>	13(187)	261
<i>Occupancy of tourist accommodation establishments</i>	14(188)	262
<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments</i>	15(189)	262
<i>Hotels by category</i>	16(190)	263
Sport		
<i>Physical education organizations and sports clubs</i>	17(191)	264
<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012</i>	18(192)	264
<i>Selected sports facilities in 2010</i>	19(193)	266
CHAPTER XIII		
SCIENCE AND TECHNOLOGY.		
INFORMATION SOCIETY		
General notes	x	267
Science and technology		
<i>Units and employment in research and development activity</i>	1(194)	271
<i>Employment in research and development activity by educational level</i>	2(195)	272
<i>Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices)</i>	3(196)	273
<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices)</i>	4(197)	274
<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices)</i>	5(198)	274
<i>Current expenditures on research and development activity by type of research activity (current prices)</i>	6(199)	274
<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity</i>	7(200)	275
<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2013</i>	8(201)	275
<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2011-2013</i>	9(202)	277
<i>Expenditures on innovation activities in industry (current prices)</i>	10(203)	279

		Tabl. Table	Str. Page
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące)	<i>Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices)</i>	11(204)	281
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe	<i>Resident inventions and utility models</i>	12(205)	282
Spółeczeństwo informacyjne	<i>Information society</i>		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne	<i>Enterprises using selected information and communication technologies</i>	13(206)	282
Cele wykorzystania internetu w przedsiębiorstwach	<i>Purpose of using the Internet by enterprises</i>	14(207)	282
DZIAŁ XIV CENY	<i>CHAPTER XIV PRICES</i>		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	283
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	1(208)	284
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług	<i>Retail prices of selected goods and services</i>	2(209)	284
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	<i>Average procurement prices of major agricultural products</i>	3(210)	286
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach	<i>Average marketplace prices received by farmers</i>	4(211)	286
DZIAŁ XV ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	<i>CHAPTER XV AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY</i>		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	287
Rolnictwo	<i>Agriculture</i>		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie	<i>Trends and major economic and production results in agriculture</i>	1(212)	294
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków	<i>Agricultural land area by land type</i>	2(213)	296
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych	<i>Farms by area groups</i>	3(214)	296
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	<i>Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices)</i>	4(215)	297
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	<i>Structure of gross and market agricultural output (constant prices)</i>	5(216)	297
Powierzchnia zasiewów	<i>Sown area</i>	6(217)	299
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów	<i>Selected crop production and yields</i>	7(218)	300
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych	<i>Area, production and yields of ground vegetables</i>	8(219)	301
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew	<i>Area, production and yields of tree fruit</i>	9(220)	302
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	<i>Area, production and yields of fruit bushes and berry fruit</i>	10(221)	303
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie	<i>Cattle, pigs, sheep and horses</i>	11(222)	304
Drób	<i>Poultry</i>	12(223)	305
Produkcja żywca rzeźnego	<i>Production of animals for slaughter</i>	13(224)	305
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów	<i>Production of meat, fats and pluck</i>	14(225)	306

		Tabl. Table	Str. Page
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych	<i>Production of cows' milk and hen eggs</i>	15(226)	306
Ciągniki rolnicze	<i>Agricultural tractors</i>	16(227)	307
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient</i>	17(228)	307
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące)	<i>Value of agricultural products procurement (current prices)</i>	18(229)	308
Skup ważniejszych produktów rolnych	<i>Procurement of major agricultural products</i>	19(230)	309
Ekologiczne gospodarstwa rolne	<i>Organic farms</i>	20(231)	310
Łowiectwo	Hunting		
Ważniejsze zwierzęta łowne	<i>Major game species</i>	21(232)	310
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych ...	<i>Shoot of main game species</i>	22(233)	311
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts</i>	23(234)	311
Leśnictwo	Forestry		
Powierzchnia gruntów leśnych	<i>Forest land</i>	24(235)	312
Powierzchnia lasów	<i>Forest areas</i>	25(236)	313
Zasoby drzewne na pniu	<i>Growing stock of standing wood</i>	26(237)	314
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work</i>	27(238)	316
Pozyskanie drewna	<i>Removals</i>	28(239)	317
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień	<i>Trees and shrubs outside the forest and removals</i>	29(240)	318
Pożary w lasach	<i>Forest fires</i>	30(241)	318
DZIAŁ XVI	CHAPTER XVI		
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	INDUSTRY AND CONSTRUCTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	319
Przemysł	Industry		
Produkcja sprzedana przemysłu	<i>Sold production of industry</i>	1(242)	322
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące)	<i>Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices)</i>	2(243)	324
Produkcja wybranych wyrobów	<i>Production of selected products</i>	3(244)	324
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle	<i>Average paid employment in industry</i>	4(245)	325
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry</i>	5(246)	326
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące)	<i>Construction and assembly production (current prices)</i>	6(247)	327
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące)	<i>Construction and assembly production by type of constructions (current prices)</i>	7(248)	327
Budynki oddane do użytkowania	<i>Buildings completed</i>	8(249)	329
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków	<i>Buildings completed by type of buildings ...</i>	9(250)	330
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie	<i>Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction</i>	10(251)	331

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XVII		
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ.		
GOSPODARKA MORSKA		
Uwagi ogólne	x	332
Transport		
Linie kolejowe eksploatowane	1(252)	339
Drogi publiczne o twardej nawierzchni	2(253)	339
Pojazdy samochodowe i ciągniki zareje- strowane	3(254)	340
Linie regularnej komunikacji autobusowej	4(255)	340
Transport samochodowy zarobkowy	5(256)	341
Wypadki drogowe i ich ofiary	6(257)	341
Wypadki drogowe według sprawców, waż- niejszych przyczyn i rodzajów pojazdów	7(258)	342
Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Gdańsk	8(259)	343
Przeładunek ładunków w Porcie Lotniczym Gdańsk	9(260)	343
Łączność		
Podstawowe usługi pocztowe	10(261)	343
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne	11(262)	344
Gospodarka morską		
Gospodarka morską województwa pomor- skiego na tle kraju	12(263)	344
Statki wchodzące i wychodzące z portów morskich	13(264)	345
Statki wchodzące do portów morskich według bander	14(265)	345
Obroty ładunkowe w portach morskich według grup ładunków	15(266)	348
Międzynarodowy obrót morski według grup ładunków, relacji przeładunkowych i portów w 2013 r.	16(267)	349
Obrót ładunków tranzytowych według grup ładunków i relacji przeładunkowych	17(268)	350
Obrót ładunków tranzytowych według wy- branych krajów tranzytujących	18(269)	350
Kontenery w międzynarodowym obrocie morskim	19(270)	351
Wahania sezonowe obrotów ładunkowych w portach morskich według miesięcy w 2013 r.	20(271)	351
Międzynarodowy ruch pasażerów w por- tach morskich	21(272)	353
Morska flota transportowa według wieku statków	22(273)	354
Morska flota transportowa według wielkości statków	23(274)	354
Przewozy ładunków morską flotą trans- portową według rodzajów żegluga i zasięgów pływania	24(275)	355
CHAPTER XVII		
TRANSPORT AND COMMUNICATIONS.		
MARITIME ECONOMY		
<i>General notes</i>	x	332
Transport		
<i>Railway lines operated</i>	1(252)	339
<i>Hard surface public roads</i>	2(253)	339
<i>Registered road vehicles and tractors</i>	3(254)	340
<i>Regular bus communication lines</i>	4(255)	340
<i>Hire or reward road transport</i>	5(256)	341
<i>Road traffic accidents and their casualties</i>	6(257)	341
<i>Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles</i>	7(258)	342
<i>Passenger traffic at Gdańsk Airport</i>	8(259)	343
<i>Freight loaded and unloaded at Gdańsk Airport</i>	9(260)	343
Communications		
<i>Basic postal services</i>	10(261)	343
<i>Telephone subscribers and telephone sets</i>	11(262)	344
Maritime economy		
<i>Maritime economy of Pomorskie Voivodship on the background of Poland</i>	12(263)	344
<i>Ships arriving at and departing from seaports</i>	13(264)	345
<i>Ships arriving at seaports by flags</i>	14(265)	345
<i>Cargo turnover in seaports by cargo groups</i>	15(266)	348
<i>International sea turnover by cargo groups, handling directions and ports in 2013 ...</i>	16(267)	349
<i>Turnover of transit cargoes by cargo groups and handling directions</i>	17(268)	350
<i>Turnover of transit cargoes by selected transit countries</i>	18(269)	350
<i>Containers in international sea turnover ...</i>	19(270)	351
<i>Seasonal fluctuations of freight turnover in seaports by months in 2013</i>	20(271)	351
<i>International passenger traffic in seaports</i>	21(272)	353
<i>Maritime transport fleet by age of ships</i>	22(273)	354
<i>Maritime transport fleet by deadweight tonnage of ships</i>	23(274)	354
<i>Transport of cargoes by maritime transport fleet by kind of shipping and range</i>	24(275)	355

		Tabl. Table	Str. Page
Przewozy ładunków morską flotą transportową według relacji przewozów	<i>Transport of cargoes by maritime transport fleet by cargo relations</i>	25(276)	355
Przewozy ładunków morską flotą transportową według grup towarowych	<i>Transport of cargoes by maritime transport fleet by cargo groups</i>	26(277)	356
Przewozy pasażerów morską flotą transportową w komunikacji międzynarodowej	<i>Transport of passengers by maritime transport fleet in international transport</i>	27(287)	356
Zamówienia i produkcja statków	<i>Orders and production of sea vessels</i>	28(279)	357
Morska flota przybrzeżna według wieku statków	<i>Maritime coastal fleet by age of ships</i>	29(280)	357
Przewozy pasażerów żeglugą przybrzeżną	<i>Transport of passengers by coastal shipping</i>	30(281)	358
Morska flota rybacka	<i>Sea fishing fleet</i>	31(282)	358
Kutry według portów macierzystych	<i>Cutters by home ports</i>	32(283)	358
Łodzie rybackie według baz rybackich	<i>Fishing boats by fishing bases</i>	33(284)	359
Połowy ryb i innych organizmów morskich według obszarów morskich i sektorów własności	<i>Fishing and catching other sea water creatures by sea regions and ownership sectors</i>	34(285)	360
Połowy ryb i innych organizmów morskich według wybranych gatunków	<i>Fishing and catching other sea water creatures by selected species</i>	35(286)	361
Biologiczna zabudowa brzegów morskich	<i>Biological management of coasts</i>	36(287)	361
Hydrotechniczne umocnienia brzegów morskich	<i>Hydrotechnical stabilization of coasts</i>	37(288)	361
DZIAŁ XVIII	CHAPTER XVIII		
HANDEL I GASTRONOMIA	TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	363
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące)	<i>Retail sales (current prices)</i>	1(289)	365
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące)	<i>Retail sales by groups (current prices)</i>	2(290)	366
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące)	<i>Wholesale in trade enterprises (current prices)</i>	3(291)	366
Sklepy według form organizacyjnych i stacji paliw	<i>Shops by organizational form and petrol stations</i>	4(292)	366
Gastronomia	<i>Catering</i>	5(293)	367
Magazyny handlowe	<i>Trade warehouses</i>	6(294)	367
Targowiska	<i>Marketplaces</i>	7(295)	367
DZIAŁ XIX	CHAPTER XIX		
FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	368
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors</i>	1(296)	372
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by sections</i>	2(297)	373
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych	<i>Enterprises by obtained financial results</i>	3(298)	374

		Tabl. Table	Str. Page
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach	<i>Economic relations in enterprises</i>	4(299)	375
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw	<i>Current assets of enterprises</i>	5(300)	376
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw	<i>Share equity (funds) of enterprises</i>	6(301)	378
Kapitał zakładowy spółek	<i>Share capital of companies</i>	7(302)	379
Zobowiązania przedsiębiorstw	<i>Liabilities of enterprises</i>	8(303)	380
DZIAŁ XX	CHAPTER XX		
FINANSE PUBLICZNE	PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	381
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	<i>Revenue of local government units budgets by type</i>	1(304)	383
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	<i>Revenue of local government units budgets by divisions in 2013</i>	2(305)	385
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	<i>Expenditure of local government units budgets by type</i>	3(306)	386
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	<i>Expenditure of local government units budgets by divisions in 2013</i>	4(307)	387
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych	<i>Revenue and costs of local government budgetary establishments</i>	5(308)	388
DZIAŁ XXI	CHAPTER XXI		
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	389
Inwestycje	Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices)</i>	1(309)	393
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące)	<i>Investment outlays in enterprises (current prices)</i>	2(310)	394
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące)	<i>Investment outlays in enterprises by groups (current prices)</i>	3(311)	395
Środki trwałe	Fixed assets		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne)	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices)</i>	4(312)	396
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne)	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices)</i>	5(313)	397
DZIAŁ XXII	CHAPTER XXII		
RACHUNKI REGIONALNE	REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	398
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	<i>Gross domestic product (current prices)</i>	1(314)	401
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące)	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices)</i>	2(315)	402
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych	<i>Nominal income in the households sector</i>	3(316)	402

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XXIII	CHAPTER XXIII		
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	403
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	<i>Entities of the national economy in the REGON register</i>	1(317)	403
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections</i>	2(318)	404
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji	<i>Commercial companies by legal status and sections</i>	3(319)	406
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	<i>Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections</i>	4(320)	407
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections</i>	5(321)	409

SPIS WYKRESÓW**LIST OF CHARTS**

Podział administracyjny województwa pomorskiego w 2013 r.	<i>Administrative division of Pomorskie Voivodship in 2013</i>	411
Podział województwa pomorskiego według nomenklatury jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NTS) w 2013 r.	<i>Division of the Pomorskie Voivodship according to the nomenclature of territorial units for statistical purposes (NTS) in 2013</i>	412
Ludność według płci i wieku w 2013 r.	<i>Population by sex and age in 2013</i>	413
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics</i>	414
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat	<i>Life expectancy at age of 0</i>	414
Struktura pracujących według sekcji	<i>Structure of employed persons by sections</i>	415
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by age and educational level</i>	415
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie	<i>Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in Voivodship</i>	416
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2013 r.	<i>Dwellings fitted with installations in 2013</i>	417
Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa	<i>Dwellings completed by type of construction</i>	417
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2013/2014	<i>Education by educational levels in the 2013/2014 school year</i>	418
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2013 r.	<i>Land use in agricultural holdings in 2013</i>	419
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2012 r. (ceny stałe 2010 r.)	<i>Structure of market agricultural output in 2012 (constant prices 2010)</i>	419
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production (current prices)</i>	420
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	<i>Revenue and expenditure of local government units budgets per capita</i>	421
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) ...	<i>Structure of gross value added by kinds of activities (current prices)</i>	421
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2013 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2013</i>	422

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
(0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (•) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 18 na str. 28.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 18 on page 28.
- Znak # – oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.
- „W tym”
“Of which” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
indicates that not all elements of the sum are given.
- Comma (,) – used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys. thous.	= tysiąc = thousand	l	= litr litre
mln	= milion million	hl	= hektolitr hectolitre
zł zl	= złoty = zloty	mm	= milimetr millimetre
szt. pcs	= sztuka = piece	m	= metr metre
kpl.	= komplet	m/s	= metr/sekunda metre/second
egz.	= egzemplarz	m ²	= metr kwadratowy square metre
wol. vol.	= wolumin = volume	m ³	= metr sześcienny cubic metre
g	= gram gram	km	= kilometr kilometre
kg	= kilogram kilogram	km ²	= kilometr kwadratowy square kilometre
dt	= decytona deciton	ha	= hektar hectare
t	= tona tonne	p u	= powierzchnia użytkowa
ml	= mililitr millilitre		

poj.	= pojemność	cd.	= ciąg dalszy
dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>	cont.	= <i>continued</i>
hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	dok.	= dokończenie
h	= godzina <i>hour</i>	cont.	= <i>continued</i>
d	= doba	tabl.	= tablica <i>table</i>
24h	= 24 hours	nr (Nr)	= numer
r.	= rok	No.	= <i>number</i>
t/r	= ton rocznie	art.	= artykuł
t/y	= <i>tons per year</i>	Art.	= <i>Article</i>
pas•mila	= pasażeromila	ust.	= ustęp
pass•mile	= <i>passenger•mile</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
kW	= kilowat <i>kilowatt</i>	Dz. Urz.	= Dziennik Urzędowy
kWh	= kilowatogodzina <i>kilowatt•hour</i>	itp.	= i tym podobne
GWh	= gigawatogodzina <i>gigawatt•hour</i>	etc.	= <i>and the like</i>
TJ	= teradžul <i>terajoule</i>	itd.	= i tak dalej
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	m.in.	= między innymi
DWT	= tona nośności całkowitej ładunku i zapasów statku <i>dead weight ton</i>	i.a.	= <i>among others</i>
NT	= pojemność statku netto <i>net tonnage</i>	np.	= na przykład
GT	= pojemność brutto statku <i>gross tonnage</i>	e.g.	= <i>for example</i>
CGT	= skompensowana pojemność statku <i>compensated gross tonnage</i>	tj.	= to jest
kk	= Kodeks karny	i.e.	= <i>that is</i>
kks	= Kodeks karny skarbowy	tzn.	= to znaczy
poz.	= pozycja	i.e.	= <i>that is</i>
pkt	= punkt	tzw.	= tak zwany
str.	= strona	ww.	= wyżej wymienione
		GUS	= Główny Urząd Statystyczny
		CSO	= <i>Central Statistical Office</i>
		ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczonych
		UN	= <i>United Nations</i>
		UE	= Unia Europejska
		EU	= <i>European Union</i>
		WE	= Wspólnoty Europejskie
		EC	= <i>European Communities</i>
		EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
		OECD	= Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

3. Dane prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573, z późniejszymi zmianami).

4. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późniejszymi zmianami).

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administracji i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook – unless otherwise indicated – concern the **entire national economy**.

2. Information on voivodship as well as by **urban areas and rural areas** is presented according to administrative division in a given period. The term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

3. Data are presented in accordance with the **Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)**, compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in countries of the European Union. NTS valid since 1 I 2008 was introduced by the decree of the Council of Ministers of 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573, with later amendments).

4. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, with later amendments).

The item “**Industry**” was introduced as an additional grouping, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

The item “**Other services**” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”.

2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

- **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

5. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

6. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

7. Dane w podziale według sekcji, działów i grup PKD 2007 opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

8. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

9. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

- **public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,

- **private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

5. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and – unless otherwise indicated – include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

6. Data – unless otherwise indicated – are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

7. Data according to NACE Rev. 2 sections, divisions and groups are compiled – unless otherwise indicated – using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

8. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own-account in order to earn a profit.

9. Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego oraz zatrudnionych i ich wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 760);
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług – PKWiU 2008**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293, z późniejszymi zmianami);
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316, z późniejszymi zmianami);
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

- 1) *the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units as well as paid employees and their wages and salaries are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08) was introduced on 1 VII 2010 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760);*
- 2) *the **Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2009 by the decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293, with later amendments);*
- 3) *the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption of products (goods and services) of the households sector as well as expenditure on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*
- 4) *the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which type of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by the decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316, with later amendments);*
- 5) *the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).*

10. *Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditure or the value of products, services, etc. In tables and charts in which prices are not defined, data are expressed in current prices.*

*In order to evaluate production and value added – unless otherwise indicated – the **basic price** category was implemented.*

***Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (trade entities include) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.*

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej, produkcji globalnej i produktu krajowego brutto – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 1995 r. (średnie ceny bieżące 1995 r.) w 2000 r.,
 - ceny stałe 2000 r. (średnie ceny bieżące 2000 r.) w latach 2001-2005,
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 VI.

Dla lat 2000-2009 do przeliczeń przyjęto liczbę ludności zbilansowaną w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a od 2010 r. – liczbę ludności zbilansowaną w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (za wyjątkiem działu „Rachunki regionalne”, w którym dane na 1 mieszkańca dla lat 2009-2012 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011).

Taxes on products include: value added tax – VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g., on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transport of passengers in buses with foreign registration).

11. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output, gross output and gross domestic product – current prices from the year preceding the surveyed year, with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;*
- 2) *sold production of industry:*
 - *1995 constant prices (1995 average current prices) in 2000,*
 - *2000 constant prices (2000 average current prices) in years 2001-2005,*
 - *2005 constant prices (2005 average current prices) in years 2006-2010,*
 - *2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

12. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods – are calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

13. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g., beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production) – as of 30 VI.

For the years 2000-2009, the number of population, applied in calculations, was balanced on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 and since 2010 – the number of population was balanced on the results of the Population and Housing Census 2011 (excluding chapter "Regional accounts" in which data per capita for years 2009-2012 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the Population and Housing Census 2011).

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania i zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić nieznacznie od podanych wielkości „ogółem”.

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

14. *Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

15. *Selected information presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.*

16. *Due to the electronic method of processing and rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".*

17. *Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.*

18. *The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:*

skrót	abbreviation	pełna nazwa	full name
		MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHORÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja) INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)	
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych		Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych	
<i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>		<i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>	
Wady rozwojowe wrodzone		Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe	
<i>Congenital anomalies</i>		<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>	
Objawy i stany niedokładnie określone		Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane	
<i>Symptoms and ill-defined conditions</i>		<i>Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>	

skrót	abbreviation	pełna nazwa	full name
--------------	---------------------	--------------------	------------------

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
 STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES
 IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2

sekcje **sections**

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicle and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

działy **divisions**

Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	<i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
<i>Manufacture of metal products</i>	<i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

*

* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki można odnaleźć w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (“Methodologies and classifications”).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R.

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII				
AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII				
Powierzchnia w km ²	312679	18310	5,9	<i>Area in km²</i>
Powiaty	314	16	5,1	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	66	4	6,1	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	2479	123	5,0	<i>Gminas</i>
Miasta	908	42	4,6	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	52543	2851	5,4	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	40583	1617	4,0	<i>Village administrator's offices</i>
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA				
ENVIRONMENTAL PROTECTION				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				<i>Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:</i>
pyłowych	49,5	2,4	4,8	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	1590,7	29,0	1,8	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
Oczyszczalnie ścieków komunalnych ^a (stan w dniu 31 XII)	3264	187	5,7	<i>Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)</i>
w tym: biologiczne	2405	142	5,9	<i>of which: biological</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	42	5,1	<i>with increased biogene removal</i>
Odpady wytworzone (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	130593,3	2127,7	1,6	<i>Generated waste (excluding municipal waste) in thous. t</i>
Odpady komunalne zebrane ^b w tys. t	9473,8	644,8	6,8	<i>Municipal waste collected ^b in thous. t</i>
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące): służące ochronie środowiska:				<i>Outlays on fixed assets (current prices): in environmental protection:</i>
w milionach złotych	10851,2	633,1	5,8	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,7	4,6	x	<i>in % of total investment outlays in water management:</i>
służące gospodarce wodnej: w milionach złotych	3059,3	234,0	7,6	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,3	1,7	x	<i>in % of total investment outlays</i>
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE				
PUBLIC SAFETY				
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowa- niach przygotowawczych:				<i>Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:</i>
w liczbach bezwzględnych	1063698	65796	6,2	<i>in absolute numbers</i>
na 10 tys. ludności	276,2	287,0	x	<i>per 10 thous. population</i>
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	67,1	63,0	x	<i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %</i>

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe.

a Working on sewage network. b Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship	Polska = 100 Poland = 100	SPECIFICATION
	ogółem total			
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38495,7	2295,8	6,0	Population (as of 31 XII) in thous.
miasta	23257,9	1495,4	6,4	urban areas
wieś	15237,8	800,4	5,3	rural areas
w tym kobiety	19866,1	1176,4	5,9	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	125	101,6	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	57,6	57,8	100,3	Population at non-working age per 100 persons at working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności ...	-0,5	1,7	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,5	0,8	x	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	13919,8	753,4	5,4	Employed persons ^{ab} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	3659,40	3595,98	98,3	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2157,9	114,1	5,3	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	13,4	13,2	x	Registered unemployment rate ^b (as of 31 XII) in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej	287651,3	14980,2	5,2	distribution water supply
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	132916,0	9551,9	7,2	distribution sewage ^c
gazowej	139797,1	5943,9	4,3	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				Dwelling stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach	13852,9	814,9	5,9	dwellings: in thousands
na 1000 ludności	359,9	354,9	x	per 1000 population
izby: w tysiącach	52874,9	3095,3	5,9	rooms: in thousands
na 1000 ludności	1373,5	1348,2	x	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań:				usable floor space of dwellings:
w tysiącach m ²	1012888,8	58175,8	5,7	in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	26311,8	25340,0	x	per 1000 population in m ²

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Łącznie z kolektorami. d Zamieszkane i niezamieszkane; na podstawie bilansu.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Inhabited and uninhabited; based on balance.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)				
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)				
Mieszkania oddane do użytkowania:				<i>Dwellings completed:</i>
w tysiącach	145,1	11,9	8,2	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	3,8	5,2	x	<i>dwellings</i>
izby	16,1	20,2	x	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	394,2	493,9	x	<i>usable floor space of dwellings in m²</i>
EDUKACJA^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego				
EDUCATION^a – as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych	2152,6	139,4	6,5	<i>primary</i>
gimnazjalnych	1124,0	70,3	6,3	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych ^c	195,4	13,9	7,1	<i>basic vocational^c</i>
liceach ogólnokształcących ^d	547,1	30,8	5,6	<i>general secondary^d</i>
liceach profilowanych	6,0	0,1	2,4	<i>specialized secondary</i>
technikach ^e	515,9	30,0	5,8	<i>technical secondary^e</i>
artystycznych ogólnokształcących ^f	12,6	0,8	6,0	<i>general art^f</i>
policealnych	279,0	18,7	6,7	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^g :				<i>Children attending pre-primary education establishments^g:</i>
w tysiącach	1297,3	80,5	6,2	<i>in thousands</i>
na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	753	707	x	<i>per 1000 children aged 3-6</i>
OCHRONA ZDROWIA^h – stan w dniu 31 XII				
HEALTH CARE^h – as of 31 XII				
Pracownicy medyczni ⁱ :				<i>Medical personnelⁱ:</i>
lekarze	85246	4525	5,3	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	12322	630	5,1	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^k	200587	10197	5,1	<i>nurses^k</i>
Przychodnie	19529	925	4,7	<i>Out-patients departments</i>
Szpitala ogólne	966	54	5,6	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	187,8	9,5	5,0	<i>Beds in general hospitals in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ^l	12221	710	5,8	<i>Generally available pharmacies^l</i>

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 199. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. c-e Łącznie z uczniami: c - szkół specjalnych przysposabiających do pracy, d - uzupełniających liceów ogólnokształcących, e - techników uzupełniających. f Dających uprawnienia zawodowe. g Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. h Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. i Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w Izbach Lekarskich, Pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. k Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. l Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 13 na str. 235.

a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 199. b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. c-e Including students: c - special job-training schools, d - supplementary general secondary schools, e - supplementary technical secondary schools. f Leading to professional certification. g Excluding pre-primary education in the units performing health care activities. h Data include health care: of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior. i Including persons undergoing internships; including persons for whom the main workplace are individual medical and nurses practice registered at Chamber of Physicians and Chambers of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or territorial government unit or National Health Fund. k Including master nurses. l See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 13 on page 235.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo		SPECIFICATION
	Poland	Voivodship		
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
KULTURA. TURYSTYKA <i>CULTURE. TOURISM</i>				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8112	319	3,9	Public libraries (including branches; as of 31 XII)
Księgozbiór bibliotek publicznych (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	130976,8	5418,7	4,1	Public library collections (including branches; as of 31 XII) in thous. vol.
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	822	65	7,9	Museums with branches (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	29043,8	1841,8	6,3	Museum and exhibition visitors in thous.
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	469	24	5,1	Indoor cinemas (as of 31 XII)
Widzowie w kinach stałych w tys.	36936,6	2786,9	7,5	Audience in indoor cinemas in thous.
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.	9,8	1,4	14,7	Tourist accommodation establishments ^a in thous.
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	679,4	94,3	13,9	number of bed places (as of 31 VII)
korzystający z noclegów	23401,1	1966,8	8,4	tourists accommodated
ROLNICTWO I LEŚNICTWO <i>AGRICULTURE AND FORESTRY</i>				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej ^b (stan w czerwcu) w tys. ha	14409,9	725,0	5,0	Agricultural land in good agricultural condition ^b (as of June) in thous. ha
pod zasiewami ^c	10313,0	566,5	5,5	sown area ^c
grunty ugorowane	446,5	21,4	4,8	fallow land
uprawy trwałe	412,2	5,2	1,3	permanent crops
w tym sady	362,6	4,1	1,1	of which orchards
ogrody przydomowe	31,8	0,6	1,8	kitchen gardens
łąki i pastwiska	3206,3	131,3	4,1	meadows and pastures
Powierzchnia zasiewów ^c (stan w czerwcu) w tys. ha:				Sown area ^c (as of June) in thous. ha:
zboża	7479,5	395,8	5,3	cereals
ziemniaki	337,0	19,9	5,9	potatoes
warzywa gruntowe ^d	142,1	4,8	3,4	ground vegetables ^d
Zbiory w tys. t:				Production in thous. t:
zboża	28455,1	1584,7	5,4	cereals
ziemniaki	7110,9	473,6	6,7	potatoes
warzywa gruntowe ^d	4003,9	85,7	2,1	ground vegetables ^d
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:
zboża	38,0	40,0	105,3	cereals
ziemniaki	211	238	112,8	potatoes
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9177,2	665,2	7,2	Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO <i>INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				Sold production of industry (current prices):
w milionach złotych	1182963,9	81082,6	6,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	30724	35369	115,1	per capita in zł
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^e (ceny bieżące):				Sales of construction and assembly production ^e (current prices):
w milionach złotych	158008,8	12021,3	7,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	4104	5244	127,8	per capita in zł

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przysiaranie (nawozy zielone). ^d Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^e Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^c Excluding permanent crops, kitchen gardens and crop area intended for ploughing (green fertilizers). ^d Including kitchen gardens. ^e Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
		ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII				
<i>TRANSPORT AND COMMUNICATIONS – as of 31 XII</i>				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	286004	12851	4,5	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban) in km</i>
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	91,9	91,6	x	<i>of which improved in %</i>
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt.:				<i>Registered cars ^a in thous. units:</i>
osobowe	19389,4	1150,8	5,9	<i>passenger cars</i>
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3242,5	194,3	6,0	<i>lorries and road tractors ^b</i>
Placówki dla usług pocztowych ^c	7884	469	5,9	<i>Postal service offices ^c</i>
Telefoniczne łącza główne ^d :				<i>Telephone main line ^d:</i>
w tys.	5829,9	359,0	6,2	<i>in thous.</i>
w tym standardowe łącza główne	4916,5	302,2	6,1	<i>of which standard main line</i>
na 1000 ludności	151,4	156,4	x	<i>per 1000 population</i>
HANDEL – stan w dniu 31 XII				
<i>TRADE – as of 31 XII</i>				
Sklepy	353562	19525	5,5	<i>Shops</i>
Liczba ludności na 1 sklep	109	118	x	<i>Number of population per 1 shop</i>
Targowiska stałe	2207	88	4,0	<i>Permanent marketplaces</i>
FINANSE PUBLICZNE				
<i>PUBLIC FINANCE</i>				
Budżety gmin ^e:				<i>Budgets of gminas ^e:</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	80043,4	4854,2	6,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3099	3346	108,0	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	79442,5	4833,3	6,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3076	3332	108,3	<i>per capita in zł</i>
Budżety miast na prawach powiatu:				<i>Budgets of cities with powiat status:</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	64216,6	4611,7	7,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5067	5479	108,1	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	64952,6	4572,1	7,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5125	5432	106,0	<i>per capita in zł</i>
Budżety powiatów:				<i>Budgets of powiats:</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	23077,6	1337,5	5,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	893	922	103,2	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	22916,5	1337,6	5,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	887	922	103,9	<i>per capita in zł</i>
Budżety województw:				<i>Budgets of voivodships:</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	16120,7	845,5	5,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	419	369	88,1	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	16527,0	830,6	5,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	429	362	84,4	<i>per capita in zł</i>

a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. c Dane dotyczą operatora pocztowego wyznaczonego. d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. b Including vans. c Data concern appointed postal operator. d Data concern operators of the public telecommunication network. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				<i>Investment outlays (current prices):</i>
w milionach złotych	231155,5	13826,8	6,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	6004	6031	100,4	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>
w milionach złotych	3064148,1	171797,1	5,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	79597	74831	94,0	<i>per capita in zł</i>
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^a (stan w dniu 31 XII)	4070259	271784	6,7	<i>Entities of the national economy in the REGON register ^a (as of 31 XII)</i>
sektor publiczny	122759	7890	6,4	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3947500	263894	6,7	<i>private sector</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2012 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2012				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product (current prices):</i>
w milionach złotych	1615894	93859	5,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	41934	41045	97,9	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added (current prices):</i>
w milionach złotych	1431872	83170	5,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	103022	109931	106,7	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>
w milionach złotych	984424	57324	5,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	25547	25068	98,1	<i>per capita in zł</i>

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz lata 2005-2009 dokonano przy przyjęciu *N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 as well as 2005-2009 are based on the revised*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
POWIERZCHNIA					
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	18293	18293	18310	18310
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA					
2	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	41,7	53,5	49,2	43,2
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	47,2	43,3	46,5	52,3
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	13,1	13,6	12,5	10,8
5	w tym do produkcji przemysłowej	6,0	8,0	6,7	5,2
7	Ścieki przemysłowe i komunalne odpro- wadzone do wód lub do ziemi: oczyszczane w % wymagających				
8	oczyszczania	92,6	92,3	90,0	98,8
8	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,6	0,6	0,8	0,1
9	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	74,3	78,4	80,7	80,5
11	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				
11	pyłowych	5,4	3,5	3,3	2,6
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	48,3	41,7	34,9	30,2
13	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z za- kładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:				
13	pyłowych	98,3	98,9	98,9	99,1
14	gazowych (bez dwutlenku węgla)	39,4	47,6	56,4	57,3
15	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):				
15	w % powierzchni ogólnej	32,5	32,6	32,6	32,7
16	na 1 mieszkańca w m ²	2736	2711	2691	2682
17	Odpady wytworzone (z wyłączeniem odpa- dów komunalnych) ^d na 1 km ² w t	108,0	120,1	135,9	144,6
18	Odpady komunalne zebrane ^e na 1 mieszk- kańca w kg	350	267	307	314
19	Nakłady ^f na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:				
19	służące ochronie środowiska	4,6	3,1	3,4	3,9
20	służące gospodarce wodnej	0,8	0,7	0,6	0,9
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE					
21	Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^g w zakończonych postępowaniach przy- gotowawczych:				
21	w liczbach bezwzględnych	102114	99594	75171	90751
22	na 10 tys. ludności	470,9	453,3	339,4	407,9
23	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^g w %	48,0	56,9	63,6	71,5

a Z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed włączeniem do sieci. c Ludność korzystająca – dane szacunkowe, na str. 63. e Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z prokuraturą.

a From own intakes. b Water withdrawal by intakes before entering the water network. c Population using – estimated item 7 on page 63. e Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with prosecutor's office.

skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
number of population, which considers the results of the Population and Housing Census 2002.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
AREA					
18310	18310	18310	18310	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ENVIRONMENTAL PROTECTION					
43,9	48,6	44,7	41,0	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of: production ^a (excluding agriculture, forestry and fishing)	2
52,1	47,6	51,4	54,7	exploitation of water supply network ^b	3
11,0	12,1	11,0	10,3	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	4
5,3	6,4	5,5	4,7	of which for industrial production	5
99,5	99,6	99,6	99,5	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground:	
0,0	0,0	0,0	0,0	treated in % of requiring treatment	7
79,3	80,8	81,8	83,1	untreated per 1 km ² in dam ³	8
3,4	2,8	2,8	2,4	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c	9
35,3	36,3	33,8	29,0	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
				particulates	11
				gases (excluding carbon dioxide)	12
99,1	99,1	99,2	99,3	Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	
66,7	73,0	76,2	73,9	particulates	13
				gases (excluding carbon dioxide)	14
32,7	32,7	32,7	32,7	Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII):	
2670	2620	2612	2605	in % of total area	15
				per capita in m ²	16
99,5	131,1	158,9	116,2	Generated waste (excluding municipal waste) ^d per 1 km ² in t	17
300	296	282	281	Municipal waste collected ^e per capita in kg	18
6,4	5,4	3,5	4,6	Outlays ^f on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
1,9	1,4	1,8	1,7	in environmental protection	19
				in water management	20
PUBLIC SAFETY					
81849	74488	63292	65796	Ascertained crimes by the Police ^g in completed preparatory proceedings:	
360,5	326,8	276,8	287,0	in absolute numbers	21
				per 10 thous. population	22
70,6	65,4	60,2	63,0	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^g in %	23

ludność ogółem – na podstawie bilansów. d Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów. f Według lokalizacji inwestycji. g Do 2012 r. – łącznie

data, the total population – based on balances. d See general notes to the chapter “Environmental protection”, data for previous years due to a change in the catalogue of waste. f By investment’s location. g Until 2012 – including

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					LUDNOŚĆ ^a
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	2172284	2199043	2219512	2230099
2	miasta	1485414	1480133	1475104	1476586
3	wieś	686870	718910	744408	753513
4	w tym kobiety	1113630	1129438	1141313	1146960
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	105	106	106	106
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	119	120	121	122
	Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):				
7	przedprodukcyjnym	553444	479005	456963	452881
8	produkcyjnym	1334114	1414914	1433493	1439523
9	poprodukcyjnym	284726	305124	329056	337695
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,8	5,5	7,2	6,9
11	Rozwody na 1000 ludności	1,4	1,8	1,9	1,9
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,8	10,7	12,4	12,3
13	Zgony ^b na 1000 ludności	8,4	8,4	8,9	8,8
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,5	2,2	3,6	3,5
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,7	6,0	5,5	5,0
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,2	0,5	0,6	1,3
	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:				
17	mężczyźni	70,56	71,69	72,14	72,46
18	kobiety	78,06	79,76	79,88	80,07
					RYNEK PRACY
	Pracujący ^{cd} (stan w dniu 31 XII):				
19	w tys.	740,3	667,0	736,3	736,8
20	w tym kobiety	342,4	309,5	336,6	339,2
21	na 1000 ludności	341	303	332	330
22	w sektorze prywatnym w %	70,1	72,9	75,7	76,2
	według rodzajów działalności w %:				
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo				
23	i rybactwo	•	9,3	8,3	8,3
24	przemysł i budownictwo	•	28,0	31,7	31,0
	handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ ; transport i gospo- darka magazynowa; zakwatero- wanie i gastronomia ^Δ ; informacja				
25	i komunikacja	•	30,2	28,5	28,2
	działalność finansowa i ubezpiecze- niowa; obsługa rynku nierucho- mości ^Δ oraz pozostałe usługi ^e ...				
26	•	32,5	31,5	32,5

a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność” na str. 96. b Łącznie ze zgonami niemowląt. c Według faktycznego darstw indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. e Pod pojęciem „pozostałe i działalność wspierająca ^Δ”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, działalność usługowa”.

a See general notes to the chapter “Population” on page 96. b Including infant deaths. c By actual workplace estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005-2009 – of the Population and Housing services” refers to the NACE Rev. 2 sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
<i>POPULATION</i> ^a					
2275494	2283500	2290070	2295811	Population (as of 31 XII)	1
1499210	1498435	1497479	1495443	urban areas	2
776284	785065	792591	800368	rural areas	3
1165773	1169964	1173494	1176421	of which females	4
105	105	105	105	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
124	125	125	125	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	6
Population at age (as of 31 XII):					
457007	453664	451206	448976	pre-working	7
1469161	1467217	1462174	1454944	working	8
349326	362619	376690	391891	post-working	9
6,0	5,4	5,3	4,7	Marriages per 1000 population	10
1,6	1,7	1,4	1,7	Divorces per 1000 population	11
11,8	11,0	11,0	10,4	Live births per 1000 population	12
8,5	8,5	9,0	8,8	Deaths ^b per 1000 population	13
3,3	2,5	2,0	1,7	Natural increase per 1000 population	14
4,5	4,1	4,4	4,3	Infant deaths per 1000 live births	15
1,2	1,0	0,9	0,8	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	16
Life expectancy at the moment of birth:					
72,97	73,42	73,29	74,05	males	17
80,75	80,96	80,91	81,23	females	18
<i>LABOUR MARKET</i>					
Employed persons ^{cd} (as of 31 XII):					
744,9	744,3	741,1	753,4	in thous.	19
344,4	346,8	350,7	360,3	of which women	20
327	326	324	328	per 1000 population	21
76,6	77,0	76,9	77,3	in private sector in %	22
by kind of activities in %:					
8,9	8,9	9,0	8,8	agriculture, forestry and fishing	23
30,0	29,3	28,7	28,4	industry and construction	24
28,2	27,8	27,7	27,5	trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	25
32,9	34,0	34,7	35,3	financial and insurance activities; real estate activities and other services ^e	26

miejsc pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.).^d Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospo-
 Spisu Rolnego 1996, w latach 2005-2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz
 usługi” należy rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie
 „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała

and kind of activity (since 2004).^d Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture
 Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^e The term “Other
 service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
RYNEK PRACY (dok.)					
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tys.	•	148,7	168,4	159,1
2	na 1000 ludności	•	67,7	76,0	71,5
	w budownictwie:				
3	w tys.	•	28,6	42,1	46,7
4	na 1000 ludności	•	13,0	19,0	21,0
5	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	147,2	159,9	67,8	100,3
6	2000 = 100	100,0	108,6	46,0	68,1
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
7	kobiety	57,5	56,5	62,4	52,8
8	w wieku 24 lata i mniej	28,7	22,3	21,7	23,3
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	40,6	50,0	45,9	18,5
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	333	137	32	65
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	16,6	19,2	8,4	11,9
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia				
12	brutto w zł	1826,36	2350,25	2928,24	3067,70
13	2000 = 100	100,0	128,7	160,3	168,0
14	w tym: w przemyśle	•	2388,70	2997,56	3081,73
15	w budownictwie	•	1905,94	2480,77	2583,48
16	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys. pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	443,4	447,5	457,4	461,3
17	rolników indywidualnych	387,3	397,5	412,1	417,5
18	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
19	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	849,49	1123,46	1364,96	1480,70
20	rolników indywidualnych ^b	606,69	758,41	859,04	911,17
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA					
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
21	wodociągowej	10319,3	12381,9	13379,2	13794,0
22	kanalizacyjnej ^c	3698,5	5612,0	6764,3	7308,1
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
23	w hektometrach sześciennych	81,2	75,2	75,3	75,0
24	na 1 mieszkańca w m ³	37,4	34,2	34,0	33,7
	energii elektrycznej w miastach ^d :				
25	w gigawatogodzinach	1082,0	1173,5	1211,7	1234,9
26	na 1 mieszkańca w kWh	729	792	822	837

^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-dobrych ochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

^a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture used Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^b Including to benefits from the Pension Fund. ^c Including collectors. ^d In 2000 excluding households, whose the main source of

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
LABOUR MARKET (cont.)					
				<i>Average paid employment:</i>	
				<i>in industry:</i>	
153,3	146,2	141,9	142,1	<i>in thous.</i>	1
67,5	64,2	62,1	62,0	<i>per 1000 population</i>	2
				<i>in construction:</i>	
44,6	45,5	42,3	38,9	<i>in thous.</i>	3
19,6	20,0	18,5	17,0	<i>per 1000 population</i>	4
				<i>Registered unemployed persons (as of 31 XII)</i>	
104,7	106,7	114,6	114,1	<i>in thous.</i>	5
71,1	72,5	77,9	77,5	<i>2000 = 100</i>	6
				<i>In % of registered unemployed persons (as of 31 XII):</i>	
53,3	56,8	54,8	54,9	<i>women</i>	7
22,7	22,1	20,6	18,9	<i>at age 24 and less</i>	8
24,0	29,5	31,2	34,8	<i>out of work for longer than 1 year</i>	9
				<i>Registered unemployed persons (as of 31 XII)</i>	
63	93	102	69	<i>per a job offer</i>	10
				<i>Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII)</i>	
12,3	12,5	13,4	13,2	<i>in %</i>	11
WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS					
				<i>Average monthly gross wages and salaries</i>	
3138,25	3314,53	3455,09	3595,98	<i>in zł</i>	12
171,8	181,5	189,2	196,9	<i>2000 = 100</i>	13
3181,39	3378,25	3506,43	3652,50	<i>of which: in industry</i>	14
2602,66	2711,05	2775,79	2833,31	<i>in construction</i>	15
				<i>Average number of retirees and pensioners</i>	
455,6	453,3	452,9	449,4	<i>in thous.</i>	16
				<i>receiving retirement and other pensions</i>	
413,2	412,2	412,9	410,7	<i>paid by the Social Insurance Institution</i>	17
42,5	41,1	39,9	38,8	<i>farmers</i>	18
				<i>Average monthly gross retirement and other pension in zł:</i>	
1580,15	1660,58	1746,98	1840,80	<i>paid by the Social Insurance Institution</i>	19
955,08	986,42	1053,39	1126,00	<i>farmers ^b</i>	20
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS					
				<i>Distribution network (as of 31 XII) in km:</i>	
14163,2	14316,0	14633,2	14980,2	<i>water supply</i>	21
7779,2	8291,8	8826,8	9551,9	<i>sewage ^c</i>	22
				<i>Consumption in households:</i>	
				<i>water from water supply systems:</i>	
74,8	74,9	73,8	73,4	<i>in cubic hectometre</i>	23
32,9	32,9	32,3	32,0	<i>per capita in m³</i>	24
				<i>electricity in urban areas ^d:</i>	
1259,6	1238,2	1216,1	1171,9	<i>in gigawatt*hour</i>	25
840	826	812	783	<i>per capita in kWh</i>	26

wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005-2009 – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. b Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, Rentowego. c Łącznie z kolektorami. d W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania

for calculation, estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005-2009 – of the Population and payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and maintenance was income from a private farm in agriculture.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)					
	Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. – zamieszkałe; stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
1	w tys.	640,2	719,7	752,4	765,7
2	na 1000 ludności	295,0	327,3 ^b	339,0	343,4 ^b
3	izby na 1000 ludności	1051,0	1216,2	1259,2	1275,8
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
5	na 1000 ludności	17791,9	22239,7	23354,9	23796,8
6	przeciętna 1 mieszkania	60,4	67,9	68,9	69,3
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
7	w tys.	5,7	9,8	14,4	14,4
8	na 1000 ludności	2,6	4,5	6,5	6,5
9	izby na 1000 ludności	10,2	17,9	24,6	24,7
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
10	na 1000 ludności	224,8	434,0	604,1	600,1
11	przeciętna 1 mieszkania	86,0	96,9	93,3	93,1
EDUKACJA ^c I WYCHOWANIE					
	Uczniowie w szkołach ^d (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
12	podstawowych ^e	191,9	157,9	142,5	140,2
13	gimnazjach	69,4	95,9	82,8	79,5
14	zasadniczych zawodowych ^f	35,2	16,3	17,1	17,0
15	liceach ogólnokształcących ^g	52,0	40,7	38,0	36,3
16	liceach profilowanych	x	12,5	3,2	1,4
17	technikach ^g	49,2	27,4	31,9	32,3
18	artystycznych ogólnokształcących ^h	1,1	1,0	0,8	0,8
19	policealnych	12,3	18,8	22,6	18,9
	Absolwenci szkół ^{di} w tys.:				
20	podstawowych	71,3 ^k	29,7	25,6	24,8
21	gimnazjów	x	31,6	28,5	27,0
22	zasadniczych zawodowych ^f	11,7	5,1	4,6	5,0
23	liceów ogólnokształcących ^l	10,4	13,0	12,8	12,6
24	liceów profilowanych	x	5,0	2,6	1,8
25	techników ^l	9,0	9,0	5,5	6,2
26	artystycznych ogólnokształcących ^h	0,2	0,2	0,1	0,1
27	policealnych	5,0	5,6	5,0	4,8
28	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^{lm} (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	14	15	12	12

a Zamieszkałe i niezamieszkałe; na podstawie bilansów. b Dane zmienione w stosunku do opublikowanych d Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. e Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach do pracy, g – z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami. h Dające uprawnienia zawodowe. odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku szkolnego 2005/06 i technikami od roku szkolnego 2006/07.

a Inhabited and uninhabited; based on balances. b Data have been changed in relation to data published in the previous d Excluding schools for adults, except post-secondary schools. e Excluding children aged 6 attending pre-primary g – supplementary schools: general secondary and technical secondary, respectively. h Leading to professional schools: general secondary since the 2005/06 school year and technical secondary since the 2006/07 school -training schools.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
<i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)</i>					
				<i>Dwelling stocks^a (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):</i>	
				<i>dwelling:</i>	
781,1	791,5	804,3	814,9	<i>in thous.</i>	1
343,3 ^b	346,6 ^b	351,2 ^b	354,9	<i>per 1000 population</i>	2
1306,7	1318,6	1334,5	1348,2	<i>rooms per 1000 population</i>	3
				<i>usable floor space of dwellings in m²:</i>	
24260,2	24586,4	24990,7	25340,0	<i>per 1000 population</i>	5
70,7	70,9	71,2	71,4	<i>average per dwelling</i>	6
				<i>Dwellings completed:</i>	
				<i>dwelling:</i>	
11,8	11,9	14,2	11,9	<i>in thous.</i>	7
5,2	5,2	6,2	5,2	<i>per 1000 population</i>	8
20,6	19,8	22,9	20,2	<i>rooms per 1000 population</i>	9
				<i>usable floor space of dwellings in m²:</i>	
504,6	497,6	560,7	493,9	<i>per 1000 population</i>	10
97,0	95,4	90,3	95,1	<i>average per dwelling</i>	11
<i>EDUCATION^c</i>					
				<i>Pupils and students in schools^d (as of beginning of the school year) in thous.:</i>	
139,0	140,1	139,5	139,4	<i>primary^e</i>	12
76,8	74,4	72,3	70,3	<i>lower secondary</i>	13
16,2	15,6	14,7	13,9	<i>basic vocational^f</i>	14
34,5	33,0	31,9	30,8	<i>general secondary^g</i>	15
0,8	0,7	0,3	0,1	<i>specialized secondary</i>	16
32,3	31,3	30,5	30,0	<i>technical secondary^g</i>	17
0,8	0,8	0,8	0,8	<i>general art^h</i>	18
19,9	21,5	22,5	18,7	<i>post-secondary</i>	19
				<i>Graduates in schools^{di} in thous.:</i>	
24,7	23,3	22,8	22,3	<i>primary</i>	20
26,5	24,8	23,8	23,5	<i>lower secondary</i>	21
5,3	5,1	4,9	4,7	<i>basic vocational^f</i>	22
12,1	11,4	10,9	10,4	<i>general secondary^l</i>	23
0,7	0,3	0,2	0,2	<i>specialized secondary</i>	24
6,8	7,3	6,9	6,9	<i>technical secondary^l</i>	25
0,1	0,2	0,2	0,1	<i>general art^h</i>	26
4,7	4,8	5,4	5,4	<i>post-secondary</i>	27
				<i>Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools^{im} (excluding schools for adults) per 1000 population</i>	28
11	11	10	10		

w poprzedniej edycji Rocznika. c Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie” ust. 1 i 2 na str. 199. wychowania przedszkolnego. fg Od roku szkolnego 2004/05 łącznie: f – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi i Z poprzedniego roku szkolnego. k Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. l łącznie z uzupełniającymi m Od roku szkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

edition of the Yearbook. c See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 199. education establishments. fg Since the 2004/05 school year including: f – special job-training schools, certification. i From the previous school year. k Data include graduates 8th and 6th grade. l Including supplementary year, respectively. m Since the 2004/05 school year including specialized secondary schools as well as special job-

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE (dok.)					
1	Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	75,1	97,4	101,3	105,8
2	Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	12,4	18,7	22,6	23,3
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	24,5	21,2	19,5	19,3
4	Absolwenci szkół dla dorosłych ^d w tys.	5,0	5,5	3,9	4,4
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
5	miejsca w przedszkolach w tys.	37,0	35,5	39,6	42,6
6	dzieci ^e w tys.	50,3	49,2	54,1	60,0
7	w przedszkolach	35,4	35,0	40,5	43,0
8	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	14,9	14,1	13,3	15,2
9	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	331	367	432	447
OCHRONA ZDROWIA ^f					
Pracownicy medyczni ^g (stan w dniu 31 XII):					
10	lekarze	4863	4106	4284	4509
11	lekarze dentyści	567	657	587	578
12	pielęgniarki ^h	9735	9242	9336	9463
13	Łóżka w szpitalach ogólnych ⁱ (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	44,2	38,9	39,3	39,8
Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności					
14	Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	1506	1495	1659	1669
15	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	292	499	664	763
16	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę	528	579	621	589
17	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:	4114	3798	3574	3786
18	lekarские	5,3	5,9	6,6	6,7
19	stomatologiczne	0,8	0,7	0,7	0,8
Dzieci w żłobkach ^k i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^l					
20		17	20	21	20
KULTURA. TURYSTYKA					
21	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	374	346	336	336
22	Księgozbiór bibliotek publicznych (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	2983	2753	2662	2604
23	Czytelnice bibliotek publicznych (łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi) na 1000 ludności	175	166	141	140
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych (łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi; bez wypożyczeń międzybibliotecznych) w wol.: ..					
24	na 1000 ludności	3665	3282	2728	2665
25	na 1 czytelnika	21,0	19,8	19,3	19,0
26	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	2,0	2,5	2,4	2,3
27	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^m na 1000 ludności	291	284	330	335
28	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	50	52	57	59
29	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	867	877	852	805

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 199. b łącznie z filiami, zamiejscowymi jednostkami macierzystej poza województwem pomorskim; bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw d Z poprzedniego roku szkolnego. e Od 2008 r. łącznie z – nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. określanymi jako zakłady opieki zdrowotnej). f Od 2012 r. od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgniarska. h łącznie dla noworodków. k łącznie z oddziałami żłobkowymi. l Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. m Dane dotyczą działalności

a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 199. b Including branches, basic organizational the territory of Pomorskie Voivodship; excluding academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior; school year. e Since 2008 including, entities – excluding in division according to type of establishments – pre-primary activities (until 2011 defined as health care institution). f Since 2012 data include health care of: the Ministry of National primary workplace is a medical and nurse practice. h Including master nurses. i Excluding day places in hospital wards; m Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
<i>EDUCATION^a (cont.)</i>					
107,2	104,8	101,2	96,6	Students of higher education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.	1
23,9	27,4	28,0	26,9	Graduates of higher education institutions ^{bc} in thous.	2
20,3	20,3	19,0	16,2	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.	3
4,4	4,7	5,0	4,8	Graduates of schools for adults ^d in thous.	4
45,2	48,1	51,6	53,8	Pre-primary education (as of beginning of the school year): places in nursery schools in thous.	5
63,4	71,0	74,7	80,5	children ^e in thous.	6
44,8	46,8	50,6	52,1	in nursery schools in pre-primary sections in primary schools	7
16,3	21,5	20,9	24,5	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3-6	8
438	432	449	455		9
<i>HEALTH CARE^f</i>					
4307	4169	4492	4525	Medical personnel ^g (as of 31 XII):	10
691	625	647	630	doctors	11
9089	9317	12570	10197	dentists	12
38,3	37,4	39,6	41,2	nurses ^h Beds in general hospitals ⁱ (as of 31 XII) per 10 thous. population	13
1586	1683	1681	1712	In-patients in general hospitals per 10 thous. population	14
776	881	891	925	Out-patients departments (as of 31 XII)	15
618	654	682	710	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	16
3682	3492	3358	3234	Population (as of 31 XII) per 1 pharmacy Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	17
6,5	6,6	6,8	6,9	medical	18
0,7	0,8	0,8	0,8	dental	19
20	21	23	39	Children in nurseries ^k and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3 ^l	20
<i>CULTURE. TOURISM</i>					
336	330	323	319	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	21
2503	2438	2390	2360	Public library collections (including branches; as of 31 XII) per 1000 population in vol.	22
136	141	155	161	Public library borrowers (including branches and library service points) per 1000 population	23
2512	2529	2556	2588	Public library loans (including branches and library service points, excluding interlibrary lending) in vol.:	24
18,4	17,9	16,5	16,1	per 1000 population per borrower	25
2,4	3,4	2,9	4,0	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	26
339	351	355	339	Audience in theatres and music institutions ^m per 1000 population	27
57	59	59	65	Museums with branches (as of 31 XII)	28
747	705	767	803	Museum and exhibition visitors per 1000 population	29

podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi szkół mających siedzibę wewnątrz; bez cudzoziemców. ^c Z poprzedniego roku akademickiego, a w 2000 r. – z roku kalendarzowego. – zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; od 2007 r. bez wychowania przedszkolnego łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. ^g Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; z magistrami pielęgniarstwa. ⁱ Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^{units and teaching centres in another location of higher education institutions, which headquarters were located outside excluding foreigners. ^c From the previous academic year, and in 2000 – from the calendar year. ^d From the previous education groups and pre-primary points; since 2007 excluding pre-primary education in the units performing health care Defence and the Ministry of Interior. ^g Since 2005 working directly with a patient; since 2006 including persons for whom the since 2008 including beds and incubators for newborns. ^k Including nursery wards. ^l Until 2010 excluding children's clubs.}

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
				KULTURA. TURYSTYKA (dok.)	
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	34	22	23	19
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	6,9	6,6	6,5	6,0
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	731	979	1295	1284
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
4	radiowi	244	236	198	192
5	telewizyjni	239	229	193	187
6	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	877	788	822	832
7	w tym hotele	74	94	115	135
8	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	444,1	388,5	385,1	366,1
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	602	612	720	724
				ROLNICTWO ^b I LEŚNICTWO	
10	Użytki rolne ^{cd} (stan w czerwcu) w tys. ha ...	906,8	778,7	762,3	772,3
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	96,2	97,7
12	Powierzchnia zasiewów ^{df} (stan w czerwcu) w tys. ha	617,5	571,9	573,2	594,5
	w tym w %:				
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	73,0	70,2	70,5	71,1
14	w tym: pszenica	25,1	23,2	22,4	22,5
15	żyto	18,4	12,8	10,5	10,4
16	ziemniaki	6,5	5,2	5,0	4,5
17	buraki cukrowe	2,6	2,2	1,5	1,8
	Zbiory w tys. t:				
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	1214,1	1308,5	1293,6	1531,2
19	w tym: pszenica	578,5	598,0	594,3	647,7
20	żyto	216,6	168,1	153,1	167,5
21	ziemniaki ^g	841,8	542,6	628,8	610,5
22	buraki cukrowe	560,9	520,7	402,8	488,4
	Plony z 1 ha w dt:				
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	26,9	32,6	32,0	36,2
24	w tym: pszenica	37,3	45,0	46,3	48,3
25	żyto	19,1	23,0	25,2	27,1
26	ziemniaki ^g	208	183	218	228
27	buraki cukrowe	352	415	473	462
	Zwierzęta gospodarskie ^d :				
28	bydło (stan w czerwcu):				
29	w tysiącach sztuk	247,2	189,2	199,1	180,3
	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	28,5	•	26,1	23,3
	trzoda chlewna (stan w końcu lipca):				
30	w tysiącach sztuk	932,8	1049,8	891,6	861,4
31	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	107,6	•	117,0	111,5
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^e :				
32	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^h w kg	115,0	•	182,7	229,4
33	mleka krowiego w l	482	•	446	395

a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Dane według siedziby użytkownika posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne e Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. f Od 2010 r. bez powierzchni upraw h Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dzicyzny;

a Since 2011 concern establishments possessing 10 and more bed places. b Data are presented according to the activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general Census. e Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. f Since 2010 excluding kitchen gardens. h Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
<i>CULTURE. TOURISM (cont.)</i>					
14	21	22	24	Indoor cinemas (as of 31 XII)	1
5,1	5,8	6,6	7,3	Seats in indoor cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	2
1108	1222	1318	1216	Audience in indoor cinemas per 1000 population	3
180	179	180	181	Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
175	173	174	175	radio	4
				television	5
802	1154	1275	1437	Tourist accommodation establishments ^a (as of 31 VII)	6
144	149	170	178	of which hotels	7
353,1	377,0	404,7	411,3	Number of bed places (as of 31 VII) per 10 thous. population	8
717	760	819	858	Tourists accommodated per 1000 population	9
<i>AGRICULTURE ^b AND FORESTRY</i>					
750,2	739,4	747,3	738,3	Agricultural land ^{cd} (as of June) in thous. ha	10
97,2 ^e	98,5	98,2	98,2	of which in good agricultural condition in %	11
567,9 ^e	570,4	575,3	566,5	Sown area ^{df} (as of June) in thous. ha	12
				of which in %:	
69,0	70,1	69,9	66,6	basic cereals (including cereal mixed)	13
23,9	23,2	23,7	24,5	of which: wheat	14
9,9	10,8	10,8	11,2	rye	15
3,6 ^e	4,0	4,0	3,5	potatoes	16
1,7	1,8	1,9	1,8	sugar beets	17
				Crop production in thous. t:	
1464,1	1417,3	1493,2	1511,7	basic cereals (including cereal mixed)	18
645,7	636,8	657,3	734,8	of which: wheat	19
162,3	157,2	184,1	193,6	rye	20
513,5	573,6	596,3	473,6	potatoes ^g	21
508,1	553,9	595,3	596,9	sugar beets	22
				Yields per 1 ha in dt:	
37,4 ^e	35,5	37,2	40,1	basis cereals (including cereal mixed)	23
47,6 ^e	48,1	48,2	52,9	of which: wheat	24
28,9	25,5	29,6	30,5	rye	25
248 ^e	249	256	238	potatoes ^g	26
515 ^e	542	556	581	sugar beets	27
				Livestock ^a :	
195,3 ^e	194,7	198,5	199,2	cattle (as of June):	
26,0 ^e	26,3	26,6	27,0	in thousand heads	28
				per 100 ha of agricultural land ^c in heads	29
845,1 ^e	798,1	744,9	708,4	pigs (as of the end of July):	
112,7	107,9	99,7	95,9	in thousand heads	30
				per 100 ha of agricultural land ^c in heads	31
				Production per 1 ha of agricultural land ^c :	
289,9	324,8	321,4	302,5	of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^h in kg	32
381	415	441	486	of cows' milk in l	33

gospodarstwa. c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytkowników rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 i 4 na str. 288. d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). g Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. w wadze poubojowej ciepłej.

official residence of land user. c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 and 4 on page 288. d In 2010 data of the Agricultural excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). g Since 2010 slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
ROLNICTWO ^a I LEŚNICTWO (dok.)					
1	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b :				
	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	366,6	•	703,3	922,2
2	ziemniaki w kg	172,4	•	235,6	230,4
3	buraki cukrowe w kg	618,6	•	528,4	632,3
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	55,7	•	145,9	192,6
5	mleko krowie w l	205,4	•	297,4	303,8
Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bde} w kg:					
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	131,1	•	130,4	129,2
7	wapniowych	72,5	•	46,1	37,4
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. - stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{be} w szt.	5,1	•	6,6	6,5
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	665,6	674,3	677,7	679,1
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):					
10	w tys. hektarów	649,0	657,0	659,9	661,4
11	na 1 mieszkańca w ha	0,3	0,3	0,3	0,3
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	35,5	35,9	36,0	36,1
13	Pozyskanie drewna (grubizny; bez zadrzewień) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	313,5	368,6	372,8	383,6
PRZEMYSŁ					
14	Produkcja sprzedana przemysłu: w milionach złotych (ceny bieżące)	29364,9	42280,0	59542,2	55623,9
15	rok poprzedni = 100 (ceny stałe) ^g	111,7	104,1	106,3	97,2
16	2005 = 100 (ceny stałe)	•	100,0	130,3	126,7
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	188546	284251	353645	349622
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	13541	19244	26880	25000
BUDOWNICTWO					
19	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^h (ceny bieżące): w milionach złotych	4696,9	4571,4	10481,9	10951,9
20	w tym sektor prywatny w %	98,8	98,0	98,7	98,8
21	na 1 mieszkańca w zł	2166	2081	4732	4922
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII					
22	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ⁱ : w kilometrach	1490	1259	1245	1233
23	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	8,1	6,9	6,8	6,7
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):					
24	w kilometrach	11519	11499	11826	11873
25	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	63,0	62,9	64,6	64,8
Samochody osobowe zarejestrowane ^k :					
26	w tysiącach sztuk	625,7	724,9	941,1	966,1
27	na 1000 ludności	288	330	424	433

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust 3 i 4 na str. poubojowej ciepłej. d W roku gospodarczym. e W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. f Dane zmieniono – według miejsca wykonywania robót. g Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. h Dane dotyczą sieci kolejowej kolejowej. i Patrz uwagi ogólne do działu „Transport i łączność. Gospodarka morską”, ust. 1 na str. 332.

a Data are presented according to the official residence of land user. b Since 2010 excluding land of owners of agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 and 4 d In farming year. e In 2010 data of the Agricultural Census. f Data have been changed in relation to data published in – by place of performing works. i Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as well as since 2005 communications. Maritime economy", item 1 on page 332.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
AGRICULTURE ^a AND FORESTRY (cont.)					
				<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land ^b:</i>	
884,0	1055,8	1099,4	997,4	<i>basic cereal grains (including cereal mixed) in kg</i>	1
296,8	230,4	299,4	318,0	<i>potatoes in kg</i>	2
672,1	754,5	726,6	879,3	<i>sugar beets in kg</i>	3
239,4	289,3	281,0	306,6	<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in kg</i>	4
310,3	326,9	348,8	361,6	<i>cows' milk in l</i>	5
				<i>Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^{bde} in kg:</i>	
131,3 ^f	139,3	138,5	153,9	<i>mineral or chemical (including mixed fertilizers)</i>	6
61,5 ^f	49,1	39,0	66,9	<i>lime</i>	7
				<i>Agricultural tractors (as of June; in 2000 - as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land ^{be} in units</i>	8
6,2 ^f	•	•	6,3		
680,5	681,1	682,1	682,9	<i>Forest land (as of 31 XII) in thous. ha</i>	9
				<i>Forest areas (as of 31 XII):</i>	
662,7	663,4	664,4	665,2	<i>in thous. hectares</i>	10
0,3	0,3	0,3	0,3	<i>per capita in ha</i>	11
36,2	36,2	36,3	36,3	<i>Forest cover (as of 31 XII) in %</i>	12
				<i>Removals (timber; excluding plantings) per 100 ha of forest area in m³</i>	13
409,3	430,9	432,8	450,7		
INDUSTRY					
				<i>Sold production of industry:</i>	
63217,3	77902,1	84431,1	81082,6	<i>in million zlotys (current prices)</i>	14
112,6	110,3	103,3	101,1	<i>previous year = 100 (constant prices) ^g</i>	15
142,7	157,4	162,6	164,4	<i>2005 = 100 (constant prices)</i>	16
412373	532773	594983	570663	<i>per employee in zl (current prices)</i>	17
27841	34179	36922	35369	<i>per capita in zl (current prices)</i>	18
CONSTRUCTION					
				<i>Sales of construction and assembly production ^h (current prices):</i>	
10976,8	12652,3	11398,8	12021,3	<i>in million zlotys</i>	19
98,6	98,8	98,4	99,0	<i>of which private sector in %</i>	20
4834	5551	4985	5244	<i>per capita in zl</i>	21
TRANSPORT AND COMMUNICATIONS – as of 31 XII					
				<i>Railway lines operated - standard gauge ⁱ:</i>	
1241	1238	1237	1214	<i>in kilometres</i>	22
6,8	6,8	6,8	6,6	<i>per 100 km² of total area in km</i>	23
				<i>Hard surface public roads (urban and non-urban):</i>	
12224	12391	12575	12851	<i>in kilometres</i>	24
66,8	67,7	68,7	70,2	<i>per 100 km² of total area in km</i>	25
				<i>Registered passenger cars ^k:</i>	
1011,1	1066,5	1107,3	1150,8	<i>in thousand units</i>	26
444	467	484	501	<i>per 1000 population</i>	27

nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących 288. ^c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. ^g Patrz uwagi ogólne, ust. 11 pkt 2 na str. 27. Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury

agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct on page 288. ^c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. the previous edition of the Yearbook. ^g See general notes, item 11 point 2 on page 27. ^h Realized by construction units also of other entities which are administrators of railway infrastructure. ^k See general notes to the chapter "Transport and

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII (dok.)					
	Placówki dla usług pocztowych ^a :				
1	w liczbach bezwzględnych	468	476	505	497
2	na 100 tys. ludności	21,5	21,6	22,8	22,3
	Telefoniczne łącza główne ^b :				
3	w tys.	648,1	697,7	521,7	495,4
4	na 1000 ludności	298,3	317,2	235,1	222,2
HANDEL					
	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
5	w milionach złotych	16858,1	19734,0	26563,7	26742,1
6	na 1 mieszkańca w zł	7774	8982	11992	12019
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	24,7 ^c	21,4	23,0	24,1
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	88 ^c	103	96	92
FINANSE PUBLICZNE					
	Budżety gmin ^d:				
	Dochody:				
9	w milionach złotych	1639,8	2601,0	3697,6	3754,7
10	na 1 mieszkańca w zł	1253	1932	2692	2712
	Wydatki:				
11	w milionach złotych	1720,4	2629,1	3748,0	4038,6
12	na 1 mieszkańca w zł	1315	1953	2729	2917
	Budżety miast na prawach powiatu:				
	Dochody:				
13	w milionach złotych	1692,0	2406,7	3247,8	3209,8
14	na 1 mieszkańca w zł	1968	2828	3858	3819
	Wydatki:				
15	w milionach złotych	1834,3	2346,1	3468,2	3675,4
16	na 1 mieszkańca w zł	2134	2757	4120	4373
	Budżety powiatów:				
	Dochody:				
17	w milionach złotych	713,8	788,3	1009,7	1162,6
18	na 1 mieszkańca w zł	545	586	735	840
	Wydatki:				
19	w milionach złotych	716,4	805,0	1020,0	1222,7
20	na 1 mieszkańca w zł	547	598	743	883
	Budżet województwa:				
	Dochody:				
21	w milionach złotych	185,7	391,1	750,1	1179,7
22	na 1 mieszkańca w zł	86	178	339	530
	Wydatki:				
23	w milionach złotych	212,5	442,8	712,2	1276,7
24	na 1 mieszkańca w zł	98	202	322	574

a Dane dotyczą operatora pocztowego wyznaczonego (do 2012 r. – operatora publicznego); w 2000 r. placówki pocztowe nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. d Bez dochodów i wydatków gmin

a Data concern appointed postal operator (until 2012 – the public operator); in 2000 post offices c Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. d Excluding revenue and expenditure

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
TRANSPORT AND COMMUNICATIONS – as of 31 XII (cont.)					
508	504	499	469	Postal service offices ^a :	1
22,3	22,1	21,8	20,4	in absolute numbers	2
				per 100 thous. population	
506,6	411,5	370,8	359,0	Fixed main line ^b :	3
222,6	180,2	161,9	156,4	in thous.	4
				per 1000 population	
TRADE					
28395,8	31219,2	33299,4	34423,3	Retail sales of goods (current prices):	5
12505	13697	14562	15016	in million zlotys	6
21,6	20,3	21,8	19,5	per capita in zł	7
105	112	105	118	Shops (as of 31 XII) in thous.	8
				Number of population (as of 31 XII) per 1 shop	
PUBLIC FINANCE					
				Budgets of gminas ^d:	
				Revenue:	
4244,3	4560,1	4671,5	4854,2	in million zlotys	9
2978	3177	3235	3346	per capita in zł	10
				Expenditure:	
4672,2	4809,2	4755,5	4833,3	in million zlotys	11
3278	3351	3293	3332	per capita in zł	12
				Budgets of cities with powiat status:	
				Revenue:	
3780,1	3806,8	4798,9	4611,7	in million zlotys	13
4472	4510	5695	5479	per capita in zł	14
				Expenditure:	
4117,0	4427,9	4942,0	4572,1	in million zlotys	15
4870	5246	5865	5432	per capita in zł	16
				Budgets of powiatów:	
				Revenue:	
1277,8	1404,5	1288,1	1337,5	in million zlotys	17
896	979	892	922	per capita in zł	18
				Expenditure:	
1353,3	1415,4	1316,5	1337,6	in million zlotys	19
949	986	912	922	per capita in zł	20
				Budget of voivodship:	
				Revenue:	
724,6	878,3	887,1	845,5	in million zlotys	21
319	385	388	369	per capita in zł	22
				Expenditure:	
872,0	954,1	919,8	830,6	in million zlotys	23
384	419	402	362	per capita in zł	24

i placówki usług telekomunikacyjnych. b Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Dane mających również status miasta na prawach powiatu.

and telecommunication service offices. b Data concern operators of the public telecommunication network. of gminas which are also cities with powiat status.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE ^a					
	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				
1	w milionach złotych	7239,3	7403,7	13977,9	17583,7
2	na 1 mieszkańca w zł	3338	3370	6310	7903
	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
3	w milionach złotych	79875,8	98275,9	122736,1	129361,9
4	na 1 mieszkańca w zł	36770	44690	55299	58007
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON ^b – stan w dniu 31 XII					
5	Ogółem	199265	226421	240496	249262
6	na 10 tys. ludności	917,3	1029,6	1083,6	1117,7
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej	45896	56968	62100	63945
8	1999 = 100	110,8	137,6	150,0	154,4
	w tym:				
9	spółdzielnie	1145	1118	1060	1063
10	spółki handlowe	13488	17724	20016	20929
	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	2897	3492	3928	4065
12	spółki cywilne	15701	15111	15772	15948
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	153369	169453	178396	185317
14	1999 = 100	106,9	118,1	124,3	129,1
15	na 10 tys. ludności	706,0	770,6	803,8	831,0
RACHUNKI REGIONALNE ^c					
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
16	w milionach złotych	•	•	•	•
17	na 1 mieszkańca w zł	•	•	•	•
	Produkt krajowy brutto (ceny stałe)				
18	- rok poprzedni = 100	•	•	•	•
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych	•	•	•	•
20	na 1 mieszkańca w zł	•	•	•	•
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
21	w milionach złotych	•	•	•	•
22	na 1 mieszkańca w zł	•	•	•	•
	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych				
23	- rok poprzedni = 100	•	•	•	•

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Bez osób opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne do działu „Rachunki regionalne”, ust. 13 na str. 400.

a Data for 2000 are not comparable due to amendments of the Act of Accounting in 2002. b Excluding persons previous edition of the Yearbook; see general notes to the chapter „Regional accounts” item 13 on page 400.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
INVESTMENTS. FIXED ASSETS ^a					
13062,1	13943,3	14855,1	13826,8	<i>Investment outlays (current prices):</i>	
5753	6118	6496	6031	<i>in million zlotys</i>	1
				<i>per capita in zl</i>	2
				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>	
139259,8	152216,5	163301,8	171797,1	<i>in million zlotys</i>	3
61200	66659	71309	74831	<i>per capita in zl</i>	4
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE REGION REGISTER ^b – as of 31 XII					
260202	258197	265033	271784	<i>Total</i>	5
1143,5	1130,7	1157,3	1183,8	<i>per 10 thous. population</i>	6
				<i>Legal persons and organizational entities</i>	
66347	68409	72417	75400	<i>without legal personality</i>	7
160,2	165,2	174,9	182,1	<i>1999 = 100</i>	8
				<i>of which:</i>	
1062	1036	1039	1038	<i>cooperatives</i>	9
22027	23051	24565	26431	<i>commercial companies</i>	10
				<i>of which with foreign capital participation</i>	
4151	4225	4382	4555		11
16304	16654	17012	17253	<i>civil law partnerships</i>	12
				<i>Natural persons conducting economic activity</i>	
193855	189788	192616	196384		13
135,1	132,3	134,2	136,9	<i>1999 = 100</i>	14
851,9	831,1	841,1	855,4	<i>per 10 thous. population</i>	15
REGIONAL ACCOUNTS ^c					
81392	88183	93859		<i>Gross domestic product (current prices):</i>	
35845	38690	41045		<i>in million zlotys</i>	16
				<i>per capita in zl</i>	17
x	105,1	103,2		<i>Gross domestic product (constant prices)</i>	
				<i>- previous year = 100</i>	18
71684	77514	83170		<i>Gross value added (current prices):</i>	
31569	34009	36371		<i>in million zlotys</i>	19
				<i>per capita in zl</i>	20
				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>	
52321	55015	57324		<i>in million zlotys</i>	21
23042	24138	25068		<i>per capita in zl</i>	22
				<i>Gross real disposable income in the households sector - previous year = 100</i>	23

prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. c Dane za lata 2010 i 2011 zmieniono w stosunku do

tending private farms in agriculture. c Data for 2010 and 2011 have been changed in relation to data published in the

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach, i minutach <i>In degrees and minutes</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna) – przylądek Rozewie	Władysławowo	54°50'	x	<i>in the north (northern geographic latitude) – cape Rozewie</i>
na południe (szerokość geograficzna północna) – Stare Gronowo.....	Debrzno	53°29'	x	<i>in the south (northern geographic latitude) – Stare Gronowo</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia) – Zalesin	Ustka	16°42'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude) – Zalesin</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia) – Piaski	Krynica Morska	19°39'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude) – Piaski</i>
Rozciągłość: z południa na północ	-	1°21'	150	<i>Extent: from south to north</i>
z zachodu na wschód	-	2°57'	191	<i>from west to east</i>

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Inspectorate of the Pomorskie Voivodship Office in Gdańsk.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

AREA AND BORDERS IN 2013

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W % <i>In %</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	18310	x	<i>Area in km²</i>
Długość granic w km	948	100,0	<i>Length of borders in km</i>
lądowych	702	74,1	<i>land borders</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
warmińsko-mazurskim	195	20,6	<i>warmińsko-mazurskie</i>
kujawsko-pomorskim	248	26,2	<i>kujawsko-pomorskie</i>
wielkopolskim	66	7,0	<i>wielkopolskie</i>
zachodniopomorskim	192	20,2	<i>zachodniopomorskie</i>
z Rosją	1	0,1	<i>with Russia</i>
morskich (bez półwyspu Helskiego)	246	25,9	<i>sea borders (without Hel Peninsula)</i>
Na 1000 km ² powierzchni przypada granic w km	51,8	x	<i>Borders in km per 1000 km² of area</i>

U w a g a. Powierzchnia ogólna województwa według podziału administracyjnego obejmuje obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych, tj. część Zalewu Wiślanego wraz z wodami portów oraz wody portów Zatoki Gdańskiej i portów graniczących z wodami morza terytorialnego.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

N o t e. The total area of the voivodship according to the administrative division includes a land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters, i.e. a part of the Wisła Bay including waters of ports and waters of the Gulf of Gdańsk and ports bordering on territorial sea waters.

S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Inspectorate of the Pomorskie Voivodship Office in Gdańsk.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – Wieżycza ...	Stężycza	329	<i>The highest point – Wieżycza</i>
Najniżej położony punkt – rów w Cedrach Małych	Cedry Wielkie	-1,5	<i>The lowest point – ditch in Cedry Małe</i>

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Inspectorate of the Pomorskie Voivodship Office in Gdańsk.

TABL. 4. WIĘKSZE RZEKI
PRINCIPAL RIVERS

RZEKI ^a <i>RIVERS ^a</i>	Recypient ^b <i>Recipient ^b</i>	Długość całkowita <i>Total length</i>	W tym na terenie województwa <i>Of which on the voivodship territory</i>
			w km <i>in km</i>
Wisła	Morze Bałtyckie	1047,5	95,5
Brda	Wisła	238,0	127,0
Wda (Czarna Woda)	Wisła	198,0	141,0
Wierzyca	Wisła	151,4	151,4
Słupia	Morze Bałtyckie	138,6	138,6
Łeba	Morze Bałtyckie	117,0	117,0
Wieprza	Morze Bałtyckie	111,7	58,4
Liwa	Nogat	111,4	80,6
Radunia	Motława	104,6	104,6
Łupawa z Obrówką	Morze Bałtyckie	98,7	98,7
Motława	Martwa Wisła	64,7	64,7
Nogat	Zalew Wiślany	62,0	62,0
Czernica	Gwda	53,2	50,2

^a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. ^b Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Listed according to hydrographic order. b River or reservoir into which the water flows.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 5. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA
LARGER AND DEEPER LAKES

JEZIORA LAKES	Gmina Gmina	Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha	Głębokość maksymalna w m Maximum depth in m
WEDŁUG POWIERZCHNI BY AREA			
Łebsko	Smoldzino, Wicko	7140,0	6,3
Gardno	Smoldzino	2468,1	2,6
Żarnowieckie	Gniewino	1431,6	19,4
Charzykowskie	Chojnice	1363,8	30,5
Wdzydze Południowe	Karsin, Dziemiany	918,8	68,0
Dzierzgoń	Prabuty	787,9	15,0
Raduńskie Dolne	Chmielno	737,2	35,4
Karsińskie	Chmielno	688,0	27,1
Sarbsko	Wicko	651,7	3,2
Szczytno	Rzeczenica, Przechlewo, Człuchów	645,2	21,4
Wdzydze Północne	Kościerzyna, Dziemiany	536,8	18,8
Bobięcińskie Wielkie	Miastko	524,6	48,0
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI BY DEPTH			
Wdzydze Południowe	Karsin, Dziemiany	918,8	68,0
Bobięcińskie Wielkie	Miastko	524,6	48,0
Mausz Duży	Sulęczyno	386,4	45,0
Gwiazdy	Lipnica	210,0	43,7
Raduńskie Górne	Stężycza	387,2	43,0
Borzechowskie Wielkie	Zblewo	237,7	43,0
Ostrowite	Chojnice	280,7	43,0
Wielewskie	Karsin	156,1	40,5
Ocypel Wielki	Lubichowo	114,0	40,0

a Żwierciadła wody i wysp na jeziorze.

Źródło: dane Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza w Olsztynie.

a Water and island lake level.

Source: data of the Stanisław Sakowicz Inland Fishing Institute in Olsztyn.

TABL. 6. TEMPERATURY POWIETRZA
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme temperatures
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2013	maksimum maximum	minimum minimum	
Chojnice	164	7,3	7,6	7,9	7,8	36,3	-25,7	62,0
Hel	1	8,1	8,4	8,7	8,7	33,7	-18,2	51,9
Łeba	2	7,7	8,0	8,3	8,5	37,2	-25,0	62,2

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 7. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIE NIE I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm			Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłonecznienie w h Insolation in h	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a	
		1971–2000	1991–2000	2001–2010				
		średnie ^b average ^b			2013			
		Chojnice	164	547	574	670	545	3,6
Hel	1	578	590	623	583	3,5	1905	5,4
Łeba	2	632	638	703	740	4,7	1871	5,6

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

Uwagi ogólne

1. Informacje o stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 1205), która chroni wszystkie grunty rolne, a szczególnie użytki rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I-III oraz klas bonitacyjnych IV-VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12 ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą.

2. Dane o gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

General notes

1. Information regarding the geodesic status and directions of voivodship land use is classified according to ownership and register groups of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454).

A land register introduced since 2002 changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previously was included in the item “built-up and urbanized land”), land under ponds (included in the item “standing inland water”) as well as ditches (which accounted for a separate item) in agricultural land.

Data regarding agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1205), which protects all agricultural land, especially included in quality classes I-III as well as quality classes IV-VI comprised of organic soils. Until 2008, in accordance with Art. 12 item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.

2. Data regarding devastated and degraded land requiring reclamation and management concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

3. Informacje o poborze i zużyciu wody dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania.

Od 2003 r. uwzględnia się w województwach nadmorskich wielkość poboru z morskich wód wewnętrznych, które obejmują na terenie województwa pomorskiego:

- część Zatoki Gdańskiej zamkniętą linią łączącą określone punkty geograficzne na Mierzei Helskiej i Mierzei Wiślanej;
- część Zalewu Wiślanego, znajdującą się na południowy zachód od granicy państwowej między Rzeczypospolitą Polską a Federacją Rosyjską na tym Zalewie;
- wody portów określone od strony morza linią łączącą najdalej wysunięte w morze stałe urządzenia portowe, stanowiące integralną część systemu portowego;

2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;

3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1 i 3. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

3. Information regarding water withdrawal and consumption concerns:

1) in the item “for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)” – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of waste water annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines, which is discharged to reservoir without further use.

Since 2003 is considered in seaside voivodships largeness withdrawal with internal seawaters, which include in pomorskie voivodship:

- a part of Gulf of Gdańsk enclosed by the line connecting specific geographical points on the Hel Peninsula and on the Wisła Peninsula;
- a part of Wisła Bay situated to the southern west of the national border between Republic of Poland and Russian Federation on the Bay;
- ports' waters defined from the sea side by a line connecting the furthest extended in the sea port stationary installations constituting an integral part of the port system;

2) in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha and more in area;

3) in the item “exploitation of water supply network” – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces etc.).

4. Data regarding **wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1 and 3. Data regarding **equipment with wastewater treatment plants** concern the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground or sewage network of entities engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **oczyszczalniach ścieków komunalnych** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni, jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged in waters by a separate sewage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e. solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data regarding **municipal wastewater treatment plants** concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage network, regardless of the form of ownership of the plants or sewage networks. Data do not include household treatment plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e. wastewater treatment plants not working within sewage network).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego, w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o źródłach i wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późniejszymi zmianami).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększona jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Data regarding population using wastewater treatment plants is given on the basis of surveys of the Central Statistical Office based on estimates of the number of the population using wastewater treatment plants operating within a sewage network. When urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of waste treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

5. Information regarding the sources and amounts of air pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality as well as the possession of systems to reduce such pollutants and the effects of their utilization concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40, with later amendments).

The established group of surveyed entities maintained annually which i.a. assures comparability of data, may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding particulate emission concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding gas emission concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 627, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk: przyrodniczych, roślin, zwierząt lub grzybów.

Rezerwaty przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniącą funkcję korytarzy ekologicznych.

6. Nature protection consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protections are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, monuments of nature.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 627, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

National parks are created to preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyiska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach za 2013 r. zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21) zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Prezentowane rodzaje odpadów są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. 2013 poz. 21).

Przez **unieszkodliwienie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exsurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

7. Waste means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste in 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21) amending the Law dated 27 IV 2001 valid until 2012.

Types of waste presented are consistent with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 27 IX 2001 (Journal of Laws No. 112, item 1206).

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21).

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

8. Dane o nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

9. Fundusze ekologiczne – fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowy i wojewódzkie, a także do 2009 r. powiatowe i gminne) są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Waste storage means a temporary waste accumulation, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas and waste facilities (including heaps, settling ponds).

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

8. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil law partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defence; compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

9. Ecological funds – environmental protection and water management funds (National and voivodship as well as, until 2009, powiat and gmina) – are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or into the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) z dniem 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin. Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

According to the Law on Amending the Environmental Protection Law and some other laws, dated 20 XI 2009 (Journal of Laws No. 215, item 1664) as of 1 I 2010, the powiat and gmina environmental protection and water management funds were liquidated and their revenues from environmental payments and fines as well as cash and liabilities are assumed by the powiats and gminas budgets. The objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, consisting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

TABL. 1 (8). STAN GEODEZYJNY ^a, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS ^a, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014		2005	2014
		w ha in ha		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2013 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2013	na 1000 ludności ^b w ha per 1000 population ^b in ha	
Powierzchnia ogólna ^c	1829288	1831034	1831034	0	834	798
Total area ^c						
Użytki rolne	942562	929232	921475	-1138	430	401
<i>Agricultural land</i>						
grunty orne	708075	707083	702060	-672	323	306
<i>arable land</i>						
sady	5470	5008	4648	-98	2	2
<i>orchards</i>						
łąki trwałe	117055	112461	111542	-239	53	49
<i>permanent meadows</i>						
pastwiska trwałe	76147	71904	71033	-161	35	31
<i>permanent pastures</i>						
grunty rolne zabudowane	22144	20708	20171	-55	10	9
<i>agricultural built-up areas</i>						
grunty pod stawami	696	505	786	+100	0	0
<i>lands under ponds</i>						
grunty pod rowami	12976	11561	11235	-13	6	5
<i>lands under ditches</i>						
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	676976	685717	689714	+529	309	300
<i>Forest land as well as woody and bushy land</i>						
las	669274	677673	681537	+523	305	297
<i>forests</i>						
grunty zadrzewione i zakrzewione	7702	8043	8177	+6	4	4
<i>woody and bushy land</i>						
Grunty pod wodami	70440	73925	74181	-56	32	32
<i>Lands under waters</i>						
morskimi wewnętrznymi	13092	15125	15144	+26	6	7
<i>internal seawaters</i>						
powierzchniowymi płynącymi	48180	49976	51494	+59	22	22
<i>surface flowing</i>						
powierzchniowymi stojącymi	9168	8824	7543	-141	4	3
<i>surface standing</i>						

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 58. b Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2013. c Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

a See general notes, item 1 on page 58. b Population as of 31 XII for years 2004 and 2013, respectively. c Land area (including inland waters) as well as part of internal seawaters.

TABL. 1 (8). STAN GEODEZYJNY^a, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA (dok.)

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS^a, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014		2005	2014
		w ha in ha		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2013 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2013	na 1000 ludności ^b w ha per 1000 population ^b in ha	
Grunty zabudowane i zurbanizowane	86203	91282	95427	+693	39	42
<i>Built-up and urbanized areas</i>						
tereny mieszkaniowe	16169	17782	19739	+372	7	9
<i>residential areas</i>						
tereny przemysłowe	4348	5219	5594	-66	2	2
<i>industrial areas</i>						
tereny inne zabudowane	4573	7226	8441	+268	2	4
<i>other built-up areas</i>						
tereny zurbanizowane niezabudowane	5983	5733	5587	-6	3	2
<i>urbanized non-built-up areas</i>						
tereny rekreacji i wypoczynku	3641	3605	3544	0	2	2
<i>recreational areas</i>						
tereny komunikacyjne	50722	50941	51811	+156	23	23
<i>transport areas</i>						
drogi	43703	43972	44854	+290	20	20
<i>roads</i>						
kolejowe	6362	6261	6215	-130	3	3
<i>railway</i>						
inne ^c	657	708	742	-4	0	0
<i>others^c</i>						
użytki kopalne	767	775	712	-29	0	0
<i>minerals</i>						
Użytki ekologiczne	1272	1765	1864	+8	1	1
<i>Ecological areas</i>						
Nieużytki	43094	42145	41618	-31	20	18
<i>Wasteland</i>						
Tereny różne ^d	8740	6968	6755	-5	4	3
<i>Miscellaneous land^d</i>						

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 58. b Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2013. c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrehabilitowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a See general notes, item 1 on page 58. b Population as of 31 XII for years 2004 and 2013, respectively. c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (9). GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE ^a
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND
DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha				
O G Ó Ł E M	667	578	454	298	T O T A L
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	353	225	228	220	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
Mineralne: I-II	4	4	6	3	Mineral: I-II
III	103	63	66	54	III
IV	206	143	151	133	IV
Organiczne: IV	5	7	4	8	Organic: IV
V-VI	35	8	1	22	V-VI
Inne grunty rolne	270	334	182	48	Other agricultural land
Grunty leśne	44	19	44	30	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
Grunty wyłączone:					Designated for:
Na tereny osiedlowe	447	369	287	150	Residential areas
Na tereny przemysłowe	80	28	49	56	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	6	8	9	16	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	40	26	41	27	Mining grounds
Pod zbiorniki wodne	1	-	-	-	Water reservoirs
Na inne cele	93	147	67	50	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ź r ó d ł o: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

^{S o u r c e:} in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of the Environment.

TABL. 3 (10). GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI
I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT
AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	2620	2924	3050	2915	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	2319	2374	2445	2371	devastated
zdegradowane	301	550	605	544	degraded
Grunty:					Land:
zrekultywowane	34	43	74	111	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	8	29	31	86	agricultural
leśne	17	14	41	21	forest
zagospodarowane	12	10	-	-	managed

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

^{S o u r c e:} data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (11). POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w % in %		
OGÓŁEM	276,4	227,0	227,4	214,5	100,0	TOTAL
na cele:						<i>for purposes of:</i>
Produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	147,9	99,6	101,7	87,9	41,0	<i>Production^a (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes</i>
w tym wody:						<i>of which waters:</i>
powierzchniowe ^b	129,0	86,6	89,2	75,7	35,3	<i>surface^b</i>
podziemne	16,9	13,0	12,5	12,0	5,6	<i>underground</i>
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	8,8	9,0	8,9	9,4	4,4	<i>Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds</i>
Eksploatacji sieci wodociągowej ^c :						<i>Exploitation of water supply network^c:</i>
wody: powierzchniowe	8,5	10,6	4,7	4,8	2,3	<i>waters: surface</i>
podziemne	111,2	107,7	112,0	112,5	52,4	<i>underground</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 59. b Łącznie z morskimi wodami wewnętrznymi. c Pobór wody na ujęciach przed włączeniem do sieci.

a See general notes, item 3 on page 59. b Including internal seawaters. c Water withdrawal by intakes before entering the network.

TABL. 5 (12). ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w % in %		
OGÓŁEM	249,1	201,1	201,9	188,4	100,0	TOTAL
Przemysł	145,8	97,6	99,9	86,1	45,7	<i>Industry</i>
w tym na cele produkcyjne	140,2	93,6	96,3	83,0	44,1	<i>of which for purposes of production</i>
Rolnictwo i leśnictwo ^a	8,8	9,0	8,9	9,4	5,0	<i>Agriculture and forestry^a</i>
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	94,5	94,5	93,1	92,9	49,3	<i>Exploitation of water supply network^b</i>

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes from water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (13). POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENI W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	7149	7149	7259	7091	<i>Area of irrigated agricultural land and forest land^a in ha</i>
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	28	95	95	95	<i>Area of filled fish ponds^b in ha</i>
Pobór wody w dam ³	8839	9024	8929	9371	<i>Water withdrawal in dam³</i>
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych ^c	7739	7274	7179	7621	<i>for irrigation of agricultural and forest lands^c</i>
na 1 ha	1,1	1,0	1,0	1,1	<i>per 1 ha</i>
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	1100	1750	1750	1750	<i>for filling and completing fish ponds</i>
na 1 ha	39,3	18,4	18,4	18,4	<i>per 1 ha</i>

ab O powierzchni co najmniej: a – 20 ha; b – 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

ab Area of at least: a – 20 ha; b – 10 ha. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (14). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS
OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w % in %		
O G Ó Ł E M	225,1	171,4	168,5	157,5	100,0	T O T A L
odprowadzone bezpośrednio						
z zakładów ^a	132,8	91,1	89,1	77,6	49,3	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	85,2	46,1	43,2	30,5	19,4	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	92,3	80,3	79,4	79,9	50,7	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	139,9	125,3	125,3	127,0	80,6	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	129,1	124,7	124,8	126,4	80,3	treated
mechanicznie	5,3	5,3	5,5	5,5	3,5	mechanically
chemicznie ^b	2,1	2,6	2,6	2,1	1,3	chemically ^b
biologicznie	57,8	49,5	49,9	52,1	33,1	biologically
z podwyższonym usuwaniem						
biogenów	63,9	67,3	66,8	66,8	42,4	with increased biogene removal
nieoczyszczane	10,8	0,6	0,5	0,6	0,4	untreated
odprowadzone bezpośrednio						
z zakładów	0,4	0,6	0,5	0,6	0,4	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	10,4	-	-	-	-	discharged by sewage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including cooling water and polluted waters from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only industrial wastewater.

TABL. 8 (15). ZAKŁADY ^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA
ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

PLANTS ^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER
TREATMENT PLANTS POSSESSED

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	149	133	114	119	T O T A L
Odprowadzające ścieki bezpośrednio					
do wód lub do ziemi wymagające					Discharging wastewater directly into
oczyszczania	44	46	42	42	waters or into the ground requiring
					treatment
					possessing wastewater treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	40	37	35	34	plants
o wystarczającej przepustowości	33	28	28	30	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	7	9	7	4	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	4	9	7	8	not possessing wastewater treatment
					plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji					Discharging wastewater into sewage
(bez oczyszczalni ścieków)	105	87	72	77	network (not possessing wastewater
					treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 (16). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

WASTEWATER TREATMENT PLANTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Mechaniczne Mechanical	Chemiczne Chemical	Biologiczne Biological	Z podwyższonym usuwaniami biogenów With increased biogene removal
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych: Industrial wastewater treatment plants:						
Liczba Number	2005	38	7	4	23	4
	2010	40	10	4	22	4
	2012	33	8	4	17	4
	2013	33	8	4	17	4
Przepustowość w dam ³ /d Capacity in dam ³ /24 h	2005	242,9	25,7	11,5	203,7	2,0
	2010	228,1	17,3	7,3	202,5	1,0
	2012	222,2	12,5	7,3	201,4	1,0
	2013	223,6	13,9	7,2	201,4	1,0
Oczyszczalnie ścieków komunalnych ^a: Municipal wastewater treatment plants ^a:						
Liczba Number	2005	210	5	-	164	41
	2010	219	5	-	168	46
	2012	188	3	-	141	44
	2013	187	3	-	142	42
Przepustowość w dam ³ /d Capacity in dam ³ /24 h	2005	619,8	0,8	-	126,5 ^b	492,5
	2010	543,8	0,1	-	82,6 ^b	461,1
	2012	482,2	0,1	-	83,5	398,6
	2013	504,6	0,1	-	85,4	419,2
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c	2005	78,4	0,2	-	19,7	58,5
	2010	79,3	0,0	-	14,6	64,6
	2012	81,8	0,0	-	15,2	66,6
	2013	83,1	0,0	-	14,0	67,1

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 59.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. b Refers to equipment for biological treatment. c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances; see general notes, item 4 on page 59.

TABL. 10 (17). EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	76	81	81	81	<i>Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	59	56	54	59	<i>particulates</i>
gazowych	9	16	15	12	<i>gases</i>
w tym nieposiadające wyników pomiarów emisji:					<i>of which without the results of measurements of emission:</i>
pyłów	28	32	31	30	<i>particulates</i>
gazów	27	29	26	27	<i>gases</i>
imisji	70	74	156	155	<i>imission</i>
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					<i>Emission of pollutants in thous. t:</i>
pyłowych	3,5	3,4	2,8	2,4	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw	2,7	2,4	1,9	1,7	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) ...	41,7	35,3	33,8	29,0	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	25,2	18,1	16,8	13,4	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	6,0	5,9	5,8	5,4	<i>carbon oxide</i>
tlenki azotu	9,1	9,7	9,7	9,0	<i>nitrogen oxides</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe	327,8	390,1	339,7	339,8	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla) ...	37,8	70,7	108,3	82,3	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	98,9	99,1	99,2	99,3	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	47,6	66,7	76,2	73,9	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.*

**TABL. 11 (18). URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNI
UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
**AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR
QUALITY**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Cyklony Cyclones	Multicyklony Multicyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII EQUIPMENT – as of 31 XII							
OGÓŁEM	2005	179	39	111	19	73	•
TOTAL	2010	163	49	123	19	86	40
	2012	153	54	115	19	71	38
	2013	158	69	106	19	69	39
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	8	-	8	-	21	•
<i>low</i>	2010	8	-	9	-	14	x
	2012	11	-	25	-	26	x
	2013	10	-	10	-	12	x
średnia	2005	72	20	55	-	28	•
<i>moderate</i>	2010	54	12	43	-	32	x
	2012	43	12	25	-	18	x
	2013	55	29	36	-	18	x
wysoka	2005	99	19	48	19	24	•
<i>high</i>	2010	101	37	71	19	40	x
	2012	99	42	65	19	27	x
	2013	93	40	60	19	39	x
PRZEPIY W GAZÓ W ODL OTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2005	4956	1410	1834	3567	552	•
TOTAL	2010	4473	1445	1478	3456	632	423
	2012	4604	1721	1402	2882	455	391
	2013	5149	1934	1292	2845	546	358
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	99	-	5	-	135	•
<i>low</i>	2010	103	-	129	-	130	x
	2012	157	-	173	-	137	x
	2013	153	-	78	-	103	x
średnia	2005	1728	491	1001	-	52	•
<i>moderate</i>	2010	993	366	528	-	45	x
	2012	722	366	421	-	37	x
	2013	1338	621	562	-	38	x
wysoka	2005	3129	919	828	3567	365	•
<i>high</i>	2010	3377	1079	821	3456	457	x
	2012	3725	1355	808	2882	281	x
	2013	3658	1313	652	2845	405	x

TABL. 12 (19). POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a

Stan w dniu 31 XII

AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w ha in ha				w % powierzchni ogólnej woje- wództwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²
OGÓŁEM	596098	598064	598230	597955	32,7	2605
TOTAL						
Parki narodowe	26186	26186	26186	26186	1,4	114
<i>National parks</i>						
Rezerваты przyrody	7009	8737	8784	8799	0,5	38
<i>Nature reserves</i>						
Parki krajobrazowe ^b	152695	155070	155070	154777	8,5	674
<i>Landscape parks^b</i>						
Obszary chronionego krajobrazu ^b	394025	390361	390361	390361	21,3	1700
<i>Protected landscape areas^b</i>						
Stanowiska dokumentacyjne	30	30	30	30	0,0	0
<i>Documentation sites</i>						
Użytki ekologiczne	3097	4006	4124	4127	0,2	18
<i>Ecological areas</i>						
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	13056	13675	13675	13675	0,7	60
<i>Landscape-nature complexes</i>						

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 62. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a See general notes, item 6 on page 62. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 (20). PARKI NARODOWE

Stan w dniu 31 XII

NATIONAL PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha					otuliny (strefy ochronnej) buffer (protective zones)
	parków narodowych national parks					
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem – pod ochroną ścisłą ^b of grand total number – strictly protected ^b			
			razem total	w tym lasów of which forests		
OGÓŁEM	2005	26186	10117	6253	2908	43201
TOTAL	2010	26186	10119	6253	2909	43201
	2012	26186	10121	6253	2908	43201
	2013	26186	10121	5651	2992	43201
Słowiński		21573 ^c	6185	5327	2713	30220
Bory Tucholskie		4613	3936	324	278	12981

a Powierzchnia parku w granicach województwa. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka. c Bez wód przybrzeżnych Morza Bałtyckiego, których powierzchnia wynosi 11171 ha.

a Area of park in boundaries of the voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned. c Excluding coastal waters of the Baltic Sea – 11171 ha.

TABL. 14 (21). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES
		ogółem total	w tym pod ochroną ściśle ^a of which strictly protected ^a	
OGÓŁEM	2005	118	7009	TOTAL
	2010	129	8737	
	2012	130	8784	
	2013	130	8799	73
Faunistyczne	16	1719	-	Fauna
Krajobrazowe	13	1446	57	Landscape
Leśne	43	1123	-	Forest
Torfowiskowe	24	3310	16	Peat-bog
Florystyczne	18	777	-	Flora
Wodne	13	388	-	Water
Przyrody nieożywionej	1	5	-	Inanimate nature
Stepowe	1	4	-	Steppe
Stonoroślowe	1	28	-	Halophyte

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.
^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15 (22). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b Area ^b				
	ogółem total	w tym of which			
		lasów forests	użytków rolnych agricultural land	wód water	
w ha in ha					
OGÓŁEM	2005	167856	107793	38780	11820
TOTAL	2010	167855	107793	38780	11820
	2012	167855	107793	38780	11820
	2013	167855	107793	38780	11820
Dolina Słupii		37040	26560	7700	2330
Zaborski		34026	21541	8008	3575
Kaszubski		33202	11230	16712	3430
Trójmiejski		19930	18324	1323	145
Wdzydzki		17832	11370	2120	1915
Tucholski ^c		11323	9570	1400	210
Nadmorski		7452	3518	1285	-
Mierzeja Wiślana		4410	3330	186	-
Pojezierza Iławskiego ^c		2640	2350	46	215

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków. ^c Powierzchnia parków w granicach województwa.

^a Listed according to decreasing total area in voivodship. ^b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within parks. ^c Area of parks in the area of voivodship.

TABL. 16 (23). POMNIKI PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

MONUMENTS OF NATURE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2619	2784	2809	2802	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Pojedyncze drzewa	1965	2190	2191	2180	<i>Individual trees</i>
Grupy drzew	406	352	368	370	<i>Tree clusters</i>
Głazy narzutowe	167	162	167	169	<i>Erratic boulders</i>
Aleje	32	33	36	36	<i>Alleys</i>

TABL. 17 (24). ODPADY ^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIAWASTE ^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	89	118	119	124	<i>Plants generating waste (as of 31 XII)</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	2198	1823	2909	2128	<i>Waste generated (during the year) in thous. t</i>
poddane odzyskowi	1677	1482	2652	1963	<i>recovered</i>
unieszkodliwione	449	261	134	97	<i>treated</i>
w tym składowane ^b	355	153	72	53	<i>of which landfilled ^b</i>
magazynowane czasowo	72	79	122	67	<i>temporarily stored</i>
W % wytworzonych:					<i>In % of generated:</i>
poddane odzyskowi	76,3	81,3	91,2	92,3	<i>recovered</i>
unieszkodliwione	20,4	14,3	4,6	4,6	<i>treated</i>
w tym składowane ^b	16,1	8,0	2,5	2,5	<i>of which landfilled ^b</i>
magazynowane czasowo	3,3	4,3	4,2	3,2	<i>temporarily stored</i>
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t	22141	21828	3784	3792	<i>Waste landfilled up to now (accumulated ^c; as of end of year) in thous. t</i>
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	1	3	58	27	<i>Waste recovered from accumulated since 1 January of reporting year in thous. t</i>
Tereny składowania odpadów w ha: niezrehabilitowane (stan w końcu roku)	161	175	124	125	<i>Area of storage yards in ha: non-reclaimed (as of end of year)</i>
zrehabilitowane	2	-	15	-	<i>reclaimed</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 63. b Na terenach własnych zakładów i innych. c Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 63. b On plant own grounds and others. c On plant own grounds.

TABL. 18 (25). ODPADY ^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2013 R.WASTE ^a BY TYPE IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) <i>Waste landfilled up to now (accumulated ^b; as of end of year)</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym poddane odzyskowi <i>of which recovered</i>		
	w tys. t		<i>in thous. t</i>	
O G Ó Ł E M	2128	1963	3792	T O T A L
w tym:				<i>of which:</i>
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	51	31	3694	<i>Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 63. b Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 63. b On plant own grounds.

TABL. 18 (25). ODPADY ^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2013 R. (dok.)WASTE ^a BY TYPE IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; as of end of year)	SPECIFICATION
	ogółem total	w tym poddane odzyskowi of which recovered		
Popioły lotne z węgla	91	91	-	Coal fly ash
Mieszanki popiołów lotnych i odpadów stałych z wapienowych metod odsiarczania gazów odlotowych	6	6	-	Mixtures of fly ash and solid waste originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases
Żużło, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	40	38	-	Slag, furnace ash and particulates from boilers

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 63. ^b Na terenach własnych zakładów.
^a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 63. ^b On plant own grounds.

TABL. 19 (26). NAKŁADY ^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)OUTLAYS ^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Ochrona środowiska	232914,8	835580,0	526925,4	633080,2	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	34232,6	111130,5	99938,2	226410,4	Protection of air and climate of which outlays on modern fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	27326,3	25337,9	70698,5	43969,9	Wastewater management and protection of waters
Gospodarka ściekowa i ochrona wód ...	162428,0	472468,7	307500,6	259362,6	of which outlays on:
w tym nakłady na: oczyszczanie ścieków komunalnych	30449,5	107888,6	63801,5	39389,8	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	115777,0	352265,5	228265,2	193408,0	sewage network for the transport of wastewater and precipitation water
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	27708,1	239990,9	67346,9	116874,2	Waste management, protection and recovery of soils, protection of underground water and surface waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport w tym selektywne zbieranie odpadów	3779,5	4994,8	5088,2	15722,7	waste collection ^b and transportation
usunięcie i unieszkodliwienie odpadów ^b rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	654,1	1723,2	2282,9	9631,3	including selective waste collection removal and treatment of waste ^b
18478,7	164199,0	32984,6	71023,8		reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	29461,1	672,8	-	3066,5	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	1794,0	1090,0	21324,2	2033,3	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	50639,2	242291,0	270645,2	234025,4	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	28107,8	110746,7	56207,5	52363,4	Water intakes and systems
Stacje uzdatniania wody	6678,0	103733,2	16561,0	53244,4	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	4074,4	2187,5	3373,7	3185,0	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	362,9	1348,0	9542,8	8851,6	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	11416,1	24275,6	184960,2	116381,0	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investment's location; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 20 (27). EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu:					Protection of air and climate:
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	419	72	129	9	particulates
gazowych	400	-	8	1	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód:					Wastewater management and protection of waters:
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km for the transport of:
ścieki	272,8	421,3	515,9	535,8	wastewater
wody opadowe	27,3	42,8	38,7	58,7	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	4	2	4	1	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne mechaniczne	4	2	2 ^a	1	of which municipal mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	-	-	2 ^a	-	biological (excluding fermentation tanks)
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d					capacity of treatment plants in m ³ /24 h
w tym oczyszczalni komunalnych mechanicznych	5669	1560	1091	8916	of which municipal mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	5669	1560	1031	8916	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^b	-	-	658 ^a	423	with increased biogene removal ^b
4512	720	433 ^a	8493		
Indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków:					Individual wastewater treatment plants:
obiekty	•	10159	11791	184	facilities
przepustowość w m ³ /d	•	19250	22657	140	capacity in m ³ /24 h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	2	3 ^a	3 ^a	1	facilities
przepustowość w m ³ /d	107	385 ^a	500 ^a	50	capacity in m ³ /24 h
Gospodarka odpadami:					Wastes management:
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	2	1	1	-	facilities
wydajność w t/r	6500	1059	12000	-	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	1	1	1	-	facilities
powierzchnia w ha	9,7	12,0	4,6	-	area in ha
wydajność w t/r	135000	198687	24000	-	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^c w t/r	383	-	-	-	Capacity of waste utilization systems ^c in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^d w m ³ /d	2077	18184	6942	13801	Capacity of water intakes ^d in m ³ /24 h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	3623	2167	3063	48857	Water treatment in m ³ /24 h
Sieć wodociągowa w km	215,1	279,3	283,9	340,9	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w dam ³	-	131,1	0,0	-	Capacity of water reservoirs in dam ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	0,2	0,0	0,2	21,7	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	0,7	0,1	7,2	13,8	Flood embankments in km

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. b W tym chemiczne. c Z wyłączeniem odpadów komunalnych. d Bez ujęć w energetyce zawodowej.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. b Of which chemical. c Excluding municipal waste. d Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 21 (28). KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				w % in %	
O G Ó Ł E M	52896,4	84495,6	104488,0	72620,3	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	5238,8	8060,0	17769,7	9241,9	12,7	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	31774,0	58875,7	46850,9	35452,2	48,8	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	2345,3	5358,1	20716,0	10979,3	15,1	Waste management
Pozostałe	13538,3	12201,8	19151,4	16946,9	23,3	Others

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

S o u r c e: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (29). WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	55024,1	106838,8	98974,1	45143,0	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	20093,2	25730,5	26310,3	13298,8	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	24445,6	25773,0	29389,2	12888,3	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	9230,8	54631,9	41489,6	18368,7	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska ...	490,8	404,9	484,7	704,6	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	423,9	196,4	360,4	389,2	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	31,1	159,5	3,0	1,4	Permissible emission of air pollutants

Ź r ó d ł o: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

S o u r c e: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów miast, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za 2013 r., aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 760, z późniejszymi zmianami).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
- a) instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),

CHAPTER III ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier administrative division of the country (on the basis of Law of 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents of cities, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and occupational characteristic of councillors in local government units is based on reporting results for 2013, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 local government elections.

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Ministry of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760, with later amendments).

4. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - a) principle and central institutions (e.g., chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),

- b) terenowe organy administracji rządowej niezespólonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do administracji samorządu terytorialnego zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
- a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
- b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

5. Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

6. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

- b) *territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit, and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);*
- 2) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);*
- 3) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernization of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*

Local government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
- a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
- b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starost offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship local government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

5. Local government appeal councils are bodies competent for examining, *inter alia*, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

6. Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.

TABL. 3 (32). POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2013

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area						
		poniżej 50,0 km ² below	50,0– –299,9	300,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0– –1999,9	2000,0 km ² i więcej and more
OGÓŁEM	20	2	2	1	7	5	1	2
TOTAL								
Poniżej 50000	3	1	-	-	2	-	-	-
<i>Below</i>								
50000– 74999	4	-	-	1	1	1	1	-
75000– 99999	6	1	-	-	2	1	-	2
100000–149999	4	-	-	-	2	2	-	-
150000 i więcej	3	-	2	-	-	1	-	-
<i>and more</i>								

TABL. 4 (33). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2013

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
OGÓŁEM	1882	105	328	33	TOTAL
W tym kobiety	521	28	65	9	Of which women

OGÓŁEM

TOTAL

OGÓŁEM	1882	105	328	33	TOTAL
W tym kobiety	521	28	65	9	Of which women

WEDŁUG WIEKU

BY AGE

18–29 lat	48	8	3	-	18–29
30–39	258	28	29	3	30–39
40–49	475	18	80	5	40–49
50–59	675	26	140	11	50–59
60 lat i więcej	426	25	76	14	60 and more

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe	681	98	266	31	Tertiary
Policealne i średnie	725	7	53	1	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	408	-	8	1	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	68	-	1	-	Lower secondary and primary

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 4 (33). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2013 (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	

WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^bBY OCCUPATIONAL GROUPS^b

Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	143	22	138	15	Managers
Specjaliści	449	47	106	14	Professionals Technicians and associate professionals
Technicy i inny średni personel	211	1	23	1	Clerical support workers
Pracownicy biurowi	140	19	22	1	Service and sales workers
Pracownicy usług i sprzedawcy	206	15	18	-	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	384	-	12	1	Craft and related trades workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	123	-	-	1	Plant and machine operators, and assemblers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	78	-	3	-	Elementary occupations
Pracownicy przy pracach prostych	46	-	-	-	Armed forces occupations
Siły zbrojne	28	-	1	-	

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 80; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. b See general notes, item 3 on page 80; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (34). ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie average paid employment				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł average monthly gross wages and salaries ^a in zł				
O G Ó Ł E M	19992	22609	22475	22603	2879,06	3906,01	4082,61	4184,01	TOTAL
w tym:									of which:
Administracja państwowa	8708	8953	8869	8812	3136,08	4153,64	4256,31	4304,41	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	11251	13609	13557	13741	2670,29	3734,81	3962,05	4099,74	Local government administration
gminy i miasta na prawach powiatu ...	8001	9415	9237	9459	2808,00	3772,55	4066,77	4164,54	gminas and cities with powiat status
powiaty	2573	2915	2954	2929	2140,70	3245,16	3464,00	3587,89	powiats
województwo	677	1279	1366	1353	3055,50	4573,00	4327,77	4754,76	voivodship

a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 2 na str. 164.

a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 2 on page 164.

DZIAŁ IV BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W Roczniku prezentowane są dane statystyczne:
- o przestępstwach stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji prowadzonego w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości,
 - o orzeczeniach sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.

Bezpieczeństwo publiczne

1. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami) i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 186, z późniejszymi zmianami) lub innych ustaw szczególnych.

2. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

3. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

4. **Pożary** są to niekontrolowane procesy palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, a stwarzające zagrożenie dla życia, środowiska lub mienia.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

CHAPTER IV PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. In the Yearbook, statistical data are presented:
- concerning ascertained crimes in completed preparatory proceedings, on the basis of the criminal statistics system of the National Police Headquarters conducted in cooperation with the Ministry of Justice,
 - concerning adjudications of common courts, on the basis of statistics of the Ministry of Justice.

Public safety

1. Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the Law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments) and the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the Law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2013 item 186, with later amendments) or other specific laws.

2. **An ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. A crime – in connection with the Criminal Code of 1997 – is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation by a prosecutor, moreover every revenue related misdemeanor, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.

3. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

4. **Fires** are out-of-control burning process in places not suitable for this.

Local threats are events different from fires being a result of civilization development and law of nature, creating threat to live, environment and property.

False alarms are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.

Wymiar sprawiedliwości

1. Pojęcie „wymiar sprawiedliwości” w odniesieniu do źródeł prezentowania informacji statystycznych obejmuje dane dotyczące Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych (apelacyjnego, okręgowych i rejonowych, przy których działały kolegia do spraw wykroczeń), sądów wojskowych, jednostek organizacyjnych prokuratury, więziennictwa i notariatu.

2. **Wpływ spraw do sądów** oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

3. **Sądy apelacyjne** rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

4. **Sądy okręgowe** rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze. Z tego względu w tabl. 5(39) znak „x” oznacza, że dany sąd okręgowy nie jest właściwy do rozpatrywania tego rodzaju spraw, mimo ich występowania; przedmiotowe sprawy rozpatruje sąd okręgowy określony w przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

5. **Sprawą załatwioną** jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończony w latach poprzednich.

6. **Sprawy rodzinne** obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,

Justice

1. *In regard to presenting statistical information, the term “justice” refers to data concerning the Supreme Court, Supreme Administrative Court, common courts (appeal, regional and district courts, in which misdemeanour boards functioned), military courts, organizational entities of public prosecutor’s offices, the prison system and notarial services.*

2. *Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceeding.*

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

3. *Appeal courts consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.*

4. *Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.*

Not all regional courts try commercial cases. Therefore, in table 5(39), the “x” indicates that the given regional court does not hear this type of cases, despite the appearance of such cases; objective cases are heard by the regional court defined in the regulations of the Minister of Justice.

5. *A resolved case is a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority.*

A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

The resolved cases and completed proceedings in a given year also include the cases unresolved from previous years.

6. *Family cases include the following proceedings:*

- 1) *family and guardianship law;*
- 2) *regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;*
- 3) *with respect to juveniles concerning:*
 - a) *prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,*

- b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
- c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami).

7. Dorośli skazani – są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

8. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. W przypadku publikowanych danych – w dniu 31 XII.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

- b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13-16,*
- c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;*
- 4) compulsory treatment of drug addicts;*
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.*

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments).

7. Adult convicts – are persons who at the time of committing the crime were at least 17 years old.

8. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. In the case of data published – on 31 XII.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

TABL. 1 (35). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH ^aASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	99594	81849	63292	65796	T O T A L
w tym w miastach	81541	67093	47763	50936	of which urban areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	2099	2445	2015	1696	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo – art. 148 kk	44	43	27	33	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	1237	1598	1284	1138	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	695	642	610	416	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	11065	8448	7792	6466	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	9960	7566	6881	5578	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	2817	2093	1884	1913	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	348	326	239	499	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	140	78	83	75	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	1649	1555	1436	1881	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	877	695	678	693	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	499	299	235	287	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk ^b	1434	2621	1474	1592	Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code ^b
w tym:					of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	211	435	366	349	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	281	291	216	257	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	500	848	706	634	Insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	425	1029	189	409	Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code

^a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. ^b łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. ^b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1 (35). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH ^a (dok.)ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	1337	1645	1377	1224	Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	260	224	591	778	Against public order – Art. 252–264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk ^b	4533	4760	2476	2897	Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code ^b
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk ^c w tym:	63251	48491	38395	38726	Against property – Art. 278–295 Criminal Code ^c of which:
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^d kk	23152	14122	15180	13856	Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279 ^d Criminal Code
w tym kradzież samochodu	3946	1319	1262	1154	of which automobile theft
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	787	503	511	385	Willful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^e ..	15489	12198	8892	7878	Burglary – Art. 279 Criminal Code ^e
Rozbój – art. 280 kk	2255	1155	715	517	Robbery – Art. 280 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	100	60	57	77	Theft with assault – Art. 281 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	493	844	352	288	Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	6106	7018	4614	6675	Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk ^f	892	825	498	527	Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code ^f
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	513	258	246	175	Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciw działaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 1356, z późniejszymi zmianami)	151	57	22	14	On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami)	3123	3509	525	1104	On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631, with later amendments)
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 124)	4648	4533	2272	2429	On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198, with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)
Przestępstwa skarbowe – kks	53	37	31	57	Fiscal offences – Penal Fiscal Code
W tym akcyza	26	14	8	4	Of which excise

a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. b Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). c łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). d Wyłączenie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. e Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie. f Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. b Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). c Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents"). d Exclusively in regard to automobile theft by burglary. e Excluding automobile theft by burglary. f Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (36). WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ^a
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w %		in %		
O G Ó Ł E M	56,9	70,6	60,2	63,0	T O T A L
w tym przestępstw ^b :					<i>of which of crimes^b:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	83,3	89,2	86,3	85,4	<i>Against life and health</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,0	98,8	98,7	98,4	<i>Against public safety and safety in transport</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	91,8	91,9	89,9	86,5	<i>Against freedom, freedom of conscience and religion</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	89,1	81,7	87,5	93,2	<i>Against sexual freedom and morals</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	99,8	100,0	100,0	99,4	<i>Against the family and guardianship</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	99,8	96,3	92,5	88,9	<i>Against good name and personal integrity</i>
Przeciwko mieniu	37,2	55,9	43,3	45,5	<i>Against property</i>

a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. b Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1(35) na str. 88.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. b See Criminal Code articles in table 1(35) on page 88.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (37). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Liczba zdarzeń	26557	28160	26405	25274	<i>Number of events</i>
pożary	10451	9143	8746	7881	<i>fires</i>
miejscowe zagrożenia ^a	14997	17995	16811	16317	<i>local threats^a</i>
wyjazdy do fałszywych alarmów	1109	1022	848	1076	<i>false alarms</i>
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych:					<i>Rescue personnel participating in rescue operations:</i>
przy pożarach	71758	66574	67132	60937	<i>during fires</i>
przy miejscowych zagrożeniach	79920	102563	100709	96129	<i>during local threats</i>
przy alarmach fałszywych	5144	5659	5238	6503	<i>during false alarms</i>
Przyczyny pożarów:					<i>Fires caused by:</i>
nieostrożność osób dorosłych	3117	2674	2706	2461	<i>carelessness of adults</i>
nieostrożność osób nieletnich	865	326	317	201	<i>carelessness of adolescents</i>
wady urządzeń i instalacji elektrycznej oraz nieprawidłowa ich eksploatacja	390	418	415	362	<i>defects of devices and electrical installation as well as incorrect exploitation of them</i>
nieprawidłowości techniczne i wady środków transportu	201	240	213	211	<i>technical irregularity and defects of means of transport</i>
podpalenia	2561	2315	2191	1968	<i>arsons</i>
pozostałe	3317	2982	1996	2678	<i>others</i>
Straty materialne ^b (ceny bieżące) w tys. zł	75125	185298	213213	131829	<i>Material losses^b (current prices) in thous. zł</i>

a Katastrofy naturalne, awarie techniczne, wypadki w komunikacji i inne zagrożenia życia i mienia. b Według szacunków przeprowadzonych bezpośrednio po akcji gaszenia, obejmujących wartość strat w mieniu nieruchomości i ruchomym.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku.

a Natural catastrophes, technical failures, transportation accidents and other threats to life and property. b By valuation conducted directly after extinction including value of losses of immovable or movable property.

S o u r c e: data of the Regional Headquarters of State Fire Service in Gdańsk.

Wymiar sprawiedliwości
Justice

TABL. 4 (38). WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH

INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE - sądy pierwszej instancji					
<i>DISTRICT COURTS - courts of first instance</i>					
O G Ó Ł E M	653491	768814	733959	715953	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	} 120030	29729	26020	26222	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie		50335	51394	51347	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		82655	87088	93982	<i>Other criminal and concerning petty offences ^a</i>
Cywilne	350972	435324	392549	411955	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowe ^b	176191	211516	219955	220582	<i>of which involving real estate registry ^b</i>
Rodzinne	91296	92678	94376	95925	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	10305	4935	4760	5170	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3750	1489	1609	1947	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	35457	29274	29872	29405	<i>Commercial law ^c</i>

SĄDY OKRĘGOWE - sądy pierwszej instancji i odwoławcze

REGIONAL COURTS - courts of first instance and appeal

O G Ó Ł E M	53676	51630	60761	61456	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	} 21239	604	674	657	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		22997	24717	25907	<i>Other criminal and concerning petty offences ^a</i>
Cywilne ^{cd}	19690	18561	23595	22383	<i>Civil ^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	1209	686	659	795	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	7155	5675	6886	7398	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	4158	2945	4032	4316	<i>Commercial law</i>

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.a. divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (39). WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2013 R.
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okregi <i>Districts</i>		SPECIFICATION
		gdański	śląpski	
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji				
<i>DISTRICT COURTS – courts of the first instance</i>				
O G Ó Ł E M	715953	553412	162541	T O T A L
w tym sprawy:				<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	26222	19703	6519	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	51347	26650	24697	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	93982	70188	23794	<i>Other criminal and concerning petty offences ^a</i>
Cywilne	411955	332267	79688	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowo ^b	220582	178913	41669	<i>of which involving real estate registry ^b</i>
Rodzinne	95925	73387	22538	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	5170	4092	1078	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ...	1947	1472	475	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	29405	25653	3752	<i>Commercial law ^c</i>

SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze

REGIONAL COURTS – courts of the first instance and appeal

O G Ó Ł E M	61456	48308	13148	T O T A L
w tym sprawy:				<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	657	539	118	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	25907	19429	6478	<i>Other criminal and concerning petty offences ^a</i>
Cywilne ^{cd}	22383	18407	3976	<i>Civil ^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	795	617	178	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ...	7398	5000	2398	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	4316	4316	x	<i>Commercial law</i>

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.a. divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (40). DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO

ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	28448	23809	22691	22362	T O T A L
w tym mężczyźni	26245	21883	20838	20475	of which men
w tym za przestępstwa ^a :					of which for crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	2628	2210	2180	2194	Against life and health
w tym:					of which:
Zabójstwo	18	32	29	29	Homicide
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójkę lub pobiciu	1142	949	951	992	Damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	8873	7100	6967	6437	Against safety in transport
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	8152	6635	6586	5385	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	798	640	549	626	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie	59	57	40	48	Of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	1391	1417	1164	1157	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	678	510	471	512	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	9911	7917	7998	8046	Against property
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy	2921	2657	2777	2933	Property theft
Kradzież z włamaniem	1549	1060	1179	1164	Burglary
Rozbój	693	492	378	373	Robbery

a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1(35) na str. 88.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a See Criminal Code articles in table 1(35) on page 88.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 (41). ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	24998	26801	25068	22979	T O T A L
O rozwód	4578	6201	5691	5669	<i>By divorce</i>
O separację	759	359	729	467	<i>By separation</i>
O alimenty	7944	8855	8956	7880	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					<i>Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:</i>
w związku z demoralizacją	2683	2538	2620	2571	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	5413	5057	4096	3537	<i>involving punishable acts</i>
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					<i>Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b:</i>
w związku z demoralizacją	1299	1499	1477	1353	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	2322	2292	1499	1502	<i>involving punishable acts</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 86. b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a See general notes, item 6 on page 86. b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8 (42). SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2013 R.
FAMILY CASES RESOLVED IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi Districts		SPECIFICATION
		gdański	śląski	
O G Ó Ł E M	22979	17449	5530	T O T A L
O rozwód	5669	4427	1242	<i>By divorce</i>
O separację	467	388	79	<i>By separation</i>
O alimenty	7880	5777	2103	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:				<i>Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:</i>
w związku z demoralizacją	2571	2060	511	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	3537	2648	889	<i>involving punishable acts</i>
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :				<i>Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b:</i>
w związku z demoralizacją	1353	976	377	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karalnymi	1502	1173	329	<i>involving punishable acts</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 86. b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a See general notes, item 6 on page 86. b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 9 (43). PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM ^a

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców:					Register of Entrepreneurs:
Przedsiębiorstwa państwowe	29	6	4	4	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	4	3	3	3	Foreign enterprises:
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	12	11	11	9	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	570	574	571	573	Cooperatives
Spółki jawne	1294	1639	1708	1731	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	8228	12052	14265	15764	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej ^c:					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities ^c:
Stowarzyszenia ^d	2131	3038	3462	3626	Associations ^d
Związki zawodowe	207	233	239	244	Trade unions
Izby gospodarcze	16	18	18	18	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych:					Register of Insolvent Debtors:
Dłużnicy ogółem	8910	49076	60673	64556	Total debtors

^a Sądem prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejestrowy w Gdańsku. ^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a The court conducting the National Judicial Register on the territory of the voivodship is Registration Court in Gdańsk.

^b Conducting economic activity. ^c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. ^d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also includes other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

Uwagi ogólne

1. Dane opracowano na podstawie:
 - 1) do 2009 r. – wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a od 2010 r. w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.
 - 2) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisywowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób mieszkających na terenie gminy;
 - 3) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały;
 - 4) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 5) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet 18-59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku mobilnym, tj. w wieku 18-44 lata i niemobilnym, tj. mężczyźni – 45-64 lata, kobiety – 45-59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. Mediana wieku ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

4. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano: małżeństwa – według miejsca zameldowania męża przed ślubem, separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo, rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo, urodzenia – według miejsca zameldowania matki noworodka, zgony – według miejsca zameldowania osoby zmarłej.

General notes

1. Data were compiled on the basis of:
 - 1) until 2009 – the results of the Population and Housing Census 2002, and since 2010 – on the basis of the Population and Housing Census 2011.
 - 2) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) the difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 – for a period of more than 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people living in the gmina;
 - 3) the registers of the Ministry of Interior on internal and international migration of population for permanent residence;
 - 4) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 5) documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. The working age population refers to males, aged 18-64, and females, aged 18-59. In this category the age groups of mobility (i.e. 18-44) and non-mobility (i.e. 45-64 for males and 45-59 for females) are distinguished. The non-working age population is defined as the pre-working age population, i.e., up to the age of 17 and the post-working age population, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

3. Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

4. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows: marriages – according to the husband's place of residence before the marriage, separations – according to the plaintiff's place of residence, divorces – according to the plaintiff's place of residence, births – according to the mother's place of residence, deaths – according to the place of residence of the deceased.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15-19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45-49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15-49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie;
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę, przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności);
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

Dane dotyczące liczby i struktury zgonów mogą różnić się od danych prezentowanych w korelacji z przyczynami zgonów ze względu na 2-etapowy cykl opracowania informacji.

Data regarding marriages refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canonic law) are subject to Polish civil law and entail the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in only ten Churches and a Religious Association: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15-49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, which are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15-19 and from the mothers in the age 50 and over – to the group 45-49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15-49), assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e., assuming that age specific fertility rates for this period are constant;
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be born by a woman, assuming that the woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates);
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

Data concerning the number and structure of deaths may differ from data presented in connection with causes of deaths due to two-stage cycle of compilation.

5. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

6. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych, przy czym dane o ludności według **wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego** podano w dwóch ujęciach:

- 1) wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego – 60/65; patrz. ust. 2 na str. 96,
- 2) wariant II – uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:
 - dla mężczyzn – 65,75 lat w 2015 r. oraz 67,00 lat w latach 2020-2050,
 - dla kobiet – 60,75 lat w 2015 r., 62,00 w 2020 r., 63,25 w 2025 r., 64,50 w 2030 r., 65,75 w 2035 r. oraz 67,00 lat w latach 2040-2050.

7. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

8. Dane o migracjach zagranicznych opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

9. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

5. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

6. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as of 1 I 2014) as well as assumptions on fertility, mortality and international migration, data about population by **working and post-working age** are given in two approaches:

- 1) variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age – 60/65; see item 2 on page 96,
- 2) variant II – considering the changes in the limit retirement age, according to the Law changing the national law on pensions and retirement pay from National Insurance Fund, dated 11 V 2012 and some other laws (Journal of Laws 2012 item 637) for the subsequent years of projection as the lower limit of the post-working age (the upper limit of the working age) were used:
 - for males – 65.75 years in 2015 and 67.00 in 2020-2050,
 - for females – 60.75 years in 2015, 62.00 in 2020, 63.25 in 2025, 64.50 in 2030, 65.75 in 2035 and 67.00 in 2040-2050.

7. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

8. Data regarding international migration were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as deregistration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

9. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population (as of 30 VI).

TABL. 1 (44). LUDNOŚĆ ^a
POPULATION ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
O G Ó Ł E M	2197005	2270686	2286746	2292452	T O T A L
mężczyźni	1068813	1107431	1115138	1117769	males
kobiety	1128192	1163255	1171608	1174683	females
Miasta	1481723	1499022	1497737	1496211	Urban areas
Wieś	715282	771664	789009	796241	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
O G Ó Ł E M	2199043	2275494	2290070	2295811	T O T A L
na 1 km²	120	124	125	125	per 1 km²
mężczyźni	1069605	1109721	1116576	1119390	males
kobiety	1129438	1165773	1173494	1176421	females
na 100 mężczyzn	106	105	105	105	per 100 males
Miasta	1480133	1499210	1497479	1495443	Urban areas
w % ogółu ludności	67,3	65,9	65,4	65,1	in % of total population
Wieś	718910	776284	792591	800368	Rural areas
w % ogółu ludności	32,7	34,1	34,6	34,9	in % of total population

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (45). LUDNOŚĆ ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 XII

POPULATION ^a AT WORKING AND NON-WORKING AGE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2199043	2275494	2290070	2295811	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	479005	457007	451206	448976	Pre-working age
mężczyźni	245738	234782	231858	230707	males
kobiety	233267	222225	219348	218269	females
Miasta	283359	265409	261325	259787	Urban areas
mężczyźni	145645	136585	134431	133705	males
kobiety	137714	128824	126894	126082	females
Wieś	195646	191598	189881	189189	Rural areas
mężczyźni	100093	98197	97427	97002	males
kobiety	95553	93401	92454	92187	females

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (45). LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)

Stan w dniu 31 XII

POPULATION^a AT WORKING AND NON-WORKING AGE (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W wieku produkcyjnym	1414914	1469161	1462174	1454944	Working age
w tym w wieku mobilnym	891498	924163	927401	926953	<i>of which of mobility age</i>
mężczyźni	722687	767269	767633	765341	<i>males</i>
w tym w wieku mobilnym	450005	467121	468742	468362	<i>of which of mobility age</i>
kobiety	692227	701892	694541	689603	<i>females</i>
w tym w wieku mobilnym	441493	457042	458659	458591	<i>of which of mobility age</i>
Miasta	970059	971658	953428	941947	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	487664	501089	494726	490020	<i>males</i>
kobiety	482395	470569	458702	451927	<i>females</i>
Wieś	444855	497503	508746	512997	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	235023	266180	272907	275321	<i>males</i>
kobiety	209832	231323	235839	237676	<i>females</i>
W wieku poprodukcyjnym	305124	349326	376690	391891	Post-working age
mężczyźni	101180	107670	117085	123342	<i>males</i>
kobiety	203944	241656	259605	268549	<i>females</i>
Miasta	226715	262143	282726	293709	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	74052	79847	86973	91454	<i>males</i>
kobiety	152663	182296	195753	202255	<i>females</i>
Wieś	78409	87183	93964	98182	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	27128	27823	30112	31888	<i>males</i>
kobiety	51281	59360	63852	66294	<i>females</i>
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	55,4	54,9	56,6	57,8	POPULATION AT NON-WORKING AGE PER 100 PERSONS AT WORKING AGE
Mężczyźni	48,0	44,6	45,5	46,3	<i>Males</i>
Kobiety	63,2	66,1	69,0	70,6	<i>Females</i>

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 3 (46). LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK AGE	2005	2010	2012	2013					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				
					mężczyźni males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym mężczyźni of which males	razem total	w tym mężczyźni of which males
OGÓŁEM	2199043	2275494	2290070	2295811	1119390	1495443	715179	800368	404211
TOTAL									
0– 2 lata	68705	83969	77486	74764	38494	44584	22910	30180	15584
3– 6	92254	98757	109213	111126	57160	65664	33783	45462	23377
7–12	157061	140420	139099	140589	72115	80538	41506	60051	30609
13–15	94505	77377	73449	71639	36675	40201	20760	31438	15915
16–18	100657	86254	79577	77081	39694	43598	22269	33483	17425
19–24	228682	204833	192439	185882	94873	109859	55643	76023	39230
25–29	183117	196147	192225	186457	93670	119866	59552	66591	34118
30–34	164588	187949	190486	194861	98048	130517	65148	64344	32900
35–39	138316	166427	178264	181793	91732	120991	60577	60802	31155
40–44	142618	139037	146369	151737	76608	97434	48666	54303	27942
45–49	169535	142979	137766	136165	68560	85375	42125	50790	26435
50–54	172221	168597	155491	149308	74048	95544	45815	53764	28233
55–59	144414	168550	170304	169954	81807	116804	54212	53150	27595
60–64	80252	138175	151566	154547	72564	111858	50759	42689	21805
65–69	83264	74141	89080	100138	45300	75351	33255	24787	12045
70–74	72909	73791	71266	70180	29662	52757	21888	17423	7774
75–79	54942	60586	61968	62491	24062	46608	17824	15883	6238
80 lat i więcej	51003	67505	74022	77099	24318	57894	18487	19205	5831
<i>and more</i>									

TABL. 4 (47). MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH

Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION		Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	42	1480133	67,3
TOTAL	2010	42	1499210	65,9
	2012	42	1497479	65,4
	2013	42	1495443	65,1
Poniżej 2000		1	1351	0,1
<i>Below</i>				
2000– 4999		7	26386	1,1
5000– 9999		9	59478	2,6
10000–19999		10	130536	5,7
20000–49999		10	363233	15,8
50000–99999		3	204886	8,9
100000 i więcej		2	709573	30,9
<i>and more</i>				

TABL. 5 (48). GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ

Stan w dniu 31 XII

GMINAS AND RURAL POPULATION

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	Gminy ^a Gminas ^a		Ludność na wsi Rural population	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % ogółu ludności in % of total population	
O G Ó Ł E M	2005	98	718910	32,7
T O T A L	2010	98	776284	34,1
	2012	98	792591	34,6
	2013	98	800368	34,9
2000–4999		32	120406	5,2
5000–6999		21	125237	5,5
7000–9999		20	169767	7,4
10000 i więcej		25	384958	16,8
<i>and more</i>				

a Wiejskie i miejsko-wiejskie.

a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6 (49). MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI

MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	35,3	36,7	37,5	37,8	T O T A L
mężczyźni	33,8	35,4	36,2	36,5	<i>males</i>
kobiety	37,1	38,2	38,8	39,2	<i>females</i>
Miasta	37,4	38,6	39,3	39,6	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	35,2	36,8	37,5	37,9	<i>males</i>
kobiety	39,8	40,7	41,2	41,6	<i>females</i>
Wieś	31,5	33,3	34,0	34,4	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	30,8	32,8	33,5	33,9	<i>males</i>
kobiety	32,1	33,8	34,5	34,9	<i>females</i>

TABL. 7 (50). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separacje Sepa- rations	Rozwody Divorces	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase	
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which religious ^a				ogółem total	w tym niemowląt of which infants		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH									
IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM	2005	12081	8356	624	4027	23430	18502	141	4928
TOTAL	2010	13604	8914	145	3661	26890	19319	122	7571
	2012	12072	7193	100	3098	25052	20473	109	4579
	2013	10724	6483	117	3955	23938	20084	103	3854
Miasta	2005	7956	5213	429	3353	14149	13170	91	979
<i>Urban areas</i>	2010	8730	5326	110	3016	16242	13603	82	2639
	2012	7576	4169	76	2447	14887	14306	60	581
	2013	6733	3736	94	3064	14248	14208	63	40
Wieś	2005	4125	3143	195	674	9281	5332	50	3949
<i>Rural areas</i>	2010	4874	3588	35	645	10648	5716	40	4932
	2012	4496	3024	24	651	10165	6167	49	3998
	2013	3991	2747	23	891	9690	5876	40	3814
NA 1000 LUDNOŚCI ^b									
PER 1000 POPULATION ^b									
OGÓŁEM	2005	5,5	3,8	28,5	1,8	10,7	8,4	6,0	2,2
TOTAL	2010	6,0	3,9	6,4	1,6	11,8	8,5	4,5	3,3
	2012	5,3	3,1	4,4	1,4	11,0	9,0	4,4	2,0
	2013	4,7	2,8	5,1	1,7	10,4	8,8	4,3	1,7
Miasta	2005	5,4	3,5	29,1	2,3	9,6	8,9	6,4	0,7
<i>Urban areas</i>	2010	5,8	3,6	7,3	2,0	10,8	9,1	5,0	1,8
	2012	5,1	2,8	5,1	1,6	9,9	9,6	4,0	0,4
	2013	4,5	2,5	6,3	2,0	9,5	9,5	4,4	0,0
Wieś	2005	5,7	4,4	27,1	0,9	12,9	7,4	5,4	5,5
<i>Rural areas</i>	2010	6,3	4,6	4,5	0,8	13,8	7,4	3,8	6,4
	2012	5,7	3,8	3,0	0,8	12,9	7,8	4,8	5,1
	2013	5,0	3,4	2,9	1,1	12,2	7,4	4,1	4,8

a Ze skutkami cywilnymi. b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. b In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 9 (52). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (cd.)
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

MĘZCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej and less	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
OGÓŁEM (dok.) TOTAL (cont.)									
W tym małżeństwa wyznaniowe ^a.....	6483	154	2377	2763	831	194	89	36	39
Of which church or religious mar- riages ^a									
19 lat i mniej	16	11	5	-	-	-	-	-	-
and less									
20–24	1232	96	951	165	19	1	-	-	-
25–29	3129	45	1199	1695	178	11	1	-	-
30–34	1425	1	189	754	422	56	3	-	-
35–39	398	-	23	128	162	72	13	-	-
40–49	165	1	8	21	47	48	39	1	-
50–59	59	-	2	-	2	6	27	15	7
60 lat i więcej	59	-	-	-	1	-	6	20	32
and more									
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM	6733	111	1572	2615	1209	472	381	230	143
TOTAL									
19 lat i mniej	11	6	5	-	-	-	-	-	-
and less									
20–24	761	67	543	126	19	3	3	-	-
25–29	2552	32	816	1468	204	29	3	-	-
30–34	1632	4	155	781	562	111	18	1	-
35–39	727	1	30	184	291	168	52	1	-
40–49	510	1	18	52	118	134	166	18	3
50–59	291	-	5	2	12	26	117	108	21
60 lat i więcej	249	-	-	2	3	1	22	102	119
and more									
W tym małżeństwa wyznaniowe ^a.....	3736	39	1037	1826	595	135	55	23	26
Of which church or religious mar- riages ^a									
19 lat i mniej	5	3	2	-	-	-	-	-	-
and less									
20–24	470	20	360	80	10	-	-	-	-
25–29	1841	16	569	1130	119	7	-	-	-
30–34	955	-	85	509	317	42	2	-	-
35–39	285	-	13	94	120	51	7	-	-
40–49	102	-	6	13	27	32	23	1	-
50–59	38	-	2	-	1	3	19	9	4
60 lat i więcej	40	-	-	-	1	-	4	13	22
and more									

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 9 (52). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (dok.)
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej <i>and less</i>	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej <i>and more</i>
WIEŚ <i>RURAL AREAS</i>									
RAZEM	3991	203	1739	1253	412	154	144	58	28
TOTAL									
19 lat i mniej	21	14	5	2	-	-	-	-	-
<i>and less</i>									
20–24	1024	128	765	116	13	2	-	-	-
25–29	1670	51	802	714	91	9	3	-	-
30–34	690	9	138	339	164	29	10	1	-
35–39	245	-	21	58	93	55	17	1	-
40–49	197	1	8	21	45	46	67	9	-
50–59	86	-	-	3	6	13	34	26	4
60 lat i więcej	58	-	-	-	-	-	13	21	24
<i>and more</i>									
W tym małżeństwa wyznaniowe ^a.....	2747	115	1340	937	236	59	34	13	13
<i>Of which church or religious mar- riages ^a</i>									
19 lat i mniej	11	8	3	-	-	-	-	-	-
<i>and less</i>									
20–24	762	76	591	85	9	1	-	-	-
25–29	1288	29	630	565	59	4	1	-	-
30–34	470	1	104	245	105	14	1	-	-
35–39	113	-	10	34	42	21	6	-	-
40–49	63	1	2	8	20	16	16	-	-
50–59	21	-	-	-	1	3	8	6	3
60 lat i więcej	19	-	-	-	-	-	2	7	10
<i>and more</i>									

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 10 (53). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2013 R.
MARRIAGES BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM	10724	9234	234	1256
GRAND TOTAL				
Kawalerowie	9132	8522	48	562
Single				
Wdowcy	211	44	93	74
Widowers				
Rozwidzeni	1381	668	93	620
Divorced				
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM	6733	5622	168	943
TOTAL				
Kawalerowie	5511	5086	32	393
Single				
Wdowcy	152	32	62	58
Widowers				
Rozwidzeni	1070	504	74	492
Divorced				
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM	3991	3612	66	313
TOTAL				
Kawalerowie	3621	3436	16	169
Single				
Wdowcy	59	12	31	16
Widowers				
Rozwidzeni	311	164	19	128
Divorced				

TABL. 11 (54). MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE ^a
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES ^a

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
OGÓŁEM	8356	5213	3143
TOTAL			
2005	8356	5213	3143
2010	8914	5326	3588
2012	7193	4169	3024
2013	6483	3736	2747
w tym: of which:			
Kościół Katolicki	6452	3712	2740
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny	9	8	1
Kościół Ewangelicko-Reformowany	2	1	1
Kościół Chrześcijan Baptystów	8	5	3
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	2	1	1
Kościół Polskokatolicki	2	2	-
Kościół Zielonoświątkowy	4	3	1

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 13 (56). ROZWOZY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	4027	3661	3098	3955	TOTAL
rozwozy małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	1360	1496	1275	1704	Marriages without children
Z dziećmi	2667	2165	1823	2251	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	1552	1342	1118	1405	1
2	806	677	560	674	2
3	206	118	106	136	3
4 i więcej	103	28	39	36	4 and more
Miasta	3353	3016	2447	3064	Urban areas
rozwozy małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	1196	1261	1058	1389	Marriages without children
Z dziećmi	2157	1755	1389	1675	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	1332	1117	886	1082	1
2	638	542	416	485	2
3	131	79	69	86	3
4 i więcej	56	17	18	22	4 and more
Wieś	674	645	651	891	Rural areas
rozwozy małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	164	235	217	315	Marriages without children
Z dziećmi	510	410	434	576	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	220	225	232	323	1
2	168	135	144	189	2
3	75	39	37	50	3
4 i więcej	47	11	21	14	4 and more

a Poniżej 18 lat.

a Below the age of 18.

TABL. 14 (57). URODZENIA
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Urodzenia żywe	23430	26890	25052	23938	14248	9690	Live births
chłopcy	12114	13995	12910	12352	7342	5010	males
dziewczęta	11316	12895	12142	11586	6906	4680	females
Małżeńskie	17572	19893	17969	16932	10064	6868	Legitimate
chłopcy	9085	10337	9339	8765	5196	3569	males
dziewczęta	8487	9556	8630	8167	4868	3299	females
Pozamałżeńskie	5858	6997	7083	7006	4184	2822	Illegitimate
chłopcy	3029	3658	3571	3587	2146	1441	males
dziewczęta	2829	3339	3512	3419	2038	1381	females
Urodzenia martwe	137	116	96	114	56	58	Still births
Chłopcy	70	55	39	60	24	36	Males
Dziewczęta	67	61	57	54	32	22	Females

TABL. 15 (58). URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA ^a ORAZ WIEKU MATKI
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER ^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM 2005	23430	11657	7461	2518	958	405	431
TOTAL 2010	26890	13101	9317	2954	881	312	324
2012	25052	11696	9111	2816	865	308	254
2013	23938	11116	8726	2752	818	289	236
19 lat i mniej and less	1105	1025	77	2	-	-	-
20–24	4579	3060	1223	245	42	8	1
25–29	8287	4299	3065	679	186	41	17
30–34	6703	2154	3146	985	264	91	63
35–39	2722	511	1074	690	246	112	89
40–44	519	64	139	140	78	35	63
45 lat i więcej and more	23	3	2	11	2	2	3
W % IN %							
OGÓŁEM 2005	100,0	49,8	31,8	10,8	4,1	1,7	1,8
TOTAL 2010	100,0	48,7	34,6	11,0	3,3	1,2	1,2
2012	100,0	46,7	36,4	11,2	3,5	1,2	1,0
2013	100,0	46,4	36,5	11,5	3,4	1,2	1,0
19 lat i mniej and less	100,0	92,8	7,0	0,2	x	x	x
20–24	100,0	66,8	26,7	5,4	0,9	0,2	0,0
25–29	100,0	51,9	37,0	8,2	2,2	0,5	0,2
30–34	100,0	32,1	46,9	14,7	3,9	1,4	0,9
35–39	100,0	18,8	39,5	25,3	9,0	4,1	3,3
40–44	100,0	12,3	26,8	27,0	15,0	6,7	12,1
45 lat i więcej and more	100,0	13,0	8,7	47,8	8,7	8,7	13,0

a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.
a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 16 (59). PŁODNOŚĆ KOBIEŃ I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49 ^{ab}	40,7	47,2	44,3	42,5	39,4	48,0
15–19 ^a	17,0	19,9	18,7	17,3	14,7	20,8
20–24	66,3	66,5	62,7	58,1	43,8	79,9
25–29	93,5	98,1	90,1	87,9	80,0	102,9
30–34	61,4	75,5	70,7	70,0	69,8	70,5
35–39	25,9	33,3	32,3	30,5	30,5	30,5
40–44	5,9	6,6	7,1	7,1	6,8	7,5
45–49 ^b	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3	0,5
Współczynniki: Rates:						
Dziętności ogólnej	1,359	1,490	1,398	1,344	1,214	1,555
<i>Total fertility</i>						
Reprodukcji brutto	0,656	0,714	0,678	0,650	0,589	0,751
<i>Gross reproduction</i>						
Dynamiki demograficznej	1,266	1,392	1,224	1,192	1,003	1,649
<i>Demographic dynamics</i>						

ab Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.

ab Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 17 (60). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas			
				razem total	mężczyźni males	kobiety females	razem total	mężczyźni males	kobiety females	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	2005	18502	9994	8508	13170	6942	6228	5332	3052	2280
TOTAL	2010	19319	10319	9000	13603	7124	6479	5716	3195	2521
	2012	20473	10809	9664	14306	7348	6958	6167	3461	2706
	2013	20084	10566	9518	14208	7286	6922	5876	3280	2596
0 lat		103	61	42	63	38	25	40	23	17
1– 4 lata		16	9	7	3	2	1	13	7	6
5– 9		5	4	1	2	2	-	3	2	1
10–14		15	7	8	10	5	5	5	2	3
15–19		50	37	13	22	13	9	28	24	4
20–24		86	71	15	40	32	8	46	39	7
25–29		99	85	14	62	54	8	37	31	6
30–34		131	98	33	86	62	24	45	36	9
35–39		212	155	57	133	92	41	79	63	16
40–44		299	210	89	189	130	59	110	80	30
45–49		455	324	131	277	195	82	178	129	49
50–54		901	632	269	556	373	183	345	259	86
55–59		1551	1030	521	1056	678	378	495	352	143
60–64		2124	1363	761	1515	948	567	609	415	194
65–69		1809	1184	625	1342	852	490	467	332	135
70–74		2020	1204	816	1441	843	598	579	361	218
75–79		2674	1396	1278	1918	992	926	756	404	352
80–84		3032	1374	1658	2161	971	1190	871	403	468
85 lat i więcej and more		4502	1322	3180	3332	1004	2328	1170	318	852

TABL. 17 (60). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)

DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas			
				razem total	mężczyźni males	kobiety females	razem total	mężczyźni males	kobiety females	
NA 100 tys. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU PER 100 thous. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP										
OGÓŁEM	2005	844	937	756	894	985	811	741	843	638
TOTAL	2010	851	932	774	907	993	829	741	820	660
	2012	895	969	825	955	1025	891	782	868	693
	2013	876	945	810	950	1018	887	738	815	659
0 lat ^a		430	494	363	442	518	362	413	459	363
1–4 lata		15	16	13	5	6	3	30	31	28
5–9		4	6	2	3	5	x	6	8	4
10–14		13	12	14	15	15	16	10	8	12
15–19		38	55	20	29	34	25	49	82	15
20–24		54	87	19	42	66	17	71	117	22
25–29		52	89	15	51	89	13	55	91	18
30–34		68	101	34	66	96	37	71	111	29
35–39		118	171	64	111	153	68	131	204	55
40–44		201	278	121	198	272	123	206	289	116
45–49		332	471	192	322	461	188	349	487	200
50–54		591	837	350	567	793	358	636	909	334
55–59		912	1260	590	896	1241	598	947	1297	569
60–64		1388	1897	938	1363	1877	935	1456	1946	947
65–69		1912	2766	1206	1879	2698	1229	2013	2956	1128
70–74		2860	4055	1993	2722	3860	1923	3273	4596	2216
75–79		4301	5816	3348	4134	5572	3239	4792	6518	3675
80–84		6901	8948	5801	6589	8385	5609	7818	10675	6354
85 lat i więcej		14365	16046	13766	14054	15784	13419	15332	16933	14810
<i>and more</i>										

a Na 100 tys. urodzeń żywych.

a Per 100 thous. live births.

TABL. 18 (61). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

PRZYCZYNY ZGONÓW		Ogółem	Męż-	Kobiety	Miasta	Wieś	CAUSES OF DEATHS
		Total	czyźni Males	Females	Urban areas	Rural areas	
		na 100 tys. ludności per 100 thous. population					
OGÓŁEM	2005	844	938	755	894	741	TOTAL
	2010	851	932	774	907	741	
	2011	848	922	778	904	742	
	2012	895	969	825	955	782	
w tym:							<i>of which:</i>
Choroby zakaźne i pasożytnicze		10	10	10	11	6	<i>Infectious and parasitic diseases</i>
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy		1	2	1	1	1	<i>of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis</i>
Nowotwory		256	292	222	282	207	<i>Neoplasms</i>
w tym nowotwory złośliwe		249	284	215	275	199	<i>of which malignant neoplasms</i>
w tym:							<i>of which:</i>
nowotwór złośliwy żołądka		12	17	8	13	11	<i>malignant neoplasm of stomach</i>
nowotwór złośliwy trzustki		12	12	11	14	8	<i>malignant neoplasm of pancreas</i>
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca		62	88	38	67	54	<i>malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung</i>
nowotwór złośliwy sutki		16	x	31	18	11	<i>malignant neoplasm of breast</i>
nowotwór złośliwy szyjki macicy		5	x	9	5	4	<i>malignant neoplasm of uteri</i>
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego		12	24	x	13	9	<i>malignant neoplasm of prostate</i>
białaczka		7	8	7	8	5	<i>leukemia</i>
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych		7	8	7	8	5	<i>Diseases of the blood and blood-forming organs</i>
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej		25	19	30	26	22	<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>
w tym cukrzyca		21	17	25	23	17	<i>of which diabetes mellitus</i>
Zaburzenia psychiczne		9	17	3	11	6	<i>Mental and behavioural disorders</i>
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów		15	13	17	17	11	<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>
Choroby układu krążenia		372	376	368	391	336	<i>Diseases of the circulatory system</i>
w tym:							<i>of which:</i>
choroba nadciśnieniowa		3	2	5	3	4	<i>hypertensive diseases</i>
choroba niedokrwienna serca		121	148	95	129	106	<i>ischemic heart disease</i>
w tym ostry zawał serca		34	42	27	35	32	<i>of which acute myocardial infarction</i>
choroby naczyń mózgowych		78	67	88	81	71	<i>diseases of cerebrovascular</i>
miażdżyca		8	6	10	9	6	<i>atherosclerosis</i>
Choroby układu oddechowego		58	67	49	59	56	<i>Diseases of the respiratory system</i>
Choroby układu trawiennego		43	48	38	49	31	<i>Diseases of the digestive system</i>
w tym zwłóknienie i marskość wątroby		7	8	6	8	4	<i>of which fibrosis and cirrhosis of liver</i>
Choroby układu kostno-stawowego, mięśni i tkanki łącznej		1	1	2	1	2	<i>Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue</i>
Choroby układu moczowo-płciowego		21	18	24	24	16	<i>Diseases of the genitourinary system</i>
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym		3	4	1	2	4	<i>Conditions originating in the perinatal period</i>
Wady rozwojowe wrodzone		3	3	3	3	4	<i>Congenital malformations</i>
Objawy, cechy chorobowe i nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych		19	8	29	20	16	<i>Symptoms and ill-defined conditions</i>
Zewnętrzne przyczyny zgonu		59	92	28	57	63	<i>Injuries and poisonings by external cause</i>
w tym:							<i>of which:</i>
wypadki komunikacyjne		9	16	3	8	12	<i>transport accidents</i>
samobójstwa		15	27	4	14	18	<i>intentional self-harm</i>

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 19 (62). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziew- częta Females	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas			
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH										
IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	2005	141	72	69	91	50	41	50	22	28
TOTAL	2010	122	73	49	82	50	32	40	23	17
	2012	109	68	41	60	40	20	49	28	21
	2013	103	61	42	63	38	25	40	23	17
0-27 dni <i>days</i>		65	41	24	38	26	12	27	15	12
0-6		50	32	18	29	19	10	21	13	8
w tym 0 <i>of which</i>		31	20	11	17	11	6	14	9	5
7-13		6	4	2	3	3	-	3	1	2
14-20		6	3	3	3	2	1	3	1	2
21-27 dni <i>days</i>		3	2	1	3	2	1	-	-	-
1 miesiąc <i>month</i>		14	11	3	8	5	3	6	6	-
2		8	4	4	7	4	3	1	-	1
3		1	1	-	-	-	-	1	1	-
4		3	-	3	2	-	2	1	-	1
5		4	1	3	2	1	1	2	-	2
6		1	1	-	-	-	-	1	1	-
7		1	-	1	1	-	1	-	-	-
8		1	-	1	1	-	1	-	-	-
9		1	-	1	1	-	1	-	-	-
10 miesięcy <i>months</i>		4	2	2	3	2	1	1	-	1

NA 100 tys. URODZEŃ ŻYWYCH DANEJ PŁCI
PER 100 thous. OF LIVE BIRTHS OF GIVEN SEX

OGÓŁEM	2005	602	594	610	643	674	609	539	469	610
TOTAL	2010	454	522	380	505	590	412	376	416	332
	2012	435	527	338	403	525	275	482	529	431
	2013	430	494	363	442	518	362	413	459	363
0-27 dni <i>days</i>		272	332	207	267	354	174	279	299	256
0-6		209	259	155	204	259	145	217	259	171
w tym 0 <i>of which</i>		130	162	95	119	150	87	144	180	107
7-13		25	32	17	21	41	x	31	20	43
14-20		25	24	26	21	27	14	31	20	43
21-27 dni <i>days</i>		13	16	9	21	27	14	x	x	x
1 miesiąc <i>month</i>		58	89	26	56	68	43	62	120	x
2		33	32	35	49	54	43	10	x	21
3		4	8	x	x	x	x	10	20	x
4		13	x	26	14	x	29	10	x	21
5		17	8	26	14	14	14	21	x	43
6		4	8	x	x	x	x	10	20	x
7		4	x	9	7	x	14	x	x	x
8		4	x	9	7	x	14	x	x	x
9		4	x	9	7	x	14	x	x	x
10 miesięcy <i>months</i>		17	16	17	21	27	14	10	x	21

TABL. 20 (63). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN^a
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

PRZYCZYNY ZGONÓW		Ogółem	Chłopcy	Dziew-	Miasta	Wieś	CAUSES OF DEATHS	
		Total	Males	częta	Urban	Rural		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thous. live births						
OGÓŁEM	2005	141	602	594	610	643	539	TOTAL
	2010	122	454	522	380	505	376	
	2011	103	411	481	337	389	443	
	2012	109	435	527	338	403	482	
w tym:								of which:
Choroby zakaźne i pasożytnicze ...		1	4	8	x	7	x	Infectious and parasitic diseases
w tym posocznica		1	4	8	x	7	x	of which septicaemia
Choroby układu oddechowego		5	20	23	16	13	30	Diseases of the respiratory system
w tym zapalenie płuc		3	12	15	8	13	10	of which pneumonia
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe		41	164	155	173	181	138	Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities
w tym:								of which:
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego		1	4	8	x	7	x	congenital malformations of the nervous system
wrodzone wady serca		18	72	70	74	67	79	congenital malformation of heart
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym		57	228	333	115	188	285	Conditions originating in the perinatal period
w tym:								of which:
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego		35	140	209	66	148	128	disorders related to length of gestation and fetal growth
Zewnętrzne przyczyny zgonu		1	4	x	8	x	10	respiratory disorders specific to the perinatal period
								Injuries and poisonings by external cause

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision)

TABL. 21 (64). ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ
SUICIDES^a REGISTERED BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym mężczyźni of which males	
OGÓŁEM	339	268	247	399	342	TOTAL
w tym dokonane	290	207	194	337	299	of which committed
Miasta	210	154	145	241	200	Urban areas
Wieś	129	111	102	158	142	Rural areas

a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku oraz w 2010 r. – w podziale na miasta i wieś – również przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia.

a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown as well as in 2010 by urban and rural areas – cases, in which the place of incident is unknown.

TABL. 21 (64). ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ (dok.)
SUICIDES^a REGISTERED BY THE POLICE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym męż- czyźni of which males	
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej	2	6	1	-	-	14 and less
15–19	26	15	15	12	7	15–19
20–29	58	44	46	54	50	20–29
30–49	118	95	92	131	117	30–49
50–69	99	90	73	137	115	50–69
70 lat i więcej	36	17	17	29	23	70 and more

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku oraz w 2010 r. – w podziale na miasta i wieś – również przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku.

^a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown as well as in 2010 by urban and rural areas – cases, in which the place of incident is unknown.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Gdańsk.

TABL. 22 (65). PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified					
	0	15	30	45	60	
MĘŻCZYŹNI						
MALES						
OGÓŁEM	2005	71,69	57,31	42,96	29,23	17,86
TOTAL	2010	72,97	58,52	44,15	30,26	18,61
	2012	73,29	58,88	44,57	30,73	18,85
	2013	74,05	59,52	45,11	31,11	19,14
Miasta		74,57	60,04	45,51	31,48	19,45
Urban areas						
Wieś		72,94	58,42	44,16	30,23	18,29
Rural areas						
KOBIETY						
FEMALES						
OGÓŁEM	2005	79,76	65,43	50,63	36,22	23,07
TOTAL	2010	80,75	66,23	51,44	36,87	23,58
	2012	80,91	66,29	51,46	36,88	23,64
	2013	81,23	66,63	51,79	37,23	23,89
Miasta		81,36	66,73	51,89	37,35	24,03
Urban areas						
Wieś		80,77	66,22	51,38	36,79	23,37
Rural areas						

TABL. 23 (66). PROGNOZA LUDNOŚCI ^a

Stan w dniu 31 XII

POPULATION PROJECTION ^a

As of 31 XII

A. I wariant / I variant

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
OGÓŁEM w tys.	2305,3	2324,1	2334,8	2334,0	2323,5	2306,7	2287,1	2265,7
TOTAL in thous.								
mężczyźni	1123,8	1132,6	1137,4	1136,4	1131,1	1124,0	1117,0	1110,0
males								
kobiety	1181,5	1191,5	1197,4	1197,6	1192,4	1182,8	1170,1	1155,7
females								
Miasta	1490,8	1476,9	1457,4	1431,3	1400,5	1367,4	1334,1	1301,6
Urban areas								
mężczyźni	712,6	705,2	695,2	682,2	667,6	652,9	639,2	626,3
males								
kobiety	778,2	771,8	762,2	749,0	732,9	714,5	694,9	675,3
females								
Wieś	814,5	847,2	877,4	902,7	923,0	939,3	953,0	964,1
Rural areas								
mężczyźni	411,3	427,4	442,1	454,2	463,5	471,1	477,8	483,7
males								
kobiety	403,3	419,8	435,2	448,6	459,5	468,3	475,2	480,4
females								
W wieku przedprodukcyjnym	445,7	446,1	438,9	409,6	393,7	379,8	373,3	370,6
Pre-working age								
mężczyźni	228,9	229,3	225,7	210,5	202,3	195,1	191,8	190,4
males								
kobiety	216,8	216,8	213,2	199,1	191,4	184,7	181,5	180,3
females								
Miasta	257,2	255,9	248,7	227,7	214,9	204,6	199,5	197,1
Urban areas								
mężczyźni	132,4	131,6	127,7	116,8	110,2	104,8	102,2	100,9
males								
kobiety	124,8	124,4	121,0	110,9	104,7	99,7	97,3	96,1
females								
Wieś	188,5	190,2	190,2	181,9	178,8	175,2	173,8	173,6
Rural areas								
mężczyźni	96,5	97,8	98,0	93,7	92,1	90,3	89,5	89,4
males								
kobiety	92,0	92,4	92,2	88,2	86,7	84,9	84,2	84,1
females								

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 98.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 6 on page 98.

TABL. 23 (66). PROGNOZA LUDNOŚCI ^a (cd.)

Stan w dniu 31 XII

POPULATION PROJECTION ^a (cont.)

As of 31 XII

A. I wariant / I variant

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
W wieku produkcyjnym	1436,6	1384,7	1354,5	1354,8	1326,7	1275,8	1203,5	1131,6
Working age								
mężczyźni	758,3	733,2	713,6	714,3	707,7	688,9	657,3	618,1
males								
kobiety	678,3	651,5	641,0	640,5	619,0	586,9	546,2	513,5
females								
Miasta	918,1	861,8	827,0	813,9	784,0	738,3	680,1	625,4
Urban areas								
mężczyźni	479,6	451,6	430,7	424,6	414,3	395,8	369,1	338,9
males								
kobiety	438,5	410,2	396,3	389,3	369,7	342,5	311,1	286,4
females								
Wieś	518,5	523,0	527,5	540,8	542,7	537,5	523,4	506,2
Rural areas								
mężczyźni	278,8	281,6	282,9	289,7	293,4	293,1	288,2	279,1
males								
kobiety	239,7	241,4	244,7	251,1	249,3	244,4	235,2	227,1
females								
W wieku poprodukcyjnym	423,0	493,3	541,3	569,7	603,1	651,1	710,3	763,5
Post-working age								
mężczyźni	136,6	170,1	198,1	211,6	221,1	239,9	267,9	301,5
males								
kobiety	286,4	323,2	343,2	358,0	382,0	411,2	442,3	462,0
females								
Miasta	315,5	359,2	381,7	389,7	401,6	424,6	454,5	479,2
Urban areas								
mężczyźni	100,6	122,0	136,8	140,9	143,1	152,2	167,9	186,4
males								
kobiety	214,9	237,2	244,9	248,8	258,5	272,3	286,6	292,8
females								
Wieś	107,5	134,0	159,6	180,0	201,5	226,6	255,8	284,3
Rural areas								
mężczyźni	36,0	48,0	61,3	70,7	78,0	87,7	100,0	115,2
males								
kobiety	71,5	86,0	98,3	109,2	123,5	138,9	155,8	169,2
females								
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUK- CYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	60,5	67,8	72,4	72,3	75,1	80,8	90,0	100,2
NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE								
Mężczyźni	48,2	54,5	59,4	59,1	59,8	63,1	69,9	79,6
Males								
Kobiety	74,2	82,9	86,8	87,0	92,6	101,5	114,2	125,1
Females								

a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 98.

a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 6 on page 98.

TABL. 23 (66). PROGNOZA LUDNOŚCI ^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

POPULATION PROJECTION ^a (cont.)

As of 31 XII

B. II wariant / II variant

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
W wieku produkcyjnym	1460,1	1444,5	1424,5	1436,3	1438,7	1426,8	1366,7	1288,7
Working age								
mężczyźni	768,5	761,9	740,2	737,6	732,3	719,7	691,2	654,0
males								
kobiety	691,6	682,5	684,2	698,6	706,4	707,1	675,5	634,7
females								
Miasta	935,0	901,8	871,0	864,7	854,1	833,6	781,5	719,7
Urban areas								
mężczyźni	486,7	471,0	447,3	438,7	429,3	414,8	389,8	360,2
males								
kobiety	448,2	430,9	423,7	426,0	424,8	418,8	391,6	359,5
females								
Wieś	525,1	542,6	553,5	571,6	584,7	593,2	585,2	569,1
Rural areas								
mężczyźni	281,8	291,0	293,0	299,0	303,0	304,9	301,4	293,8
males								
kobiety	243,4	251,7	260,5	272,6	281,6	288,3	283,8	275,3
females								
W wieku poprodukcyjnym	399,5	433,6	471,4	488,2	491,1	500,2	547,1	606,4
Post-working age								
mężczyźni	126,5	141,3	171,4	188,3	196,5	209,2	234,0	265,6
males								
kobiety	273,1	292,3	299,9	299,9	294,6	291,0	313,1	340,8
females								
Miasta	298,7	319,2	337,7	338,9	331,5	329,3	353,1	384,9
Urban areas								
mężczyźni	93,4	102,6	120,2	126,8	128,1	133,3	147,2	165,1
males								
kobiety	205,2	216,5	217,5	212,1	203,4	196,0	206,0	219,8
females								
Wieś	100,9	114,4	133,7	149,2	159,5	170,9	193,9	221,5
Rural areas								
mężczyźni	33,0	38,7	51,2	61,5	68,4	75,9	86,8	100,5
males								
kobiety	67,8	75,7	82,5	87,7	91,2	95,0	107,1	121,0
females								
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	57,9	60,9	63,9	62,5	61,5	61,7	67,3	75,8
NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE								
Mężczyźni	46,2	48,6	53,6	54,1	54,5	56,2	61,6	69,7
Males								
Kobiety	70,8	74,6	75,0	71,4	68,8	67,3	73,2	82,1
Females								

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 98.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 6 on page 98.

TABL. 24 (67). MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY

INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odpływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration	
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z za- graniczy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę abroad		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	2005	30863	20094	10099	670	29790	15869	12054	1867	1073
TOTAL	2010	31957	20656	10005	1296	29308	14692	13220	1396	2649
	2012	28543	18009	9246	1288	26592	12951	11867	1774	1951
	2013	31929	20332	10468	1129	30066	14211	13349	2506	1863
Miasta	2005	18583	11413	6636	534	20529	10170	8733	1626	-1946
Urban areas	2010	18234	10839	6301	1094	19931	9054	9683	1194	-1697
	2012	16157	9293	5767	1097	17916	7858	8591	1467	-1759
	2013	17975	10481	6531	963	19801	8367	9579	1855	-1826
Wieś	2005	12280	8681	3463	136	9261	5699	3321	241	3019
Rural areas	2010	13723	9817	3704	202	9377	5638	3537	202	4346
	2012	12386	8716	3479	191	8676	5093	3276	307	3710
	2013	13954	9851	3937	166	10265	5844	3770	651	3689
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM	2005	14,1	9,2	4,6	0,3	13,6	7,2	5,5	0,9	0,5
TOTAL	2010	14,1	9,1	4,4	0,6	12,9	6,5	5,8	0,6	1,2
	2012	12,5	7,9	4,0	0,6	11,6	5,7	5,2	0,8	0,9
	2013	13,9	8,9	4,6	0,5	13,1	6,2	5,8	1,1	0,8
Miasta	2005	12,6	7,7	4,5	0,4	13,9	6,9	5,9	1,1	-1,3
Urban areas	2010	12,2	7,2	4,2	0,7	13,3	6,0	6,5	0,8	-1,1
	2012	10,8	6,2	3,9	0,7	12,0	5,2	5,7	1,0	-1,2
	2013	12,0	7,0	4,4	0,6	13,2	5,6	6,4	1,2	-1,2
Wieś	2005	17,1	12,1	4,8	0,2	12,9	7,9	4,6	0,3	4,2
Rural areas	2010	17,8	12,7	4,8	0,3	12,2	7,3	4,6	0,3	5,6
	2012	15,7	11,0	4,4	0,2	11,0	6,5	4,2	0,4	4,7
	2013	17,5	12,4	4,9	0,2	12,9	7,3	4,7	0,8	4,6

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 25 (68). MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH

IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	30193	22538	7655	27923	22538	5385
TOTAL	2010	30661	22943	7718	27912	22943	4969
	2012	27255	20130	7125	24818	20130	4688
	2013	30800	22717	8083	27560	22717	4843
Miasta	2005	18049	12009	6040	18903	14912	3991
Urban areas	2010	17140	11220	5920	18737	15167	3570
	2012	15060	9664	5396	16449	13096	3353
	2013	17012	10839	6173	17946	14636	3310
Wieś	2005	12144	10529	1615	9020	7626	1394
Rural areas	2010	13521	11723	1798	9175	7776	1399
	2012	12195	10466	1729	8369	7034	1335
	2013	13788	11878	1910	9614	8081	1533

NA 1000 LUDNOŚCI

PER 1000 POPULATION

OGÓŁEM	2005	13,8	10,3	3,5	12,7	10,3	2,5
TOTAL	2010	13,5	10,1	3,4	12,3	10,1	2,2
	2012	11,9	8,8	3,1	10,9	8,8	2,1
	2013	13,4	9,9	3,5	12,0	9,9	2,1
Miasta	2005	12,3	8,2	4,1	12,8	10,1	2,7
Urban areas	2010	11,4	7,5	3,9	12,5	10,1	2,4
	2012	10,1	6,5	3,6	11,0	8,7	2,2
	2013	11,4	7,2	4,1	12,0	9,8	2,2
Wieś	2005	16,9	14,6	2,2	12,5	10,6	1,9
Rural areas	2010	17,5	15,2	2,3	11,9	10,1	1,8
	2012	15,5	13,3	2,2	10,6	8,9	1,7
	2013	17,3	14,9	2,4	12,1	10,1	1,9

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 28 (71). KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE ^a

Stan w dniu 31 XII

CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	
	jednostki kościelne ^b church units ^b				duchowni clergy				wierni, wyznawcy adherents, faithful				
Kościół Katolicki: Catholic Church:													
Kościół Rzymsko- katolicki ^c	475	480	484	485	1382	1420	1424	1453	1669724 ^d	1635835 ^d	1630608 ^d	1700262 ^d	
Kościół Grecko- katolicki ^e	16	16	16	16	7	•	•	•	•	•	•	•	
Starokatolickie: Old Catholic:													
Kościół Polsko- katolicki ^f	2	2	2	2	2	2	2	2	218	300	180	285	
Polski Narodowy Kościół Katolicki w RP	-	1	1	1	-	-	-	-	-	20	20	40	
Kościół Starokatolicki Mariawitów ^f	-	-	-	-	-	-	-	-	80	55	40	35	
Prawosławne: Orthodox:													
Polski Autokefaliczny Kościół Prawo- sławny ^g	56	58	58	58	73	102	108	109	221000	220700	220700	220700	
Protestanckie i tradycji protes- tanckiej: Protestant and Pro- testant-tradition:													
Kościół Zielono- świątkowy	19	19	19	19	29	32	30	30	1947	2219	2182	2177	
Kościół Chrystusowy Nowoapostolski	3	3 ^h	5	•	8	10 ^h	8	•	1350	1400 ^h	1245	•	
Kościół w Polsce	4	4	4	4	8	8	8	13	751	773	815	827	
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego ...	8	9	8	7	3	3	3	3	491	471	549	433	
Kościół Chrześcijań- Baptystów ^f	7	6	6 ⁱ	6	12	8	7 ⁱ	14	482	455	487 ⁱ	513	
Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny	2	2	2 ⁱ	2 ⁱ	2	2	2 ⁱ	2 ⁱ	250	250	250 ⁱ	250 ⁱ	
Ewangeliczny Związek Braterski	-	2	2	2	-	3	2	2	-	220	230	250	
Kościół Boży w Chrystusie	1	2	3	3	4	6	7	7	50	92	196	211	

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców w 2013 r. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. c Dane dotyczą diecezji gdańskiej i pelplińskiej. d Ochrzczeni. e Dane dotyczą dekanatu słupskiego. f Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. g Dane dotyczą diecezji białostocko-gdańskiej. h Dane dotyczą 2006 r. i Dane dotyczą 2011 r.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful in 2013. b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern diocese gdańska and pelplińska. d Baptised. e Data concern słupski dekanat. f Church associated in the Polish Ecumenical Council. g Data concern białostocko-gdańska diocese. h Data concern 2006. i Data concern 2011.

TABL. 28 (71). KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE ^a (cd.)

Stan w dniu 31 XII

CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS ^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	
	jednostki kościelne ^b church units ^b				duchowni clergy				wierni, wyznawcy adherents, faithful				
Protestanckie i tradycji protes- tanckiej (dok.): Protestant and Pro- testant-tradition (cont.):													
Kościół Ewangelicko- -Metodystyczny ^c	2	2	2	2	1	1	1	1	109	107	107	107	
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	-	4	4	2	-	2	3	2	-	99	120	101	
Kościół Chrystusowy w RP ^d	1	1	1	•	2	2	3	•	70	50	60	•	
Centrum Chrześcijańskie „Nowa Fala”	-	1	•	•	-	6	•	•	-	50	•	•	
Kościół Ewangelicko- -Augsburski ^{ce}	2	19 ^f	19	2	3	14 ^f	15	5	4000	2883 ^f	2330	50	
Kościół Wolnych Chrześcijan	2	2	2	2	2	3	3	3	58	47	27	40	
Kościół Ewangelicko- -Reformowany ^c ...	-	-	-	-	-	-	-	-	42	38	36	36	
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	1	2	1	1	10	11	10	9	32	22	25	23	
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	1	5	5	4	4	34	27	26	21	
Kościół Pentakostalny w RP	1	1	1 ^g	1 ^g	3	5	4 ^g	4 ^g	17	20	20 ^g	20 ^g	
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	1	4	3	2	2	25	17	15	16	
Islamskie: Muslim:													
Muzułmański Związek Religijny	1	1	1 ^g	1	1	5	5 ^g	5	•	110	110 ^g	110	
Liga Muzułmańska w RP	-	1	•	•	-	-	-	-	-	100	•	•	
Stowarzyszenie Jedności Muzuł- mańskiej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3	3	

^a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców w 2013 r. ^b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^c Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^d Do 2010 r. – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ^e W 2010 r. i 2012 r. dane dotyczą diecezji pomorsko-wielkopolskiej, w 2005 r. – tylko w zakresie wyznawców. ^f Dane dotyczą 2009 r. ^g Dane dotyczą 2011 r.

^a Listed by the decreasing number of adherents and faithful in 2013. ^b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^c Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^d Until 2010 – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ^e In 2010 and 2012 data concern pomorsko-wielkopolska diocese, in 2005 – only in case of faithful. ^f Data concern 2009. ^g Data concern 2011.

TABL. 28 (71). KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE ^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS ^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	
	jednostki kościelne ^b church units ^b				duchowni clergy				wierni, wyznawcy adherents, faithful				
Dalekiego Wschodu: Far Eastern Religions:													
Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyu	-	-	3 ^c	3 ^c	-	-	-	-	-	-	-	996 ^c	996 ^c
Instytut Wiedzy o Tożsamości „Misja Czaitanii”	-	-	-	-	9	9	9	9	130	130	100	130	130
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang ^d	1	-	-	-	-	-	-	6	85	90	90 ^c	90	90
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	-	-	2	2	-	-	6	-	-	-	-	37	37
Buddyjska Wspólnota Zen Kannon	-	-	-	-	-	-	-	1	29	31 ^e	31 ^e	31 ^e	31 ^e
Misja Buddyjska Trzy Schronienia w Polsce	-	-	-	-	-	-	-	3	-	30	•	•	•
Związek Buddyjski „Kanzeon” ^{fg}	-	1	1	1	1	-	-	-	12	22	16	16	16
Światowy Uniwersytet Duchowy Brahma Kumaris w Polsce	1	-	1 ^c	1	2	2	2 ^c	-	30	30	30 ^c	15	15
Szkoła Zen Kwan Um w Polsce	1	1	1	1	5	1	1	3	30	19	17	15	15
Inne: Others:													
Związek Wyznania Świadków Jehowy	117	123	•	88	-	-	-	•	127729 ^{hi}	8737 ⁱ	•	8605 ⁱ	8605 ⁱ
Kościół Chrześcijański „Słowo Wiary”	1	1	2	2	4	4	4	4	111	117	124	139	139
Rodzima Wiara ^k	-	-	1 ^c	1 ^c	-	-	2 ^c	2 ^c	-	-	90 ^c	90 ^c	90 ^c
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich (Mormoni)	1	1	1 ^c	1 ^c	2	5	5 ^c	5 ^c	48	25	29 ^c	29 ^c	29 ^c
Karaimski Związek Religijny	1	1	1	1	-	-	-	-	25	25	25	25	25
Kościół Armia Zba- wienia w RP	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	7	6	6

^a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców w 2013 r. ^b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^c Dane dotyczą 2011 r. ^d Do 2011 r. – Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtzang. ^e Dane dotyczą 2008 r. ^f Do 2008 r. – Stowarzyszenie Buddyjskie Sangha „Kanzeon”. ^g Od 2010 r. dane dotyczą jednostki w Gdańsku. ^h Dane dotyczą całego kraju. ⁱ Głosiciele. ^k Dane dotyczą oddziału Pomorze.

^a Listed by the decreasing number of adherents and faithful in 2013. ^b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^c Data concern 2011. ^d Until 2011 – Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtzang. ^e Data concern 2008. ^f Until 2008 – Stowarzyszenie Buddyjskie Sangha „Kanzeon”. ^g Since 2010 data concern unit in Gdańsk. ^h Data concern whole country. ⁱ Proclaimers. ^k Data concern Pomeranian section.

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują osoby **w wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych. Prezentowane dane opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL** (tabl. 1(72) i 2(73)) przeprowadzanego w cyklu kwartalnym. Badaniem nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Od 2010 r. dane uogólniane są na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; a jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Podziału na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonano na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy;

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,

General notes

Economic activity of the population

1. Data on **economic activity of population** concern the actually living population and cover **persons aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishment and homeless. Presented data were compiled on the basis of representative **Labour Force Survey – the LFS** (tables 1(72) and 2(73)). The sample survey conducted on a quarterly basis. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. Since 2010 the data have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed persons** are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
- formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in work did not exceed 3 months; moreover if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job;

2) **unemployed persons** are persons aged 15-74 who simultaneously fulfilled three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,

- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) z pewnymi wyłączeniami w latach 2005-2009; patrz ust. 5 na str. 128,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (among others in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers) with some exceptions in years 2005-2009; see item 5 on page 128,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia; **niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2002-2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005-2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczenia na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Full-time paid employees are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker; **part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII in years 2002-2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in years 2005-2009 are not included the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

6. Data regarding employees hired on the basis of an employment contract concern:

- 1) **the employment, as of 31 XII** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

8. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

9. Informacje zawarte w tabl. 4(75), 6(77)-9(80) nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

10. Informacje o ruchu zatrudnionych obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

11. Informacje zawarte w tabl. 10(81) opracowano na podstawie badania **popytu na pracę**. Badanie to ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych 1 lub więcej osób.

Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

7. *Data do not include budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

8. *Agents are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.*

9. *Data in tables 4(75), 6(77)-9(80) do not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional local government, individual farmers, clergy as well as economic entities employing up to 9 persons.*

10. *Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees, as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern the number of hires and the number of terminations and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.*

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a disability pension, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care, unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid leaves) during a survey year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the preceding the surveyed year.

11. *Data in table 10(81) were compiled on the basis of the survey on demand for labour. This is a sample survey, which covers entities of the national economy employing 1 or more persons.*

Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) *the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;*
- 2) *the employer made efforts to find people willing to take up the job;*
- 3) *if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.*

Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonywującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź, jeśli jest to osoba niepełnosprawna, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie uczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. **Za bezrobotnego zarejestrowanego absolwenta** uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne.

3. **Długotrwale bezrobotni zarejestrowani** to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego.

4. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

5. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. Nr 69, poz. 415, z późniejszymi zmianami). Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. Nr 120, poz. 1252).

Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established entities.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. An **registered unemployed school-leaver** is a person who has graduated within the last 12 months any school confirmed by a certificate, diploma or other document of completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation.

3. **The registered long-term unemployed** are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training.

4. **The registered unemployment rate** is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

5. Information concerning **Labour Fund expenditures** are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promoting of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws No. 69, item 415, with later amendments). Pre-retirement benefits and allowances since 1 VIII 2004 are financed from state budget (on the basis on the Law dated 30 IV 2004 on pre-retirement benefits – Journal of Laws No. 120, item 1252).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.**

3. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;

Working conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Data according to sections and divisions of the NACE Rev. 2 were compiled using the **local kind-of-activity unit method.**

3. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated equally to accident at work, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- during a business trip,
- during a training within the scope of common self-defence,
- at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;

- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydane-go przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

4. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

5. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

6. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym sumą przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. pogrupowano zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

7. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

8. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym:

- 4) *serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
- 5) *stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by graduates;*
- 6) *performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;*
- 7) *performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, order or services agreements;*
- 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;*
- 9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
- 10) *serving supplementary forms of military service;*
- 11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

4. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

5. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

6. Accidents at work are classified, i.a., according to **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 is grouped according to the EUROSTAT recommendation.

7. The accident ratio is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

8. Information regarding persons working in hazardous conditions i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports:

1) dane obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administracyjnych i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy; działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;

3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

9. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

10. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21(92) podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869, z późniejszymi zmianami).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

1) *data concern persons employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);*

2) *data concern persons exposed to factors connected with the working environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;*

3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

9. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of combination of probability of bodily injury or deterioration of health occurring in hazardous situation as well as seriousness of these events. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

10. A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases in table 21(92) are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869, with later amendments).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ration per 100 thous. paid employees.

Aktywność ekonomiczna ludności
Economic activity of the population

TABL. 1 (72). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013				
	przeciętne w roku annual averages			kwartaly quarters			
				I	II	III	IV
LUDNOŚĆ w tys. POPULATION in thous.	1601	1711	1782	1768	1770	1811	1779
Mężczyźni	763	817	855	856	840	867	857
<i>Men</i>							
Kobiety	838	894	927	913	930	944	921
<i>Women</i>							
Aktywni zawodowo Economically active persons	888	950	994	964	975	1024	1012
mężczyźni	495	524	554	545	545	567	561
<i>men</i>							
kobiety	393	425	440	419	431	457	451
<i>women</i>							
Pracujący	805	859	894	855	874	933	914
<i>Employed persons</i>							
mężczyźni	449	479	499	485	491	516	505
<i>men</i>							
kobiety	356	380	395	370	384	417	409
<i>women</i>							
Bezrobotni ^a	83	91	100	109	101	91	98
<i>Unemployed persons ^a</i>							
mężczyźni	46	45	55	60	54	51	56
<i>men</i>							
kobiety	37	45	45	50	47	40	42
<i>women</i>							
Bierni zawodowo Economically inactive persons	713	762	788	804	795	787	767
Mężczyźni	268	293	301	311	295	300	297
<i>Men</i>							
Kobiety	445	469	487	493	500	487	470
<i>Women</i>							
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	55,5	55,5	55,8	54,5	55,1	56,5	56,9
ACTIVITY RATE in %							
mężczyźni	64,9	64,1	64,8	63,7	64,9	65,4	65,5
<i>men</i>							
kobiety	46,9	47,5	47,5	45,9	46,3	48,4	49,0
<i>women</i>							
Miasta	55,2	54,7	56,3	55,2	55,4	56,9	57,9
<i>Urban areas</i>							
Wieś	56,1	57,0	54,7	53,0	54,6	55,9	55,0
<i>Rural areas</i>							

a Osoby w wieku 15-74 lata.

a Persons aged 15-74.

TABL. 1 (72). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL (dok.)
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013				
	przeciętne w roku annual averages			kwartaly quarters			
				I	II	III	IV
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w % EMPLOYMENT RATE in %	50,3	50,2	50,2	48,4	49,4	51,5	51,4
mężczyźni	58,8	58,6	58,4	56,7	58,5	59,5	58,9
men							
kobiety	42,5	42,5	42,6	40,5	41,3	44,2	44,4
women							
Miasta	50,2	50,0	51,4	49,8	50,2	52,6	53,2
Urban areas							
Wieś	50,6	50,5	47,7	45,4	47,5	49,5	48,1
Rural areas							
STOPA BEZROBOCIA w % UNEMPLOYMENT RATE in %	9,3	9,6	10,1	11,3	10,4	8,9	9,7
mężczyźni	9,3	8,6	9,9	11,0	9,9	9,0	10,0
men							
kobiety	9,4	10,6	10,2	11,9	10,9	8,8	9,3
women							
Miasta	9,1	8,7	8,7	10,0	9,2	7,6	8,1
Urban areas							
Wieś	9,8	11,3	12,8	14,4	13,0	11,3	12,6
Rural areas							

TABL. 2 (73). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU
ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2013 R. – na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL
LEVEL IN IV QUARTER 2013 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Popu- lation	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawo- dowo Economi- cally inactive persons	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej Activity rate	Wskaźnik zatrud- nienia Em- ployment rate	Stopa bezro- bocia Unem- ployment rate
		ogółem total	pracujący employed	bezro- botni ^a unem- ployed ^a				
		w tys. in thous.						
OGÓŁEM TOTAL	1779	1012	914	98	767	56,9	51,4	9,7
Według wieku:								
By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^b	1333	983	886	97	350	73,7	66,5	9,9
of which at working age ^b								
15-24 lata	262	90	67	23	172	34,4	25,6	25,6
25-34	347	298	270	27	50	85,9	77,8	9,1
35-44	300	254	233	21	46	84,7	77,7	8,3
45-54	264	209	192	17	55	79,2	72,7	8,1
55 lat i więcej	605	161	152	9	444	26,6	25,1	5,6
and more								

a Osoby w wieku 15-74 lata. b Mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat.

a Persons aged 15-74. b Men aged 18-64, women aged 18-59.

TABL. 2 (73). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2013 R. – na podstawie BAEL (dok.)
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2013 – on the LFS basis (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawo- dowo Economically inactive persons	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej Activity rate	Wskaźnik zatrud- nienia Em- ployment rate	Stopa bezro- bocia Unem- ployment rate
		ogółem total	pracujący employed	bezro- botni ^a unem- ployed ^a				
		w tys. in thous.						
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe Tertiary	396	315	299	16	81	79,5	75,5	5,1
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	379	245	219	26	134	64,6	57,8	10,6
Średnie ogólnokształcące General secondary	194	101	89	12	94	52,1	45,9	11,9
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	449	283	250	33	166	63,0	55,7	11,7
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe ^b Lower secondary, primary and incomplete primary ^b	360	68	56	12	292	18,9	15,6	17,6

a Osoby w wieku 15-74 lata. b Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

a Persons aged 15-74. b Including persons without school education.

Pracujący Employment

TABL. 3 (74). PRACUJĄCY^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total number – women
O G Ó Ł E M TOTAL	666963	744874	741122	753429	360283
sektor publiczny public sector	180547	174289	171518	171168	111208
sektor prywatny private sector	486416	570585	569604	582261	249075
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture ^b , forestry and fishing	62215	66408	66355	66394	28084

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 127 i ust. 5 na str. 128.

a By actual workplace and kind of activity. b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 1 on page 127 and item 5 on page 128.

TABL. 3 (74). PRACUJĄCY ^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS ^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total number – women
Przemysł	164805	163781	156037	160116	51499
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe ... <i>of which manufacturing</i>	148486	147346	140610	144721	47685
Budownictwo	36661	59373	56679	53832	6567
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	114553	129866	121946	122303	66625
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	43335	46765	48652	48955	12073
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	17686	18942	17558	17756	11399
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	11154	14772	16883	18022	5870
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	18785	19224	22863	23500	16123
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	12697	14565	15234	14448	9071
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	21803	27311	28680	30414	15084
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	14724	21990	24028	26665	11789
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	32150	36238	36019	36293	23367
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	61234	64422	66003	67402	52412
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	37502	41085	43347	43379	35296
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7489	8338	8613	8202	5056
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	10170	11794	12225	15748	9968
<i>Other service activities</i>					

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

a By actual workplace and kind of activity.

TABL. 4 (75). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA

Stan w dniu 31 XII

*EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>		SPECIFICATION
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy <i>employees hired on the basis of an employment contract</i>	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin <i>owners, co-owners including contributing family workers</i>	
O G Ó Ł E M	2005 423906	418735	4129	TOTAL
	2010 457058	451678	4487	
	2012 449819	444648	4230	
	2013 455578	450314	4358	
sektor publiczny	160401	160398	-	<i>public sector</i>
sektor prywatny	295177	289916	4358	<i>private sector</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5626	5373	86	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	133691	132423	1200	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe ...	119423	118196	1159	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	28641	28025	616	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	49709	48524	1176	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	23664	23358	303	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7806	7579	227	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	10047	10005	39	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16980	16302	22	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	10779	10759	20	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	11309	11123	186	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	16171	16069	102	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	35770	35770	-	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	64351	64106	245	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	32609	32535	74	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6640	6631	9	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	1785	1732	53	<i>Other service activities</i>

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (76). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a	
OGÓŁEM	484441	535352	524205	518352	434444	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10514	8990	8832	8847	4745	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	148742	153301	141905	142085	129998	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo prze- mysłowe	127897	132419	124315	126604	115062	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	28602	44565	42288	38945	27066	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	71170	81696	74450	69636	47273	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	28083	26670	28453	29053	22885	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	9529	11367	10364	10787	6924	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	6066	8849	10881	11205	9571	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	15767	15779	17340	17004	15707	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	7788	9576	11036	9653	7812	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	11694	16109	16027	16920	10581	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	10417	14658	16360	16720	14541	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	31341	35566	35100	34912	34912	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	60271	61160	63242	62843	62092	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	33733	34715	35336	35163	32555	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5930	6916	6843	6480	6147	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	4794	5435	5748	8097	1632	<i>Other service activities</i>

a Bez zatrudnionych za granicą.

a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (77). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees		SPECIFICATION
		ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	
OGÓŁEM	2005	381841	180437	36894	20386	TOTAL
	2010	414244	198679	37434	21770	
	2012	409984	199039	34664	22372	
	2013	415325	202611	34989	22522	
sektor publiczny		145715	96284	14683	10093	public sector
sektor prywatny		269610	106327	20306	12429	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		4652	942	721	490	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		128119	41493	4304	2157	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe ...		114210	37781	3986	1991	of which manufacturing
Budownictwo		26384	3296	1641	475	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		45176	22984	3348	2164	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa		22485	4652	873	326	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		5850	3849	1729	1170	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		9136	3079	869	470	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		15148	11355	1154	806	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		7274	4190	3485	2950	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		10345	5080	778	465	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		14550	6040	1519	697	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		34253	22124	1517	874	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja		54906	43896	9200	6506	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		30011	25450	2524	1996	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		5527	3425	1104	808	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa		1509	756	223	168	Other service activities

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (78). PRZYJĘCIA DO PRACY ^a

HIRES ^a		Z liczby ogółem <i>Of total number</i>					Współczynnik przyjęć w % Hire rate in %
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	kobiety women	podjmujący pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powracający z urlopów wychowaw- czych ^b persons returning from child- -care leaves ^b		
OGÓŁEM	2005	94355	36690	11698	48138	2335	24,8
TOTAL	2010	78979	33039	9970	44301	2028	18,5
	2012	85169	36560	10241	55767	1825	20,2
	2013	82439	34221	9720	51955	1476	19,6
sektor publiczny		14934	9202	1835	10650	590	9,7
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		67505	25019	7885	41305	886	25,0
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		793	236	119	574	4	17,5
Przemysł		25331	7790	3030	16459	333	19,5
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe ... <i>of which manufacturing</i>		23583	7319	2916	15182	309	20,7
Budownictwo		6870	640	723	4598	28	24,9
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		11283	5738	1372	6421	206	24,6
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>		4584	826	419	3256	25	20,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1571	980	327	780	27	26,7
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		1598	577	368	1026	12	18,2
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		3874	2977	757	2299	189	24,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		951	495	87	719	18	12,5
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2198	985	480	1447	20	21,9
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		9776	3313	232	4882	28	73,3
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		4254	2655	566	3020	274	11,8
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja		5241	3880	516	3751	172	9,3
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>		3166	2546	606	2010	124	9,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		684	435	104	476	12	12,4
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		265	148	14	237	4	17,2
<i>Other service activities</i>							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (79). ZWOLNIENIA Z PRACY ^a
TERMINATIONS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Ter- mination rate in %	
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dis- solution of an employ- ment contract		przenie- sieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolno- ści do pracy, rehabilita- cję retired or granted disability pension due to rehabilita- tion	korzysta- jący z urlopów wychow- awczych ^b taking child-care leaves ^b		
			przez zakład pracy by employer	przez pracownika by employee				
OGÓŁEM	2005	83480	33602	13637	12117	5326	3417	21,6
TOTAL	2010	79560	33149	14857	8210	3718	2236	18,6
	2012	85905	34766	15526	8006	3864	1823	20,4
	2013	78930	30688	12825	8161	3484	1334	18,8
sektor publiczny		16782	8598	2026	895	1798	510	11,0
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		62148	22090	10799	7266	1686	824	23,1
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		636	179	70	30	36	3	14,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		24915	7361	4373	2366	1130	277	19,2
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		21248	6475	4025	2270	933	254	18,7
Budownictwo		7631	633	1326	526	191	27	27,6
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ		10808	5376	2514	1663	154	183	23,6
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		4099	616	540	639	312	52	18,3
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1447	886	203	197	14	26	24,6
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		1287	470	261	294	26	27	14,4
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		3610	2583	564	870	31	179	23,0
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1115	600	167	99	100	16	14,7
<i>Real estate activities</i>								

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 (79). ZWOLNIENIA Z PRACY ^a (dok.)
TERMINATIONS ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Ter- mination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to disso- lution of an employment contract		przenie- sieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolno- ści do pracy, rehabilita- cję retired or granted disability pension due to rehabilita- tion	korzysta- jący z urlopów wychowaw- czych ^b taking child-care leaves ^b	
			przez zakład pracy by employer	przez pracownika by employee			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1768	776	269	324	49	26	17,5
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	8235	2842	538	290	144	30	61,7
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3612	2037	175	215	385	185	10,2
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	4938	3339	545	209	486	170	8,7
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	4066	2501	1180	361	387	115	12,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	551	363	58	59	36	18	9,8
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	212	126	42	19	3	-	14,0
<i>Other service activities</i>							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9 (80). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY ^a
GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, VOCATIONAL AND GENERAL SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – graduates of schools				
			wyższych tertiary	policealnych i średnich zawodowych post- -secondary and secondary vocational	liceów ogólno- kształcących general secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	
O G Ó Ł E M	2005	10263	4837	3816	2872	1484	2091
T O T A L	2010	7680	3724	3229	1693	1292	1466
	2012	7773	3686	3358	1643	1288	1484
	2013	7207	3513	3237	1477	1111	1382
sektor publiczny		1479	981	1004	268	158	49
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		5728	2532	2233	1209	953	1333
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		89	#	#	53	#	8
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		2218	675	487	608	274	849
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>		2140	659	456	591	266	827
Budownictwo		465	58	133	84	47	201
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		847	503	310	214	161	162
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		250	72	101	71	28	50
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		187	103	65	41	45	36
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		338	116	254	33	51	-
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		667	485	366	72	#	#
<i>Financial and insurance activities</i>							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 9 (80). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY ^a (dok.)
GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, VOCATIONAL AND GENERAL SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – graduates of schools			
			wyższych tertiary	policealnych i średnich zawodowych post- -secondary and secondary vocational	liceów ogólno- kształcących general secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	66	45	35	14	11	6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	425	220	306	32	76	11
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	169	89	74	32	37	26
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	511	365	321	108	73	9
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>						
Edukacja	395	313	339	21	27	8
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	488	378	367	75	37	9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	80	57	49	14	#	#
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa	12	#	#	5	#	#
<i>Other service activities</i>						

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a *Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.*

TABL. 10 (81). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2013 R.
VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone newly created		zlikwidowane liquidated	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracu- jących powyżej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jedno- stkach o liczbie pracu- jących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jedno- stkach o liczbie pracu- jących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
OGÓŁEM TOTAL	2019	373	1542	33773	17884	22707	13023
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18	-	2	433	214	299	148
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	739	39	633	9435	5510	6409	3184
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	10	3	7	28	14	61	53
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	703	28	604	8953	5164	5878	2711
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	11	1	9	106	96	168	152
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	15	7	13	348	236	302	268
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo	178	10	48	5430	1443	4039	2449
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	155	32	155	5538	3475	3850	2092
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	63	-	35	2102	1238	1231	726
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	71	12	31	2000	697	877	557
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	105	78	84	1017	712	528	207
<i>Information and communication</i>							

TABL. 10 (81). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2013 R. (dok.)
VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone newly created		zlikwidowane liquidated	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracu- jących powyżej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jedno- stkach o liczbie pracu- jących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jedno- stkach o liczbie pracu- jących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	52	10	52	488	250	446	348
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	12	3	12	347	181	792	335
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	148	100	60	1671	595	1212	592
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	202	32	202	1342	950	1258	1030
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	144	35	139	651	641	229	225
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	38	9	26	1534	1081	678	554
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	81	13	50	987	591	343	313
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10	-	10	404	244	251	200
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	3	-	3	394	62	265	63
<i>Other service activities</i>							

Bezrobocie Unemployment

TABL. 11 (82). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	159900	104694	114644	114148	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	90409	55789	62837	62675	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	27641	16342	16574	16483	previously not employed
w tym absolwenci	7305	6591	6577	6020	of which graduates
w tym w szkole wyższej ^a	1140	1502	1296	1213	of which in tertiary education ^a
bez kwalifikacji zawodowych	37033	28427	35076	35822	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	6868	2868	4873	5805	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni	103518	41570	52301	56453	long-term unemployed
posiadający prawo do zasiłku	26402	21075	22065	18306	possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej	7491 ^b	9683	12191	13376	bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
niepełnosprawni	4660	6043	6978	7126	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c w %	19,2	12,3	13,4	13,2	Registered unemployment rate ^c in %
Oferty pracy	1169	1653	1120	1655	Job offers

^a Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. ^b Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 130; do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2005 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a Concerns persons who have not reached their 27th birthday. ^b Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. ^c See general notes, item 4 on page 130; the number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture used for calculation, estimated using the results: in 2005 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (84). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA <i>BY EDUCATIONAL LEVEL</i>								
Wyższe <i>Tertiary</i>	7338	4982	9199	6127	11624	8034	12141	8227
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	31686	21422	21037	13239	23465	14905	23203	14911
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	12345	9089	12184	8275	12966	8855	12898	8852
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	54277	26610	31673	13998	34094	15739	33233	15142
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe <i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>	54254	28306	30601	14150	32495	15304	32673	15543
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} <i>BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}</i>								
3 miesiące i mniej <i>months and less</i>	34161	16265	37729	17772	36479	16882	31683	14892
3- 6	21064	11332	20852	11502	21258	11528	20215	11153
6-12	24666	12806	20968	11206	21133	11570	22503	12049
12-24	24706	13640	17320	9907	20228	12402	21150	12118
Powyżej 24 miesięcy <i>More than 24 months</i>	55303	36366	7825	5402	15546	10455	18597	12463
WEDŁUG STAŻU PRACY^b <i>BY WORK SENIORITY^b</i>								
Bez stażu pracy <i>No work seniority</i>	27641	17371	16342	9841	16574	10069	16483	10103
Ze stażem pracy: <i>With work seniority:</i>								
1 rok i mniej <i>and less</i>	20170	13187	14621	9000	15903	9875	16485	10212
1- 5	34700	19910	25160	14205	28102	16341	26849	15815
5-10	25112	14346	15485	8309	17977	10252	17825	10160
10-20	29717	17047	17372	9025	19007	1002	19069	9986
20-30	19387	7978	11726	4416	12241	4903	12453	5007
powyżej 30 lat <i>more than 30 years</i>	3173	570	3988	993	4840	1395	4984	1392

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3-6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. wśród bezrobotnych było 27778 osób (w tym 11641 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3-6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2013 among the unemployed were 27778 persons (of which 11641 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 (85). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	6863	3240	2617	2807	<i>Undertaking employment in intervention works</i>
w tym kobiety	3521	1996	1568	1708	<i>of which women</i>
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	2728	2160	954	1115	<i>Undertaking employment in public works</i>
w tym kobiety	1697	1040	401	495	<i>of which women</i>
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	18432	24405	13677	13947	<i>Started training or traineeship</i>
w tym kobiety	10842	14384	8254	8154	<i>of which women</i>
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	•	4718	3453	3662	<i>Started a social useful works</i>
w tym kobiety	•	3120	2267	2491	<i>of which women</i>
Liczba zgłoszonych ofert pracy	67798	61467	53962	53905	Number of submitted job offers

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (86). WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w % in %	
OGÓŁEM	368,8	548,4	396,5	448,3	100,0	TOTAL
w tym:						<i>of which:</i>
Zasiłki dla bezrobotnych	222,2	215,4	213,2	225,6	50,3	<i>Unemployment benefits</i>
Szkolenia	15,3	25,6	8,8	10,4	2,3	<i>Training</i>
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	32,8	57,0	60,1	79,7	17,8	<i>Means for starting of economic activity and equipping of workseat</i>
Roboty publiczne	13,1	11,2	4,2	5,5	1,2	<i>Public works</i>
Prace interwencyjne	18,9	15,9	10,4	13,1	2,9	<i>Interventional works</i>
Stypendia za okres stażu	29,5	72,4	36,1	51,7	11,5	<i>Scholarships for traineeship period</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 130.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 5 on page 130.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy
Working conditions

TABL. 16 (87). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY ^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lekkich minor	1-3 dni days	4-20	21 dni i więcej days and more	
OGÓŁEM								
TOTAL								
OGÓŁEM	2005	5452	38	65	5349	24	1736	3451
TOTAL	2010	5991	26	49	5916	78	2036	3435
	2012	5702	27	44	5631	86	2130	3285
	2013	5794	18	35	5741	81	1974	3169
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		105	2	-	103	1	29	68
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		2356	6	16	2334	21	863	1320
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		5	-	-	5	-	-	5
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		2178	6	16	2156	21	808	1219
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		47	-	-	47	-	14	28
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		126	-	-	126	-	41	68
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		415	2	4	409	4	113	269
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		672	-	1	671	8	274	324
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		425	2	2	421	1	114	280
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		92	-	-	92	-	46	38
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		30	-	-	30	-	8	13
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		96	1	2	93	3	24	50
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		82	-	1	81	-	26	49
<i>Real estate activities</i>								

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (87). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY ^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (cd.)

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lekkich minor	1-3 dni days	4-20	21 dni i więcej days and more	
O G Ó Ł E M (dok.)								
T O T A L (cont.)								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	66	-	1	65	4	29	27	
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	255	-	-	255	10	83	144	
<i>Administrative and support service activities</i>								
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	316	1	1	314	8	102	157	
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>								
Edukacja	354	-	1	353	15	114	151	
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	421	2	1	418	6	119	219	
<i>Human health and social work activities</i>								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	63	1	4	58	-	18	32	
<i>Arts, entertainment and recreation</i>								
Pozostała działalność usługowa	46	1	1	44	-	12	28	
<i>Other service activities</i>								
NA 1000 PRACUJĄCYCH ^b (wskaźnik wypadkowości)								
<i>PER 1000 EMPLOYED PERSONS ^b (accident rate)</i>								
O G Ó Ł E M	2005	8,95	0,06	0,11	8,78	0,04	2,85	5,67
T O T A L	2010	9,00	0,04	0,07	8,89	0,12	3,06	5,16
	2012	8,34	0,04	0,06	8,24	0,13	3,11	4,80
	2013	8,42	0,03	0,05	8,34	0,12	2,87	4,60
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13,86	0,26	x	13,59	0,13	3,83	8,97	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł	14,90	0,04	0,10	14,77	0,13	5,46	8,35	
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie	4,04	x	x	4,04	x	x	4,04	
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe	15,27	0,04	0,11	15,11	0,15	5,66	8,54	
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	7,62	x	x	7,62	x	2,27	4,54	
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	15,75	x	x	15,75	x	5,12	8,50	
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								

^a Zgłoszone w danym roku. ^b W liczbie pracujących nie uwzględniono pracowników cywilnych jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

^a Registered in a given year. ^b The number of employed persons do not include the civilian employees of the budgetary units conducting activity in the range of national defence and public safety.

TABL. 16 (87). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY ^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (dok.)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lekkich minor	1-3 dni days	4-20	21 dni i więcej days and more

 NA 1000 PRACUJĄCYCH ^b (wskaźnik wypadkowości) (dok.)

 PER 1000 EMPLOYED PERSONS ^b (accident rate) (cont.)

Budownictwo	7,51	0,04	0,07	7,40	0,07	2,05	4,87
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	5,50	x	0,01	5,49	0,07	2,24	2,65
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	8,71	0,04	0,04	8,63	0,02	2,34	5,74
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	5,21	x	x	5,21	x	2,61	2,15
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	1,72	x	x	1,72	x	0,46	0,74
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	4,14	0,04	0,09	4,01	0,13	1,04	2,16
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5,53	x	0,07	5,46	x	1,75	3,30
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,23	x	0,03	2,20	0,14	0,98	0,91
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	10,06	x	x	10,06	0,39	3,27	5,68
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8,74	0,03	0,03	8,68	0,22	2,82	4,34
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	5,31	x	0,01	5,29	0,22	1,71	2,26
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	9,71	0,05	0,02	9,64	0,14	2,74	5,05
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7,49	0,12	0,48	6,90	x	2,14	3,81
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	3,29	0,07	0,07	3,15	x	0,86	2,00
<i>Other service activities</i>							

^a Zgłoszone w danym roku. ^b W liczbie pracujących nie uwzględniono pracowników cywilnych jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

^a Registered in a given year. ^b The number of employed persons do not include the civilian employees of the budgetary units conducting activity in the range of national defence and public safety.

TABL. 17 (88). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY ^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK ^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>agriculture, forestry and fishing</i>	przemysł <i>industry</i>		budow- nictwo <i>construc- tion</i>	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ <i>trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	transport i gospo- darka magazy- nowa <i>transporta- tion and storage</i>	opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna <i>human health and social work activities</i>	
			razem <i>total</i>	w tym przetwó- rstwo przemyo- słowe <i>of which manu- facturing</i>					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY									
OGÓŁEM	2005	5452	111	2814	2653	341	418	427	424
TOTAL	2010	5991	110	2446	2262	586	706	390	436
	2012	5702	103	2228	2023	525	648	508	401
	2013	5794	105	2356	2178	415	672	425	421
Kontakt z prądem elektrycznym, tempera- turą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi		259	5	143	136	42	22	6	11
<i>Contact with electrical voltage, tempe- rature, hazardous substances and chemicals</i>									
w tym z preparatami chemicznymi ... <i>of which chemicals</i>		122	-	76	74	33	5	1	2
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie		8	-	3	2	3	-	-	-
<i>Drowned, buried, enveloped</i>									
Zderzenie z lub uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>									
nieruchomy obiekt		1497	25	509	459	108	147	149	161
<i>a stationary object</i>									
obiekt w ruchu		1132	18	537	495	87	141	76	43
<i>object in motion</i>									
w tym przez: <i>of which by:</i>									
spadający obiekt		454	10	237	222	37	62	16	11
<i>falling object</i>									
poruszający się lub transportowany obiekt		231	2	116	112	17	32	15	13
<i>moving or transported object</i>									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		1056	11	561	534	70	153	32	37
<i>Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent</i>									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym <i>of which contact with sharp material agent</i>		700	4	388	374	31	114	12	22

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (88). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY ^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (cd.)
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK ^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa transport and storage	opieka zdrow- otna i pomoc spo- leczna human health and social work activities	
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemy- słowe of which manu- facturing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.)									
CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)									
Uwięzienie, zmiżdżenie	362	6	206	194	28	47	20	9	
<i>Trapped, crushed</i>									
Obciążenie psychiczne lub fizyczne	729	15	242	220	40	90	74	67	
<i>Physical or mental stress</i>									
w tym obciążenie układu mięśniowo- szkieletowego	638	10	222	205	39	85	68	53	
<i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>									
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	122	3	3	2	-	5	18	37	
<i>Aggression of human or animal</i>									
Pozostałe	629	22	152	136	37	67	50	56	
<i>Others</i>									
PRZYCZYNY WYPADKÓW									
CAUSES OF ACCIDENTS									
OGÓŁEM	2005	9925	232	5404	5112	683	814	725	604
TOTAL	2010	11139	197	4774	4441	1192	1317	698	676
	2012	10689	225	4266	3911	1082	1311	894	618
	2013	10842	189	4625	4313	943	1249	787	671
Niewłaściwy stan czynnika materialnego <i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>		798	25	329	296	74	81	69	41
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>									
pracy		559	4	321	303	120	30	21	20
<i>work</i>									
stanowiska pracy		653	7	326	309	88	88	7	26
<i>work post</i>									
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikami materialnym		780	7	433	412	61	117	30	32
<i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>									

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 17 (88). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY ^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (dok.)
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK ^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transportation and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities
			razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing				
PRZYCZYNY WYPADKÓW (dok.) CAUSES OF ACCIDENTS (cont.)								
Nieużywanie sprzętu ochronnego	128	2	72	66	12	15	6	3
<i>Not using protective equipment</i>								
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika	611	4	301	296	48	91	41	20
<i>Inappropriate wilful employee action</i>								
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b	155	2	59	54	10	15	6	13
<i>Inappropriate mental-physical condition of employee ^b</i>								
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika <i>Incorrect employee action</i>	6174	119	2589	2416	503	660	459	422
Inne	984	19	195	161	27	152	148	94
<i>Others</i>								

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną lub nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (89). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE ^a

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	794	576	611	616	T O T A L
w tym wypadki śmiertelne	2	4	1	5	<i>of which fatal accidents</i>
Wypadki powodujące urazy:					<i>Events causing injury:</i>
upadek osób	371	286	276	313	<i>persons falling</i>
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	48	45	40	39	<i>persons hit or crushed by falling objects</i>
przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środki transportu w ruchu	20	14	14	18	<i>persons run over, hit or caught by moving means of transport</i>
pochwylenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	147	69	86	75	<i>persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment</i>
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	82	76	87	75	<i>persons hit, crushed or bitten by animals</i>
działanie skrajnych temperatur	14	5	4	7	<i>influence of extreme temperatures</i>
działanie materiałów szkodliwych ...	2	-	4	-	<i>influence of hazardous materials</i>
inne wydarzenia	110	81	100	89	<i>other events</i>

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (90). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Zagrożenie Hazard							
		Ogółem Grand total		związane connected with				czynnikami mecha- nicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
				ze środowiskiem pracy working environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czyn- ników of which by one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czyn- ników of which by one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czyn- ników of which by one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czyn- ników of which by one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	119,1	89,1	73,0	52,0	35,0	27,4	11,2	9,7
TOTAL	2010	96,9	75,0	55,0	38,5	30,2	27,1	11,7	9,4
	2012	97,4	76,0	57,7	41,8	26,0	23,0	13,8	11,1
	2013	88,1	67,7	52,7	39,2	21,9	18,4	13,5	10,0
sektor publiczny		72,8	68,1	33,8	30,4	31,9	31,3	7,2	6,5
public sector									
sektor prywatny		92,5	67,5	58,1	41,7	19,1	14,7	15,3	11,0
private sector									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		103,3	83,2	52,6	42,2	22,1	21,4	28,6	19,6
Przemysł		137,0	100,8	92,5	67,6	26,2	20,5	18,4	12,7
Industry									
górnictwo i wydobywanie		65,7	65,7	65,7	65,7	x	x	x	x
mining and quarrying									
przetwórstwo przemysłowe		143,1	102,9	98,9	71,3	25,1	18,7	19,1	12,9
manufacturing									
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		79,5	75,0	22,3	19,9	49,4	49,4	7,8	5,7
electricity, gas, steam and air conditioning supply									
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		103,9	96,2	61,8	56,0	23,4	22,2	18,7	17,9
water supply; sewerage, waste management and remediation activities									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 132.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 132.

TABL. 19 (90). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS ^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mecha- nicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
	ze środowiskiem pracy working environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions					
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czyn- ników of which by one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czyn- ników of which by one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czyn- ników of which by one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czyn- ników of which by one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Budownictwo	103,2	84,3	34,6	24,7	37,4	34,8	31,2	24,8
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	17,2	15,2	9,1	7,3	4,3	4,3	3,8	3,5
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	85,9	73,9	33,9	28,7	40,7	34,6	11,4	10,7
Informacja i komunikacja	3,2	1,5	1,7	x	1,5	1,5	x	x
<i>Information and communication</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16,3	15,2	5,1	3,9	x	x	11,3	11,3
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	26,6	24,6	22,6	20,6	x	x	4,0	4,0
Edukacja	0,4	0,4	x	x	x	x	0,4	0,4
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	26,5	25,5	9,2	8,9	16,2	16,2	1,1	0,3

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 132.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 132.

TABL. 20 (91). ZATRUDNIENI^a NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^b W 2013 R.
PAID EMPLOYEES^a ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK^b WAS DONE IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowa- dzenie oceny ryzyka zawodowego Evaluation of occupational risk	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego Elimination or limitation of occupational risk	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk		
			techniczne technical	organizacyjne organizational	ochrony indywidualnej individual protection
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed					
OGÓŁEM	298,5	142,5	47,1	63,4	94,8
TOTAL					
sektor publiczny	54,7	22,8	7,8	6,3	17,9
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	243,8	119,6	39,3	57,1	76,9
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	6,2	3,0	0,3	0,7	2,3
Przemysł	164,5	79,8	26,8	31,8	56,6
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	1,9	0,8	0,2	0,6	0,7
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	145,1	74,5	25,4	29,4	53,8
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	9,3	1,3	0,8	0,3	0,1
<i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	8,2	3,2	0,5	1,4	2,0
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo	25,9	12,0	3,2	4,9	8,6
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	36,5	17,0	4,2	12,5	6,9
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	22,2	9,4	4,8	5,5	7,8
Informacja i komunikacja	7,7	4,1	0,1	1,9	0,2
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1,8	0,9	0,4	0,4	0,2
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1,1	0,7	0,2	0,3	0,5
Edukacja	6,4	1,4	0,9	0,9	1,3
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	25,8	13,7	5,7	4,6	10,4
Pozostała działalność usługowa	0,4	0,4	0,4	x	0,1
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 132. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 133.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 132. ^b See general notes, item 9 on page 133.

TABL. 21 (92). CHOROBY ZAWODOWE
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		SPECIFICATION	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnionych <i>per 100 thous. paid employees</i>		
OGÓŁEM	2005	140	28,3	TOTAL
	2010	142	25,3	
	2012	130	23,7	
	2013	93	17,2	
w tym:				<i>of which:</i>
Pylice płuc		2	0,4	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu		3	0,6	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc		1	0,2	<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa		6	1,1	<i>Bronchial asthma</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym		5	0,9	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w nas- tępstwie działania czynników wys- tępujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi		3	0,6	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry		1	0,2	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy		9	1,7	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem		28	5,2	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensoneural type</i>
Zespół wibracyjny		1	0,2	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		27	5,0	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (93). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH ^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS ^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions ^b</i>
OGÓŁEM	2005	27498	41246	9316	32883	1934	3934	1387
TOTAL	2010	24498	40354	5071	15355	1671	4995	2427
	2012	23334	45164	3776	12688	1417	4750	1820
	2013	22982	39143	2857	11702	1480	3442	2407
sektor publiczny		6202	8128	424	6430	909	3127	1027
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		16780	31015	2433	5272	571	315	1380
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		1128	1351	77	110	10	3	21
Przemysł		14326	22936	2635	5192	291	125	1321
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		-	217	-	-	-	-	11
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		11869	19518	2093	3436	145	120	1267
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		1261	904	278	1074	5	5	16
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>		1196	2297	264	682	141	-	27
Budownictwo		2583	4848	11	548	5	22	143
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1182	2586	110	226	22	111	-
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>		3458	4700	18	4955	124	3011	130
Informacja i komunikacja		23	676	-	-	64	59	-
<i>Information and communication</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		49	63	-	-	-	5	-
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		51	129	-	-	-	26	26
Edukacja		82	448	-	512	5	1	-
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>		100	1406	6	159	959	79	766

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 132. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 132. ^b Or particular character.

TABL. 23 (94). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH ^a
OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit	
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations
OGÓŁEM	2005 1940	1839	2114,4	1995,2
TOTAL	2010 2017	1938	2678,4	2495,6
	2012 1776	1717	3403,0	3197,0
	2013 2029	1972	3478,8	3368,4
sektor publiczny	420	413	3646,7	3628,1
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	1609	1559	3435,0	3299,6
<i>private sector</i>				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	48	42	5475,0	5488,1
Przemysł	1257	1216	3290,4	3130,6
<i>Industry</i>				
górnictwo i wydobywanie	3	3	3500,0	3500,0
<i>mining and quarrying</i>				
przetwórstwo przemysłowe	1164	1123	3254,6	3080,2
<i>manufacturing</i>				
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	32	32	4040,6	4040,6
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>				
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	58	58	3584,5	3584,5
Budownictwo	153	148	4419,6	4462,2
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	144	143	2985,4	2991,6
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>				
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	163	162	4192,0	4087,7
Informacja i komunikacja	10	10	5570,0	5570,0
<i>Information and communication</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2	2	3800,0	3800,0
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	8	8	4275,0	4275,0
Edukacja	22	21	4213,6	4261,9
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	222	220	3063,5	3035,5

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 133.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 9 on page 133.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

2. Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

3. Dane w tabl. 2(96)-5(99) opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.

2. Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee include deductions for personal income taxes and contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee, introduced on 1 I 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, dated 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887, with later amendments).

3. Data in tables 2(96)-5(99) were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12: of annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Social security benefits

1. Information regarding retirement and other pension benefits (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures), and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds (OFE).

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej oraz byłego Urzędu Ochrony Państwa;
- 9) funkcjonariusze służby więziennej;
- 10) rolnicy indywidualni;
- 11) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz osoby represjonowane.

3. **Świadczenia emerytalne i rentowe** (renty wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. **Świadczenia emerytalne i rentowe** obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych), uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

Information regarding retirement and other pension benefits for farmers concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditure) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) professional soldiers;
- 8) the public safety functionaries, i.e., the Police, the Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency, the Central Anti-Corruption Bureau, the Border Guard, the Government Protection Bureau, the State Fire Service as well as the former Office of State Protection;
- 9) penitentiary staff functionaries;
- 10) farmers;
- 11) war and military invalids, combatants as well as repressed persons.

3. **Retirement and other pension benefits** (pension also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pensions;
- 2) disability pensions;
- 3) survivors pensions.

4. Retirement pay and pension benefits do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

5. **Retirement and other pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

6. Data regarding the **average monthly retirement and other pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income tax.

Wynagrodzenia
Wages and salaries

TABL. 1 (95). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	w tym pod- mioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons
OGÓŁEM	2350,25	3138,25	3455,09	3595,98	3847,12
TOTAL					
sektor publiczny	2703,91	3815,70	4141,40	4306,99	4306,99
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	2148,77	2834,34	3150,49	3283,47	3587,70
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	2357,95	3300,03	3958,67	3939,68	4347,54
Przemysł	2388,70	3181,39	3506,43	3652,50	3789,06
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	2228,01	2946,07	3283,15	3466,65	3598,06
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	1905,94	2602,66	2775,79	2833,31	3210,87
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1846,50	2481,42	2752,87	2861,23	3211,69
Transport i gospodarka magazynowa	2582,51	3281,75	3578,78	3697,02	4140,47
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1382,79	1855,48	2092,94	2233,53	2504,91
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	3472,70	4636,84	5310,60	5706,86	6120,98
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ... <i>Financial and insurance activities</i>	3747,29	4679,50	5177,58	5332,26	5560,71
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2497,05	3309,25	3734,93	3920,17	4149,15
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2668,16	3434,48	3714,35	3905,10	4777,07
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1582,36	2194,20	2470,45	2507,25	2514,82
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	2979,55	4067,88	4273,97	4423,52	4423,54
Edukacja	2533,13	3453,10	3801,69	3955,55	3974,71
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2088,16	3248,68	3354,48	3453,58	3547,55
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2087,42	2873,17	3073,62	3229,10	3277,34
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	2131,73	2421,68	2589,23	2900,68	3068,17
<i>Other service activities</i>					

**TABL. 2 (96). ZATRUDNIENI ¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO
ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. ²**
*PAID EMPLOYMENT ¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES
FOR OCTOBER 2012 ²*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women

a – w tys. osób
in thous. persons
b – w %
in %

OGÓŁEM

TOTAL

OGÓŁEM	a	461,7	230,0	231,7	161,5	55,9	105,6	300,2	174,1	126,1
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ ³ USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO
WYNAGRODZENIA BRUTTO (PW = 3895,72 zł) DLA POLSKI

*BY RANGES OF WAGES AND SALARIES ³ ESTABLISHED ON THE BASIS OF A MULTIPLICITY
OF AN AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (PW = 3895.72 zł) FOR POLAND*

Do 1500,00 zł	Do 1500,00 zł	a	32,7	18,5	14,2	0,5	0,1	0,4	32,2	18,4	13,8
<i>zł and less</i>	<i>zł and less</i>	b	7,1	8,1	6,1	0,3	0,2	0,4	10,7	10,6	10,9
1500,01– 1947,86	1500,01– 50% PW	a	43,0	18,6	24,4	9,2	1,5	7,7	33,8	17,1	16,7
		b	9,3	8,1	10,5	5,7	2,8	7,3	11,2	9,8	13,2
1947,87– 2610,13	50– 67% PW	a	73,7	32,5	41,2	24,8	7,0	17,8	48,9	25,5	23,4
		b	15,9	14,1	17,8	15,4	12,5	16,9	16,3	14,7	18,5
2610,14– 2921,79	67– 75% PW	a	35,4	17,4	18,0	13,5	4,1	9,4	21,9	13,3	8,6
		b	7,7	7,6	7,8	8,3	7,4	8,8	7,3	7,6	6,9
2921,80– 3895,72	75–100% PW	a	96,2	46,1	50,1	40,4	12,4	28,0	55,8	33,7	22,1
		b	20,7	20,0	21,8	24,9	22,2	26,4	18,6	19,3	17,8
3895,73– 4869,65	100–125% PW	a	65,9	31,8	34,1	30,4	9,9	20,5	35,5	21,9	13,6
		b	14,3	13,8	14,7	18,9	17,7	19,5	11,8	12,6	10,7
4869,66– 5843,58	125–150% PW	a	39,4	22,2	17,2	17,6	7,8	9,8	21,8	14,4	7,4
		b	8,5	9,6	7,4	10,9	14,0	9,3	7,3	8,2	5,9
5843,59– 6817,51	150–175% PW	a	24,9	13,4	11,5	9,5	4,0	5,5	15,4	9,4	6,0
		b	5,4	5,8	4,9	5,9	7,1	5,2	5,1	5,4	4,7
6817,52– 7791,44	175–200% PW	a	14,9	9,1	5,8	5,2	2,8	2,4	9,7	6,3	3,4
		b	3,2	4,0	2,5	3,2	4,9	2,3	3,2	3,6	2,7
7791,45– 8765,37	200–225% PW	a	10,0	6,0	4,0	3,2	1,9	1,3	6,8	4,1	2,7
		b	2,2	2,6	1,7	2,0	3,4	1,2	2,3	2,4	2,1
8765,38– 9739,30	225–250% PW	a	6,2	3,1	3,1	2,0	1,0	1,0	4,2	2,1	2,1
		b	1,4	1,3	1,4	1,2	1,8	0,9	1,4	1,2	1,7
9739,31–10713,23	250–275% PW	a	4,3	2,2	2,1	1,6	0,8	0,8	2,7	1,4	1,3
		b	0,9	1,0	0,9	1,0	1,4	0,8	0,9	0,8	1,0
10713,24–11687,16	275–300% PW	a	3,5	1,8	1,7	1,1	0,7	0,4	2,4	1,1	1,3
		b	0,8	0,8	0,7	0,7	1,2	0,4	0,8	0,7	1,0
11687,17–20000,00	300% PW–20000,00	a	9,0	5,5	3,5	2,2	1,6	0,6	6,8	3,9	2,9
		b	2,0	2,4	1,5	1,4	2,9	0,5	2,3	2,2	2,3
Od 20000,01 zł	Od 20000,01 zł	a	2,6	1,8	0,8	0,3	0,3	0,0	2,3	1,5	0,8
<i>zł and more</i>	<i>zł and more</i>	b	0,6	0,8	0,3	0,2	0,5	0,1	0,8	0,9	0,6

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 164. 3 W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1947,87–2610,13 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 3 on page 164. 3 The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1947.87–2610.13 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50.01 to 67.00% of the average wage and salary).

**TABL. 2 (96). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO
ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.² (dok.)**
**PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES
FOR OCTOBER 2012² (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
a – w tys. osób in thous. persons		ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	
b – w % in %											
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ ³ USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (PW = 4151,21 zł) DLA WOJEWÓDZTWA											
BY RANGES OF WAGES AND SALARIES ³ ESTABLISHED ON THE BASIS OF A MULTIPLICITY OF AN AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (PW = 4151.21 zł) FOR VOIVODSHIP											
Do 1500,00 zł	Do 1500,00 zł	a	32,7	18,5	14,2	0,5	0,1	0,4	32,2	18,4	13,8
<i>zł and less</i>	<i>zł and less</i>	b	7,1	8,1	6,1	0,3	0,2	0,4	10,7	10,6	10,9
1500,01– 2075,61	1500,01– 50% PW	a	58,7	25,5	33,2	13,6	2,5	11,1	45,1	23,0	22,1
		b	12,7	11,1	14,3	8,4	4,4	10,6	15,0	13,2	17,4
2075,62– 2781,31	50– 67% PW	a	78,1	35,4	42,7	27,7	8,2	19,5	50,4	27,2	23,2
		b	16,9	15,4	18,4	17,1	14,7	18,4	16,9	15,7	18,5
2781,32– 3113,41	67– 75% PW	a	37,2	17,9	19,3	14,9	4,5	10,4	22,3	13,4	8,9
		b	8,1	7,8	8,3	9,2	8,1	9,8	7,4	7,7	7,1
3113,42– 4151,21	75–100% PW	a	93,4	45,1	48,3	40,0	12,5	27,5	53,4	32,6	20,8
		b	20,1	19,6	20,7	24,8	22,4	25,9	17,8	18,8	16,5
4151,22– 5189,01	100–125% PW	a	61,8	30,5	31,3	28,7	10,0	18,7	33,1	20,5	12,6
		b	13,4	13,2	13,5	17,8	17,8	17,7	11,0	11,8	10,0
5189,02– 6226,82	125–150% PW	a	35,3	20,2	15,1	15,3	6,9	8,4	20,0	13,3	6,7
		b	7,7	8,8	6,6	9,5	12,3	8,0	6,7	7,6	5,3
6226,83– 7264,62	150–175% PW	a	21,8	11,7	10,1	7,7	3,2	4,5	14,1	8,5	5,6
		b	4,7	5,1	4,4	4,8	5,8	4,2	4,7	4,8	4,5
7264,63– 8302,42	175–200% PW	a	13,5	8,5	5,0	4,7	2,8	1,9	8,8	5,7	3,1
		b	2,9	3,7	2,2	2,9	5,1	1,8	2,9	3,2	2,5
8302,43– 9340,22	200–225% PW	a	7,5	4,3	3,2	2,5	1,4	1,1	5,0	2,9	2,1
		b	1,6	1,9	1,4	1,5	2,6	1,0	1,7	1,6	1,7
9340,23–10378,03	225–250% PW	a	5,6	2,6	3,0	1,9	0,9	1,0	3,7	1,7	2,0
		b	1,2	1,1	1,3	1,2	1,6	0,9	1,2	1,0	1,6
10378,04–11415,83	250–275% PW	a	3,6	1,9	1,7	1,2	0,7	0,5	2,4	1,2	1,2
		b	0,8	0,8	0,8	0,8	1,2	0,5	0,8	0,7	0,9
11415,84–12453,63	275–300% PW	a	2,7	1,7	1,0	0,8	0,6	0,2	1,9	1,1	0,8
		b	0,6	0,7	0,5	0,5	1,0	0,3	0,6	0,6	0,6
12453,64–20000,00	300% PW–20000,00	a	7,2	4,4	2,8	1,7	1,3	0,4	5,5	3,1	2,4
		b	1,6	1,9	1,2	1,0	2,3	0,4	1,8	1,8	1,9
Od 20000,01 zł	Od 20000,01 zł	a	2,6	1,8	0,8	0,3	0,3	0,0	2,3	1,5	0,8
<i>zł and more</i>	<i>zł and more</i>	b	0,6	0,8	0,3	0,2	0,5	0,1	0,8	0,9	0,6

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 164. 3 W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2075,62–2781,31 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 3 on page 164. 3 The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 2075.62–2781.31 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50.01 to 67.00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (97). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^b

PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012^b

GRUPY ZAWODÓW ^c OCCUPATIONAL GROUPS ^c	Zatrudnieni w % Paid employees in %			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	4151,21	4397,49	3906,78
TOTAL						
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	9,1	9,9	8,2	8821,92	9727,76	7733,09
<i>Managers</i>						
Specjaliści	26,8	17,7	35,9	4854,12	5464,26	4555,90
<i>Professionals</i>						
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	3,4	4,7	2,1	5263,98	5713,67	4265,24
<i>science and engineering professionals</i>						
specjaliści do spraw zdrowia	4,8	1,3	8,3	4326,81	5926,57	4085,24
<i>health professionals</i>						
specjaliści nauczania i wychowania	8,5	4,3	12,8	4376,72	4684,00	4273,74
<i>teaching professionals</i>						
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	7,4	4,5	10,2	5233,72	5539,46	5100,25
<i>business and administration professionals</i>						
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	1,2	2,0	0,4	5470,05	5618,00	4752,22
<i>information and communications technology professionals</i>						
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	1,5	0,9	2,1	5982,73	6518,26	5746,82
<i>legal, social and cultural professionals</i>						
Technicy i inny średni personel	12,3	11,5	13,0	4044,43	4676,70	3490,76
<i>Technicians and associate professionals</i>						
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	3,6	5,8	1,3	4802,13	5015,65	3873,35
<i>science and engineering associate professionals</i>						
średni personel do spraw zdrowia	1,0	0,5	1,6	3022,39	3364,05	2927,78
<i>health associate professionals</i>						
średni personel do spraw biznesu i administracji	6,5	4,2	8,8	3938,28	4602,93	3623,23
<i>business and administration associate professionals</i>						
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewne	0,8	0,3	1,2	2969,25	3391,40	2864,01
<i>legal, social, cultural and related associate professionals</i>						
technicy informatycy	0,4	0,7	0,1	3594,36	3604,92	3543,66
<i>information and communications technicians</i>						

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 164. c Patrz uwagi ogólne, ust. 9 pkt 1 na str. 25.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 3 on page 164. c See general notes, item 9 point 1 on page 25.

TABL. 3 (97). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^b (cd.)*PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012^b (cont.)*

GRUPY ZAWODÓW ^c OCCUPATIONAL GROUPS ^c	Zatrudnieni w % Paid employees in %			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
Pracownicy biurowi	10,8	5,8	15,8	3621,26	3324,91	3729,43
<i>Clerks</i>						
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,9	1,0	4,8	3187,13	3350,99	3152,60
<i>general and keyboard clerks</i>						
pracownicy obsługi klienta	3,9	0,8	7,0	4281,74	3762,71	4342,65
<i>customer services clerks</i>						
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3,0	3,5	2,6	3182,58	3087,53	3308,41
<i>numerical and material recording clerks</i>						
pozostali pracownicy obsługi biura	1,0	0,5	1,4	3655,02	4183,01	3466,65
<i>other clerical support workers</i>						
Pracownicy usług i sprzedawcy	7,4	5,1	9,8	2420,79	2727,66	2263,67
<i>Service and sales workers</i>						
pracownicy usług osobistych	2,0	2,1	2,0	2511,77	2779,79	2251,40
<i>personal service workers</i>						
sprzedawcy i pokrewni	4,4	1,8	7,0	2381,52	2783,56	2276,94
<i>sales workers</i>						
pracownicy opieki osobistej i pokrewni ...	0,3	0,1	0,6	2123,87	2434,89	2073,61
<i>personal care workers</i>						
pracownicy usług ochrony	0,7	1,1	0,2	2546,26	2571,15	2431,42
<i>protective services workers</i>						
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,4	0,6	0,1	2866,82	2946,53	2382,54
<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>						
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	15,1	25,8	4,6	3141,80	3337,51	2048,88
<i>Craft and related trades workers</i>						
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	4,3	8,6	0,2	3051,13	3063,30	2436,70
<i>building and related trades workers, excluding electricians</i>						
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	4,2	8,3	0,1	3566,08	3572,79	2856,89
<i>metal, machinery and related trades workers</i>						
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,6	0,6	0,6	2594,33	2957,74	2238,59
<i>handicraft and printing workers</i>						
elektrycy i elektronicy	2,2	4,4	0,0	4091,81	4098,13	3332,02
<i>electrical and electronic trades workers</i>						
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	3,8	3,9	3,7	2310,54	2638,09	1972,59
<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>						

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 164. c Patrz uwagi ogólne, ust. 9 pkt 1 na str. 25.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 3 on page 164. c See general notes, item 9 point 1 on page 25.

TABL. 3 (97). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.^b (dok.)

PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012^b (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^c OCCUPATIONAL GROUPS ^c	Zatrudnieni w % Paid employees in %			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń <i>Plant and machine operators and assemblers</i>	9,5	16,2	2,9	3133,39	3208,26	2717,48
operatorzy maszyn i urządzeń wydo- bywczych i przetwórczych	3,0	4,5	1,6	3301,98	3569,66	2532,01
<i>stationary plant and machine operators</i>						
monterzy	1,1	1,1	1,0	3418,78	3966,32	2819,59
<i>assemblers</i>						
kierowcy i operatorzy pojazdów	5,4	10,6	0,3	2980,95	2970,91	3334,29
<i>drivers and mobile plant operators</i>						
Pracownicy przy pracach prostych	8,6	7,4	9,7	2301,12	2662,71	2027,03
<i>Elementary occupations</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,1	0,1	0,1	2903,08	3032,62	2637,74
<i>agricultural, forestry and fishery</i>						
<i>labourers</i>						
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemysle, budownictwie i transporcie	2,7	4,4	1,1	2715,45	2860,18	2169,26
<i>labourers in mining, construction,</i>						
<i>manufacturing and transport</i>						

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 164. c Patrz uwagi ogólne, ust. 9 pkt 1 na str. 25.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 3 on page 164. c See general notes, item 9 point 1 on page 25.

TABL. 4 (98). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. ¹
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012 ¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100	Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem grand total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	
O G Ó Ł E M										
T O T A L										
O G Ó Ł E M	a	4151,21	4397,49	3906,78	4238,24	4884,45	3896,43	4104,39	4241,23	3915,44
T O T A L	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA										
BY EDUCATIONAL LEVEL										
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	5741,89	6896,44	5144,73	5027,31	5955,84	4648,21	6554,28	7673,68	5811,52
<i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent</i>	b	138,3	156,8	131,7	118,6	121,9	119,3	159,7	180,9	148,4
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a	4699,23	5748,65	3719,56	4303,95	5540,49	3693,76	4939,61	5821,32	3744,30
<i>Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent</i>	b	113,2	130,7	95,2	101,6	113,4	94,8	120,3	137,3	95,6
Policealne	a	3536,40	3886,85	3386,59	3447,78	4001,74	3314,55	3596,54	3846,12	3449,26
<i>Post-secondary</i>	b	85,2	88,4	86,7	81,3	81,9	85,1	87,6	90,7	88,1
Średnie zawodowe	a	3735,37	4093,14	3312,43	3759,59	4582,11	3267,12	3724,84	3963,55	3344,40
<i>Vocational secondary</i>	b	90,0	93,1	84,8	88,7	93,8	83,8	90,8	93,5	85,4
Średnie ogólnokształcące	a	3384,92	3654,15	3172,03	3223,18	3850,87	2967,39	3426,58	3623,63	3244,15
<i>General secondary</i>	b	81,5	83,1	81,2	76,0	78,8	76,2	83,5	85,4	82,9
Zasadnicze zawodowe	a	2842,33	3097,23	2155,86	3003,72	3538,91	2174,54	2806,58	3018,61	2149,21
<i>Basic vocational</i>	b	68,5	70,4	55,2	70,9	72,5	55,8	68,4	71,2	54,9
Gimnazjalne	a	2436,23	2511,58	2031,28	2541,47	2541,47	-	2428,13	2508,81	2031,28
<i>Lower secondary</i>	b	58,7	57,1	52,0	60,0	52,0	x	59,2	59,2	51,9
Podstawowe i niepełne pod- stawowe	a	2629,97	3060,13	2074,97	2594,62	3267,50	2108,47	2644,98	3000,98	2052,98
<i>Primary and incomplete primary</i>	b	63,4	69,6	53,1	61,2	66,9	54,1	64,4	70,8	52,4

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 164.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons; see general notes, item 3 on page 164.

TABL. 4 (98). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. ¹ (dok.)
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012 ¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100	Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem grand total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	
WEDŁUG WIEKU										
<i>BY AGE</i>										
24 lata i mniej	a	2655,70	2613,29	2714,31	2599,81	2926,82	2381,75	2663,99	2582,65	2789,54
and less	b	64,0	59,4	69,5	61,3	59,9	61,1	64,9	60,9	71,2
25-34	a	3929,84	3943,72	3915,98	3723,06	4267,06	3435,77	3994,98	3879,46	4134,98
	b	94,7	89,7	100,2	87,8	87,4	88,2	97,3	91,5	105,6
35-44	a	4561,14	4900,56	4255,42	4472,50	5178,92	4153,85	4610,75	4814,86	4345,51
	b	109,9	111,4	108,9	105,5	106,0	106,6	112,3	113,5	111,0
45-54	a	4218,20	4770,94	3765,43	4300,29	4969,45	4004,19	4145,62	4677,65	3419,29
	b	101,6	108,5	96,4	101,5	101,7	102,8	101,0	110,3	87,3
55-59	a	4189,91	4571,63	3777,86	4297,80	4968,57	3876,21	4095,40	4360,56	3632,63
	b	100,9	104,0	96,7	101,4	101,7	99,5	99,8	102,8	92,8
60-64	a	4768,91	4762,67	4811,23	5336,92	5407,45	5050,55	4366,91	4364,84	4390,86
	b	114,9	108,3	123,2	125,9	110,7	129,6	106,4	102,9	112,1
65 lat i więcej	a	6383,85	6812,98	4285,87	8023,51	8486,35	6109,04	4907,50	5389,83	2117,78
and more	b	153,8	154,9	109,7	189,3	173,7	156,8	119,6	127,1	54,1
WEDŁUG STAŻU PRACY										
<i>BY WORK SENIORITY</i>										
Do 1,9 roku	a	2836,00	2946,36	2719,93	2828,80	3157,48	2644,76	2837,93	2909,53	2749,01
Up to	b	68,3	67,0	69,6	66,7	64,6	67,9	69,1	68,6	70,2
2,0- 4,9	a	3347,80	3431,58	3263,16	3386,48	3893,20	3087,41	3335,96	3335,01	3337,10
	b	80,6	78,0	83,5	79,9	79,7	79,2	81,3	78,6	85,2
5,0- 9,9	a	4178,48	4273,97	4082,03	3906,71	4674,94	3529,25	4266,90	4197,06	4355,35
	b	100,7	97,2	104,5	92,2	95,7	90,6	104,0	99,0	111,2
10,0-14,9	a	4449,08	4682,35	4215,01	4402,04	5164,75	4027,85	4467,36	4573,61	4327,89
	b	107,2	106,5	107,9	103,9	105,7	103,4	108,8	107,8	110,5
15,0-19,9	a	4831,11	5254,19	4457,08	4621,36	5260,89	4350,05	4937,07	5252,38	4542,55
	b	116,4	119,5	114,1	109,0	107,7	111,6	120,3	123,8	116,0
20 lat i więcej	a	4255,55	4610,57	3899,46	4413,39	5070,03	4044,39	4108,08	4366,38	3663,59
and more	b	102,5	104,8	99,8	104,1	103,8	103,8	100,1	103,0	93,6

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 164.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons; see general notes, item 3 on page 164.

TABL. 5 (99). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.³
THE HIGHEST MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN PAID EMPLOYMENT¹ DECILES BY MAJOR OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2012³

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)									
	pier- wszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (me- diana) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eight	dzie- wiątej ninth	
	w zł in zł									
O G Ó Ł E M	a	1660,42	2082,62	2511,80	2920,03	3342,25	3844,03	4464,66	5360,52	7063,51
TOTAL	b	1597,55	2109,08	2597,36	2996,01	3468,99	4019,52	4723,73	5676,33	7492,94
	c	1699,99	2062,19	2451,23	2824,80	3235,30	3686,42	4258,87	5008,70	6602,00
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	a	2957,39	3996,06	4904,10	5710,87	6586,04	7707,17	9266,42	11612,15	15659,21
Public government representatives senior officials and managers	b	2981,36	4102,79	5048,52	6050,78	7128,99	8258,88	10092,62	12702,74	16970,25
	c	2919,22	3952,33	4626,31	5374,13	6072,47	6959,59	8327,63	10656,77	13899,83
Specjaliści	a	2610,71	3057,52	3478,61	3879,86	4281,36	4711,13	5304,15	6187,14	7878,72
Professionals	b	2687,84	3341,36	3830,03	4351,98	4857,08	5389,16	6088,06	7186,81	8721,12
	c	2583,64	2988,08	3355,75	3710,71	4096,00	4443,49	4907,61	5695,92	7087,80
Technicy i inny średni personel	a	2071,28	2519,01	2844,16	3194,33	3560,53	3990,74	4520,60	5291,57	6634,68
Technicians and associate professionals	b	2289,48	2783,85	3218,18	3785,86	4219,57	4787,08	5416,86	6256,67	7598,19
	c	1982,86	2384,71	2648,71	2924,39	3222,95	3505,87	3837,33	4353,74	5252,73
Pracownicy biurowi	a	1906,10	2251,96	2567,31	2850,97	3125,09	3469,91	3921,87	4574,72	6066,45
Clerks	b	1728,26	2115,95	2437,78	2732,06	2981,81	3306,72	3701,86	4225,51	5530,31
	c	1967,59	2307,56	2611,02	2911,32	3171,57	3529,92	4017,27	4717,44	6306,30
Pracownicy usług i sprzedawcy	a	1490,23	1513,71	1741,77	1912,71	2129,64	2368,90	2672,61	3085,19	3678,54
Service and sales workers	b	1496,67	1732,11	1979,78	2217,56	2526,55	2773,63	3069,35	3485,94	4113,88
	c	1488,54	1497,38	1647,84	1811,20	1992,43	2176,10	2438,45	2798,03	3361,35
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	a	1578,68	1778,64	2004,48	2270,42	2504,18	2792,51	3224,75	3830,01	4856,12
Skilled agricultural, forestry and fishery workers	b	1565,34	1599,09	1963,69	2376,16	2650,01	2978,47	3352,51	4174,79	4974,56
	c	1790,01	1845,01	2015,80	2138,65	2240,39	2337,51	2447,38	3061,12	3216,68
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	a	1493,18	1683,26	1999,69	2407,77	2777,98	3175,94	3598,37	4301,07	5341,89
Craft and related trades workers	b	1496,33	1848,57	2286,29	2659,07	3012,84	3356,65	3839,56	4543,45	5531,30
	c	1486,18	1492,80	1499,42	1658,05	1806,44	1906,05	2220,95	2551,60	2937,58
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	a	1502,24	1819,50	2076,76	2472,54	2808,68	3185,05	3599,80	4183,84	5130,68
Plant and machine operators and assemblers	b	1497,87	1773,93	1999,48	2505,26	2884,48	3275,22	3746,34	4380,20	5334,09
	c	1829,95	2033,91	2227,15	2385,81	2562,51	2834,01	3117,01	3376,07	3760,60
Pracownicy przy pracach prostych	a	1494,68	1656,66	1803,03	1931,31	2047,17	2190,85	2417,27	2735,24	3397,85
Elementary occupations	b	1492,67	1657,42	1959,30	2187,13	2426,14	2680,04	3004,51	3432,55	4061,78
	c	1496,85	1656,51	1759,98	1872,70	1942,60	2024,48	2129,64	2283,98	2550,89

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne, ust. 9 pkt 1 na str. 25. ³ Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 164.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes, item 9 point 1 on page 25. ³ See general notes, item 3 on page 164.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
Social security benefits

TABL. 6 (100). EMERYCI I RENCIŚCI^aRETIREES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	447496	455605	452852	449447	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	397534	413153	412943	410671	Persons receiving retirement and other pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury	213859	271343	276411	277103	retirement pensions
renty z tytułu niezdolności do pracy	108381	66800	61386	59244	disability pensions
renty rodzinne	75294	75010	75146	74324	survivors pensions
Rolnicy indywidualni	49962	42452	39909	38776	Farmers

^a Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów; bez emerytów i rencistów, którzy otrzymują świadczenia wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia na mocy umów międzynarodowych.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Average monthly number of retirees and pensioners; excluding retirees and pensioners, who receive benefits paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior as well as the Ministry of Justice; excluding retirees and pensioners receiving benefits on the basis of international agreements.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (101). ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO^aGROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M G R A N D T O T A L					
Świadczenia w mln zł	5814,1	8320,6	9161,3	9595,5	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł	5359,4	7834,1	8656,8	9071,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1123,46	1580,15	1746,98	1840,80	Average monthly retirement and other pension in zł
Emerytura Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	3196,7	5492,7	6157,4	6482,5	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1245,63	1686,89	1856,37	1949,49	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions					
Świadczenia w mln zł	1198,5	1029,9	1049,2	1066,9	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	921,52	1284,81	1424,38	1500,72	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Survivors pensions					
Świadczenia w mln zł	964,2	1311,5	1450,1	1522,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1067,10	1457,04	1608,14	1706,67	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH^b FARMERS^b					
Świadczenia w mln zł	454,7	486,5	504,5	523,9	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	758,41	955,08	1053,39	1126,00	Average monthly retirement and other pension in zł

^a Bez emerytur i rent wypłacanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych. ^b Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 164.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Excluding retirement and other pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior as well as the Ministry of Justice; excluding retirement and other pensions realized on the basis of international agreements. ^b Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 164.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne **badanie budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane od 2010 r. uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (do 2009 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002).

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania, na opłatę za usługi oraz wyposażenie gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

CHAPTER VIII HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption, the equipment of households with durable goods as well as risk of poverty, is a representative **household budget survey**. Included in the survey there are all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others, regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the household budget survey. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data since 2010 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011 (until 2009 – the Population and Housing Census 2002).

2. The household budget survey is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods, on payments for services as well as on equipment the household with durable goods.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 2 na str. 164) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

4. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees and pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement or other pension).

3. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 2 on page 164) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

4. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund.

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

5. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne w 2013 r. zagregowano zgodnie z przyjętą w badaniu budżetów gospodarstw domowych od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP) uwzględniającą wydatki na ubezpieczenia na życie w pozycji "inne towary i usługi", o które skorygowano wydatki za lata poprzednie.

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

7. Zagrożenie ubóstwem – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną oryginalną skalę ekwiwalentności OECD. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np. że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

5. Expenditures on consumer goods and services aggregated in 2013 in accordance with the nomenclature adopted in household budget survey since 2013 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP), including expenditures on life insurance in item "other goods and services", that has corrected expenditures for previous years.

6. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households include articles purchased for cash with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

7. Risk of poverty – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called original OECD equivalence scale has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0.7 – to any other person at that age and weight 0.5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2.7 times as high as that for a 1-person household.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) – 1802 zł, w IV kwartale 2012 r. było to 693 zł dla gospodarstw jednoosobowych oraz 1871 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kw. 2013 r. progi te wyniosły odpowiednio 706 zł oraz 1906 zł.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 182, z późniejszymi zmianami) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r. do III kwartału 2012 r. obowiązywały takie same kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Natomiast od IV kwartału 2012 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 542 zł oraz 456 zł.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) – 1257 zł, w IV kwartale 2012 r. było to 519 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1401 zł dla gospodarstw wieloosobowych, natomiast w IV kwartale 2013 r. progi te wyniosły odpowiednio: 551 zł oraz 1486 zł.

***Relative poverty threshold** is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 zł for 1-person households and 1802 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2012, the threshold was 693 zł for 1-person household and 1871 zł for 4-person household, while in the fourth quarter of 2013; 706 zł and 1906 zł, respectively.*

***“Legal” poverty threshold** is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. Since 2010 till third quarter 2012 the line remained at the same level of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1 person for multi-person households. Since the fourth quarter of 2012, the lines was changed to: 542 zł and 456 zł, respectively.*

***The subsistence minimum**, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a threat to the biological existence or to psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme poverty threshold is the subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household. Poverty thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the extreme poverty threshold was 466 zł for 1-person households and 1257 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2012 the threshold was 519 zł for 1-person household and 1401 zł for multi-person household, while in the fourth quarter of 2013: 551 zł and 1486 zł, respectively.*

TABL. 1 (102). GOSPODARSTWA DOMOWE
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	1908	2032	2141	2172	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,13	2,90	2,82	2,76	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	1,03	1,14	1,12	1,08	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,84	0,76	0,75	0,74	<i>receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę	0,62	0,62	0,61	0,61	<i>of which retirement or other pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,19	0,92	0,87	0,86	<i>dependents</i>

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (103). PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Dochód rozporządzalny	801,08	1256,79	1350,56	1433,64	<i>Available income</i>
w tym dochód do dyspozycji ...	773,99	1212,87	1307,24	1391,37	<i>of which disposable income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	360,79	688,28	749,64	759,36	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	31,50	29,90	32,21	99,75 ^a	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek	88,95	132,29	154,22	143,09	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych ^b	265,37	346,43	348,30	365,26	<i>from social benefits^b</i>

a Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi 72,51%. b W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a Relative error of estimates exceeds 10% and equals 72.51%. b In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (104). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	705,12 ^a	1014,32 ^a	1077,12 ^a	1083,92	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^b	678,03 ^a	970,41 ^a	1033,81 ^a	1041,65	of which consumer goods and services ^b
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	195,85	244,24	261,88	265,46	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	19,46	29,79	33,34	32,99	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	36,23	53,51	53,39	49,70	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	138,90	200,52	211,93	218,85	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	36,86	58,93	55,74	57,15	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	35,74	46,95	54,41	56,51	health
w tym artykuły farmaceutyczne	20,77	25,91	31,22	32,91	of which pharmaceutical products
transport	58,06 ^a	97,62	111,15	110,54	transport
łączność ^c	36,95	42,66	42,11	63,03	communication ^c
rekreacja i kultura ^d	50,35	92,13	91,01	66,86	recreation and culture ^d
edukacja ^e	9,63	11,63	15,32	14,58 ^f	education ^e
restauracje i hotele	11,11	20,47	26,74	30,35	restaurants and hotels
inne towary i usługi	44,71 ^a	53,59 ^a	64,41 ^a	62,16	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	19,90	30,88	33,94	32,50	of which personal care

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. b Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. c W 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d W 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. e Łącznie z wychowaniem przedszkolnym. f Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi 13,69%.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. b Including pocket money not considered in items by types of expenditures. c In 2013 including expenditures for Internet services. d In 2013 excluding expenditures for Internet services. e Including pre-school education. f Relative error of estimates exceeds 10% and equals 13.69%.

TABL. 4 (105). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH
NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg ...	7,68	6,05	5,57	5,44	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	5,55	4,23	3,78	3,55	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	5,16	5,30	4,86	4,86	Meat ^c in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^d	x	2,12	2,08	1,90	of which processed meat and other meat preparations ^d
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,49	0,42	0,40	0,33	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l	4,52	3,90	3,66	3,48	Milk ^f in l
Jogurty w kg	x	0,99	0,93	0,60	Yoghurt in kg
Sery ^g w kg	0,91	0,97	0,99	0,90	Cheese ^g in kg
Jaja w szt.	14,60	11,83	10,83	10,28	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ^h w kg	1,53	1,26	1,22	1,16	Oils and fats ^h in kg
w tym masło	x	0,31	0,28	0,27	of which butter
Owoce ⁱ w kg	3,68	3,41	3,39	3,41	Fruit ⁱ in kg
Warzywa w kg	11,24	9,62	8,21	8,06	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	6,28	4,89	3,78	3,61	of which potatoes
Cukier w kg	1,25	0,96	0,85	0,81	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg	x	0,29	0,27	0,25	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne lub źródlane w l	x	3,62	3,88	4,26	Mineral or spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l	x	1,01	0,92	0,94	Fruit and vegetable juices in l

a W 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. b W 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. c W 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). d W 2013 r. bez przetworów podrobowych. e Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych oraz w 2013 r. bez konserw rybnych. f Bez zagęszczonego i w proszku. g W 2013 r. bez serków słodkich. h W 2013 r. bez boczku surowego. i Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a In 2013 excluding potato flour. b In 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. c In 2013 including raw bacon (until 2012, included in position "Oils and fats"). d In 2013 excluding offal preparations. e Until 2012 defined as "Fish"; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as in 2013 excluding canned fish. f Excluding condensed and powdered milk. g In 2013 excluding sweet cottage cheese. h In 2013 excluding raw bacon. i Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (106). GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA ^a
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	98,2	98,2	98,6	96,3	Refrigerator
Zamrażarka	26,6	45,2	33,3	31,3	Freezer
Automat pralniczy	83,1	93,8	94,4	95,0	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	8,6	19,2	26,7	29,2	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	33,5	52,0	50,8	52,9	Microwave oven
Samochód osobowy	42,3	57,5	59,2	60,4	Passenger car
Odtwarzacz płyt kompaktowych	x	9,1	5,9	x	Compact disc player
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	47,8	43,0	35,0	33,5	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	98,6	98,7	97,5	97,3	Television set
Odtwarzacz DVD	x	55,9	51,0	45,2	DVD player
Telefon komórkowy	68,4	93,6	94,1	95,7	Mobile phone
Magnetowid, odtwarzacz wideo	44,3	23,4	x	x	Videorecorder, video player
Zestaw kina domowego	x	17,3	17,0	17,9	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	59,3	77,2	76,8	73,9	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	52,3	51,5	52,8	Digital camera
Komputer osobisty	39,4	67,5	73,7	77,3	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	24,8	63,9	71,0	76,1	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	x	49,8	43,7	of which broadband access
Drukarka	x	x	37,5	38,7	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna	x	x	21,5	23,2	of which multifunctional printer

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 6 (107). WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ^a
AT-RISK-OF-POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	20,8	20,1	20,3	19,2	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	20,4	9,8	10,6	15,4	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	14,9	7,1	9,8	9,2	subsistence minimum

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 178.

a See general notes, item 7 on page 178.

DZIAŁ IX INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych, ust. 7 na str. 25.

Dane o **urządzeniach komunalnych** dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

CHAPTER IX MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transport compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes, item 7 on page 25.

Data regarding **municipal installations** concern operative installations.

2. Information regarding the water supply, the sewage and gas supply systems includes systems servicing households and others.

Information regarding the **length of the water supply and gas supply networks** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e., conduits providing water and gas.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply, sewage and gas supply connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewage system, with the main drainage system.

3. **As street outlet** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households includes quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water supply system and sewage system** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water supply system through a common courtyard or street outlet (equipment connected to the street water supply conduit), and in the case of sewage – sewage inlets.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służący do przesyłania i dystrybucji czynnika grzewczego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348, z późniejszymi zmianami).

Dane w tabl. 4(111) dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

*Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.*

*5. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** also include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.*

*The **consumption of electricity and gas from gas supply system** in households is established on the basis of an estimated system of payments.*

*6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line – with is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic Law (Journal of Laws No. 54, item 348, with later amendments).*

Data in table 4(111) apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing cooperatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

***Boiler-house** is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.*

*7. Information regarding **urban ground transport** concerns **bus, tram and trolley bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and minibuses as well as suburban and intercity service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.*

***Transport line** is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.*

8. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Grupowanie odpadów przeznaczonych do procesów odzysku i unieszkodliwiania podano w układzie funkcjonującym w organizacjach międzynarodowych (m.in. UE, OECD).

9. Dane o nieczystościach ciekłych dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

10. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, place, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002-2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

2. Informacje o zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotelu pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i innych) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i innych).

8. Data on municipal waste concern the waste generated by households (excluding discarded vehicles) as well as waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste produced in households.

Grouping of waste designated for recovery and disposal operations is given according to the layout functioning in international organizations (i.a. EU, OECD).

9. Data on liquid waste concern waste which comes from households, public buildings and buildings of units running a business – in case they are not discharged by sewage system.

10. Strolling-recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, walkways, squares, benches, etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Green areas of housing estates are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Dwellings

1. The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the basis of the results from last census, (for the years 2002-2009 the basis assumed were the results of 2002, census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

2. Information regarding dwelling stocks and completed dwellings concerns dwellings, as well as rooms and the usable floor space in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

3. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 5) **towarzystw budownictwa społecznego**;
- 6) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości, np. indywidualny dom jednorodzinny,

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The usable floor space of a dwelling is the total usable floor space of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

3. As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:

- 1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise), and tenant's dwellings (occupied on the basis of a contract of tenancy);
- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local government community) and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **companies** (of public and private sector);
- 4) **State Treasury** – dwellings remaining in the stock under the Management of Agricultural Property Agency, Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 5) **public building society**;
- 6) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more), while this person:
 - can be an owner of a whole real estate, for example an individual detached house,

- może posiadać udział w nieruchomości wspólnej jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których na mocy ustawy z dnia 15 XII 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 1222) zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

Pojęcie **wspólnoty mieszkaniowej** odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;

7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze nie sprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

4. Dane o mieszkaniach, których budowę rozpoczęto dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

5. Informacje o mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;

- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);

- *can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which by the Law of 15 XII 2000 on housing cooperatives (uniform text Journal of Laws 2013 item 1222) a separate ownership right for the benefit of a natural person (natural persons), exposed in a real-estate register, was established.*

*The notion of **condominium** refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;*

7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale (but not yet sold to natural persons) or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

4. Data regarding dwellings under construction concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a result of enlarging building (the enlarged portion), created as a result of adapting non-residential spaces.

5. Information regarding dwellings, usable floor space of dwellings as well as regarding rooms completed concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

The division of dwellings into buildings of housing cooperatives, private buildings (i.e., realized by natural persons, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of financing the construction or dwellings designing.

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;

- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);

- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
 - **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
 - **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
 - **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
 - **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
 - **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until from 31 V 2009 – from the National Housing Fund);
 - **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna
Municipal infrastructure

TABL. 1 (108). WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Stan w dniu 31 XII

WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km:				Distribution network in km:
Wodociągowa	14163,2	14633,2	14980,2	Water supply
miasta	3803,0	3853,8	3923,4	urban areas
wieś	10360,2	10779,4	11056,8	rural areas
Kanalizacyjna ^a	7779,2	8826,8	9551,9	Sewage ^a
miasta	3241,4	3364,0	3481,5	urban areas
wieś	4537,8	5462,8	6070,4	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.:				Connections leading to residential buildings in units:
Wodociągowe	241441	260387	268295	Water supply system
miasta	111264	120198	121846	urban areas
wieś	130177	140189	146449	rural areas
Kanalizacyjne	158359	175445	182937	Sewage system
miasta	92201	97798	99149	urban areas
wieś	66158	77647	83788	rural areas
Zdroje uliczne	192	179	287	Street outlets
Miasta	72	70	71	Urban areas
Wieś	120	109	216	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	74,8	73,8	73,4	Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	52,8	51,6	51,5	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	35,2	34,5	34,4	per capita in m ³
Wieś w hm ³	22,0	22,2	21,9	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	80,3	79,4	79,9	Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
W tym oczyszczane	80,3	79,4	79,9	Of which treated

a Łącznie z kolektorami.

a Including collectors.

TABL. 2 (109). ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ^a
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	789,8	856,1	883,1	873,9	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	583,0	617,5	639,4	631,2	Urban areas
Wieś	206,8	238,6	243,7	242,7	Rural areas
Zużycie:					Consumption:
W GWh	1691,0	1891,3	1839,3	1798,0	In GWh
miasta	1173,5	1259,6	1216,1	1171,9	urban areas
wieś	517,6	631,7	623,2	626,1	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	792,0	840,3	812,1	783,2	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^b	2012,7	2039,7	1901,9	1856,6	per consumer ^b
wieś – na 1 odbiorcę ^b	2502,8	2648,2	2556,7	2580,4	rural areas – per consumer ^b

^a Łącznie z gospodarstwami domowymi, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowania gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. ^b Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

^a Including households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture. ^b The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (110). SIĘĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIIE GAZU Z SIĘCI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

Stan w dniu 31 XII

GAS SUPPLY NETWORK AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	3853,4	5308,4	5758,2	5943,9	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	575,3	740,8	804,6	830,8	of which transmission
miasta	20,0	69,7	75,7	85,0	urban areas
wieś	555,3	671,1	729,0	745,8	rural areas
Miasta	2647,7	3218,8	3370,0	3419,3	Urban areas
Wieś	1205,7	2089,6	2388,2	2524,6	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	85798	95768	107229	109503	Connections leading to residential and non-residential buildings in units
Miasta	75958	79769	87525	88601	Urban areas
Wieś	9840	15999	19704	20902	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys.	405,5	403,3	413,8	405,4	Consumers of gas from gas supply system ^a in thous.
Miasta	396,6	387,5	395,3	385,4	Urban areas
Wieś	8,9	15,8	18,5	20,0	Rural areas
Zużycie gazu z sieci ^b (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system ^b (during the year):
W hm ³	202,8	239,2	214,8	222,8	In hm ³
miasta	190,9	215,5	190,1	196,0	urban areas
wieś	11,9	23,7	24,6	26,8	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	92,3	105,4	93,9	97,2	Per capita in m ³
miasta	129,0	145,9	127,0	131,0	urban areas
wieś	16,6	31,3	31,2	33,7	rural areas

^a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

^a Including consumers using collective gas-meter. ^b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (111). OGRZEWNICTWO

Stan w dniu 31 XII

HOUSE-HEATING

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła:							<i>Heating network:</i>
przesyłowa w km.....	1022,2	1052,0	1092,2	1123,3	1077,9	45,4	<i>transmission in km</i>
Kotłownie	770	759	728	683	566	117	<i>Boiler rooms</i>
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ	12808,1	15542,1	13353,8	13327,4	13193,1	134,3	<i>Sale of heating energy (during the year) in TJ</i>
Kubatura budynków ogrzewa- nych centralnie w dam ³	109497	113832	114540	122751	121581	1170	<i>Cubature of buildings with central heating in dam³</i>
w tym budynków miesz- kalnych	71347	76562	76743	80581	79814	767	<i>of which residential buildings</i>

TABL. 5 (112). LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ

POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY NETWORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					<i>Population in thous. – using ^a:</i>
wodociągu	2017,9	2108,4	2129,5	2137,8	<i>water supply system</i>
miasta	1440,8	1468,1	1468,0	1466,4	<i>urban areas</i>
wieś	577,1	640,3	661,5	671,5	<i>rural areas</i>
kanalizacji	1607,5	1715,3	1768,2	1789,4	<i>sewage system</i>
miasta	1367,9	1400,0	1406,3	1405,4	<i>urban areas</i>
wieś	239,6	315,3	361,9	384,0	<i>rural areas</i>
gazu	1159,3	1157,8	1141,6	1130,5	<i>gas supply system</i>
miasta	1126,4	1099,1	1074,7	1058,2	<i>urban areas</i>
wieś	32,9	58,7	66,9	72,3	<i>rural areas</i>
Ludność - w % ogółu ludności ^b – korzystająca ^a z:					<i>Population - in % of total population ^b – using ^a:</i>
wodociągu	91,8	92,7	93,0	93,1	<i>water supply system</i>
miasta	97,3	97,9	98,0	98,1	<i>urban areas</i>
wieś	80,3	82,5	83,5	83,9	<i>rural areas</i>
kanalizacji	73,1	75,4	77,2	77,9	<i>sewage system</i>
miasta	92,4	93,4	93,9	94,0	<i>urban areas</i>
wieś	33,3	40,6	45,7	48,0	<i>rural areas</i>
gazu	52,7	50,9	49,9	49,2	<i>gas supply system</i>
miasta	76,1	73,3	71,8	70,8	<i>urban areas</i>
wieś	4,6	7,6	8,4	9,0	<i>rural areas</i>

a Dane szacunkowe. b Na podstawie bilansów.

a Estimated data. b Based on balances.

TABL. 6 (113). ODPADY KOMUNALNE ^a
MUNICIPAL WASTE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym z gospodarstw domowych <i>of which from house- holds</i>	
Odpady komunalne zebrane ^b w t	587350	683470	646027	644790	493840	<i>Municipal waste collected ^b in t</i>
zmieszane	570300	637516	590987	562075	424867	<i>mixed</i>
w tym wysegregowane	2462	129307	118110	36628	x	<i>of which sorted out</i>
miasta	485437	526110	471915	435171	318930	<i>urban areas</i>
wieś	84863	111406	119072	126905	105937	<i>rural areas</i>
zebrane selektywnie	17050	45954	55040	82714	68973	<i>collected separately</i>
w tym:						<i>of which:</i>
papier i tektura	3064	5489	6947	10030	8081	<i>paper and cardboard</i>
szkło	5447	11940	15733	19137	17249	<i>glass</i>
tworzywa sztuczne	4909	8035	9755	17534	16066	<i>plastic</i>
metale	682	760	622	349	193	<i>metals</i>
wielkogabarytowe	1787	6055	3976	7231	6122	<i>largesize</i>
biodegradowalne	-	8113	12435	24969	18044	<i>biodegradable</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 185. b Dane szacunkowe.

a See general notes, item 8 on page 185. b Estimated data.

TABL. 7 (114). NIECZYSTOŚCI CIEKŁE ^a
LIQUID WASTE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	871	1209	1487	1455	<i>Liquid waste ^b removed in dam³</i>
miasta	351	265	417	451	<i>urban areas</i>
wieś	520	944	1070	1003	<i>rural areas</i>
w tym z gospodarstw domowych	480	882	977	952	<i>of which from households</i>
miasta	179	156	215	259	<i>urban areas</i>
wieś	301	726	762	693	<i>rural areas</i>
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	76750	73890	71820	69406	<i>Septic tanks in thous. (as of 31 XII)</i>
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	901	2542	3231	4016	<i>Household wastewater treatment facilities in thous. (as of 31 XII)</i>

a Dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 185. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a Estimated data; see general notes, item 9 on page 185. b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (115). SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							<i>Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):</i>
liczba	48	35	34	18	3	15	<i>number</i>
powierzchnia w ha	283	164	167	89	28	61	<i>area in ha</i>
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk czynnych (w ciągu roku) w ha	-	-	1	-	-	-	<i>Reclaimed area of controlled landfill sites in operation (during the year) in ha</i>

TABL. 9 (116). KOMUNIKACJA MIEJSKA ^a

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna - linie w km	3175	3375	2985	2954	<i>Transport network - lines in km</i>
autobusowe	2943	3093	2664	2633	<i>bus</i>
tramwajowe	116	130	156	156	<i>tram</i>
trolejbusowe	116	152	165	165	<i>trolley bus</i>
Tabor:					<i>Fleet of:</i>
autobusy: w sztukach	643	679	654	656	<i>buses: in units</i>
liczba miejsc w tys.	70,8	70,4	73,8	73,6	<i>number of seats in thous.</i>
tramwaje: w sztukach	214	188	147	160	<i>trams: in units</i>
liczba miejsc w tys.	27,6	26,1	23,7	23,7	<i>number of seats in thous.</i>
trolejbusy: w sztukach	78	101	81	85	<i>trolley buses: in units</i>
liczba miejsc w tys.	8,6	10,0	8,1	8,5	<i>number of seats in thous.</i>
Przewozy pasażerów ^b komunikacją naziemną (w ciągu roku) w mln	300	303	279	285	<i>Transport of passengers ^b by ground transport (during the year) in mln</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^b Dane szacunkowe.

^a Data concern urban transport enterprises and companies employing more than 9 persons. ^b Estimated data.

TABL. 10 (117). TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas
OGÓŁEM w ha	2979	2328	3427	2497	3407	2477	3461	2521
TOTAL in ha								
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,2	2,1	0,2	2,2	0,2	2,2	0,2	2,3
<i>in % of total area of the voivodship ^a</i>								
na 1 mieszkańca ^b w m ²	13,5	15,7	15,1	16,7	14,9	16,5	15,1	16,9
<i>per capita ^b in m²</i>								
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej: <i>Generally accessible urban area green belts:</i>								
parki spacerowo-wypoczynkowe <i>strolling-recreational parks</i>	977	745	1065	780	1108	823	1113	823
zieleńce	777	411	1080	526	1032	484	1037	487
<i>lawns</i>								
Tereny zieleni osiedlowej	1225	1172	1282	1191	1267	1170	1311	1211
<i>Green areas of housing estates</i>								

ab W przypadku miast obliczono: a – w % ogólnej powierzchni miast, b – na 1 mieszkańca miast.

ab For urban areas calculated: a – in % of total urban areas space, b – per capita in urban areas.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 11 (118). ZASOBY MIESZKANIOWE ^a

Stan w dniu 31 XII

DWELLING STOCKS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Mieszkania w tys.	719,7	781,1	804,3	814,9	599,7	215,1
<i>Dwellings in thous.</i>						
Izby w mieszkaniach w tys.	2674,4	2973,4	3056,0	3095,3	2136,7	958,6
<i>Rooms in dwellings in thous.</i>						
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	48906,1	55203,9	57230,5	58175,8	38043,0	20132,7
<i>Usable floor space of dwellings in thous. m²</i>						

a Zamieszkane i niezamieszkane; opracowano na podstawie bilansów.

a Inhabited and uninhabited; compiled on the basis of balances.

TABL. 11 (118). ZASOBY MIESZKANIOWE ^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

DWELLING STOCKS ^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Przeciętna w zasobach: <i>Dwelling stocks, average:</i>						
liczba izb w mieszkaniu..... <i>number of rooms in a dwelling</i>	3,72	3,81	3,80	3,80	3,56	4,46
powierzchnia użytkowa w m ² : <i>usable floor space in m²:</i>						
1 mieszkania <i>per dwelling</i>	67,9	70,7	71,2	71,4	63,4	93,6
na 1 osobę <i>per person</i>	22,2	24,3	25,0	25,3	25,4	25,2
liczba osób na: <i>number of persons:</i>						
1 mieszkanie..... <i>per dwelling</i>	3,06	2,91	2,85	2,82	2,49	3,72
1 izbę <i>per room</i>	0,82	0,77	0,75	0,74	0,70	0,83

^a Zamieszkane i niezamieszkane; opracowano na podstawie bilansów.

^a *Inhabited and uninhabited; compiled on the basis of balances.*

TABL. 12 (119). MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH ^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS IN DWELLING STOCKS ^a FITTED WITH INSTALLATIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Mieszkania – w % – wyposażone w <i>Dwellings – in % – fitted with</i>				
		wodociąg <i>water supply system</i>	ustęp <i>lavatory</i>	łazienkę <i>bathroom</i>	gaz z sieci <i>gas from gas supply system</i>	centralne ogrzewanie <i>central heating</i>
OGÓŁEM	2005	98,7	94,3	91,6	58,1	81,1
TOTAL	2010	99,2	97,7	95,2	55,8	85,7
	2012	99,2	97,8	95,4	55,5	86,2
	2013	99,3	97,8	95,4	55,0	86,4
Miasta	2005	99,7	97,6	94,2	77,0	85,6
<i>Urban areas</i>	2010	99,8	99,1	97,1	72,6	88,8
	2012	99,8	99,1	97,2	72,2	89,2
	2013	99,8	99,1	97,3	71,6	89,3
Wieś	2005	96,1	85,3	84,2	4,8	68,4
<i>Rural areas</i>	2010	97,5	93,9	89,8	8,2	77,1
	2012	97,6	94,1	90,2	8,5	77,9
	2013	97,7	94,3	90,3	8,7	78,3

^a Zamieszkane i niezamieszkane; opracowano na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

^a *Inhabited and uninhabited; based on balances of dwelling stocks.*

TABL. 13 (120). DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2013 R.
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances paid out b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowance in zł	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Allowances paid out to users of dwellings						
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing community	prywat- nych private	towarzystw budow- nictwa spolecz- nego public building society	innych others	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM	a	354597	147446	82329	61139	36539	13095	14049
TOTAL	b	68919,1	29319,5	15201,5	10523,3	7961,6	3024,5	2888,8
	c	194,35	198,85	184,64	172,12	217,89	230,96	205,62
Miasta	a	304076	135324	76279	52292	19671	12851	7659
Urban areas	b	59125,8	26840,7	13846,3	8842,4	5038,6	2969,5	1588,3
	c	194,44	198,34	181,52	169,10	256,14	231,07	207,37
Wieś	a	50521	12122	6050	8847	16868	244	6390
Rural areas	b	9793,3	2478,8	1355,1	1680,8	2923,0	55,0	1300,5
	c	193,85	204,49	223,99	189,99	173,29	225,37	203,53
W % OGÓŁEM IN % OF TOTAL								
OGÓŁEM	a	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Miasta	a	85,8	91,8	92,7	85,5	53,8	98,1	54,5
Urban areas	b	85,8	91,5	91,1	84,0	63,3	98,2	55,0
Wieś	a	14,2	8,2	7,3	14,5	46,2	1,9	45,5
Rural areas	b	14,2	8,5	8,9	16,0	36,7	1,8	45,0

TABL. 14 (121). GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo Area of grounds transferred to investors for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gmina stocks for dwelling construction			
		ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
			spółdzielcze coopera- tives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped
					w ha in ha			
OGÓŁEM	2005	121,2	1,5	92,4	1246,5	933,7	2585,9	814,4
TOTAL	2010	130,5	19,6	92,6	1172,6	905,1	2675,1	735,1
	2012	83,2	17,2	40,5	1117,5	865,8	2685,3	745,9
	2013	89,2	4,3	63,4	1123,5	858,1	2677,7	731,9
Miasta	2005	55,4	1,5	26,6	1114,3	913,5	924,3	393,9
Urban areas	2010	52,9	19,6	23,8	1044,4	865,0	873,4	401,4
	2012	58,6	17,2	17,1	1028,8	846,1	867,8	398,3
	2013	56,1	4,3	35,0	1034,8	836,7	840,6	382,4
Wieś	2005	65,8	-	65,8	132,2	20,2	1661,6	420,5
Rural areas	2010	77,6	-	68,8	128,2	40,1	1801,7	333,7
	2012	24,6	-	23,4	88,7	19,7	1817,5	347,6
	2013	33,1	-	28,4	88,7	21,4	1837,1	349,6

TABL. 15 (122). MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO
DWELLINGS UNDER CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	9264	13073	11249	10187	T O T A L
Spółdzielcze	572	424	92	45	Cooperatives
Komunalne (gminne)	112	9	65	98	Municipal (gminas)
Zakładowe	2	-	-	80	Company
Indywidualne	3822	5512	5224	4339	Private
Spoleczne czynszowe	327	157	464	41	Public building society
Na sprzedaż lub wynajem	4429	6971	5404	5584	For sale or rent

TABL. 16 (123). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Mieszkania	9841	11815	14194	11901	Dwellings
miasta	7453	7865	9577	7232	urban areas
wieś	2388	3950	4617	4669	rural areas
Spółdzielcze	288	537	539	367	Cooperative
Komunalne (gminne)	183	457	64	75	Municipal (gmina)
Zakładowe	2	69	2	44	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	4551	5920	7424	5787	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	544	205	178	137	Public building society
Indywidualne	4273	4627	5987	5491	Private
miasta	1962	1552	2403	1755	urban areas
wieś	2311	3075	3584	3736	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych mał-					Dwellings per 1000 marriages
żeństw	815	868	1176	1110	contracted
Miasta	937	901	1264	1074	Urban areas
Wieś	579	810	1027	1170	Rural areas
Izby	39328	46801	52340	46307	Rooms
miasta	26143	26921	29631	23460	urban areas
wieś	13185	19880	22709	22847	rural areas
Spółdzielcze	938	1729	1661	1119	Cooperative
Komunalne (gminne)	417	1104	123	193	Municipal (gmina)
Zakładowe	14	258	16	92	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	13029	17466	20377	16101	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	1523	614	492	376	Public building society
Indywidualne	23407	25630	29671	28426	Private
miasta	10457	8712	10287	8453	urban areas
wieś	12950	16918	19384	19973	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	953419	1145839	1282107	1132214	Usable floor space of dwellings in m²
miasta	609674	620870	690330	545745	urban areas
wieś	343745	524969	591777	586469	rural areas
Spółdzielcze	15773	30972	30082	22014	Cooperative
Komunalne (gminne)	8351	19316	2778	2934	Municipal (gmina)
Zakładowe	366	4302	375	2426	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	277049	367945	450709	342153	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	26135	10626	8906	6832	Public building society
Indywidualne	625745	712678	789257	755855	Private
miasta	286679	248380	273501	228530	urban areas
wieś	339066	464298	515756	527325	rural areas

TABL. 16 (123). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m².....	96,9	97,0	90,3	95,1	Average usable floor space per dwelling in m²
miasta	81,8	78,9	72,1	75,5	urban areas
wieś	143,9	132,9	128,2	125,6	rural areas
Spółdzielcze	54,8	57,7	55,8	60,0	Cooperative
Komunalne (gminne)	45,6	42,3	43,4	39,1	Municipal (gmina)
Zakładowe	183,0	62,3	187,5	55,1	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	60,9	62,2	60,7	59,1	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	48,0	51,8	50,0	49,9	Public building society
Indywidualne	146,4	154,0	131,8	137,7	Private
miasta	146,1	160,0	113,8	130,2	urban areas
wieś	146,7	151,0	143,9	141,1	rural areas

TABL. 17 (124). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings						W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings					
		razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms					
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more		
OGÓŁEM	2005	9841	4273	0,8	3,8	9,8	85,6	5568	6,6	29,9	40,5	23,0	
TOTAL	2010	11815	4627	1,0	2,4	6,0	90,6	7188	4,7	28,9	43,3	23,1	
	2012	14194	5987	1,4	10,4	12,4	75,9	8207	5,7	39,9	35,2	19,2	
	2013	11901	5491	0,6	6,4	11,0	81,9	6410	7,5	36,6	34,3	21,6	
Miasta	2005	7453	1962	1,6	6,1	13,6	78,7	5491	6,7	29,9	40,5	22,9	
Urban areas	2010	7865	1552	1,5	3,5	6,4	88,6	6313	4,8	31,0	42,9	21,3	
	2012	9577	2403	3,2	22,0	19,1	55,7	7174	6,1	41,4	35,5	17,2	
	2013	7232	1755	1,7	11,6	16,6	70,1	5477	7,6	37,8	34,3	20,4	
Wieś	2005	2388	2311	0,2	1,8	6,5	91,5	77	x	31,2	40,2	28,6	
Rural areas	2010	3950	3075	0,7	1,8	5,9	91,6	875	3,8	13,5	46,5	36,2	
	2012	4617	3584	0,1	2,7	7,8	89,4	1033	2,9	29,7	33,8	33,6	
	2013	4669	3736	0,1	4,0	8,4	87,5	933	6,9	29,6	34,6	28,9	

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz.U. 2004 Nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późniejszymi zmianami).

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie **szkoły podstawowe** oraz 3-letnie gimnazja (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,

- od roku szkolnego 2002/03 **szkoły ponadgimnazjalne**, tj. 2-3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej) działające do zakończenia cyklu kształcenia, ujmowano w szkołach ponadgimnazjalnych.

3. Od roku szkolnego 2012/13, zgodnie z ustawą z dnia 19 VIII 2011 r. o zmianie ustaw o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 205, poz. 1026), likwidowane są stopniowo szkoły dla młodzieży i specjalne – licea profilowane, uzupełniające licea ogólnokształcące, technika uzupełniające oraz dla dorosłych – zasadnicze szkoły zawodowe, licea profilowane, uzupełniające licea ogólnokształcące, technika, technika uzupełniające.

Od 1 IX 2004 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych tworzonych na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 I 2008 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. Nr 7, poz. 38). Ponadto od roku szkolnego 2011/12 wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 5 lat.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 III 2009 r. (Dz. U. Nr 56, poz. 458, z późniejszymi zmianami) dzieci 6-letnie, w wniosek rodziców, mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Higher Education Act dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365, with later amendments).

2. Among schools covered by the educational system, there are:

- since the 1999/2000 school year, 6-year **primary schools** and 3-year **lower secondary schools** (which replaced 8-year primary schools), where education is compulsory,

- since the 2002/03 school year **upper secondary schools**, i.e. 2-3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools, as well as since the 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools), and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools; moreover, upper secondary (post-primary) schools (for graduates from 8-year primary school) operating until the end of the education cycle were included in the structure of upper secondary schools.

3. Since the 2012/13 school year, according to the Law dated 19 VIII 2011 on changes to the education system acts and some other acts (Journal of Laws No. 205, item 1026), the following schools for youth and special schools have been gradually eliminated: specialized secondary schools, supplementary general secondary schools, supplementary technical secondary schools, and for adults – basic vocational schools, specialized secondary schools, supplementary general secondary schools, technical secondary schools, supplementary technical secondary schools.

Since 1 IX 2004 an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced for children at the age of 6 in pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year pre-primary education groups and pre-primary points established on the basis of the decree of the Minister of National Education dated 10 I 2008 on types of other forms of pre-primary education, conditions of establishing and organising these forms as well as their functioning (Journal of Laws No. 7, item 38). Moreover, since the 2011/12 school year an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced for children at the age of 5.

According to the Law dated 19 III 2009 (Journal of Laws No. 56, item 458, with later amendments), 6-years old children, at the request of parents, may begin learning in the first grade in primary school.

4. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; niepubliczne szkoły wyższe tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

5. Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

6. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwo) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

7. Dane (poza szkołami wyższymi i dla dorosłych) prezentuje się, jeśli nie zaznaczono inaczej, łącznie ze szkołami specjalnymi.

8. **Pomieszczenia szkolne** nie obejmują pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych.

9. Informacje dotyczące szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **ogólnokształcących szkół artystycznych**, które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

10. **Szkoły dla dzieci i młodzieży** (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, spośród których wyróżnia się:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły filialne (bez szkół specjalnych),
 - c) szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, spośród których wyróżnia się szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe;
- 4) licea ogólnokształcące, spośród których wyróżnia się szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podstawie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane – od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane – stopniowo likwidowane – od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;

4. *Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration entities and local government units can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.*

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

5. *Data presented in the chapter are, among others, related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.*

6. *Data include schools and establishments managed by central (government) entities and local government units (gminas, powiats and voivodship), as well as by other legal and private persons.*

7. *Data (excluding higher education institutions and schools for adults) are presented together with special schools, if not otherwise stated.*

8. **School facilities** do not include classrooms in schools for adults and special schools.

9. *Information regarding art schools leading to professional certification – unless otherwise indicated – refers exclusively to **general art schools**, excluding schools providing art education only.*

10. **Schools for children and youth** (including special schools) include:

- 1) *primary schools, of which:*
 - a) *sports schools and athletic schools (excluding special schools),*
 - b) *branch schools (excluding special schools),*
 - c) *art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;*
- 2) *lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);*
- 3) *basic vocational schools;*
- 4) *general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);*
- 5) *supplementary general schools based on the programme of basic vocational school – phased out – since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;*
- 6) *specialized secondary schools – phased out – since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;*

- 7) technika;
- 8) technika uzupełniająca na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane – od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych);
- 10) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

11. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej – obejmują:

- 1) szkoły policealne (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.

12. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
- 4) do roku akademickiego 2012/13 nie obejmują szkół wyższych resortu obrony narodowej.

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi.

13. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych oraz do roku szkolnego 2000/01 – podstawowe studium zawodowe;
- 2) gimnazja dla dorosłych oraz w roku szkolnym 2000/01 – podstawowe studium zawodowe;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika dla dorosłych, łącznie z liceami zawodowymi oraz w roku szkolnym 2000/01 – średnim studium zawodowym – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;

7) *technical secondary schools;*

8) *supplementary technical schools based on the programme of basic vocational school – phased out – since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;*

9) *general art schools leading to professional certification (excluding special schools);*

10) *special job-training schools.*

11. Post-secondary schools – educating in day, evening and weekend form as well as since the 2008/09 school year also full-time – include:

1) *post-secondary schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;*

2) *foreign language teacher training colleges (3-year) as well as teacher training colleges (3-year), in which graduates do not receive the title of licentiate;*

3) *colleges of social work (3-year) – since the 2005/06 school year.*

12. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes.

Data regarding tertiary education:

1) *include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;*

2) *include foreigners studying in Poland;*

3) *do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad);*

4) *until the 2012/13 academic year do not include academies of the Ministry of National Defence.*

Data on students and graduates is given according to the seats of higher education institutions including branch sections, organizational units in another location as well as teaching centres in another location.

13. Schools for adults educating in weekend form as well as since the 2008/09 school year also full-time – include:

1) *primary schools for adults as well as until the 2000/01 school year – primary vocational extramural studies;*

2) *lower secondary schools for adults as well as in the 2000/01 school year – primary vocational extramural studies;*

3) *basic vocational schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;*

4) *general secondary schools for adults ;*

5) *supplementary general schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;*

6) *specialized secondary schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;*

7) *technical secondary schools for adults, including vocational secondary schools and in the 2000/01 school year – secondary vocational extramural studies – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;*

8) technika uzupełniająca dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2013/14 brak naboru do klas pierwszych.

14. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, oraz od roku szkolnego 2008/09:
- zespoły wychowania przedszkolnego,
- punkty przedszkolne.

15. Prezentowane dane o nauczaniu języka mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego obejmują samodzielne szkoły dla dzieci i młodzieży mniejszości narodowych i etnicznych oraz posługujących się językiem regionalnym, jak również szkoły i zespoły międzyszkolne, w których organizowane są dodatkowe zajęcia z nauczania tych języków.

16. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

17. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

18. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

19. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

20. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

8) *supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2013/14 school year there was no recruitment to the 1st grade.*

14. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children aged 3 or more until primary school education, providing care and leading to preparation for learning process in school.

Pre-primary education establishments include:

- *nursery schools,*
- *pre-primary sections in primary schools,*
- as well as since the 2008/09 school year:*
- *pre-primary education groups,*
- *pre-primary points.*

15. Data on teaching language of national and ethnic minorities as well as regional language include independently operating schools for children and youth of national and ethnic minorities as well as students using regional language, as well as schools and interschool groups, in which additional language classes are organized.

16. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Special education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently as well as in special educational care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resort treatment).

17. Special education care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, cannot attend regular nursery schools or schools.

18. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

19. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

20. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

21. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

22. Zadaniem wychowania pozaszkolnego jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych

Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

23. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o **nauczycielach akademickich** zaprezentowano według faktycznej lokalizacji uczelni oraz ich jednostek zamieszkowych i dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

24. Studia podyplomowe – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzona między innymi w uczelni, instytucie naukowym PAN, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych.

25. Studia doktoranckie (studia trzeciego stopnia), prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy PAN, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia.

26. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z danego roku akademickiego; dane o studiach podyplomowych i doktoranckich oraz o nauczycielach akademickich według stanu w dniu 31 XII.

27. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

21. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an inter-school facility serving as a boarding school.

22. Extracurricular education offered young people favorable conditions to develop interests and aptitudes, and provided recreation and rest during timetable free time.

Extracurricular education establishments include: youth centres, cultural establishments for youth, extracurricular interest groups, interschool sport centres and other public and non-public establishments.

23. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding **academic teachers** is presented by actual seat of higher education institutions as well as its units in another location and concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

24. Post-graduate studies – a form of tertiary education designed for graduates of first and second degree studies conducted by a higher school, scientific units of the Polish Academy of Sciences, ending with obtaining post-graduate qualifications.

25. Doctoral studies (third-cycle doctoral studies) conducted by an authorized unit of higher school, scientific units of the Polish Academy of Sciences, scientific units or international scientific institute operating on the territory of the Republic of Poland created on the basis of separate provisions to which candidates are accepted who have already obtained qualifications during Master's studies and proceed to obtain third-cycle doctoral qualifications.

26. Data regarding:

- 1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centre, extracurricular education as well as boarding school and dormitories, concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;
- 2) tertiary education are presented as of 30 XI; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies; graduates are shown from the given academic year; data regarding postgraduate studies as well as academic teachers as of 31 XII.

27. The information presented, excluding the data on higher education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year) has been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.

Dane zbiorcze
Aggregate data

TABL. 1 (125). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	710	700	701	696	<i>primary</i>
gimnazja	397	415	424	424	<i>lower secondary</i>
specjalne przysposabiające do pracy	18	23	25	25	<i>special job-training</i>
zasadnicze zawodowe	100	99	102	97	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	145	143	138	134	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	3	5	6	-	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	94	13	9	6	<i>specialized secondary</i>
technika	136	111	108	109	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	11	3	2	2	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ogólnokształcące ^a	9	8	8	8 ^b	<i>general art ^a</i>
policealne	244	198	180	161	<i>post-secondary</i>
wyższe	28	28	28	27 ^c	<i>tertiary</i>
dla dorosłych	247	249	238	170	<i>for adults</i>
podstawowe	1	1	1	1	<i>primary</i>
gimnazja	4	6	10	10	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	7	8	9	3	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	68	92	102	107	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	90	105	89	28	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	4	2	2	-	<i>specialized secondary</i>
technika	31	3	2	1	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	42	32	23	20	<i>supplementary technical secondary</i>
POMIESZCZENIA SZKOLNE ^d CLASSROOMS ^d					
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	8317	9199	9363	9360	<i>primary</i>
gimnazja	3828	4487	4557	4638	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	376	406	400	392	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	1975	2013	1970	1934	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	-	-	7	-	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	433	44	21	7	<i>specialized secondary</i>
technika	1413	2072	2043	2036	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	33	7	-	-	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ogólnokształcące ^a	8	165	173	176	<i>general art ^a</i>
policealne	197 ^e	146 ^e	215 ^e	256	<i>post-secondary</i>

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 28 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^c Łącznie ze szkołami wyższymi resortu obrony narodowej. ^d Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych; w roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. ^e Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 28 art schools giving only artistic education. ^c Including academies of the Ministry of National Defence. ^d Excluding classrooms in schools for adults and in special schools; in the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education. ^e Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 1 (125). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)

EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
NAUCZYCIELE ^a					
TEACHERS ^a					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^b	10798	10711	10739	10742	primary ^b
gimnazja ^b	6683	6623	6396	6332	lower secondary ^b
zasadnicze zawodowe ^{bc}	618	1031	947	904	basic vocational ^{bc}
licea ogólnokształcące ^{bd}	2666	3076	2759	2367	general secondary ^{bd}
licea profilowane ^b	582	71	38	16	specialized secondary ^b
technika ^{bde}	1244	2699	2276	2294	technical secondary ^{bde}
policealne	412	433	526	498	post-secondary
wyższe ^f	5780	6012	5839	5965	tertiary ^f
UCZNIOWIE I STUDENCI					
PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^g	23256	18516	16970	19223	Pre-primary education ^g
Szkoły:					Schools:
podstawowe	157947	139022	139522	139365	primary
gimnazja	95865	76764	72338	70334	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	371	687	690	669	special job-training
zasadnicze zawodowe	15924	15528	13999	13263	basic vocational
licea ogólnokształcące	40582	34420	31865	30758	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	102	104	71	-	supplementary general secondary
licea profilowane	12537	847	347	145	specialized secondary
technika	26961	32086	30399	30007	technical secondary supplementary technical secondary
technika uzupełniająca	352	169	71	29	secondary
artystyczne ogólnokształcące ^h	976	808	791	760 ⁱ	general art ^h
policealne	18796	19924	22534	18676	post-secondary
wyższe	97861	105000	100674	99740 ^k	tertiary

a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 23 na str. 203.
b–e Łącznie ze szkołami: b – dla dorosłych, c – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, d – uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, e – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
f Nauczyciele akademicki pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty. g Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 34(158) na str. 232. h Dające uprawnienia zawodowe. i Ponadto 2326 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. k Łącznie ze szkołami wyższymi resortu obrony narodowej.

a In the 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 23 on page 203.
b–e Including: b – schools for adults, c – special job-training schools, d – supplementary respectively: general secondary schools and technical secondary schools, e – general art schools leading to professional certification. f Full-time and part-time employed academic teachers converted into full-time equivalent units. g Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments also described in table 34(158) on page 232. h Leading to professional certification. i Moreover, 2326 students of art schools giving only artistic education. k Including academies of the Ministry of National Defence.

TABL. 1 (125). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)

EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.)					
PUPILS AND STUDENTS (cont.)					
Szkoły (dok.):					Schools (cont.):
dla dorosłych	21246	20277	18989	16189	for adults
podstawowe	10	12	8	12	primary
gimnazja	427	697	634	515	lower secondary
zasadnicze zawodowe	685	793	620	82	basic vocational
licea ogólnokształcące	9650	8792	12587	14503	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	4787	7966	3706	494	supplementary general secondary
licea profilowane	282	50	18	-	specialized secondary
technika	3096	174	15	2	technical secondary
technika uzupełniająca	2309	1793	1401	581	supplementary technical secondary
ABSOLWENCI					
GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	28428	23309	22317		• primary
gimnazja	31384	24803	23462		• lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	14	132	146		• special job-training
zasadnicze zawodowe	5198	5046	4571		• basic vocational
licea ogólnokształcące	12761	11352	10396		• general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	18	44	39		• supplementary general secondary
licea profilowane	4326	274	179		• specialized secondary
technika	5311	7257	6901		• technical secondary
technika uzupełniająca	x	37	35		• supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	135	155	117 ^b		• general art ^a
policealne	6361	4812	5388		• post-secondary
wyższe	19491	27148	27779 ^c		• tertiary
dla dorosłych	6471	4703	4840		• for adults
podstawowe	12	13	5		• primary
gimnazja	123	127	169		• lower secondary
zasadnicze zawodowe	147	175	210		• basic vocational
licea ogólnokształcące	3254	1701	2044		• general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	1047	2376	2105		• supplementary general secondary
licea profilowane	-	9	-		• specialized secondary
technika	1888	28	3		• technical secondary
technika uzupełniająca	x	274	304		• supplementary technical secondary

a Dające uprawnienia zawodowe. b Ponadto 224 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. c Łącznie ze szkołami wyższymi resortu obrony narodowej.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Leading to professional certification. b Moreover, 224 graduates of art schools giving only artistic education. c Including academies of the Ministry of National Defence.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (126). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe	710	700	701	696	157947	139022	139522	139365	28428	23309	22317
Primary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	2	2	2	267	198	250	250	59	25	28
<i>Central (government) administration units</i>											
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	668	645	632	627	154400	134327	133402	132837	27892	22720	21497
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	23	28	34	33	1562	2023	2811	2912	252	275	386
<i>Associations and other social organizations</i>											
Organizacje wyznaniowe	6	6	7	8	952	1079	1320	1282	104	163	202
<i>Religious organizations</i>											
Pozostałe	10	19	26	26	766	1395	1739	2084	121	126	204
<i>Others</i>											
Gimnazja	397	415	424	424	95865	76764	72338	70334	31384	24803	23462
Lower secondary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2	2	2	2	44	34	27	23	3	17	12
<i>Central (government) administration units</i>											
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	351	362	366	366	92791	72670	68015	65797	30465	23506	22041
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	18	19	20	21	844	981	1026	1140	252	341	305
<i>Associations and other social organizations</i>											
Organizacje wyznaniowe	11	9	11	11	1519	1589	1762	1713	458	599	597
<i>Religious organizations</i>											
Pozostałe	15	23	25	24	667	1490	1508	1661	206	340	507
<i>Others</i>											
Zasadnicze szkoły zawodowe ^a	118	122	127	122	16295	16215	14689	13932	5212	5178	4717
Basic vocational schools ^a											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2	1	2	2	6	12	17	24	-	-	5
<i>Central (government) administration units</i>											
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	116	115	117	113	16289	15473	13755	12991	5212	5023	4455
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	-	1	1	-	-	7	3	-	-	5	3
<i>Associations and other social organizations</i>											
Pozostałe	-	5	7	7	-	723	914	917	-	150	254
<i>Others</i>											

a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

a Including special job-training schools.

TABL. 2 (126). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Licea ogólnokształcące ^a..... General secondary schools ^a	148	148	144	134	40684	34524	31936	30758	12779	11396	10435
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	115	110	106	97	38718	32376	29615	28620	12215	10687	9756
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	9	9	9	9	359	357	289	282	113	130	99
<i>Associations and other social organizations</i>											
Organizacje wyznaniowe	11	10	10	10	980	890	859	834	264	275	277
<i>Religious organizations</i>											
Pozostałe	13	19	19	18	627	901	1173	1022	187	304	303
<i>Others</i>											
Licea profilowane Specialized secondary schools	94	13	9	6	12537	847	347	145	4326	274	179
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	91	11	7	5	12429	776	312	133	4308	265	156
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	1	-	-	-	21	-	-	-	6	-	-
<i>Associations and other social organizations</i>											
Pozostałe	2	2	2	1	87	71	35	12	12	9	23
<i>Others</i>											
Technika ^b..... Technical secondary schools ^b	156	122	118	119	28289	33063	31261	30796	5446	7449	7053
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	6	5	5	5	840	903	878	873	119	194	141
<i>Central (government) administration units</i>											
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	144	106	103	101	27276	31106	29500	28986	5305	7072	6711
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2	1	1	1	92	32	23	12	14	9	9
<i>Associations and other social organizations</i>											
Pozostałe	4	10	9	12	81	1022	860	925	8	174	192
<i>Others</i>											
Szkoły policealne Post-secondary schools	244	198	180	161	18796	19924	22534	18676	6361	4812	5388
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2	2	2	1	113	86	79	62	31	14	30
<i>Central (government) administration units</i>											
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	83	38	34	31	8724	3181	3056	2581	2952	1091	1178
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	12	9	10	10	521	474	413	403	311	240	237
<i>Associations and other social organizations</i>											
Pozostałe	147	149	134	119	9438	16183	18986	15630	3067	3467	3943
<i>Others</i>											

ab Łącznie ze szkołami: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, b – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

ab Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools and general art school leading to professional certification.

TABL. 2 (126). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły wyższe	28	28	28	27^a	97861	105000	100674	99740^a	19491	27148	27779^a
Tertiary education											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	8	8	8	9	72451	75180	74437	75667	14780	19146	19809
<i>Central (government) administration units</i>											
Pozostałe	20	20	20	18	25410	29820	26237	24073	4711	8002	7970
<i>Others</i>											
Szkoły dla dorosłych	247	249	238	170	21246	20277	18989	16189	6471	4703	4840
Schools for adults											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	6	6	7	6	393	430	428	311	113	147	199
<i>Central (government) administration units</i>											
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	136	85	76	55	13389	8063	6131	5063	4091	1735	1585
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	15	16	14	8	599	633	587	580	261	261	173
<i>Associations and other social organizations</i>											
Pozostałe	90	142	141	101	6865	11151	11843	10235	2006	2560	2883
<i>Others</i>											

^a Łącznie ze szkołami wyższymi resortu obrony narodowej.

Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including academies of the Ministry of National Defence.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (127). UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14
	w % ludności danej grupy wieku <i>in % of population of given age group</i>			
7–12 lat	99,0	95,4	94,4	93,8
13–15	98,4	96,0	95,2	94,7
16–18	94,2	93,4	92,7	92,5
19–21 lat	27,7	25,9	27,9	25,8

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (128). WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
		w %						in %					
BRUTTO													
GROSS													
Szkoły: Schools													
podstawowe <i>primary</i>	7-12	100,6	101,1	100,0	99,0	99,3	98,7	100,3	99,9	100,8	99,1	98,8	99,5
gimnazja <i>lower secondary</i>	13-15	101,9	103,5	101,1	100,1	101,8	98,3	99,4	101,3	97,3	98,9	100,8	96,9
zasadnicze zawodowe ^a <i>basic vocational ^a</i>	16-18	16,9	23,2	10,3	19,7	25,8	13,3	19,2	25,3	12,9	18,2	24,2	11,8
licea ogólnokształcące i profilowane ^b <i>general and specialized secondary ^b</i>	16-18	67,5	58,8	76,6	60,5	51,4	70,1	61,1	51,4	71,3	59,5	50,3	69,4
technika ^c <i>technical secondary ^c</i>	16-18	33,1	37,8	28,3	40,6	43,9	37,2	41,1	43,9 ^e	38,0 ^e	40,7	43,2	38,0
policealne <i>post-secondary</i>	19-21	16,5 ^e	15,2 ^e	17,9 ^e	20,1	11,3	27,2	24,7 ^e	15,9 ^e	34,0 ^e	21,6	13,2	30,3
NETTO													
NET													
Wychowanie przedszkolne ^d <i>Pre-primary education ^d</i>	6	98,9	99,1	98,6	80,4	82,1	78,7	67,6	71,3	63,6	71,9	74,8	68,8
Szkoły: Schools:													
podstawowe <i>primary</i>	7-12	98,8	98,9	98,8	95,2	95,3	95,2	94,2	94,1	94,4	93,7	93,4	93,9
gimnazja <i>lower secondary</i>	13-15	95,6	95,1	96,1	92,9	92,2	93,7	92,4	91,6	93,2	91,8	91,3	92,3
zasadnicze zawodowe ^a <i>basic vocational ^a</i>	16-18	14,4	19,5	9,1	16,8	21,7	11,6	16,1	21,1	10,9	15,8	20,8	10,4
licea ogólnokształcące i profilowane ^b <i>general and specialized secondary ^b</i>	16-18	52,7	42,6	63,3	41,9	32,4	52,0	41,7	32,0	51,8	41,2	31,8	51,2
technika ^c <i>technical secondary ^c</i>	16-18	21,5	23,9	18,9	28,6	30,4	26,7	28,9 ^e	30,7 ^e	27,1	29,5	31,2	27,8
policealne <i>post-secondary</i>	19-21	10,2	10,0	10,3	6,6	8,7	4,5	7,1 ^e	4,2 ^e	10,3	6,0	3,4	8,6

a–c Łącznie ze szkołami: a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. d Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. e Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a–c Including: a – special job-training schools, b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. d Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments. e Date have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (129). KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA YEARS SZKOŁY SCHOOLS	Szkoly posiadające komputery w % danej grupy szkół Schools equipped with computers in % of a given group of schools	Pracownie komputerowe Computer laboratory	Komputery ^a w szkołach Computers ^a in schools				
			ogółem grand total	w tym przeznaczone do użytku uczniów of which used by pupils and youth			
				razem total	w tym z dostępem do Internetu of which with Internet access		
					razem total	w tym szeroko- pasmowy of which broadband connection	
Podstawowe	2005/06	87,3	596	8814	6523	5154	2534
<i>Primary</i>	2010/11	93,4	715	15608	11387	10483	5964
	2012/13	94,2	713	17929	12139	11318	6483
	2013/14^b	95,5	716	18619	12674	11991	6912
Gimnazja	2005/06	75,3	342	5486	4110	3892	2171
<i>Lower secondary</i>	2010/11	82,9	419	8919	6425	6197	3751
	2012/13	82,1	416	9994	6757	6598	4035
	2013/14^b	83,0	423	10564	7151	6974	4409
Specjalne przysposabiające do pracy .	2010/11	21,7	1	30	27	9	8
<i>Special job-training</i>	2012/13	28,0	2	46	42	38	24
	2013/14^b	28,0	2	55	51	51	32
Zasadnicze zawodowe	2005/06	23,0	43	738	552	507	379
<i>Basic vocational</i>	2010/11	35,4	50	1258	950	897	613
	2012/13	41,2	53	1342	963	953	656
	2013/14^b	45,4	53	1392	955	•	678
Licea ogólnokształcące ^c	2005/06	69,7	151	3132	2323	2232	1804
<i>General secondary^c</i>	2010/11	74,3	176	4708	3486	3459	2498
	2012/13	72,9	158	4792	3069	3061	2454
	2013/14^b	73,9	148	5045	2993	2857	2394
Licea profilowane	2005/06	19,1	40	805	629	529	373
<i>Specialized secondary</i>	2010/11	46,2	8	167	143	137	98
	2012/13	33,3	3	56	47	41	-
	2013/14^b	33,3	3	56	47	41	-
Technika ^d	2005/06	40,4	130	2927	2133	1846	1326
<i>Technical secondary^d</i>	2010/11	76,2	262	6885	5373	5227	4125
	2012/13	78,0	261	7557	5612	5498	4369
	2013/14^b	78,2	263	7966	5734	5641	4532
Policealne	2005/06	17,6	62	1235	1102	1064	715
<i>Post-secondary</i>	2010/11	46,0	121	2503	2123	2069	1383
	2012/13	55,6	115	2200	1925	1825	1390
	2013/14^b	64,0	108	2041	1814	1688	1421

a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. b W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. cd Łącznie ze szkołami: c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, d – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. b In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education. cd Including: c – supplementary general secondary schools, d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6(130) i 7(131)

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6(130) and 7(131)

The division by languages may include one person more than once.

TABL. 6 (130). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH ^a
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS ^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach <i>In % of total pupils and students at schools</i>									
		podstawowych <i>primary</i>			gimnazjach <i>lower secondary</i>	zasadniczych zawodowych ^b <i>basic vocational ^b</i>	liceach ogólnokształcących <i>general secondary</i>	liceach profilowanych specjalizowanych <i>specialized secondary</i>	technikach ^c <i>technical secondary ^c</i>	policealnych ^d <i>post- secondary ^d</i>	
		razem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>							
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski	2005/06	215622	40,0	45,9	31,4	71,4	33,0	97,2	91,0	90,2	39,6
<i>English</i>	2010/11	275006	90,2	92,5	86,5	88,2	46,4	97,8	98,2	94,7	43,7
	2012/13	281261	94,4	95,3	92,9	94,9	49,7	95,4	100,0	98,2	54,0
	2013/14	279151	95,6	95,9	95,2	96,7	52,2	98,3	100,0	97,8	54,4
Francuski	2005/06	7878	0,2	0,3	-	0,8	0,4	10,4	6,9	5,5	0,8
<i>French</i>	2010/11	6514	0,0	0,0	-	2,0	0,3	10,5	-	3,8	-
	2012/13	7013	0,0	0,0	-	3,0	0,6	10,5	-	4,5	-
	2013/14	6515	-	-	-	2,9	0,7	10,1	-	4,1	-
Niemiecki	2005/06	133412	16,1	11,5	24,0	36,2	41,3	77,9	89,1	81,5	9,7
<i>German</i>	2010/11	121175	11,1	9,0	14,5	64,0	36,4	68,4	93,7	78,6	1,4
	2012/13	118976	7,7	7,5	8,0	78,6	33,2	63,2	94,8	81,1	2,9
	2013/14	114614	6,4	6,2	6,5	78,7	32,3	64,1	80,0	82,1	4,2
Rosyjski	2005/06	10707	0,2	0,1	0,6	0,6	15,1	6,8	10,4	11,2	0,7
<i>Russian</i>	2010/11	6286	0,1	0,1	0,1	1,8	4,5	6,3	-	5,5	0,4
	2012/13	6459	0,1	0,1	-	2,7	4,1	7,8	-	4,1	0,4
	2013/14	6566	0,1	0,1	0,2	2,7	4,1	8,4	-	4,1	0,5
Hiszpański	2005/06	1574	0,0	0,0	0,0	1,0	-	1,3	-	-	0,2
<i>Spanish</i>	2010/11	2398	0,1	0,1	-	0,8	-	4,3	-	0,6	-
	2012/13	3260	0,2	0,3	-	1,4	-	5,2	-	1,1	-
	2013/14	4105	0,2	0,3	0,1	2,0	-	6,6	-	1,1	-
Włoski	2005/06	8	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-
<i>Italian</i>	2010/11	281	-	-	-	0,3	-	0,3	-	-	-
	2012/13	428	0,0	0,0	-	0,3	-	0,4	-	0,2	-
	2013/14	375	-	-	-	0,2	-	0,6	-	0,1	-
Inne	2005/06	3661	0,1	0,0	0,2	0,6	-	7,1	-	-	1,0
<i>Others</i>	2010/11	1224	0,2	-	0,5	-	-	2,7	-	-	0,1
	2012/13	1409	0,0	-	0,1	0,2	-	3,1	-	-	0,8
	2013/14	909	0,0	-	0,1	0,2	-	2,2	-	-	0,1

a W roku szkolnym 2005/06 – stan w dniu 31 XII. bc Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy od roku szkolnego 2005/06, c – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. d Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

a In the 2005/06 school year – as of 31 XII. bc Including: b – special job-training schools since the 2005/06 school year, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. d Since the 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABL. 6 (130). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH ^a (dok.)
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS ^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total pupils and students at schools					zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących general secondary	liceach profilowanych specjalizowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	policealnych ^d post-secondary ^d
		podstawowych primary		gimnazjach lower secondary							
		razem total	miasta urban areas		wieś rural areas						
NAUCZANIE DODATKOWE ^e ADDITIONAL EDUCATION ^e											
Angielski	2005/06	58760	31,0	32,4	28,8	10,0	-	0,4	0,2	0,1	-
<i>English</i>	2010/11	11217	4,3	3,4	5,7	6,1	-	0,8	-	0,5	0,3
	2012/13	4799	2,1	1,5	3,3	1,5	1,9	0,7	-	0,5	0,4
	2013/14	3624	1,6	1,4	2,1	1,2	-	0,8	-	0,7	0,3
Francuski	2005/06	1338	0,3	0,4	0,2	0,7	-	0,5	-	-	-
<i>French</i>	2010/11	1239	0,2	0,2	0,2	0,6	-	1,1	-	0,4	-
	2012/13	825	0,2	0,2	0,1	0,3	-	0,9	-	0,4	-
	2013/14	753	0,2	0,2	0,2	0,2	-	0,8	-	0,3	-
Niemiecki	2005/06	35931	11,0	10,6	11,8	19,0	-	0,6	0,2	0,1	-
<i>German</i>	2010/11	25120	9,2	9,1	9,3	13,5	0,3	3,3	-	2,0	0,5
	2012/13	18810	7,9	7,0	9,3	8,0	-	3,3	-	3,0	-
	2013/14	16051	6,6	5,5	8,5	7,3	-	3,1	-	2,2	-
Inne	2005/06	3272	0,5	0,6	0,4	1,5	-	2,5	0,3	0,1	1,1
<i>Others</i>	2010/11	3276	0,3	0,2	0,4	1,3	0,3	5,4	-	0,1	-
	2012/13	2343	0,6	0,6	0,5	0,7	-	2,9	-	0,3	-
	2013/14	2464	0,6	0,9	0,1	0,7	-	3,1	-	0,7	-

a W roku szkolnym 2005/06 – stan w dniu 31 XII. bc łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy od roku szkolnego 2005/06, c – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. d Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. e Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year – as of 31 XII. bc Including: b – special job-training schools since the 2005/06 school year, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. d Since the 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. e Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (131). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH ^a
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS ^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkole In % of total students at school					
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólno- kształcących ^b general secondary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	
Angielski <i>English</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	10071 ^d 15478 ^d 15350 ^d 13463	67,7 87,2 87,5 86,0	33,3 45,4 59,7 -	50,4 77,5 82,5 83,5	17,0 18,0 88,9 -	40,9 76,2 68,3 82,5
Francuski <i>French</i>	2005/06	37	-	-	0,1	-	0,4
Niemiecki <i>German</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	6234 ^d 3210 ^d 2691 ^d 1932	31,4 13,8 16,1 14,0	38,7 30,3 37,6 100,0	25,3 14,4 12,0 10,5	47,2 82,0 - -	38,0 21,0 28,0 35,2
Rosyjski <i>Russian</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	3212 ^d 1173 ^d 597 ^d 335	- - - -	8,6 - - -	17,2 6,9 3,6 2,2	17,4 - - -	11,6 1,1 0,9 1,0
Inne <i>Others</i>	2012/13	31 ^d	-	-	0,1	-	0,8

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 – stan w dniu 31 XII. bc Łącznie ze szkołami: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi. d Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year – as of 31 XII. bc Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools. d Data have been changed in relation to data published in previous edition of the Yearbook.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (132). KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	SPECIFICATION
	uczniowie <i>pupils and students</i>				absolwenci <i>graduates</i>			
Szkoły podstawowe	5739	4795	4382	4392	1017	964	951	Primary schools
w tym specjalne	2165	1645	1500	1463	519	372	339	of which special
Gimnazja	4603	3726	3470	3415	1112	1135	1033	Lower secondary schools
w tym specjalne	2309	1736	1781	1732	656	492	472	of which special
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy	371	687	690	669	14	132	146	Special job-training schools
Zasadnicze szkoły zawodowe	1452	936	934	939	452	293	300	Basic vocational schools
w tym specjalne	1359	823	789	779	420	275	267	of which special
Licea ogólnokształcące ^b	286	385	377	333	92	124	144	General secondary schools ^b
w tym specjalne	9	122	71	31	-	49	44	of which special
Licea profilowane	183	19	1	-	35	9	1	Specialized secondary schools
w tym specjalne	40	11	-	-	11	6	-	of which special
Technika ^c	119	114	171	177	20	18	31	Technical secondary schools ^c
w tym specjalne	54	38	45	52	12	-	7	of which special
Szkoły policealne	10	14	6	4	4	14	-	Post-secondary schools
w tym specjalne	-	14	6	4	-	14	-	of which special

a Patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 202. bc Łącznie z: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 16 on page 202. bc Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools as well as general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (133). SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE

SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE					
<i>SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES</i>					
Ośrodki	26	24	24	23	Centres
Miejsca	1827	1539	1447	1393	Places
Wychowankowie	1531	1098	934	905	Residents
w tym:					of which:
niesłyszący i słabo słyszący	123	81	60	66	deaf and hearing impaired
z niepełnosprawnością ruchową ^b	2	-	2	2	motor-skill impaired ^b
z upośledzeniem umysłowym zagrożeni niedostosowaniem społecznym	1337	892	796	751	mentally disabled
społecznie	14	36	1	3	socially maladjusted
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE					
<i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	3	3	3	3	Centres
Miejsca	262	299	297	297	Places
Wychowankowie	261	299	297	287	Residents

a Stan w dniu 31 X. b W latach 2012 i 2013 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.

a As of 31 X. b In 2012 and 2013 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

TABL. 9 (133). SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE (dok.)

SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2012	2013	SPECIFICATION
YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES					
Ośrodki	1	2	2	3	Centres
Miejsca	30	144	144	168	Places
Wychowankowie	26	144	113	132	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE					
REHABILITATION-EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	7	14	19	21	Centres
Miejsca	74	543	676	716	Places
Wychowankowie	280	413	503	562	Residents
w tym:					of which:
z upośledzeniem umysłowym					
w stopniu głębokim	60	181	207	242	with mental retardation-profound
z zaburzeniami sprzężonymi	133	232	296	320	with multiple disabilities

a Stan w dniu 31 X.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (134). WYCHOWANIE POZASZKOLNE
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK KIND OF INSTITUTIONS	Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a								
		ogółem total	informa- tycznych computer science	technicz- nych technical	przedmio- towych ^b subject ^b	artysty- cznych arts	sporto- wych sports	turys- tyczno- krajow- znacz- nych tourist and touring	innych others	
O G Ó Ł E M	2005 ^c	29	31590	-	335	2207	10770	12199	-	6079
T O T A L	2010	33	26037	415	280	1911	11559	6151	321	5400
	2012	38	23517	254	139	1478	12693	3317	183	5453
	2013	31	20316	267	104	1256	9424	3972	240	5053
Pałace młodzieży		1	2235	67	-	262	1459	257	30	160
Youth centres										
Młodzieżowe domy kultury		5	6472	144	75	213	5364	529	-	147
Cultural establishments for youth										
Ogniska pracy pozaszkolnej		5	1176	41	29	23	547	114	62	360
Extracurricular interest groups										
Międzyszkolne ośrodki sportowe ...		6	3836	-	-	-	-	2554	103	1179
Interschool sport centres										
Pozostałe placówki ^d		14	6597	15	-	758	2054	518	45	3207
Other institutions ^d										

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. b Do 2007 r. nazywane naukowymi. c Stan w dniu 31 X. d Placówki specjalistyczne oraz placówki niepubliczne.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. b Until 2007 called scientific. c As of 31 X. d Specialized institutions and non-public institutions.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (135). INTERNATY I BURSYP SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013/14		2005/06 ^a	2010/11	2012/13	2013/14		SPECIFICATION
	pla- cówki esta- blish- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total					
OGÓŁEM	29	2967	2723	2136	2602	2467	83	TOTAL
Internaty	24	2187	2327 ^b	1516	1893	1720	79	Boarding schools
szkoły podstawowe i gimnazja zasadnicze szkoły zawodowe i technika ^c	1	60	-	42	35	34	57	primary and lower secondary basic vocational and technical secondary ^c
licea ogólnokształcące	18	1499	440	1082	1386	1193	80	general secondary
Bursy	5	628	230	392	472	493	79	Dormitories
	5	780	396	620	709	747	96	

a Stan w dniu 31 X. b W dalszym podziale nieuwzględniono internatów zespołów szkół – 1657. c Łącznie z technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b In further division data on boarding schools of schools in unitary settings are not included – 1657. c Including supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (136). DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE					
STUDENT DORMITORIES					
Domy	34	34	36	38	Dormitories
Miejsca	8590	7987	8316	8347	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci	7382	7225	6948	6832	students
w % ogółu studentów	7,5	6,9	6,9	6,8	in % of total students
doktoranci	x	69	70	132	students of doctoral studies
w % ogółu doktoranów	x	3,3	2,9	5,0	of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE					
STUDENT CANTEENS					
Stołówki	5	4	4	5	Canteens
Miejsca	816	776	820	882	Seating

TABL. 13 (137). STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA ^aSTUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS ^a

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14				SCHOOLS
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which scholarships recipients		otrzy- mujący stypen- dia w % ogółu stu- dentów danego typu szkoły scholar- ship recipi- ents in % of total students of a given type of school	
					socjalne social	rektora dla naj- lepszych studen- tów vice- chan- cellor to the best students		
O G Ó Ł E M	26105	20917	18611	19221	9477	6477	19,3	TOTAL
Uniwersytety	7087	5516	5542	5898	2960	1895	21,3	Universities
Wyższe szkoły techniczne	4589	4276	4198	4007	2047	1390	16,2	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne	2257	1553	1799	1890	623	963	17,6	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	2980	1816	1164	969	591	179	29,3	Higher teacher education schools
Uniwersytety medyczne	1429	1275	801	841	386	316	16,3	Medical universities
Wyższe szkoły morskie	2208	1680	1145	1180	633	337	19,5	Maritime universities
Akademie wychowania fizycznego	1138	614	571	641	327	243	19,8	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	640	464	377	354	165	141	20,1	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe	3777	3723	3014	2618	1288	772	19,6	Others
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej	x	x	x	823	457	241	22,1	Academies of the Ministry of National Defence

^a Łącznie z cudzoziemcami; od roku akademickiego 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów stypendiów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; since the 2010/11 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

Szkoły dla dzieci i młodzieży

Schools for children and youth

TABL. 14 (138). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	667	230	437	657	235	422	657	240	417	653	241	412
Schools												
w tym: of which:												
sportowe i mistrzostwa sportowego	5	5	-	7	7	-	6	6	-	7	7	-
sports and athletic filialne	25	2	23	16	2	14	13	-	13	13	-	13
branch artystyczne ^a	1	1	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-
arts ^a												

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

TABL. 14 (138). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) (dok.)
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Pomieszczenia szkolne <i>Classrooms</i>	8317	4302	4015	9199	4768	4431	9363	4862	4501	9360 ^a	•	•
Oddziały <i>Sections</i>	7466	4181	3285	7029	3850	3179	7100	3935	3165	7053	3933	3120
Uczniowie <i>Pupils</i>	155782	95625	60157	137377	83861	53516	138022	84978	53044	137902	85247	52655
w tym kobiety <i>of which females</i>	75785	46649	29136	67142	40810	26332	67769	41510	26259	67673	41727	25946
w tym I klasa <i>of which 1st grade</i>	24165	14751	9414	23585	14532	9053	23116	14091	9025	23087	14305	8782
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	1186	1186	-	2644	2644	-	2018	2018	-	2903	2903	-
filialne <i>branch</i>	711	42	669	408	51	357	282	-	282	235	-	235
artystyczne ^b <i>arts^b</i>	253	253	-	193	193	-	248	248	-	247	247	-
Absolwenci <i>Graduates</i>	27909	17326	10583	22937	13810	9127	21978	13344	8634	•	•	•
w tym kobiety <i>of which females</i>	13665	8501	5164	11240	6776	4464	10726	6435	4291	•	•	•
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	256	256	-	408	408	-	487	487	-	•	•	•
filialne <i>branch</i>	31	-	31	5	-	5	12	-	12	•	•	•
artystyczne ^b <i>arts^b</i>	52	52	-	23	23	-	27	27	-	•	•	•
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę <i>school</i>	234	416	138	209	357	127	210	354	127	211	354	128
1 pomieszczenie szkolne classroom	19	22	15	20	23	16	15	17	12	x	x	x
1 oddział <i>section</i>	21	23	18	20	22	17	19	22	17	20	22	17

a W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. b Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education. b Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (139). GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	351	177	174	370	188	182	377	191	186	377	191	186
<i>Lower secondary</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	7	7	-	9	9	-	9	9	-	10	10	-
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposabia- jącymi do pracy ^a	6	5	1	4	3	1	6	3	3	10	6	4
<i>with job-training sections ^a</i>												
Pomieszczenia szkolne	3828	2576	1252	4487	2893	1594	4557	2916	1641	4638 ^b	•	•
<i>Classrooms</i>												
Oddziały	3857	2504	1353	3349	2110	1239	3156	1973	1183	3074	1920	1154
<i>Sections</i>												
Uczniowie	93556	61741	31815	75028	48841	26187	70557	45758	24799	68602	44599	24003
<i>Students</i>												
w tym kobiety	44981	29699	15282	36088	23591	12497	34093	21913	12180	33130	21304	11826
<i>of which females</i>												
w tym I klasa	30189	19759	10430	25172	16278	8894	23477	15227	8250	22850	14918	7932
<i>of which 1st grade</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	806	806	-	1373	1373	-	997	997	-	1272	1272	-
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposabia- jącymi do pracy ^a	2612	2375	237	1753	1491	262	1333	750	583	1936	1302	634
<i>with job-training sections ^a</i>												
Absolwenci	30728	20325	10403	24311	15865	8446	22990	14874	8116	•	•	•
<i>Graduates</i>												
w tym kobiety	15124	10002	5122	11913	7785	4128	11282	7286	3996	•	•	•
<i>of which females</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	344	344	-	304	304	-	346	346	-	•	•	•
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposabia- jącymi do pracy ^a	833	768	65	330	239	91	669	472	197	•	•	•
<i>with job-training sections ^a</i>												
Liczba uczniów na: <i>Number of students per:</i>												
1 szkołę	267	349	183	203	260	144	187	240	133	182	234	129
<i>school</i>												
1 pomieszczenie szkolne <i>classroom</i>	24	24	25	17	17	16	15	16	15	x	x	x
1 oddział	24	25	25	22	23	21	22	23	21	22	23	21
<i>section</i>												

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej. b W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Based on 6th grade primary school. b In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (140). ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	77	79	80	75	Schools
Oddziały	531	595	584	537	Sections
Uczniowie	14565	14705	13209	12476	Students
w tym kobiety	4250	4645	4085	3773	of which females
w tym I klasa	6339	6235	5427	5236	of which 1st grade
Absolwenci	4778	4771	4299		• Graduates
w tym kobiety	1665	1761	1588		• of which females

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (141). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY
(bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY GROUP OF FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	GROUP OF FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students				absolwenci graduates			
OGÓŁEM	14565	14705	13209	12476	4778	4771	4299	TOTAL
Artystyczne	121	93	114	101	43	31	39	Arts
Ekonomiczne i administracyjne	2808	2161	1606	1307	1208	970	768	Business and administration
Inżynieryjno-techniczne	4925	5445	5195	4994	1325	1590	1463	Engineering technology
Produkcji i przetwórstwa	3192	2098	1765	1716	934	624	457	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	961	1634	1318	1268	300	441	403	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	136	104	96	89	49	53	26	Agriculture, forestry and fishery
Usługi dla ludności	2422	3170	3115	3001	919	1062	1143	Personal services

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18(142)–20(144)

W roku szkolnym 2012/13 nie odbył się nabór do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technicach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 199.

Note to tables 18(142)–20(144)

In the 2012/13 school year a recruitment to 1st grade wasn't held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 3 on page 199.

TABL. 18 (142). LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
GENERALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13 ^a	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	147	141	137	132	Schools
Oddziały	1412	1276	1188	1145	Sections
Uczniowie	40675	34402	31865	30727	Students
w tym kobiety	23744	20671	19219	18483	of which females
w tym I klasa	13873	11287	10621	10147	of which 1st grade
Absolwenci	12779	11347	10391		• Graduates
w tym kobiety	7623	6854	6304		• of which females

a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary general secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (143). LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	93	12	9	6	Schools
Oddziały	450	36	16	6	Sections
Uczniowie	12497	836	347	145	Students
w tym kobiety	7307	554	242	109	of which females
w tym I klasa	3636	254	-	-	of which 1st grade
Absolwenci	4315	268	179		• Graduates
w tym kobiety	2538	168	114		• of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (144). TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	143	113	109	110	Schools
Oddziały	988	1277	1229	1204	Sections
Uczniowie	27259	32217	30425	29984	Students
w tym kobiety	11306	14296	13609	13437	of which females
w tym I klasa	9113	9082	8478	8626	of which 1st grade
Absolwenci	5299	7294	6929		• Graduates
w tym kobiety	2219	3302	3207		• of which females

a Łącznie z technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

**TABL. 21 (145). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**

*STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH
(excluding special schools) BY GROUP OF FIELDS OF EDUCATION*

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	GROUP OF FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students				absolwenci graduates			
OGÓŁEM	27259	32217	30425	29984	5299	7294	6929	TOTAL
Artystyczne	211	136	48	19	28	41	18	Arts
Spoleczne	4243	4249	3452	3213	887	1126	900	Social sciences
Ekonomiczne i administracyjne	3544	2961	3220	3376	752	669	653	Business and administration
Fizyczne ^c	82	60	110	118	11	9	12	Physical sciences ^c
Informatyczne	837	4629	4734	4753	-	897	1041	Computing and information technology
Inżynieryjno-techniczne	7235	5210	4791	5001	1636	1194	1061	Engineering technology
Produkcji i przetwórstwa	1435	973	680	611	349	327	134	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	1365	2954	2930	2755	239	618	640	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	1250	1365	945	867	274	365	247	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne	-	75	136	195	-	14	17	Veterinary
Usługi dla ludności	6118	8516	8384	8202	960	1837	2013	Personal services
Usługi transportowe	333	550	556	516	80	87	102	Transport services
Ochrony środowiska	606	539	439	358	83	110	91	Environmental protection

a Łącznie technikami uzupełniającymi. b Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
c Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools. b According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). c Among others: physics, chemistry, geology.

Source: data of the Ministry of National Education.

**TABL. 22 (146). SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH					
ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	24	29	30	29	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	23	28	29	28	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	3060	2224	2602	2573	Students
w tym kobiety	1982	1426	1717	1719	of which females
Absolwenci	510	260	251	•	Graduates
w tym kobiety	328	173	166	•	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE					
ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	9	15	15	15	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	3	7	7	7	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	976	1167	1180	1151	Students
w tym kobiety	688	846	874	852	of which females
Absolwenci	135	188	152	•	Graduates
w tym kobiety	108	133	109	•	of which females

TABL. 22 (146). SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)

ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
W tym ogólnokształcące szkoły artystyczne Of which general art schools					
Szkoły	6	8	8	8	Schools
Uczniowie	636	808	791	760	Students
w tym kobiety	456	601	614	597	of which females
Absolwenci	91	155	117		• Graduates
w tym kobiety	71	110	83		• of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

Szkoły policealne

Post-secondary schools

TABL. 23 (147). SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)

POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	244	197	179	160	Schools
Oddziały	828	846	922	786	Sections
Uczniowie	18796	19910	22528	18672	Students
w tym kobiety	10021	13175	15127	12825	of which females
Absolwenci	6361	4798	5388		• Graduates
tym kobiety	3979	3513	3962		• of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 (148). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)

WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA

STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

BY GROUP OF FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	GROUP OF FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students				absolwenci graduates			
O G Ó Ł E M	18796	19910	22528	18672	6361	4798	5388	T O T A L
Pedagogiczne	77	252	137	37	21	-	23	Education
Artystyczne	367	371	480	400	207	77	130	Arts
Spoleczne	1113	370	238	225	428	73	50	Social sciences
Dziennikarstwa i informacji	22	-	29	12	16	-	-	Journalism and information
Ekonomiczne i administracyjne	4068	6237	5560	3993	1333	1089	1078	Business and administration
Fizyczne ^b	23	-	8	-	19	-	7	Physical sciences ^b
								Computing and information technology
Informatyczne	3876	1423	2038	1239	1074	301	220	
Inżynierijno-techniczne	282	302	433	248	60	48	61	Engineering technology
Produkcji i przetwórstwa	-	-	1	-	19	-	-	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	245	496	223	64	111	80	78	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	174	509	363	31	29	143	103	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne	-	87	247	182	-	42	63	Veterinary
Medyczne	1589	2633	4132	4026	803	1081	1501	Health
Opieka społeczna	857	429	540	693	428	87	173	Welfare
Usługi dla ludności	3794	3718	2976	2451	1181	928	753	Personal services

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).^b Między innymi: fizyka, chemia, geologia.^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).^b Among others: physics, chemistry, geology.

**TABL. 24 (148). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
*STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)
BY GROUP OF FIELDS OF EDUCATION (cont.)*

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	GROUP OF FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students				absolwenci graduates			
Usługi transportowe	227	213	222	324	52	-	-	Transport services
Ochrony środowiska	169	47	11	-	55	-	9	Environmental protection
Ochrony i bezpieczeństwa	1727	2104	3639	3538	450	368	577	Security services
Pozostałe	186	719	1251	1209	75	481	562	Others

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

Szkoły wyższe Tertiary education (university level)

TABL. 25 (149). SZKOŁY WYŻSZE
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akade- miccy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2005/06 ^c	28	5780 ^d	97861	19491	TOTAL
	2010/11 ^c	28	6012	105000	27148	
	2012/13 ^c	28	5839	100674	27779	
	2013/14	27	5965	99740	•	
Uniwersytety	1	1678	27640	8003	Universities	
Wyższe szkoły techniczne	1	1214	24781	5530	Technical universities	
Wyższe szkoły ekonomiczne	3	189	10740	2266	Academies of economics	
Wyższe szkoły pedagogiczne	1	395	3306	1265	Higher teacher education schools	
Uniwersytety medyczne	1	952	5162	1271	Medical universities	
Wyższe szkoły morskie	1	334	6049	1367	Maritime universities	
Akademie wychowania fizycznego	1	173	3245	845	Physical academies	
Wyższe szkoły artystyczne	2	330	1758	505	Fine arts academies	
Pozostałe szkoły wyższe	15	495	13333	5704	Others	
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej	1	205	3726	1023	Academies of the Ministry of National Defence	

^a Pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty, nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 23 na str. 203. ^b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2012/13. ^c Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej. ^d Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

^a Full-time and part-time employed converted into full-time equivalent units, teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 23 on page 203. ^b According to type of school – from the 2012/13 academic year. ^c Excluding academies of the Ministry of National Defence. ^d Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 26 (150). FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2013/14

BRANCHES SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS AND TEACHING CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE 2013/14 ACADEMIC YEAR BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Filie i zamiej- scowe podsta- wowe jednostki orga- nizacyjne <i>Branch sections and basic organi- zational units in another location</i>	Studenti ^a <i>Students ^a</i>				Absolwenci ^{ab} <i>Graduates ^{ab}</i>			
		ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	z liczby ogółem na studiach <i>of total number by study system</i>		ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	z liczby ogółem studiów <i>of total number study system</i>	
				stacjo- narnych <i>full-time program- mes</i>	niestacjo- narnych <i>part-time program- mes</i>			stacjo- narnych <i>full-time program- mes</i>	niestacjo- narnych <i>part-time program- mes</i>
OGÓŁEM	7	2867	1943	194	2673	654	480	27	627
TOTAL									
lokalizacja według województw: <i>residence by voivodships:</i>									
Pomorskie	5	2129	1365	194	1935	303	229	27	276
Warmińsko-mazurskie	1	94	74	-	94	29	22	-	29
Zachodniopomorskie	1	644	504	-	644	322	229	-	322

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b W podziale według województw – z roku akademickiego 2012/13.

U w a g a. Ponadto na terenie województwa pomorskiego funkcjonowało 6 filii i zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych oraz 3 zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych (2912 studentów i 636 absolwentów), mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem pomorskim.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b In the division by voivodship – from the 2012/13 academic year.

Note. Moreover, in Pomorskie Voivodship there were 6 branch sections and basic organizational units and 3 teaching centres in another location of higher education institutions (2912 students and 636 graduates) which headquarters were located outside the territory of Pomorskie Voivodship.

TABL. 27 (151). STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEM AND TYPE
OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of grand total number by study system				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjo- narnych ^b part-time programmes ^b			
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females		
OGÓŁEM	2005/06 ^c	97861	55346	51374	27228	46487	28118	TOTAL
	2010/11 ^c	105000	61420	57116	30811	47884	30609	
	2012/13 ^c	100674	58971	59671	32864	41003	26107	
	2013/14	99740	58106	62012	34489	37728	23617	
Uniwersytety		27640	19127	19809	13605	7831	5522	Universities
Wyższe szkoły techniczne		24781	9957	21581	9086	3200	871	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne		10740	6267	1810	999	8930	5268	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne		3306	2331	2290	1601	1016	730	Higher teacher education schools
Uniwersytety medyczne		5162	3762	4259	3043	903	719	Medical universities
Wyższe szkoły morskie		6049	2304	3635	1265	2414	1039	Maritime universities
Akademie wychowania fizycznego		3245	1493	2369	1103	876	390	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		1758	1208	1545	1062	213	146	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe		13333	9840	1549	1130	11784	8710	Other higher education institutions
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej		3726	1817	3165	1595	561	222	Academies of the Ministry of National Defence

ab Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznym i eksternistycznym.
c Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

ab Data for the 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system. c Excluding academies of the Ministry of National Defence.

TABL. 28 (152). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEM AND TYPE
OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of grand total number by study system				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjo- narnych ^b part-time programmes ^b			
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females		
OGÓŁEM	2005/06 ^c	19491	12887	8487	5081	11004	7806	TOTAL
	2010/11 ^c	28024	18310	14802	8694	13222	9616	
	2012/13	27779	18230	15284	9236	12495	8994	
Uniwersytety		8003	5865	5365	3883	2638	1982	Universities
Wyższe szkoły techniczne		5530	2377	4998	2200	532	177	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne		2266	1495	334	182	1932	1313	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne		1265	974	663	481	602	493	Higher teacher education schools
Uniwersytety medyczne		1271	971	932	689	339	282	Medical universities
Wyższe szkoły morskie		1367	792	666	334	701	458	Maritime universities
Akademie wychowania fizycznego		845	444	563	294	282	150	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		505	353	428	290	77	63	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe		5704	4399	562	420	5142	3979	Other higher education institutions
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej		1023	560	773	463	250	97	Academies of the Ministry of National Defence

ab Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznym i eksternistycznym.
c Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

ab Data for the 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system. c Excluding academies of the Ministry of National Defence.

TABL. 29 (153). NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCHACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06 ^b	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym kobiety of which females				
O G Ó Ł E M	5780	6012	5839	5965	2351	2639	2596	2663	T O T A L
Profesorowie	1162	1310	1342	1388	225	303	344	370	Professors
w tym z tytułem naukowym ^c	520 ^d	564	558	593	85 ^d	104	109	114	of which titled only ^c
Docenci	33 ^d	70	65	47	11 ^d	30	26	20	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	9 ^d	4	-	-	1 ^d	-	-	-	of which with scientific degree of habilitated doctor (HD)
Adiunkci	2112 ^d	2484	2442	2444	876 ^d	1136	1133	1132	Tutors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	175 ^d	196	242	283	48 ^d	55	81	104	of which with scientific degree of habilitated doctor (HD)
Asystenci	1153	909	785	751	549	484	426	421	Assistant lecturers
Pozostali	1320 ^d	1239	1205	1335	690 ^d	686	667	720	Others

a Pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty; nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 23 na str. 203. b Pełnozatrudnieni. c Profesorowie zwyczajni i profesorowie nadzwyczajni (z tytułem naukowym profesora). d Bez wyższych szkół zawodowych.

a Full-time and part-time employed converted into full-time equivalent units; teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 23 on page 203. b Full-time employed. c Professors and associate professors (with scientific title of professor). d Excluding higher vocational schools.

TABL. 30 (154). CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁFOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY SYSTEM AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci Students		Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females		
O G Ó Ł E M	2005/06 ^c	442	229	32	22	T O T A L
	2010/11 ^c	1114	563	138	63	
	2012/13	1424 ^c	733 ^c	188	97	
	2013/14	1574	837	•	•	
studia: stacjonarne		1486	781	176	91	studies: full-time programmes
niestacjonarne		88	56	12	6	part-time programmes
Uniwersytety		281	174	35	22	Universities
Wyższe szkoły techniczne		224	84	35	11	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne		111	65	3	3	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne		10	7	3	1	Higher teacher education schools
Uniwersytety medyczne		735	365	83	39	Medical universities
Wyższe szkoły morskie		16	7	1	1	Maritime universities
Akademie wychowania fizycznego		4	4	3	2	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		77	56	13	9	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe		113	74	12	9	Other higher education institutions
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej		3	1	-	-	Academies of the Ministry of National Defence

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2012/13. c Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b According to study system and type of school – for the 2012/13 academic year. c Excluding academies of the Ministry of National Defence.

TABL. 31 (155). STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14
	słuchacze ^a postgraduate students ^a				wydane świadectwa słuchaczom certificates issued to postgraduate students			doktoranci doctoral students			
OGÓŁEM	5893	9426	8355	7375	5144	6317	6441	1604	2040	2380	2638
TOTAL											
w tym kobiety	4418	7089	6301	5427	3776	4658	4882	845	1208	1390	1539
<i>of which females</i>											
Uniwersytety	2017	2345	2123	1870	1815	1842	1833	883	1268	1313	1431
<i>Universities</i>											
Wyższe szkoły techniczne	866	1394	1454	1306	804	1339	1155	495	508	627	675
<i>Technical universities</i>											
Wyższe szkoły ekonomiczne	419	1504	1339	1227	419	805	1310	-	-	-	-
<i>Academies of economics</i>											
Wyższe szkoły pedagogiczne	240	325	162	147	288	295	163	-	-	74	94
<i>Higher teacher education schools</i>											
Uniwersytety medyczne	13	315	234	195	12	231	254	143	173	243	235
<i>Medical universities</i>											
Wyższe szkoły morskie	165	250	159	76	129	185	126	-	-	-	15
<i>Maritime universities</i>											
Akademie wychowania fizycznego	248	179	56	121	262	34	56	46	46	53	53
<i>Physical academies</i>											
Wyższe szkoły artystyczne	8	6	4	1	3	2	1	-	7	33	52
<i>Fine arts academies</i>											
Pozostałe szkoły wyższe	1917	3108	2824	2262	1412	1584	1523	-	-	-	-
<i>Other higher education institutions</i>											
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej	x	x	x	170	x	x	20	x	x	x	36
<i>Academies of the Ministry of National Defence</i>											
Instytuty naukowe PAN ^b	-	-	-	-	-	-	-	37	38	37	47
<i>Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences ^b</i>											

^a Do roku akademickiego 2011/12 dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. Od roku akademickiego 2012/13 – stan w dniu 31 XII. ^b W roku akademickim 2005/06 określane jako instytuty naukowo-badawcze i placówki PAN.

^a Until the 2011/12 academic year for studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. Since the 2012/13 academic year – as of 31 XII. ^b In the 2005/06 academic year - scientific-research institutes and institutions of the Polish Academy of Sciences.

TABL. 32 (156). STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW STUDIÓW
POSTGRADUATE STUDIES BY SUBGROUP OF FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW STUDIÓW ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	SUBGROUP OF FIELDS OF EDUCATION ^a
	sluchacze ^b postgraduate students ^b				wydane świadectwa sluchaczom certificates issued to postgraduate students			
OGÓŁEM	5893	9426	8355	7375	5144	6317	6441	TOTAL
Architektury i budownictwa	22	94	173	109	21	122	132	Architecture and building
Artystyczna	8	18	49	221	3	14	68	Arts
Biologiczna	-	53	78	48	-	56	32	Biology
Dziennikarstwa i informacji	219	133	-	23	119	49	24	Journalism and information
Ekonomiczna i administracyjna	2058	3967	3487	2726	2044	2977	3089	Economy and administration
Fizyczna	83	18	66	48	39	33	39	Physical science
Humanistyczna	368	120	92	307	261	180	209	Humanities
Informatyczna	224	253	315	276	133	219	286	Computer science
Inżynieryjno-techniczna	91	277	155	198	49	256	118	Engineering technology
Matematyczna i statystyczna	-	64	126	-	34	29	-	Mathematics and statistics
Medyczna	84	388	319	302	12	231	356	Health
Nauczycielska	x	1162	1688	1621	-	596	1036	Teaching
Ochrony i bezpieczeństwa	-	151	176	247	26	154	114	Security services
Ochrony środowiska	73	102	-	11	94	10	-	Environmental protection
Opieki społecznej	8	-	-	-	57	-	-	Social services
Pedagogiczna	1905	2119	1063	607	1511	1005	463	Teacher training and education science
Prawna	224	306	252	248	192	155	197	Law
Produkcji i przetwórstwa	-	-	45	-	-	2	-	Manufacturing and processing
Rolnicza, leśna i rybactwa	-	17	-	-	-	17	-	Agricultur, forestry and fishinge
Spoleczna	494	124	258	294	528	140	266	Social
Usług dla ludności	32	60	13	54	21	28	12	Parsonal services
Usług transportowych	-	-	-	35	-	44	-	Transport services

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). b Do roku akademickiego 2011/12 dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. Od roku akademickiego 2012/13 – stan w dniu 31 XII.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). b Until the 2011/12 academic year for studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. Since the 2012/13 academic year - as of 31 XII.

Szkoły dla dorosłych
Schools for adults

TABL. 33 (157). SZKOŁY DLA DOROSŁYCH
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Szkoły podstawowe	2005/06	1	1	10	-	12	-
<i>Primary schools</i>	2010/11	1	1	12	-	13	-
	2012/13	1	1	8	-	5	-
	2013/14	1	1	12	-	•	•
Gimnazja	2005/06	4	14	427	93	123	33
<i>Lower secondary schools</i>	2010/11	6	28	697	197	127	42
	2012/13	10	34	634	180	169	51
	2013/14	10	31	515	147	•	•
Zasadnicze szkoły zawodowe	2005/06	7	31	685	114	147	44
<i>Basic vocational schools</i>	2010/11	8	32	793	264	175	47
	2012/13	9	26	620	263	210	26
	2013/14	3	4	82	26	•	•
Licea ogólnokształcące ^a	2005/06	158	605	14437	6530	4301	2221
<i>General secondary schools ^a</i>	2010/11	197	680	16758	8059	4077	2194
	2012/13	191	659	16293	8066	4149	2266
	2013/14	135	563	14997	7336	•	•
Licea profilowane	2005/06	4	9	282	144	-	-
<i>Specialized secondary schools</i>	2010/11	2	4	50	27	9	5
	2012/13	2	4	18	14	-	-
Technika ^b	2005/06	73	224	5405	2167	1888	813
<i>Technical secondary schools ^b</i>	2010/11	35	140	1967	686	302	116
	2012/13	25	84	1416	456	307	120
	2013/14	21	42	583	156	•	•

ab Łącznie z: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, b – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

ab Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

Wychowanie przedszkolne

Pre-primary education

TABL. 34 (158). WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Placówki	918	1124	1252	1328	Establishments
miasta	436	554	664	708	urban areas
wieś	482	570	588	620	rural areas
Przedszkola	403	494	570	600	Nursery schools
w tym specjalne	11	12	16	20	of which special
miasta	282	334	391	411	urban areas
wieś	121	160	179	189	rural areas
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	515	517	524	528	Pre-primary sections in primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	12	6	5	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	101	152	195	Pre-primary points
Miejsca:					Places:
Przedszkola	35513	45180	51576	53833	Nursery schools
w tym specjalne	398	278	368	422	of which special
miasta	29064	35336	39368	40756	urban areas
wieś	6449	9844	12208	13077	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	201	138	128	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	2492	3802	4689	Pre-primary points
Dzieci ^a	49163	63416	74672	80463	Children ^a
miasta	35385	44348	50689	54275	urban areas
wieś	13778	19068	23983	26189	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	23256	18516	16970	19223	of which aged: 6
5 lat	10114	17691	24741	26675	5
Przedszkola	35019	44784	50556	52058	Nursery schools
w tym specjalne	183	222	291	323	of which special
miasta	28935	35514	38758	39603	urban areas
wieś	6084	9270	11798	12455	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	10529	8142	7353	7874	of which aged: 6
5 lat	9294	12201	14264	14121	5
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	14144	16309	20904	24476	Pre-primary sections in primary schools
w tym w wieku 6 lat	12727	10374	9585	11274	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	180	128	120	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	2143	3084	3809	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3-6 lat	516	623	665	707	3-6
3-5	354	568	661	704	3-5
6 lat	989	804	676	719	6
5 lat	434	741	925	929	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3-6 lat	367	438	449	455	3-6
3-5	339	464	495	506	3-5
1 przedszkole	87	91	89	87	Nursery school
100 miejsc	99	99	98	97	100 places

a W roku szkolnym 2005/06 w podziale według wieku nie uwzględniono dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego przy zakładach opieki zdrowotnej.

U w a g a. Od roku szkolnego 2010/11 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year in the division by age children in the pre-primary education establishments in health and care institutions were excluded.

N o t e. Since the 2010/11 school year – excluding pre-primary education in the units performing health care activities.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112 poz. 654, z późniejszymi zmianami), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),

b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych;

2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarzy i położnej (Dz. U. Nr 174 poz. 1039, z późniejszymi zmianami);

3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 136 poz. 857, z późniejszymi zmianami);

4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 164, poz. 1027, z późniejszymi zmianami), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;

5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 651 i 742);

CHAPTER XI HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.

2. The basis of data presented in this chapter of the health care are provided by:

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112 item 654, with later amendments), replacing the Law on Care Health Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Data presented in the chapter concern the units performing health care activities in the following areas:

a) out-patient health care (out-patients departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),

b) in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices and sanatoria).

Under that said law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives;

2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (Journal of Laws No. 174 item 1039, with later amendments);

3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 136 item 857, with later amendments);

4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 164, item 1027, with later amendments), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;

5) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012 item 651 and 742);

6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 757), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207);

7) ustawa z dnia 6 IX 2001 r. prawo farmaceutyczne (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 45, poz. 271, z późniejszymi zmianami).

3. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych – od 2006 r., aptekach oraz od 2005 r. domach i zakładach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarkę, a przez położną – również położną.

4. Dane o specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779, z późniejszymi zmianami).

5. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

Do porad chirurgicznych zaliczono porady udzielone w poradniach urazowo-ortopedycznych.

6. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

7. Dane o łóżkach w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla pacjentów, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

8. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

6) *the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2013 item 757), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 – law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207);*

7) *the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 45, item 271, with later amendments).*

3. Data regarding medical personnel concerns persons employed in: units engaged health care activities, professional practices – since 2006, pharmacies, and since 2005 social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and the National Health Fund.

Data includes persons working full-time, over-time as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife – also as a male midwife.

4. Data on doctor specialists and dental specialists concern doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 20 X 2005 on Doctors and Dentists Specializations (Journal of Laws No. 213, item 1779, with later amendments).

5. Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

Surgical consultations included consultations provided in orthopaedic trauma clinics.

6. Data on hospitals comprise health care units which until 2011 were treated as hospital branches.

7. Data regarding beds in in-patient health care units concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

8. Data regarding beds in general hospitals do not include day-time places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5(163)) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594). Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szcękową, neurochirurgię, kardiochirurgię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów zakaźnych** – oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** – oddziały pulmonologiczne.

9. Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

10. **Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze** udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

11. **Lecznictwo uzdrowiskowe** obejmuje szpitale i sanatoria, działające na obszarze uzdrowiska, wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

12. Dane dotyczące **ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej** obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

13. Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony i są głównie usytuowane na terenach wiejskich.

14. Dane o **zachorowaniach** podaje się według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja), obowiązującej od 1997 r.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w województwie.

15. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235, z późniejszymi zmianami) opieka może być organizowana w formie **żłobka, klubu dziecięcego**, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

*In general hospitals (table 5(163)) types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 r. (Journal of Laws 2012 item 594). **Surgical wards** include: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, maxillo-facial surgery, neurosurgery, cardiosurgery, urology as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** – observation communicable disease wards; in **tubercular and pulmonary wards** – pulmonology wards.*

9. *Data regarding **psychiatric hospitals** do not include psychiatric wards in general hospitals.*

10. ***Chronic medical care homes and nursing homes** provide 24-hours health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.*

11. ***Health resort treatment** includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.*

12. *Data concerning **emergency medical services and first-aid** includes units covered by the State Emergency Medical Services system (emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).*

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

13. ***Generally available pharmacies** do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.*

***Pharmaceutical outlets** are public sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined and are located in rural areas.*

14. *Data regarding **disease incidence** are presented according to the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision), valid since 1997.*

Information concerning incidents of infectious diseases includes all cases registered in the voivodship.

15. *According to the Law on Childcare for Children up to the age of 3, dated 4 II 2011 (Journal of Laws No. 45, item 235, with later amendments) childcare can be organized in the form of **nurseries, children's clubs**, provided by day carer or nanny.*

16. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 135).

17. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych; zapewnia dziecku: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) **w połączonych formach**, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

Wspieranie rodziny może być również prowadzone w formie poradnictwa specjalistycznego lub przez pracę asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej.

18. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) **rodziny zastępczej**:
 - a) spokrewnione,
 - b) niezawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
 - c) zawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa) – wśród których funkcjonują również:

16. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2013 item 135).

17. Day-support centre – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) **general care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres – provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) **specialized centre** – organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) **street work** – carries out motivating and sociotherapeutic activities conducted by a streetworker,
- 4) **in a combination of the forms**, i.e., combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

Family support shall also be provided as a specialist guidance or through a family assistant, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job.

18. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.

The forms of family foster care are the following:

- 1) **foster families**:
 - a) related,
 - b) non-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),
 - c) professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) – among which there are also:

- zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami), małoletnie matki z dziećmi,
- zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późniejszymi zmianami),
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, wielodzietne (funkcjonują nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.);

2) **rodzinne domy dziecka** – w tym samym czasie może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

19. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:

- a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
- b) **rodzinnego** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę liczному rodzeństwu, współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
- c) **socjalizacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,

- *professional specialized* – shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments), underage mothers with children,

- *professional that performs the function of a family emergency house* – shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Art. 12a of the law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (Journal of Laws No. 180, item 1493, with later amendments),

- *professional not related to the child with many children* (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of Law, i.e. until 31 XII 2014);

2) **foster homes** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

19. Insitutional foster care shall be exercised in the form of:

1) **care and education centre** shall be run as:

- a) **an intervention** – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
- b) **a family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperates with a family foster care coordinator and a family assistant,
- c) **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs; implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant; enables contacts with parents and other close persons, takes actions aimed at the child's return to a family; provides a child with access to education adjusted to his/her age and development skills; provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,

- d) **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** (od 2012 r.) – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcijnego** (od 2012 r.) – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

20. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 182, z późniejszymi zmianami).

21. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu m.in.: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

d) **a specialist therapy** – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;

- 2) **regional care and therapy centre** (since 2012) – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;
- 3) **pre-adoptive intervention centre** (since 2012) – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care, who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster care. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

20. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments).

21. Data on social benefits are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfill a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. It may be given to a person or a family which incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 (159). PRACOWNICY MEDYCZNI ^a

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Lekarze	4492	4525	Doctors
w tym kobiety	2600	2613	of which women
Lekarze dentyści	647	630	Dentists
w tym kobiety	520	492	of which women
Farmaceuci	1714	1768	Pharmacists
w tym kobiety	1484	1521	of which women
Pielęgniarki	12570	10197 ^b	Nurses
Położne	1374	1259 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	1167	1063 ^d	Physiotherapists and rehabilitants
Diagności laboratoryjni ^e	578	638	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 234. ^{b-d} W tym magistry: ^b – pielęgniarstwa – 1118, ^c – położnictwa – 160, ^d – fizjoterapii i rehabilitacji – 479. ^e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych; w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 3 on page 234. ^{b-d} Of which masters: ^b – of nursing – 1118, ^c – of midwifery – 160, ^d – of physiotherapy and rehabilitation – 479. ^e Medical analysts and other employees by tertiary education, e.g. chemists, physicists, microbiologists.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior; in regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed in hospital's pharmacies.

TABL. 2 (160). LEKARZE SPECJALIŚCI ^a

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM	2947	2837	DOCTORS OF TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:			of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	179	168	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	414	389	Surgery ^b
Chorób płuc	73	56	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	411	413	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	42	45	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	101	92	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	255	265	General practitioners

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 234. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiologii, chirurgii naczyniowej i urologii. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi.

^a See general notes, item 3 and 4 on page 234. ^b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. ^c Including children's specialists.

TABL. 2 (160). LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

*DOCTORS SPECIALISTS^a (cont.)**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Neurologii ^{bc}	109	109	<i>Neurology^{bc}</i>
Okulistyki	115	94	<i>Ophthalmology</i>
Onkologii ^d	19	25	<i>Oncology^d</i>
Otolaryngologii ^{be}	62	63	<i>Otolaryngology^{be}</i>
Pediatrici	188	180	<i>Paediatrics</i>
Położnictwa i ginekologii	160	151	<i>Obstetrics and gynaecology</i>
Psychiatrii ^b	102	147	<i>Psychiatry^b</i>
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^f	156	144	<i>Radiology and diagnostic imaging^f</i>
LEKARZE SPECJALIŚCI (w % ogółu lekarzy)	65,6	62,7	<i>DOCTORS SPECIALISTS (in % of total doctors)</i>
LEKARZE DENTYŚCI OGÓŁEM	143	167	<i>DENTISTS OF TOTAL</i>
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			<i>of which dentists with specialization:</i>
Chirurgii stomatologicznej	21	25	<i>Dental surgery</i>
Chirurgii szczękowo-twarzowej	3	3	<i>Maxillo-facial surgery</i>
Ortodoncji	29	27	<i>Orthodontics</i>
Periodontologii (paradontologii)	14	17	<i>Periodontology (paradontics)</i>
Protetyki stomatologicznej	38	39	<i>Dental prosthetics</i>
Stomatologii dziecięcej	10	13	<i>Children's dentistry</i>
Stomatologii zachowawczej	26	41	<i>Restorative dentistry</i>
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentyków)	22,1	26,5	<i>DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentist)</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 234. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. c–f Także: c – neuropatologii, d – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, e – otorynolaryngologii, f – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 3 and 4 on page 234. b Including children's specialists. c–f Also: c – neuropathology, d – oncological pathology, children's oncology and haematology, e – otorynolaryngology, f – oncological radiotherapy and children's radiology.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 (161). AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA ^a
OUT-PATIENT HEALTH CARE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	891	925	<i>Out-patients departments (as of 31 XII)</i>
miasta	697	723	<i>urban areas</i>
wieś	194	202	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	319	290	<i>Medical practices ^b (as of 31 XII)</i>
miasta	239	222	<i>urban areas</i>
wieś	80	68	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	17306,6	17242,7	<i>Consultations provided ^c in thous.</i>
miasta	15060,7	14893,0	<i>urban areas</i>
wieś	2245,9	2349,7	<i>rural areas</i>
lekarskie	15502,5	15473,3	<i>doctors</i>
w tym specjalistyczne	6339,3	6355,2	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne	1804,1	1769,3	<i>stomatological</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 233. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami.
^c Patrz uwagi ogólne ust. 5 na str. 234; łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a See general notes, item 2 on page 233. ^b Data concern medical practices that have signed contract with the National Health Fund or with out-patients departments. ^c See general notes, item 5 on page 234; including consultations paid by patients (non-public funds).

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and the Central Statistical Office.

TABL. 4 (162). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA ^a
IN-PATIENT HEALTH CARE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII			
<i>FACILITIES – as of 31 XII</i>			
Szpitale ogólne ^b	51	54	<i>General hospitals ^b</i>
Szpitale psychiatryczne	3	3	<i>Psychiatric hospitals</i>
Ośrodki leczenia odwykowego	1	1	<i>Detoxification centres</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	8	8	<i>Addiction recovery centres</i>
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	1	1	<i>Regional centres of forensic psychiatry</i>
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	28	27	<i>Chronic medical care homes ^c</i>
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	2	2	<i>Nursing homes</i>
Hospicja	9	9	<i>Hospices</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe – sanatoria	6	6	<i>Health resort treatment – sanatoria</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 233. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 234. ^c łącznie z zakładami typu psychiatrycznego.

^a See general notes, item 2 on page 233. ^b See general notes, item 6 on page 234. ^c Including psychiatric types facilities.

TABL. 4 (162). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA ^a (dok.)
IN-PATIENT HEALTH CARE ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII			
BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII			
Szpital ogólny ^b	9068	9459	General hospitals ^b
Szpital psychiatryczny	1075	1108	Psychiatric hospitals
Ośrodek leczenia odwykowego	25	25	Detoxification centres
Ośrodek rehabilitacyjny dla narkomanów.....	390	385	Addiction recovery centres
Regionalny ośrodek psychiatrii sądowej	70	70	Regional centres of forensic psychiatry
Zakład opiekuńczo-leczniczy ^c	1252	1194	Chronic medical care homes ^c
Zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy	78	147	Nursing homes
Hospicja	153	155	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe – sanatoria	1483	1459	Health resort treatment – sanatoria
LECZENI			
IN-PATIENTS			
Szpital ogólny ^d	384472	392429	General hospitals ^d
Szpital psychiatryczny	10087	9895	Psychiatric hospitals
Ośrodek leczenia odwykowego	169	172	Detoxification centres
Ośrodek rehabilitacyjny dla narkomanów	1018	1088	Addiction recovery centres
Regionalny ośrodek psychiatrii sądowej	83	76	Regional centres of forensic psychiatry
Zakład opiekuńczo-leczniczy ^c	3008	2911	Chronic medical care homes ^c
Zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy	151	244	Nursing homes
Hospicja	2430	2234	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze w sanatoriach	23328	22815 ^e	Health resort treatment patients in sanatoria

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 234. ^b Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^e Ponadto 1858 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Źródło: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a See general notes, item 2 on page 234. ^b Including beds and incubators for newborns. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Excluding inter-ward patient transfer. ^e Moreover 1858 health resort patients were treated as out-patient.

Source: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (163). SZPITALA OGÓLNE ^a
GENERAL HOSPITALS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	51	54	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	9068	9459	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	39,6	41,2	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych	1734	1669	Internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	531	547	of which cardiological ^b
Chirurgicznych	2009	2016	Surgical
Pediatrycznych	627	639	Paediatric
Ginekologiczno-polożniczych	852	917	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	209	281	Oncological
Intensywnej terapii	160	175	Intensive therapy
Zakaźnych	206	207	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc	347	344	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	74	69	Dermatological
Neurologicznych	407	413	Neurological
Psychiatrycznych	183	205	Psychiatric
Leczeni ^c w tys.	384,5	392,4	In-patients ^c in thous.
w tym na oddziałach ^d :			of which in specified wards ^d :
chorób wewnętrznych	89,3	83,9	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	35,9	33,4	of which cardiological ^b
chirurgicznych	106,7	109,0	surgical
pediatrycznych	29,1	30,1	paediatric
ginekologiczno-polożniczych	53,3	56,9	gynaecological-obstetric
onkologicznych	8,1	9,4	oncological
intensywnej terapii	3,5	3,9	intensive therapy
zakaźnych	7,7	7,3	communicable
gruźlicy i chorób płuc	10,0	9,4	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	3,2	2,6	dermatological
neurologicznych	13,7	13,9	neurological
psychiatrycznych	2,0	2,0	psychiatric
Wypisani w tys.	372,0	380,2	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	8,3	8,3	Deaths in thous.
Leczeni ^c na: 10 tys. ludności	1681	1712	In-patients ^c per: 10 thous. population
1 łóżko ^e	45	44	bed ^e
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,3	5,0	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach ...	234	232	Average bed use in days

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 i 8 na str. 234. b Łącznie z oddziałami intensywnej opieki kardiologicznej. c Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. d Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych. e Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 6 and 8 on page 234. b Including intensive cardiological care wards. c Excluding inter-ward patient transfer. d Including inter-ward patient transfer. e Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (164). RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA ^a

Stan w dniu 31 XII

*EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID ^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	47	82	84	84	<i>Ambulance emergency rescue teams</i>
podstawowe	x	50	52	52	<i>basic</i>
specjalistyczne	x	32	32	32	<i>specialization</i>
Szpitalne oddziały ratunkowe	11	12	13	12	<i>Hospital emergency wards</i>
Izby przyjęć ^b	14	15	11	12	<i>Admission rooms ^b</i>
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	<i>Medical air rescue ^c</i>
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					<i>Calls to the occurrence places ^d:</i>
w tysiącach	141,2	136,6	152,7	158,1	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności	64,3	60,1	66,8	69,0	<i>per 1000 population</i>
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					<i>Person who received health care benefits in the place of occurrence ^d:</i>
w tysiącach	142,1	137,5	154,5	159,6	<i>in thousands</i>
w tym:					<i>of which:</i>
dzieci i młodzież w wieku 0-18 lat	12,4	9,8	10,3	11,1	<i>children and youth at the age of 0-18</i>
w wieku 65 lat i więcej	x	49,8	59,6	61,1	<i>aged 65 and more</i>
na 1000 ludności	64,7	60,5	67,5	69,6	<i>per 1000 population</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 235. b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratownicze. d W ciągu roku.

a See general notes, item 12 on page 235. b Organizational cells of hospitals applied to cooperate with emergency medical system. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d During the year.

TABL. 7 (165). APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE ^a

Stan w dniu 31 XII

*GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS ^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Apteki	579	618	682	710	<i>Pharmacies</i>
w tym prywatne	579	616	680	708	<i>of which private</i>
w tym na wsi	91	85	99	108	<i>of which in rural areas</i>
Punkty apteczne	13	29	42	43	<i>Pharmaceutical outlets</i>
w tym na wsi	13	29	42	43	<i>of which in rural areas</i>
Liczba ludności na:					<i>Population per:</i>
1 aptekę i punkt apteczny	3715	3517	3163	3049	<i>pharmacy and pharmaceutical outlet</i>
w tym na wsi	6913	6810	5621	5300	<i>of which in rural areas</i>
1 aptekę	3798	3682	3358	3234	<i>pharmacy</i>
w tym na wsi	7900	9133	8006	7411	<i>of which in rural areas</i>
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	1240	1479	1569	1614	<i>Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 235.

a See general notes, item 13 on page 235.

TABL. 9 (167). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA (dok.)
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

CHOROBY DISEASES	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population			
AIDS ^a	10	19	16	8	0,5	0,8	0,7	0,3
AIDS ^a								
Salmonellozy	1190	712	535	578	54,2	31,4	23,4	25,2
<i>Other salmonella infections</i>								
Czerwonka bakteryjna	7	1	-	1	0,3	0,0	x	0,0
<i>Shigellosis</i>								
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe ...	679	140	123	54	30,9	6,2	5,4	2,4
<i>Other bacterial foodborne intoxications</i>								
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1429	2228	3662	4041	311,7	265,6	712,4	812,2
<i>Acute diarrhoea in children under 2 years^b</i>								
Szkarlatyna (płonica)	715	935	2611	2546	32,5	41,2	114,2	111,1
<i>Scarlet fever</i>								
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	79	63	52	81	3,6	2,8	2,3	3,5
<i>Bacterial meningitis and/or encephalitis</i>								
Wirusowe zapalenie opon mózgowych <i>Viral meningitis</i>	65	85	95	135	3,0	3,7	4,2	5,9
Wirusowe zapalenie mózgu	25	8	6	6	1,1	0,4	0,3	0,3
<i>Viral encephalitis</i>								
Świnka (zapalenie przyusznic nagminne) <i>Mumps</i>	1171	123	194	174	53,3	5,4	8,5	7,6
Włośnica	-	14	-	-	x	0,6	x	x
<i>Trichinellosis</i>								
Grypa ^c	44049	22972	310134	753690	2005,0	1011,7	13562,2	32877,0
<i>Influenza^c</i>								
Choroby weneryczne	48	37	351	187	2,2	1,6	15,3	8,2
<i>Veneral diseases</i>								
Szczepieni przeciw wściekliźnie	479	545	499	494	21,8	24,0	21,8	21,5
<i>Rabies vaccinations</i>								

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 12 (170). RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Stan w dniu 31 XII
 FAMILY FOSTER CARE
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	2398	2504	2688	2611	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	1887	1929	1625	1572	Related foster families
dzieci ^b	2450	2463	2056	2012	children ^b
Niezawodowe	450	399	861	849	Non-professional foster families
dzieci ^b	785	646	1231	1198	children ^b
Zawodowe ^c	61	176	202	190	Professional foster families ^c
dzieci ^b	227	750	702	628	children ^b
Rodzinne domy dziecka	x	x	55	62	Foster homes
Dzieci ^d	x	x	358	398	Children ^d

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych.
 b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, w 2012 r. – w wieku do 25 lat. c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. d W wieku do 25 lat.

a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 up to the age of 18, in 2012 up to the age of 25. c Until 2011 professional, not related to the child foster families. d Up to the age of 25.

TABL. 13 (171). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a

INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers			
	stan w dniu 31 XII as of 31 XII											
Placówki opiekuńczo-wychowawcze ... Care and education centres	36	69	74	86	1063	1378	1237	1296 ^b	97	149	131	145
interwencyjne	2	1	3	3	63	14	55	55	1	16	15	19
rodzinne	13	31	24	21	86	237	190	157	-	18	36	12
socjalizacyjne	16	23	41	55	689	653	858	941	65	40	65	107
specjalistyczno-terapeutyczne	x	x	1	1	x	x	14	11	x	x	-	-
łączące zadania placówek ^c	5	14	5	6	225	474	120	132	31	75	15	7
Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne	x	x	1	1	x	x	49	45	x	x	20	-
Regional care and therapy centres												

a Patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 237. b W tym 22 wychowanków w wieku 0–3 lata i 57 w wieku 4–6 lat oraz 17 sierot i 112 niepełnosprawnych. c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 19 on page 237. b Of which 22 residents at age 0–3 and 57 at age 4–6 as well as 17 orphans and 112 disabled. c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 14 (172). POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA ^a

Stan w dniu 31 XII
 STATIONARY SOCIAL WELFARE ^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	47	87	106	109	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b :					Places ^b :
ogółem	4077	6185	6601	6902	total
na 10 tys. ludności	18,5	27,2	28,8	30,1	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b :					Residents ^b :
ogółem	3967	6113	6400	6515	total
w tym kobiety	1946	2360	2460	2593	of which women
w tym do 18 lat	80	177	187	155	of which up to the age of 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	376	2163	2288	2529	of which placed during the year
na 10 tys. ludności	18,0	26,9	27,9	28,4	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie ...	224	832	823	621	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Including branches.

TABL. 15 (173). PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW

Stan w dniu 31 XII
 STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES ^a BY GROUPS OF RESIDENTS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii) ^b	47	87	106	109	Homes and facilities (excluding branches) ^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
Osoby w podeszłym wieku	12	27	37	37	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorzy	9	12	18	18	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	12	14	14	14	Mentally retarded
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	6	9	9	9	Children and young mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorzy	7	12	13	13	Chronically mentally ill
Niepełnosprawni fizycznie	-	4	4	5	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	1	3	3	3	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni	-	23	28	30	Homeless
Inne osoby	-	-	3	4	Other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach dla ^c	3967	6113	6400	6515	Residents in homes and facilities for ^c
Osób w podeszłym wieku	725	1051	1128	1205	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorych	838	737	972	985	Chronically ill with somatic disorders
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1118	973	960	972	Mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	500	326	285	276	Children and young mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorych	764	1193	1323	1317	Chronically mentally ill
Niepełnosprawnych fizycznie	-	185	140	153	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	22	70	64	69	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	-	1578	1484	1478	Homeless
Innych osób	-	-	44	60	Other persons

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^c Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few groups of residents. ^c Including branches.

TABL. 16 (174). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ^a
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b <i>Beneficiaries ^b</i>	Udzielone świadczenia w tys. zł <i>Benefits granted in thous. zł</i>	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2005 160022	180602,3	T O T A L
	2010 129337	238227,2	
	2012 120965	200454,9	
	2013 123436	228300,9	
Pomoc pieniężna	98511	155134,8	Monetary assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Zasiłek stały	18711	77684,6	<i>Permanent benefit</i>
Zasiłek okresowy	23480	31815,6	<i>Temporary benefit</i>
Zasiłek celowy	55830	44116,5	<i>Appropriated benefit</i>
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	164	614,7	<i>Assistance to reach self-dependence and to continue education</i>
Pomoc niepieniężna	64317	73166,1	Non-monetary assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Schronienie	2125	10864,3	<i>Shelter</i>
Posiłek	54644	26678,1	<i>Meals</i>
Ubranie	411	84,4	<i>Clothing</i>
Sprawienie pogrzebu	290	770,6	<i>Burial</i>
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	6605	34611,1	<i>Attendance services and specialized attendance services</i>
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	57	152,7	<i>Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 238. b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Ź r ó d ł o: dane Wydziału Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

a See general notes, item 21 on page 238. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

S o u r c e: data of Social Policy Department of the Pomorskie Voivodship Office in Gdańsk.

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia na zewnątrz.

4. W muzeach jako **muzealia** wykazano rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów.

Przez **wystawę** organizowaną przez muzeum i określoną odpowiednim tytułem rozumie się udostępnianie dla publiczności (osób zwiedzających) zestawu zbiorów muzealnych.

Wystawy czasowe są to wystawy urządzone na czas określony na terenie muzeum i udostępniane jednorazowo.

5. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

6. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów,
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**,
- działalność **rozrywkową estradową**.

7. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

General notes

Culture

1. A **book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while a **pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute **the collection** of public libraries.

A **borrower** is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

4. Movable subjects and real estate registered in exhibit inventory are presented as **exhibits** in museums.

Exhibition organized by museum is understood as a correctly titled set of museum collections opened to a public (visitors) identical titled.

Temporary exhibition are exhibitions organized on given time in the museum and available only once.

5. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

6. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped, comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performance,
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- the performing activity of **song and dance ensembles**,
- **entertainment activities**.

7. Information regarding the activity of **cultural centres and establishments, clubs and community centres** is based on annual reporting data.

8. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy).

Wśród kin stałych wyróżnia się: **minipleksy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** – posiadające 8 sal i więcej.

9. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. **Termin turystyka** – zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż 1 rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań kategoryzacyjnych dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi typowe dla hoteli (np. zajazdy, gościńce),
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

3. Dane o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** wykazano według stanu w dniu 31 VII. W informacjach nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

8. *Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital).*

*Among indoor cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.*

9. *Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).*

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term “tourism” are defined as visitors. This group comprises:

- *tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,*
- *one-day visitors, i.e., persons, who do not spend the night at the place visited.*

2. **Tourist accommodation establishments** include tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- *hotels and similar facilities, the group “other hotel facilities” has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns),*
- *other facilities, the group “miscellaneous facilities” includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).*

3. **Data regarding facilities and the number of beds places for tourists** are presented as of 31 VII. *Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included.*

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub **pokoje** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Począwszy od 2002 r. informacje o uczniowskich i wyznaniowych klubach sportowych oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata. Informacje o wybranych obiektach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co cztery lata.

2. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnokrajowym zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

3. W kategoriach ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej oraz ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

4. W stosunku do poprzednich edycji Rocznika dane zmieniono, gdyż:

- informacje o uczniowskich i wyznaniowych klubach sportowych ujmowane są w grupie „Kluby sportowe”, zamiast jak dotychczas w grupie „Organizacje kultury fizycznej”;
- w ogólnej liczbie ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych w klubach sportowych osoba uprawniająca bądź prowadząca zajęcia w kilku rodzajach sportu jest wykazywana jednokrotnie, zamiast jak dotychczas wielokrotnie.

4. Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. Foreign tourists using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours and snack-bars.

Sport

1. Since 2002 information regarding student and religious sports clubs as well as sports clubs has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years. Information on selected sport facilities has been compiled on the basis of periodic survey conducted every four years.

2. Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.

3. In the category of persons practising sports in physical education organizations as well as persons practising sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sports clubs one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practised or taught.

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

4. In comparison to the previous editions of the Yearbook data have been changed because:

- information about student and religious sports clubs is included in the "Sports clubs" instead of, as previously, in the "Physical education organizations";
- in the total number of persons practising sports, coaches and sports instructors in sports clubs a person practising or conducting trainings in several kinds of sports is recognized once, instead of many times, as before.

Kultura
Culture
TABL. 1 (175). KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE ^a
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Wydawnictwa naukowe Scientific publications	Podręczniki dla szkół wyższych University textbooks	Wydawnictwa zawodowe Professional publications	Podręczniki szkolne School textbooks	Wydawnictwa popularne Popular science publications	Literatura piękna Belles-lettres		
							razem total	w tym dla dzieci i młodzieży of which for children and youth	
Tytuły	2005	748	289	66	76	55	171	91	8
<i>Titles</i>	2010	1166	441	92	147	128	225	133	19
	2012	1270	462	84	133	74	351	166	23
	2013	1726	434	53	168	277	360	434	84

^a Według miejsca wydania.

Źródło: Biblioteka Narodowa.

a According to published place.

S o u r c e: the National Library.

TABL. 2 (176). GAZETY I CZASOPISMA WYDANE ^a
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Ukazujące się Published as specified									
		w tygodniu weekly		w miesiącu monthly		1 raz once				nieregularnie irregularly	
		6–2 razy times	1 raz once	3–2 razy times	1 raz once	na 2 mie- sia- jące bimon- thly	w kwar- tale quar- terly	w pół- roczu half- -yearly	w roku yearly		
Tytuły	2005	296	2	20	8	79	35	68	12	29	43
<i>Titles</i>	2010	370	1	19	18	99	38	83	27	40	45
	2012	364	1	17	16	89	37	90	29	53	32
	2013	354	1	15	12	95	38	93	22	47	31
Nakład w tys. egz.	2005	37856,7	21941,2	8465,3	683,8	4662,3	741,5	950,2	13,1	77,3	322,0
<i>Number of copies in thous.</i>	2010	35076,1	16988,5	8153,0	2263,4	5681,8	989,5	562,5	249,0	22,9	165,5
	2012	42756,5	13436,8	8814,3	3223,4	15283,8	869,6	709,2	247,9	98,7	72,8
	2013	50674,4	12029,1	17701,2	2085,8	16917,6	861,4	764,4	138,2	35,7	141,0

^a Według miejsca wydania.

Źródło: Biblioteka Narodowa.

a According to published place.

S o u r c e: the National Library.

TABL. 3 (177). BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)

PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	346	336	323	319	Libraries (as of 31 XII)
w tym na wsi	202	198	192	189	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	104	95	82	80	Library service points (as of 31 XII)
w tym na wsi	72	66	64	•	of which in rural areas
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	6054,4	5695,7	5472,6	5418,7	Collection (as of 31 XII) in thous. vol.
w tym na wsi	2233,0	2140,1	2112,8	2077,4	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	364,4	309,6	353,5	368,8	Borrowers ^a in thous.
w tym na wsi	81,5	72,2	71,6	71,6	of which in rural areas
Wypożyczenia ^{ab} :					Loans ^{ab} :
w tysiącach wol.	7210,8	5703,5	5844,2	5933,0	in thousand vol.
w tym na wsi	1764,0	1477,8	1457,5	1417,6	of which in rural areas
na 1 czytelnika w wol.	19,8	18,4	16,5	16,1	per borrower in vol.
w tym na wsi	21,7	20,5	20,4	19,8	of which in rural areas

a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w 2013 r. przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points; in 2013 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (178). MUZEA

MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	52	57	59	65	Museums with branches ^a
Muzealia ^a w tys.	323,6	488,5	549,8	579,9	Museum exhibits ^a in thous.
Wystawy czasowe	308	347	329	306	Temporary exhibitions
własne ^b	181	198	205	182	own ^b
obce ^c	127	149	124	124	exterior ^c
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	1926,2	1695,3	1754,5	1841,8	Museum and exhibition visitors in thous.
w tym młodzież szkolna ^d	430,4	297,4	291,6	299,1	of which primary and secondary school students ^d

a Stan w dniu 31 XII. b W kraju. c Krajowe i z zagranicy. d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. b In Poland. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (179). INSTYTUCJE PARAMUZEALNE

MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII)	7	9	8	7	Institutions (as of 31 XII)
Ogród zoologiczny	2	2	2	2	Zoological garden
Ogród botaniczny ^a	1	2	1	2	Botanical garden ^a
Rezerваты	-	1	1	-	Reserves
Inne	4	4	4	3	Others
Zwiedzający w tys.	748,8	1073,2	1016,4	1027,2	Visitors in thous.
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach	224,1	165,3	143,2	152,8	of which primary and secondary schools students visiting in organized groups
Ogród zoologiczny	602,8	778,9	723,3	774,7	Zoological garden
Ogród botaniczny ^a	4,3	86,2	5,8	90,0	Botanical garden ^a
Rezerваты	-	60,0	60,0	-	Reserves
Inne	141,6	148,2	227,3	162,6	Others

a Łącznie z oddziałem.

a Including branch.

TABL. 6 (180). GALERIE SZTUKI
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector
Galerie (stan w dniu 31 XII) <i>Galleries (as of 31 XII)</i>	13	23	18	20	10	10
Wystawy ^a <i>Exhibitions ^a</i>	159	267	259	252	174	78
w tym z zagranicy <i>of which foreign</i>	9	20	24	24	20	4
Ekspozycje ^a <i>Expositions ^a</i>	167	295	277	265	181	84
Zwiedzający w tys. <i>Visitors in thous.</i>	123,4	222,1	402,8	207,2	147,2	60,0

a W kraju.

a In Poland.

TABL. 7 (181). TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a <i>Institutions ^a</i>	Miejsca na	Przedsta-	Widzowie	SPECIFICATION	
		widowni w stałej sali ^a <i>Seats in fixed halls ^a</i>	wienia i koncerty ^b <i>Perform- ances and concerts ^b</i>	i słuchacze ^b w tys. <i>Audience ^b in thous</i>		
Teatry i instytucje muzyczne	2005	15	5513	2892	624,3	Theatres and music institutions
	2010	13	5369	2641	768,8	
	2012	13	6584	2736	811,2	
	2013	13	9131	2717	778,2	
Teatry		6	3779	1888	271,4	<i>Theatres</i>
dramatyczne		3	3219	1227	184,6	<i>dramatic</i>
lalkowe		3	560	661	86,8	<i>puppet</i>
Teatry muzyczne		2	1996	302	129,7	<i>Music theatres</i>
Filharmonie		3	3206	382	222,2	<i>Philharmonic halls</i>
						<i>Symphonic and chamber orchestras, choirs</i>
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry		2	150	140	151,0	
Zespoły pieśni i tańca		-	-	5	4,0	<i>Song and dance ensembles</i>
Przedsiębiorstwa estradowe	2005	9	x	838	185,9	Entertainment enterprises
	2010	4	x	131	97,7	
	2012	3	x	110	141,2	
	2013	3	x	117	117,7	

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a As of 31 XII. b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 8 (182). DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE

Stan w dniu 31 XII

CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2009	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Instytucje	228	226	270	272	65	207
<i>Institutions</i>						
domy kultury	44	44	40	43	25	18
<i>cultural establishments</i>						
ośrodki kultury	72	71	77	77	24	53
<i>cultural centres</i>						
kluby	23	28	27	25	13	12
<i>clubs</i>						
światlice	89	83	126	127	3	124
<i>community centres</i>						
Pracownie specjalistyczne	220	276	388	403	196	207
<i>Specialized workshops</i>						
Imprezy (w ciągu roku)	12714	11986	9974	10889	4926	5963
<i>Events (during the year)</i>						
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	1355,2	1384,3	1745,6	1804,9	1191,4	613,5
<i>Event participants (during the year) in thous.</i>						
Kursy (w ciągu roku)	294	301	327	444	246	198
<i>Courses (during the year)</i>						
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	4428	5671	4466	5983	3078	2905
<i>Course graduates (during the year)</i>						
w tym dzieci i młodzież ^a	2448	2736	2336	2942	1253	1689
<i>of which children and youth ^a</i>						
Zespoły artystyczne	688	700	603	668	353	315
<i>Artistic ensembles</i>						
Członkowie zespołów artystycznych	10239	9635	8623	9674	4919	4755
<i>Members of artistic ensembles</i>						
w tym dzieci i młodzież ^a	5880	5334	4946	5316	2531	2785
<i>of which children and youth ^a</i>						
Koła (kluby)	514	520	861	866	373	493
<i>Groups (clubs)</i>						
Członkowie kół (klubów)	13813	13675	17630	20195	11021	9174
<i>Members of groups (clubs)</i>						
w tym dzieci i młodzież ^a	6139	5095	6833	6521	2971	3550
<i>of which children and youth ^a</i>						

a W wieku poniżej 15 lat.

a Below the age of 15.

TABL. 9 (183). KINA STAŁE

INDOOR CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	22	14	22 ^a	24 ^a	Cinemas (as of 31 XII)
w tym miasta	22	14	22	23	of which urban areas
w tym multiplexy	4	4	4	4	of which multiplexes
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	56	50	70	78	Screens (as of 31 XII)
w tym miasta	56	50	70	77	of which urban areas
w tym multiplexy	34	34	34	34	of which multiplexes
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	14618	11675	15087	16799	Seats (as of 31 XII)
w tym miasta	14618	11675	15087	16739	of which urban areas
w tym multiplexy	8550	8521	8505	8517	of which multiplexes
Seanse	77825	77266	114408	102736	Screenings
w tym miasta	77825	77266	114408	102719	of which urban areas
w tym multiplexy	62610	63756	64051	59797	of which multiplexes
na 1 kino	3538	5519	5200	4281	per cinema
Widzowie	2151366	2515726	3014762	2786925	Audience
w tym miasta	2151366	2515726	3014762	2786331	of which urban areas
w tym multiplexy	1831364	2212010	1957551	1685217	of which multiplexes
na 1 kino	97789	179695	137035	116122	per cinema
na 1 seans	28	33	26	27	per screening

a W tym 4 miniplexy w 2012 r., w 2013 r. – 5.

a Of which 4 miniplexes in 2012, in 2013 – 5.

TABL. 10 (184). ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ

Stan w dniu 31 XII

CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	309400	383945	405107	402009	TOTAL
Na 1000 ludności	141	169	177	175	Per 1000 population

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11 (185). ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI

Stan w dniu 31 XII

RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	w tys. in thous.				na 1000 ludności per 1000 population			
Abonenci radiowi	518,5	410,5	411,4	415,9	236	180	180	181
Radio subscribers								
miasta	400,0	320,2	321,2	324,2	270	214	214	217
urban areas								
wieś	118,5	90,3	90,2	91,6	165	116	114	115
rural areas								
Abonenci telewizyjni	504,6	398,5	397,7	401,0	229	175	174	175
Television subscribers								
miasta	388,2	309,9	309,5	311,5	262	207	207	208
urban areas								
wieś	116,4	88,5	88,3	89,5	162	114	111	112
rural areas								

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka
Tourism

TABL. 12 (186). BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI

TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	788^b	802^b	1275	1437	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	326	399	522	532	<i>of which open all year</i>
Obiekty hotelowe	162	268	292	300	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	94	144	170	178	<i>hotels</i>
motele	4	5	4	4	<i>motels</i>
pensjonaty	25	30	38	38	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	39	89	80	80	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	626 ^b	534 ^b	983	1137	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	4	4	2	2	<i>excursion hostels</i>
schroniska	1	1	1	1	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	29	22	20	19	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska					
młodzieżowe	25	16	15	14	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	25	22	26	24	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	48	28	28	28	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	251	216	214	214	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn-					
kowe	45	45	42	44	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	4	3	3	3	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych	49	61	80	81	<i>complexes of tourist cottages</i>
hostele	•	-	6	7	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	•	•	365	514	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	•	•	87	94	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	170	132	109	106	<i>miscellaneous facilities</i>
Miejsca noclegowe (stan w dniu					
31 VII)	85348^b	80178^b	92541	94278	Bed places (as of 31 VII)
w tym całoroczne	27914	34170	38433	38481	<i>of which open all year</i>
Obiekty hotelowe	13473	19905	22966	23428	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	10463	13838	16674	17294	<i>hotels</i>
motele	120	166	155	155	<i>motels</i>
pensjonaty	969	1339	1839	1698	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	1921	4562	4298	4281	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	71875 ^b	60273 ^b	69575	70850	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	285	468	144	140	<i>excursion hostels</i>
schroniska	40	70	76	76	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	1908	1709	1579	1432	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska					
młodzieżowe	1667	1387	1276	1124	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	6895	4491	6164	4756	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	6938	3484	2887	2829	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	31183	25897	25194	24955	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn-					
kowe	6252	6406	6918	7503	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	194	153	155	156	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	3345	4289	5367	4941	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	•	-	139	218	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	•	•	7778	10834	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	•	•	1613	1646	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	14835	13306	11561	11364	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (186). BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)

TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	1345074^b	1628830^b	1872589	1966831	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	293811	259906	360994	384098	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	656385	959412	1178037	1260985	Hotels and similar facilities
hotele	564579	765056	968347	1055108	hotels
motele	6593	6847	6048	5790	motels
pensjonaty	26214	39816	42473	45396	boarding houses
inne obiekty hotelowe	58999	147693	161169	154691	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	688689 ^b	669418 ^b	694552	705846	Other facilities
domy wycieczkowe	11468	11538	3983	2839	excursion hostels
schroniska	997	1462	1243	1130	shelters
schroniska młodzieżowe	51027	53528	53384	51642	youth hostels
w tym szkolne schroniska					of which school youth
młodzieżowe	45718	49509	47437	43293	hostels
kempingi	59204	59447	58873	51381	camping sites
pola biwakowe	26413	15705	12979	12802	tent camp sites
ośrodki wczasowe	252208	254179	211888	214825	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn-					
kowe	118973	108312	106394	102658	training-recreational centres
domy pracy twórczej	2437	1996	2073	2048	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	18958	24334	29913	27569	complexes of tourist cottages ^c
hostele	•	566	6397	10712	hostels
pokoje gościnne	•	•	71158	97186	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	•	•	11279	9634	agrotourism lodgings
inne obiekty	147004	138351	124988	121420	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	5249226^b	5653001^b	6400863	6546610	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	720078	640116	890260	955086	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	1417917	2021351	2636616	2790664	Hotels and similar facilities
hotele	1193893	1574521	2054500	2252657	hotels
motele	9385	12193	13052	9182	motels
pensjonaty	78699	101237	112416	113935	boarding houses
inne obiekty hotelowe	135940	333400	456648	414890	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	3831309 ^b	3631650 ^b	3764247	3755946	Other facilities
domy wycieczkowe	38364	22497	8120	5440	excursion hostels
schroniska	2860	4848	4887	4129	shelters
schroniska młodzieżowe	124494	119517	117704	115544	youth hostels
w tym szkolne schroniska					of which school youth
młodzieżowe	107986	108396	103758	99671	hostels
kempingi	226305	209514	197420	164108	camping sites
pola biwakowe	94875	58338	48236	45891	tent camp sites
ośrodki wczasowe	1895099	1652380	1451730	1417339	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn-					
kowe	517917	472102	517631	509523	training-recreational centres
domy pracy twórczej	19249	16043	15704	15584	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	136342	143947	161416	174695	complexes of tourist cottages ^c
hostele	•	933	13016	20485	hostels
pokoje gościnne	•	•	270811	361919	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	•	•	47002	44418	agrotourism lodgings
inne obiekty	775804	931531	910570	876871	miscellaneous facilities

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (187). TURYSŒCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	293811^b	259906^b	360994	384098	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	233535	224139	313767	348112	Hotels and similar facilities
hotele	222021	204971	285511	313366	hotels
motele	725	236	298	316	motels
pensjonaty	4149	2661	5954	6862	boarding houses
inne obiekty hotelowe	6640	16271	22004	27568	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	60276 ^b	35767 ^b	47227	35986	Other facilities
domy wycieczkowe	1921	1003	80	18	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	5728	3617	3560	3277	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	5053	3617	3398	2754	of which school youth hostels
kempingi	20530	14143	18309	7521	camping sites
pola biwakowe	1579	772	1254	614	tent camp sites
ośrodki wczasowe	5619	4007	5881	4373	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	3940	4298	4390	3387	training-recreational centres
domy pracy twórczej	12	-	-	-	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	785	535	336	491	complexes of tourist cottages ^c
hostele	•	301	3400	4635	hostels
pokoje gošcinne	•	•	4416	4645	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	•	•	188	280	agrotourism lodgings
inne obiekty	20162	7091	5413	6745	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	720078^b	640116^b	890260	955086	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	516566	521152	755053	838953	Hotels and similar facilities
hotele	489735	470132	682817	752281	hotels
motele	1097	257	387	362	motels
pensjonaty	11073	8414	14744	17070	boarding houses
inne obiekty hotelowe	14661	42349	57105	69240	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	203512 ^b	118964 ^b	135207	116133	Other facilities
domy wycieczkowe	4522	2554	258	32	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	13414	9617	9248	9099	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	11903	9617	9077	8045	of which school youth hostels
kempingi	51010	32592	35209	21161	camping sites
pola biwakowe	3818	2432	2929	931	tent camp sites
ośrodki wczasowe	34879	26973	33035	28302	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	15541	11359	14321	10631	training-recreational centres
domy pracy twórczej	12	-	-	-	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	4760	2179	2195	3150	complexes of tourist cottages ^c
hostele	•	568	7276	8940	hostels
pokoje gošcinne	•	•	10924	12194	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	•	•	926	761	agrotourism lodgings
inne obiekty	75556	30690	18886	20932	miscellaneous facilities

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gošcinnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14 (188). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI ^aOCCUPANCY OF TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych occupancy rate of bed places				stopień wykorzystania pokoi occupancy rate of rooms			
	w % in %							
Obiekty hotelowe	31,9	30,5	34,5	35,1	39,8	35,6	40,9	41,4
<i>Hotels and similar facilities</i>								
hotele	33,3	32,1	35,1	36,9	42,6	37,5	41,4	43,0
<i>hotels</i>								
motele	23,0	20,7	25,5	19,3	25,9	21,4	28,4	22,1
<i>motels</i>								
pensjonaty	29,7	30,4	29,3	28,6	29,5	35,0	35,0	34,1
<i>boarding houses</i>								
inne obiekty hotelowe	24,5	25,0	33,5	29,9	25,3	28,8	40,3	36,7
<i>other hotel facilities</i>								
Pozostałe obiekty	37,3	39,3 ^b	34,9	35,9	x	x	x	x
<i>Other facilities</i>								

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 253. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a See general notes, item 4 on page 253. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 15 (189). PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI

Stan w dniu 31 VII

CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Res- tauracje Res- taurants	Bary Bars	Stołówki Canteens	Punkty gastro- nomiczne Food stands	SPECIFICATION	
OGÓŁEM ^a	2005	138	257	260	79	TOTAL ^a
	2010	215	249	227	55	
	2012	253	227	229	64	
	2013	260	233	227	34	
Obiekty hotelowe	223	139	35	13	13	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	169	107	11	12	12	<i>hotels</i>
motele	3	1	-	-	-	<i>motels</i>
pensjonaty	18	8	10	-	-	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	33	23	14	1	1	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	37	94	192	21	21	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	-	-	1	-	-	<i>excursion hostels</i>
schroniska	-	-	1	-	-	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	-	-	7	-	-	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska mło- dzieżowe	-	-	6	-	-	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	3	6	2	1	1	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	1	1	-	-	-	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	18	47	105	9	9	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	7	21	29	6	6	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	-	-	1	-	-	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych	4	4	7	2	2	<i>complexes of tourist cottages</i>
pokoje gościnne	3	9	14	2	2	<i>rooms for rent</i>
inne obiekty	1	6	25	1	1	<i>miscellaneous facilities</i>

a W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

a In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 – hostels.

TABL. 16 (190). HOTELE WEDŁUG KATEGORII
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Kategorie Categories					w trakcie katego- ryzacji in the process of the catego- rization
			*****	****	***	**	*	
OGÓŁEM^a	2005	94	2	6	31	38	7	10
TOTAL^a	2010	144	6	11	50	56	11	10
	2012	170	7	15	64	60	12	12
	2013	178	7	15	71	62	12	11
Pokoje ^a	2005	4926	50	498	2384	1595	131	268
Rooms ^a	2010	6892	594	1109	2711	2030	215	233
	2012	8229	745	1487	3392	2111	216	278
	2013	8511	744	1507	3672	2104	215	269
Miejsca noclegowe ^a	2005	10463	97	978	4985	3575	266	562
Bed places ^a	2010	13838	1155	2037	5618	4068	471	489
	2012	16674	1490	2823	6963	4341	482	575
	2013	17294	1468	2944	7584	4249	485	564
Korzystający z noclegów w tys.	2005	564,6	7,9	64,9	316,9	134,7	20,2	19,9
Tourists accommodated in thous.	2010	765,1	75,7	145,5	305,8	190,4	26,5	21,2
	2012	968,3	120,1	180,1	404,9	213,9	21,2	28,1
	2013	1055,1	127,9	217,9	444,2	217,1	19,5	28,5
w tym turyści zagraniczni	2005	222,0	5,0	38,5	145,5	26,1	2,7	4,2
of which foreign tourists	2010	205,0	30,4	68,3	79,7	23,2	1,2	2,1
	2012	285,5	63,6	83,5	103,4	30,4	1,3	3,2
	2013	313,4	64,8	99,1	109,2	35,6	0,9	3,8
Stopień wykorzystania w %:								
Occupancy rate in %:								
miejsc noclegowych	2005	33,3	45,4	37,2	37,0	27,4	32,8	26,8
bed places	2010	32,1	40,5	42,1	31,5	27,0	32,8	19,4
	2012	35,1	49,7	44,5	33,5	29,1	26,1	26,4
	2013	36,9	53,2	47,7	34,8	29,3	26,3	27,5
pokoï	2005	42,6	58,4	56,8	47,1	33,0	36,9	32,2
rooms	2010	37,5	44,3	47,9	37,4	31,7	36,8	23,5
	2012	41,4	54,3	51,5	39,2	35,7	31,6	34,7
	2013	43,0	57,5	53,3	40,6	35,9	31,2	37,0

a Stan w dniu 31 VII.

a As of 31 VII.

Sport

Sport

TABL. 17 (191). ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE ^a

Stan w dniu 31 XII

PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ				
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS				
Jednostki organizacyjne	527	531	532	Organizational entities
Członkowie	24708	24854	23407	Members
Ćwiczący ^b	32971	23635	22936	Persons practising sports ^b
KLUBY SPORTOWE				
SPORTS CLUBS				
Jednostki organizacyjne	710	626	664	Organizational entities
Członkowie	54648	46987	43332	Members
Ćwiczący	51582	42545	41834	Persons practising sports
mężczyźni	37760	31411	30775	males
kobiety	13822	11134	11059	females
w wieku do 18 lat	39295	31280	28825	aged up to 18
Sekcje sportowe	1468	1183	1149	Sports sections
Trenerzy	812	917	963	Coaches
klasy M (mistrzowskiej)	28	50	54	M class (champion)
klasy I	148	177	178	I class
klasy II	636	690	731	II class
Instruktorzy sportowi	1171	1012	1011	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	731	457	464	Other persons conducting sports activities

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 253.
^b Dane szacunkowe.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 4 on page 253. ^b Estimated data.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18 (192). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH ^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS ^a IN 2012

As of 31 XII

RODZAJE SPORTÓW TYPES OF SPORTS	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors
		ogółem total	z liczby ogółem of total number			
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors		
Alpinizm	3	109	45	2	-	7
<i>Mountaineering</i>						
Badminton	7	181	102	178	4	10
<i>Badminton</i>						
Orientacja sportowa	7	326	153	183	2	13
<i>Orienteering</i>						
Boks	5	168	26	141	3	9
<i>Boxing</i>						
Brydż sportowy	6	200	21	57	2	3
<i>Bridge</i>						

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 253.

^a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 4 on page 253.

TABL. 18 (192). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH ^a W 2012 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS ^a IN 2012 (cont.)

As of 31 XII

RODZAJE SPORTÓW TYPES OF SPORTS	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors
		ogółem total	z liczby ogółem of total number			
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors		
Gimnastyka ^b	8	187	147	152	5	5
<i>Gymnastics</i> ^b						
Golf	4	213	26	13	3	3
<i>Golf</i>						
Hokej ^b	10	351	3	194	11	2
<i>Hockey</i> ^b						
Jeździectwo ^b	16	312	170	195	9	28
<i>Equestrian sport</i> ^b						
Judo	18	1129	212	969	31	10
<i>Judo</i>						
Ju jitsu	4	129	32	101	-	9
<i>Ju jitsu</i>						
Kajakarstwo klasyczne	10	230	79	157	8	9
<i>Classic canoeing</i>						
Karate ^b	31	1878	576	1438	4	61
<i>Karate</i> ^b						
Kick-boxing	8	214	39	140	2	11
<i>Kick-boxing</i>						
Kolarstwo ^b	8	141	29	96	3	7
<i>Cycling</i> ^b						
Koszykówka	81	2794	1085	2286	73	64
<i>Basketball</i>						
Kulturystyka i trójbój siłowy ^b	7	177	79	103	2	2
<i>Bodybuilding and weight triathlon</i> ^b						
Lekkoatletyka	90	3241	1521	2547	113	86
<i>Athletics</i>						
Łyżwiarstwo ^b	3	173	144	134	9	4
<i>Skating</i> ^b						
Piłka nożna ^b	305	14188	585	9829	308	244
<i>Football</i> ^b						
Piłka ręczna	48	2192	1040	1976	72	44
<i>Handball</i>						
Piłka siatkowa ^b	130	3769	1815	3170	87	78
<i>Volleyball</i> ^b						
Pletwonurkowanie sportowe ^b	4	269	201	232	1	15
<i>Sport diving</i> ^b						
Rugby	4	294	-	204	7	13
<i>Rugby</i>						
Sport lotniczy ^b	12	242	18	33	-	16
<i>Air sport</i> ^b						
Sport motorowy ^b	11	173	2	41	1	14
<i>Motorsport</i> ^b						
Sport pływacki ^b	26	1531	794	1399	49	22
<i>Swimming sport</i> ^b						
Strzelectwo sportowe ^b	11	595	83	208	21	16
<i>Sport shooting</i> ^b						
Szachy	21	635	111	475	2	21
<i>Chess</i>						

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 253.
^b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 4 on page 253. ^b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18 (192). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012 (cont.)

As of 31 XII

RODZAJE SPORTÓW TYPES OF SPORTS	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors
		ogółem total	z liczby ogółem of total number			
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors		
Szermierka <i>Fencing</i>	2	237	105	197	16	10
Taekwon-do ^b <i>Taekwon-do^b</i>	5	261	72	135	2	11
Tenis <i>Tennis</i>	17	847	259	445	20	19
Tenis stołowy <i>Table tennis</i>	62	1205	358	910	24	35
Unihokej <i>Unihockey</i>	27	825	440	797	7	12
Wioślarstwo <i>Rowing</i>	4	179	65	132	9	7
Zapasy ^b <i>Wrestling^b</i>	8	308	35	287	6	11
Żeglarstwo ^b <i>Sailing^b</i>	39	1586	447	975	44	60

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 253.
b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 4 on page 253. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 19 (193). WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2010 R.

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2010

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych Of which adapted for the disabled	SPECIFICATION
Stadiony w tym piłkarskie	101 62	39 24	<i>Stadiums</i> <i>of which football</i>
Boiska do gier wielkich w tym piłkarskie	287 283	61 60	<i>Fields for big games</i> <i>of which football</i>
Boiska do gier małych koszykówki	91 33	26 14	<i>Fields for small games</i> <i>basketball</i>
piłki ręcznej	15	3	<i>handball</i>
piłki siatkowej	43	9	<i>volleyball</i>
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	187	98	<i>Universal and multipurpose sports fields</i>
Korty tenisowe	114	35	<i>Tennis courts</i>
Hale sportowe	52	36	<i>Sports halls</i>
Sale gimnastyczne ^b	68	26	<i>Gyms^b</i>
Pływalnie	21	10	<i>Swimming pools</i>
Tory sportowe	6	1	<i>Sports tracks</i>
Łodowiska sztuczne	3	-	<i>Artificial skating rinks</i>
Ścieżki rowerowe w km	30	17	<i>Bicycle paths – length in km</i>

a Bez obiektów przyszkolnych. b Łącznie z salami pomocniczymi.

a Excluding school facilities. b Including auxiliary gym.

Uwagi ogólne

Nauka i technika

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. prace teoretyczne i eksperymentalne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia lub poszerzenia wiedzy na temat przyczyn zjawisk i faktów, nieukierunkowane w zasadzie na uzyskanie żadnych konkretnych zastosowań praktycznych;
- **badania stosowane** (w tym badania przemysłowe) tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne. Polegają one bądź na poszukiwaniu możliwych zastosowań praktycznych dla wyników badań podstawowych, bądź na poszukiwaniu nowych rozwiązań pozwalających na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych. Wynikami badań stosowanych są modele próbne wyrobów, procesów czy metod;
- **prace rozwojowe**, tj. prace w szczególności konstrukcyjne, technologiczno-projektowe oraz doświadczalne polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących materiałów, urządzeń, wyrobów, procesów, systemów czy usług, łącznie z przygotowaniem prototypów oraz instalacji pilotowych.

1. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe**, tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:
 - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619, z późniejszymi zmianami);
 - b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618, z późniejszymi zmianami);
 - c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **pomocnicze jednostki naukowe**, tj. biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe;
- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności prowadzą działalność badawczą i rozwojową;

General notes

Science and technology

Research and development (R&D) includes:

- **basic research**, i.e. experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view;
- **applied research** (of which industrial research), i.e. also original investigation undertaken in order to acquire new knowledge. It is, however, directed primarily towards a specific practical aim or objective;
- **experimental development**, i.e. systematic work, drawing on existing knowledge gained from research and (or) practical experience, that is directed to producing new materials, products or devices, to installing new processes, systems and services, or to improving substantially those already produced or installed including preparation of prototypes and pilot installations.

1. Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

- 1) **scientific and research-development units**, i.e. units involved mainly in carrying out scientific research and experimental development:
 - a) scientific units of the Polish Academy of Sciences operating on the basis to the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws No. 96, item 619, with later amendments);
 - b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws No. 96, item 618, with later amendments);
 - c) other units classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”;
- 2) **auxiliary scientific units**, i.e. scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development;
- 3) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”) including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity;

4) **szkoły wyższe;**

5) **pozostałe jednostki** – instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w ww. pozycjach, np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Do **zatrudnionych** w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych:**

- pracowników naukowych, badawczo-technicznych, inżynierskich i technicznych zatrudnionych w jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych, w pomocniczych jednostkach naukowych oraz w pozostałych jednostkach,
- pracowników naukowych i innych zatrudnionych w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
- pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w szkołach wyższych
- uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe;

2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** – pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;

3) w kategorii **pozostały personel** – pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczo-rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

4. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową obejmują:

1) **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania; do nakładów wewnętrznych zalicza się nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane, przemysłowe i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R;

2) **nakłady zewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R od 2003 r. podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

4) **higher education institutions;**

5) **other units** – institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in the above positions, e.g., hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.

2. **Employment in R&D includes:**

1) **researchers (RSE):**

- researchers, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in scientific and research-development units, auxiliary scientific units and other units,
- researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,
- researchers and academics employed in higher education institutions,
- students of doctoral studies conducting R&D;

2) **technicians and equivalent staff** are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;

3) **other supporting staff** include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

3. Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10% of their nominal working time on R&D.

Full-time equivalents (FTE) are calculating units used to establish the actual time spent on research and development work. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

4. **Expenditures on research and development include:**

1) **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing; internal expenditures include current expenditures borne on basic research, applied research, industrial research and experimental development as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D;

2) **external expenditures**, including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.

Since 2003 **capital expenditures on fixed assets connected with R&D** comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project.

5. W działalności badawczej i rozwojowej, zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, wyodrębnia się sześć podstawowych dziedzin nauk: nauki przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i o zdrowiu, rolnicze, społeczne oraz humanistyczne.

6. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5(198)) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) **sektor rządowy** – krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618),
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze,
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
- 5) **zagranica** – organizacje międzynarodowe, instytuty i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

7. **Działalność innowacyjna** obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Prezentowane w dziale dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowywania i wdrażania (wprowadzania na rynek) nowych lub istotnie ulepszonych, w zakresie swoich cech i zastosowań, produktów (wyróbów, usług) – **innowacja produktowa** oraz zastosowania nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, a także z zakresu logistyki, zapotrzenia, dystrybucji i wspierających procesy w przedsiębiorstwie – **innowacja procesowa**, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.

8. **Nakłady na działalność innowacyjną** obejmują nakłady na: prace, badania naukowe i rozwojowe (B+R), zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw – patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe przygotowania do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych.

9. **Produkt nowy** jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

5. In research and development, according to the OECD Field of Science and Technology Classification there are six main fields of science: natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.

6. Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5(198)) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:

- 1) **government sector** – national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local government units), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes, operating on the basis of the Law on the Research Institutes (Journal of Laws No. 96, item 618) subject to the ministries,
- 2) **business enterprise sector** – national economic entities,
- 3) **higher education sector** – national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,
- 4) **private non-profit sector** – national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons,
- 5) **abroad** – international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

7. **Innovation activity** comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial actions aimed at developing and implementing innovations. Data presented in the chapter include innovation activity in industry and concern the development and implementation (introduction on the market) of new or significantly improved products (goods and services) with regard to their features and applications – **product innovation** and applications of new or significantly improved production methods and those in the area of logistics, supply, distribution and methods supporting processes in enterprises – **process innovation** in which this products and processes are novel at least for the enterprise.

8. **Expenditures on innovation activity** include expenditures on: R&D, acquisition of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights – patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings, constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparation for the implementation of product and process innovations.

9. A **new product** is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.

Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

10. Wynalazek podlegający opatentowaniu – bez względu na dziedzinę techniki – jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

11. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczący kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o przedsiębiorstwach dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych, według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), do wybranych sekcji: „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, „Budownictwo”, „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu komunikacyjnego). W 2013 r. w kraju badaniem objęto 17,4 tys. przedsiębiorstw (tj. 18,0% ich ogólnej liczby).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyróbów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

A significantly improved product is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and other characteristics that enhance the performance of this product.

10. A patentable invention – regardless of the field of technology – is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

11. An utility model eligible for protection – a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on enterprises concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev. 2: “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Water supply; sewerage and waste management and remediation activities”, “Construction”, “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”, “Transportation and storage”, “Accommodation and food service activities”, “Information and communication”, “Real estate activities”, “Professional, scientific and technical activities” (excluding veterinary activities), “Administrative and support service activities”, “Other service activities” (repair of computers and communication equipment). In 2013 the survey in country covered 17,4 thous. enterprises (i.e. 18,0% of total enterprises).

3. **Public authorities** refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.

4. An **e-Commerce transaction** is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages.

Nauka i technika
Science and technology

TABL. 1 (194). JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI

Stan w dniu 31 XII

UNITS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	54	102	157	183	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	11	21	26	24	Scientific and research-development units
W tym instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	4	3	#	#	<i>Of which scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
Podmioty gospodarcze	31	64	108	136	Economic entities
Szkoły wyższe	11	14	14	14	Higher education institutions

B. ZATRUDNIENI ^a

EMPLOYMENT ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION	
	ogółem <i>total</i>			pracownicy naukowo-badawczy <i>researchers</i>	technicy i pracownicy równorzędni <i>technicians and equivalent staff</i>	pozostały personel <i>other supporting staff</i>		
OGÓŁEM	4704	4429	5757	5993	4848	779	366	TOTAL
w tym:								<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	604	#	803	#	#	336	#	Scientific and research-development units
W tym instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	291	170	222	286	199	#	#	<i>Of which scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
Podmioty gospodarcze	559	1033	1956	2152	1698	220	233	Economic entities
Szkoły wyższe	3506	2877	2933	2920	2657	221	41	Higher education institutions

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

^a *In full-time equivalents.*

TABL. 2 (195). ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>		Ogółem <i>Total</i>	Z wykształceniem <i>Education</i>				
			wyższym <i>higher</i>				pozo- stałym <i>others</i>
			z tytułem naukowym profesora <i>with title of professor</i>	ze stopniem naukowym <i>with scientific degree of</i>		z tytułem zawo- dowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata <i>with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bachelor's degree and equivalent)</i>	
				doktora habilitowa- nego <i>habilitated doctor^a (HD)</i>	doktora <i>doctor (PhD)</i>		
OGÓŁEM	2005	6583	479	612	2385	2508	599
TOTAL	2010	7124	504	817	2689	2575	539
	2012	8195	506	881	2659	3486	663
	2013	8575	527	973	2716	3655	704
w tym: <i>of which:</i>							
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe <i>Scientific and research-development units</i>	2005	751	42	28	149	347	185
	2010	#	#	#	#	#	#
	2012	979	30	44	164	555	186
	2013	#	#	#	#	#	199
W tym instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	2005	362	33	22	99	125	83
	2010	303	25	42	73	141	22
<i>Of which scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>	2012	290	23	34	72	#	#
	2013	299	21	35	69	#	#
Podmioty gospodarcze	2005	873	-	-	34	654	185
<i>Economic entities</i>	2010	1231	-	-	68	980	183
	2012	2139	#	#	98	1747	285
	2013	2409	2	2	116	1974	315
Szkoły wyższe	2005	4923	436	584	2195	1481	227
<i>Higher education institutions</i>	2010	5159	472	766	2464	1219	238
	2012	4996	467	835	2385	1118	191
	2013	5115	498	923	2430	1076	188

a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (196). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)

GROSS DOMESTIC EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013						
	ogółem <i>grand total</i>			nakłady ^a <i>expenditures^a</i>						
				bieżące <i>current</i>		inwestycyjne na środki trwałe <i>capital</i>				
				razem <i>total</i>	w tym osobowe of which labour costs	razem <i>total</i>	w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu of which machinery, technical equipment, tools and transport equipment			
				w mln zł		in mln zł				
OGÓŁEM	288,7	488,4	1011,1	933,7	765,6	491,4	168,0	122,5		
TOTAL										
w tym: of which:										
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	76,5	#	152,5	#	#	#	#	32,6		
Scientific and research-development units										
W tym instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	32,5	71,6	73,4	84,0	#	38,6	#	#		
<i>Of which scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>										
Podmioty gospodarcze	103,7	203,2	393,2	455,2	365,0	243,1	90,2	#		
Economic entities										
Szkoły wyższe	105,0	147,0	458,4	296,2	257,2	165,5	39,0	37,6		
Higher education institutions										

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (197). NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	488,4	1011,1	933,7	TOTAL
Przyrodniczych	189,5	423,3	349,2	Natural sciences
Inżynieryjnych i technicznych	196,2	288,0	323,2	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu	71,7	173,9	181,5	Medical and health sciences
Rolniczych	#	10,6	10,2	Agricultural sciences
Społecznych	16,2	70,7	43,1	Social sciences
Humanistycznych	#	44,5	26,5	Humanities

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (198). NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł			w %			
	in mln zł			in %			
OGÓŁEM	488,4	1011,1	933,7	100,0	100,0	100,0	TOTAL
sektor:							sector:
Rządowy	220,9	387,3	391,3	45,2	38,3	41,9	Government
Przedsiębiorstw	229,0	349,0	394,1	46,9	34,5	42,2	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	#	#	27,9	#	#	3,0	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	#	#	1,0	#	#	0,1	Private non-profit
Zagranica	32,8	235,6	119,4	6,7	23,3	12,8	Abroad

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (199). NAKŁADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF RESEARCH ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Badania Research		Prace roz- wojowe Exper- imental deve- lopment	SPECIFICATION	
		podsta- wowe basic	stoso- wane ^b applied ^b			
		w mln zł	in mln zł			
OGÓŁEM	2005	211,0	65,1	33,5	112,4	TOTAL
	2010	399,0	93,6	63,7	241,8	
	2012	671,6	204,7	105,0	362,0	
	2013	765,6	229,2	165,5	371,0	
w tym:						of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	#	#	#	53,0	Scientific and research-development units	
W tym instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	#	#	#	#	Of which scientific units of the Polish Academy of Sciences	
Podmioty gospodarcze	365,0	4,6	69,2	291,1	Economic entities	
Szkoły wyższe	257,2	183,5	46,9	26,8	Higher education institutions	

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Łącznie z nakładami na włączone w 2011 r. badania przemysłowe.

a Internal, depreciation of fixed assets. b Including expenditures on industrial research included in 2011.

TABL. 7 (200). STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % <i>degree of consumption in %</i>				
OGÓŁEM	75,3	74,1	79,8	69,8	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	88,8	77,4	80,8	83,9	Scientific and research-development units
W tym instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	87,0	77,3	79,2	74,4	<i>Of which scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
Podmioty gospodarcze	52,5	73,8	77,8	67,9	Economic entities
Szkoły wyższe	75,6	72,5	78,8	68,2	Higher education institutions

TABL. 8 (201). UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE^a W 2013 R.
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2011-2013 <i>Products – in % – introduced into the market during 2011-2013</i>			
	ogółem <i>total</i>	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone <i>of which new or significantly improved product</i>		w tym eksport ogółem <i>of which export total</i>
		dla rynku <i>to the market</i>	tylko dla przedsiębiorstwa <i>only to the enterprise</i>	
OGÓŁEM	20,2	3,9	16,3	5,7
TOTAL				
sektor publiczny	25,4	0,1	25,3	4,1
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	12,8	9,6	3,3	8,1
<i>private sector</i>				
W tym przetwórstwo przemysłowe	24,4	4,7	19,7	6,9
Of which manufacturing				
w tym:				
<i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych	2,0	0,7	1,3	0,8
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja odzieży	16,0	14,6	1,4	13,8
<i>Manufacture of waring apparell</i>				
Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	11,1	x	11,1	1,3
<i>Manufacture of leather and related products</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011-2013.

^a *Data concern economic entities employing 50 persons and more; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2011-2013.*

TABL. 8 (201). UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSŁE ^a W 2013 R. (dok.)
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY ^a IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2011-2013 Products – in % – introduced into the market during 2011-2013			
	ogółem total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved product		w tym eksport ogółem of which export total
		dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise	
W tym przetwórstwo przemysłowe (dok.): Of which manufacturing (cont.):				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	11,4	8,4	3,0	8,8
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	12,1	4,7	7,4	0,4
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic product	2,9	x	2,9	0,8
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	16,1	16,1	0,0	12,1
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	5,0	1,3	3,8	3,5
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	5,6	0,5	5,1	3,7
Produkcja urządzeń elektrycznych	4,0	3,3	0,6	0,9
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	1,8	1,1	0,7	0,3
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	19,9	1,6	18,3	17,3
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,5	0,1	0,5	0,1
Produkcja mebli	8,6	2,3	6,4	3,9
Pozostała produkcja wyrobów	1,2	0,9	0,3	0,2
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń Repair and installation of machinery and equipment	36,6	36,3	0,3	34,4

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011-2013.

^a Data concern economic entities employing 50 persons and more; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2011-2013.

TABL. 9 (202). PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE ^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011-2013

INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY ^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011-2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2011–2013 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2011–2013</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM	28,9	23,3	11,2	20,5
TOTAL				
sektor publiczny	27,9	16,3	7,0	23,3
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	29,0	23,9	11,6	20,1
<i>private sector</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Przetwórstwo przemysłowe	29,2	24,4	11,5	19,9
Manufacturing				
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych	24,1	19,3	8,4	13,3
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja odzieży	21,1	15,8	10,5	10,5
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	12,5	12,5	x	12,5
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	32,1	28,6	10,7	21,4
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	53,3	53,3	13,3	20,0
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	34,5	27,6	x	24,1
<i>Manufacture of rubber and plastic product</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	16,7	16,7	11,1	16,7
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	24,1	20,3	10,1	15,2
<i>Manufacture of metal products ^Δ</i>				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	61,9	52,4	19,0	38,1
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	31,3	31,3	25,0	18,8
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	34,4	31,3	21,9	25,0
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c. ^Δ</i>				

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej.

a For product and process innovations; data concern economic entities employing 50 persons and more.

TABL. 9 (202). PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE ^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011-2013 (dok.)
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY ^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011-2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2011–2013 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2011–2013</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.): Manufacturing (cont.):				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	31,3	18,8	12,5	31,3
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers ^Δ</i>				
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	21,1	15,8	5,3	15,8
<i>Manufacture of other transport equipment</i>				
Produkcja mebli	25,9	18,5	7,4	14,8
<i>Manufacture of furniture</i>				
Pozostała produkcja wyrobów	61,5	38,5	23,1	61,5
<i>Other manufacturing</i>				
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	15,6	12,5	6,3	12,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	53,3	33,3	20,0	53,3
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply ^Δ</i>				
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	9,7	x	x	9,7
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities ^Δ</i>				

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej.

a For product and process innovations; data concern economic entities employing 50 persons and more.

TABL. 10 (203). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE ^a (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		W tym nakłady Of which expenditures						
		Ogółem Total	na zakup on the acquisition		oprogramowania of the software	inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
			na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b	wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)				
OGÓŁEM	2005	784364	62934	24197	11971	429425	2468	27287
TOTAL	2010	1609936	129292	70884	25474	1011388	4625	49038
	2012	620046	198295	13915	31019	283968	2485	33039
	2013	1128322	219474	#	43815	537547	2797	#
W tym przetwórstwo przemysłowe		920023	171178	#	#	491859	2797	#
Of which manufacturing								
w tym: of which:								
Produkcja artykułów spożywczych		46881	#	#	#	36960	22	#
Manufacture of food products								
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych		79780	5065	#	-	#	#	#
Manufacture of chemicals and chemical products								
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		26979	#	-	-	#	#	-
Manufacture of rubber and plastic product								
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		12217	#	-	#	#	#	-
Manufacture of other non-metallic mineral products								
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		30301	3486	#	#	13284	650	207
Manufacture of metal products ^Δ								

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing 50 persons and more. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (203). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE ^a (ceny bieżące) (dok.)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY ^a (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures					
		na zakup on the acquisition		oprogra- mowania of the software	inwesty- cyjne na maszyny i urzą- dzenia techniczne i narzędzia oraz środki trans- portu ^c capital on the acqui- sition of machinery and technical equip- ment, tools and transport equip- ment ^c	na szko- lenie personelu związane z dzia- łalnością innowa- cyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszo- nych produktów on the marketing for new or signifi- cantly improved products
		wiedzy ze źródeł zewnę- trnych (gotowej technologii w postaci doku- mentacji i praw) of know- ledge from external sources (complete techno- logy in the form of docu- mentation and rights)					
		na działal- ność ba- dawczą i rozwojo- wą ^b on rese- arch and deve- lopment activity ^b					
tys. zł in thous. zł							
W tym przetwórstwo przemysłowe (dok.): Of which manufacturing (cont.):							
Produkcja komputerów, wyrobów elektro- nicznych i optycznych	77218	34520	-	389	#	409	674
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>							
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	26253	8119	-	#	#	#	55
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c. ^Δ</i>							
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	18337	#	#	#	#	#	#
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers ^Δ</i>							
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	13753	#	#	870	11755	#	#
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>							

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing 50 persons and more. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

**TABL. 11 (204). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ^a W PRZEMYSŁE WEDŁUG ŹRÓDEŁ
FINANSOWANIA (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS
(current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki Of which funds				
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not repayable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b	
		tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	784364	691897	3224	52093	37150
TOTAL	2010	1609936	844827	180945	560929	23235
	2012	620046	464111	16344	118867	20724
	2013	1128322	1003442	32903	77121	14856
W tym przetwórstwo przemysłowe		920023	803960	#	#	13694
Of which manufacturing						
w tym:						
of which:						
Produkcja artykułów spożywczych		46881	36081	-	#	#
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych		79780	17632	#	#	6511
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		26979	21797	#	-	#
<i>Manufacture of rubber and plastic product</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		12217	6595	#	#	-
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		30301	15858	2170	11347	926
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych		77218	77218	-	-	-
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		26253	16032	#	#	#
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.^Δ</i>						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ		18337	#	#	-	-
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi- -trailers^Δ</i>						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>		13753	13753	-	-	-

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej. b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing 50 persons and more. b The others consist of budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (205). WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE ^a
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wynalazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	104	201	241	234	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	30	81	85	99	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	22	34	48	49	<i>utility model applications</i>
udzielone prawa ochronne	41	12	14	27	<i>rights of protection granted</i>

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

^{S o u r c e:} data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Spoleczeństwo informacyjne Information society

**TABL. 13 (206). PRZEDSIĘBIORSTWA ^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-
-TELEKOMUNIKACYJNE**

Stan w styczniu

ENTERPRISES ^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Komputery ^b	91,9	97,8	94,9	96,0	<i>Computers ^b</i>
Dostęp do Internetu	85,7	96,5	92,9	94,8	<i>Internet access</i>
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	45,5	70,6	81,8	82,2	<i>Internet access via broadband connection ^c</i>
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	19,5	37,4	41,0	<i>of which mobile broadband</i>
Własna strona internetowa	53,2	69,0	69,1	67,3	<i>Own Website</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2012 i 2013 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). ^c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2012 and 2013 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs). ^c Since 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (207). CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH ^a

PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	64,3	91,7	88,3	84,0	<i>Enterprises using the Internet in their contacts with public administration</i>
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	11,8	9,6	9,5	11,0	<i>Enterprises which received orders via computer networks</i>
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	29,0	15,9	21,4	26,0	<i>Enterprises which sent orders via computer networks</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concerns enterprises employing more than 9 persons.

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) poszczególnych grup gospodarstw domowych za zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (CICOP/HICP).

2. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowane są raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu (do 2010 r. – trzy razy w miesiącu).

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług – VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych targowiskach na terenie województwa.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

General notes

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services.

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of expenditure (excluding own consumption) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices.

2. The sources of information on **retail prices** of presented goods and services are quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of goods and services are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month (until 2010 – three times a month).

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of some goods, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers.

Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural products.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces of voivodship.

Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (208). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
OGÓŁEM	101,7	102,6	103,4	100,9	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	103,5	104,6	101,8	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,3	106,0	103,1	103,7	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	90,7	90,7	92,6	93,9	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,2	103,6	105,0	102,4	Dwelling
Zdrowie	102,3	103,6	102,8	101,3	Health
Transport	103,2	106,3	106,2	98,2	Transport
Rekreacja i kultura	99,9	99,7	100,8	102,9	Recreation and culture
Edukacja	104,0	101,4	103,5	99,1	Education

TABL. 2 (209). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg	2,69	4,43	4,37	4,06	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,29	1,88	2,21	2,20	Wheat-rye bread – per 0.5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	4,80	3,56	3,84	3,81	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,47	1,81	2,58	2,64	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	16,27	20,58	26,85	28,80	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,78	14,54	15,78	15,87	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,35	6,36	7,57	7,46	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,43	24,10	25,88	26,09	Pork ham, boiled – per kg
Kielbasa wędzona – za 1 kg	11,31	14,89	16,55	16,79	Smoked sausage – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	13,16	17,15	19,89	20,23	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	11,69	13,29	15,23	14,92	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	8,79	9,84	12,77	13,50	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,38	2,86	2,75	2,60	Cows' milk, fat content 3–3.5%, sterilized – per l
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% – za 200 g	1,47 ^a	1,63	1,78	1,77	Sour cream, fat content 18% – per 200 g
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	9,68	13,18	13,34	12,84	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,67	17,45	18,47	19,78	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,34	0,48	0,66	0,61	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,37	4,31	4,35	4,58	Fresh butter, fat content about 82.5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,94	6,23	7,10	6,85	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	5,09	5,72	5,53	5,65	Oranges – per kg
Jabłka ^b – za 1 kg	2,20	2,88	3,08	3,11	Apples ^b – per kg
Buraki ^b – za 1 kg	1,41	1,78	1,58	1,85	Beetroots ^b – per kg
Marchew ^b – za 1 kg	1,64	2,06	2,08	2,16	Carrots ^b – per kg
Ziemniaki ^b – za 1 kg	0,82	1,30	0,85	1,40	Potatoes ^b – per kg

a W 2005 r. w ml. b Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

a In 2005 in ml. b Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 (209). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,29	2,87	3,98	3,58	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna, mielona – za 250 g ...	4,64	6,33	7,61	6,97	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g ...	2,39	3,36	3,48	3,66	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	19,31	19,93	20,07	20,00	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,21	9,27	11,34	12,00	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowelny – za 1 kpl.	430,98	412,08	430,69	412,37	Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	146,72	150,48	169,93	176,73	Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	144,99	152,85	150,14	150,08	Women's low leather shoes with non- -leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	34,14	41,48	46,64	48,83	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	2,24	2,71	3,00	3,13	Cold water by municipal water system – per 1 m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^a – za 1 kWh	0,43	0,59	0,69	0,70	Electricity for households (all-day tariff) ^a – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy, z sieci, dla gospodarstw domowych ^b – za 1 m ³	1,52	2,48	2,90	2,67	Natural net-gas, high-methanated for households ^b – per m ³
Węgiel kamienny – za 1 t	504,47	729,52	818,72	787,58	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	14,71	17,59	19,22	20,08	Hot water – per 1 m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² p u	3,43	2,94	3,59	3,70	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1521,10 ^c	1068,18	1091,74	1082,40	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny	1327,15	1131,14	1071,42	1094,11	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacz typu domowego	286,23	346,26	318,00	307,84	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	168,06	185,43	180,37	171,36	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 400 g	4,47 ^d	4,24	4,31	4,44	Washing powder – per 400 g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,05	4,58	5,69	5,46	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	1,87	2,21	2,52	2,57	Regular ticket for travelling by intra- -urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	14,65	16,85	17,01	17,33	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	13,56	15,84	17,26	18,70	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	54,60	66,25	71,67	74,43	Women's cold wave
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	23,16	31,75	43,14	42,88	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Badanie kliniczne krwi	16,44	19,59	27,50	31,72	Cow's clinical examination

ab Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: a – 100 kWh energii elektrycznej, b – 18,25 m³ gazu. c Pojemność ok. 320 l. d Za 600 g.

ab Including standing and variable charges with the monthly use: a – of 100 kWh of electricity, b – of 18.25 m³ of gas. c Capacity about 320 l. d For 600 g.

TABL. 3 (210). PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					Cereal grain consumer and for feeds – per dt:
pszenicy	36,62	59,49	91,37	81,50	wheat
żyta	28,92	44,88	74,10	56,16	rye
jęczmienia	35,28	47,03	80,23	73,02	barley
owsa i mieszanek zbożowych	30,45	34,77	65,41	53,15	oats and cereal mixed
pszenżyta	29,91	47,66	78,19	62,73	triticale
Ziemniaki – za 1 dt	29,72	34,43	39,78	49,22	Potatoes – per dt
w tym jadalne (bez wczesnych)	31,59	37,64	44,98	55,76	of which edible (excluding early kinds)
Buraki cukrowe – za 1 dt	17,27	11,48	14,96	15,22	Sugar beets – per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	78,84	125,41	194,91	152,68	Industrial rape and turnip rape – per dt
Liście tytoniu – za 1 dt	203,94	404,58	574,97	579,96	Raw tobacco – per dt
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
bydło (bez cieląt)	3,97	4,50	6,74	6,19	cattle (excluding calves)
cielęta	5,84	7,56	8,48	8,94	calves
trzoda chlewna	3,81	4,00	5,22	5,36	pigs
Mleko krowie – za 1 l	0,91	1,04	1,20	1,38	Cows' milk – per l
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,22	0,19	0,30	0,20	Consumer hen eggs – per piece

TABL. 4 (211). PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					Cereal grain – per dt:
pszenicy	49,97	63,73	98,55	99,05	wheat
żyta	41,41	69,06	97,94	79,94	rye
jęczmienia	45,79	62,71	98,34	84,56	barley
owsa	41,12	53,26	81,44	73,85	oats
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	56,75	98,40	69,36	103,33	Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt
Prosię na chów – za 1 szt.	124,40	141,59	146,47	156,19	Piglet – per head

DZIAŁ XV ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007, do której są zaliczane.

2. Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pszczół oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniela) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniela) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

CHAPTER XV AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. An agricultural holding is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

Private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantation, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, bees and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. Zgodnie z definicjami zawartymi w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemniaków (bez warzyw gruntowych, owoców z drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych), pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników rolniczych oraz zużycia nawozów za 2010 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211, z późniejszymi zmianami) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczonych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkótek, (sady), szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds); therefore the data on: land use, sown area, yields (excluding ground vegetables, tree fruit, fruit bushes and berry fruit), livestock, agricultural tractors and consumption of fertilizers for 2010 have been revised in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

4. The agricultural land area includes area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211, with later amendments) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not less than 0.1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g., feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

Agricultural output (gross, final and market) the presented data are not include supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

6. The average national current prices for the year preceding surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding, potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Dane o produkcji, plonach i skupie: zbóż, oraz roślin strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu – liści tytoniu, chmielu – chmielu surowego. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Rośliny **strączkowe na ziarno** obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, tulin, bobik oraz pozostałe, np. peluszka, mieszanki strączkowe).

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

Uprawy pastewne obejmują: rośliny strączkowe pastewne, motylkowe drobonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

8. Dane o ciągnikach rolniczych dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. Dane o atestowanych gospodarstwach ekologicznych zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 VI 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

11. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

7. Data regarding the production, yields and procurement: of cereals, pulses and oilseeds plants cereals concern grain, tobacco – tobacco leaves, hop – raw hop. Data concerning cereals include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding basic cereals, i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise indicated, do not include cereal mixed.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g., field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e., tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip, etc.) and maize for feeds.

Data regarding the production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

8. Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.

9. Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

10. Data on certified organic farms have been elaborated on the basis of producers' registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 VI 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).

11. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

12. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłównia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

13. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

14. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2012/13 oznacza okres od 1 VII 2012 r. do 30 VI 2013 r.).

15. Dane prezentuje się według siedziby użytkownika.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wiczyście przez:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
- jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
- jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu);

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolniczej,
- d) innych osób prawnych.

2. **Powierzchnia gruntów leśnych** obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

12. *Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors, consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 VI.*

13. *Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area and livestock as of June – unless otherwise indicated.*

14. *Farming years cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g., the 2012/13 farming year covers the period from 1 VII 2012 to 30 VI 2013).*

15. *Data are presented by residence of the holder.*

Forestry

1. *Information within the scope of forestry concerns:*

1) *public forests owned by:*

a) *the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:*

- *the State Forests National Forest Holding (abbreviated as “State Forests”) supervised by the Minister of the Environment,*
- *nature protection units (national parks),*
- *organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,*

b) *gminas (of which gminas which are also cities with powiat status);*

2) *private forests owned by:*

- a) *natural persons,*
- b) *land held in common by all or part of the residents of a village,*
- c) *agricultural production cooperatives,*
- d) *other legal persons.*

2. *Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.*

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0.1 ha:

- *covered by forest vegetation (wooded area),*
- *temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).*

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1-20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Piazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21-40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew w różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu uszanowanego lub usuniętego:

1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in age category I (1-20 years) with plantings less than 0.5 (full plantings at 1.0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21-40 years) with plantings of up to 0.3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0.2 inclusive, excluding tree stands in the renewal and to be renewed classes.

Tree stands in the restocking class are tree stands which have reached or passed felling maturity, being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally, as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands in the class for restocking include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;

2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik **lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące morskie wody wewnętrzne, powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) – do powierzchni lądowej województwa zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o **pozyskaniu drewna** w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

2) *natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.*

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. *The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.*

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. internal marine water, surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. *Data on removals in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by Polish Norms.*

Rolnictwo
Agriculture

**TABL. 1 (212). UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE ^a**

TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b w tys.	70,6	41,1	40,0	40,0	<i>Agricultural holdings ^b in thous.</i>
w tym gospodarstwa indywidualne ...	70,3	40,9	39,8	39,7	<i>of which private farms</i>
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	778,7	750,2	747,3	738,3	<i>Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha</i>
w tym gospodarstwa indywidualne ...	626,0	615,8	631,2	633,2	<i>of which private farms</i>
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					<i>Share in total sown area (as of June) ^b in %:</i>
zbóż podstawowych	60,7	60,3	60,0	58,1	<i>basic cereals</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	60,8	61,1	61,2	59,1	<i>of which private farms</i>
ziemniaków ^c	5,2	3,6	4,0	3,5	<i>potatoes ^c</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	5,7	3,8	4,1	3,5	<i>of which private farms</i>
roślin przemysłowych	10,3	14,7	11,5	15,8	<i>industrial plants</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	7,4	11,9	9,1	13,8	<i>of which private farms</i>
Plony z 1 ha w dt:					<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zbóż podstawowych	33,9	38,5	38,4	41,6	<i>of basic cereals</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	31,1	37,0	35,8	38,4	<i>of which private farms</i>
ziemniaków ^c	183	248	256	238	<i>potatoes ^c</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	167	230	233	210	<i>of which private farms</i>
rzepaku i rzepiku	25,5	22,8	29,2	24,0	<i>of rape and turnip rape</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	23,8	19,2	26,9	19,6	<i>of which private farms</i>
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bd} na 100 ha użytków rolnych	•	39,8	37,8	37,5	<i>Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bd}</i>
w tym gospodarstwa indywidualne ...	•	40,4	36,3	35,2	<i>of which private farms</i>
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	40,6	38,8	40,2	37,3	<i>Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %</i>
w tym gospodarstwa indywidualne ...	39,9	37,9	39,8	36,7	<i>of which private farms</i>
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) ^b w %	9,7	10,7	10,3	10,2	<i>Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^b in %</i>
w tym gospodarstwa indywidualne ...	9,5	9,6	9,9	9,6	<i>of which private farms</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. d Patrz uwaga do tabl. 11(222) na str. 304; trzoda chlewna w latach: 2005, 2012 i 2013 – stan w końcu lipca.

a See general notes, item 3 on page 288. b In 2010 data of the Agricultural Census. c Since 2010 excluding kitchen gardens. d See note to the table 11(222) on page 304; pigs in years 2005, 2012 and 2013 – as of the end of July.

**TABL. 1 (212). UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE ^a (dok.)**

TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Produkcja żywcia rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^b na 1 ha użytków rolnych w kg	•	289,9	321,4	302,5	<i>Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^b per 1 ha of agricultural land in kg</i>
Produkcja mleka krowiego w l: na 1 ha użytków rolnych	•	381	441	486	<i>Production of cows' milk in l: per 1 ha of agricultural land</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	•	384	458	501	<i>of which private farms</i>
na 1 krowę	•	4096	4325	4920	<i>per cow</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	•	3793	4130	4739	<i>of which private farms</i>
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	•	6,2	•	6,3	<i>Agricultural tractors (as of June) ^c per 100 ha of agricultural land in units</i>
w tym gospodarstwa indywidualne ...	•	7,3	•	7,2	<i>of which private farms</i>
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{cd} na 1 ha użytków rolnych w kg	•	131,3	138,5	153,9	<i>Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient ^{cd} per 1 ha of agricultural land in kg</i>
w tym gospodarstwa indywidualne ...	•	122,0	128,0	127,2	<i>of which private farms</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288. ^b Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13.

^a See general notes, item 3 on page 288. ^b Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13 farming years.

TABL. 2 (213). POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW ^a

Stan w czerwcu

AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE ^a

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>		SPECIFICATION
			w ha	in ha	
O G Ó Ł E M	2010 ^b	750174	615755		TOTAL
	2012	747326	631188		
	2013	738279	633228		
W dobrej kulturze rolnej		724994	625947		In good agricultural condition
Pod zasiewami		566506	475940		Sown area
Grunty ugorowane		21432	20740		Fallow land
Uprawy trwale		5174	4691		Permanent crops
w tym sady		4121	3844		of which orchards
Ogrody przydomowe		588	574		Kitchen gardens
Łąki trwale		96008	90884		Permanent meadows
Pastwiska trwale		35285	33118		Permanent pastures
Pozostałe		13285	7280		Others

a Według siedziby użytkownika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 288. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

a By residence of the holder; see general notes, item 4 on page 288. b Data of the Agricultural Census 2010.

TABL. 3 (214). GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH ^a

Stan w czerwcu

FARMS BY AREA GROUPS ^a

As of June

LATA YEARS	w tys. <i>in thous.</i>	Gospodarstwa rolne <i>Farms</i>								Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha <i>Average total farm area in ha</i>	
		o powierzchni użytków rolnych – w % <i>with agricultural land area of – in %</i>								ogółem <i>total</i>	w tym użytki rolne <i>of which agri- cultural land</i>
		do 1,00 ha <i>up to</i>	1,01– –1,99	2,00– –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99	50,00 ha i więcej <i>and more</i>		
O G Ó Ł E M											
TOTAL											
2010 ^b	41,1	1,8	12,6	21,7	22,5	15,2	8,5	12,8	4,9	20,90 ^c	18,24 ^c
2012	40,0	1,5	11,0	23,6	21,7	15,2	7,7	13,5	5,8	22,68 ^c	18,66 ^c
2013	40,0	1,8	12,6	21,7	21,2	15,1	8,2	13,8	5,6	21,22	18,48
W tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE <i>Of which PRIVATE FARMS</i>											
2010 ^b	40,9	1,8	12,7	21,8	22,6	15,3	8,5	12,8	4,5	17,28 ^c	15,06 ^c
2012	39,8	1,6	11,0	23,7	21,8	15,3	7,7	13,5	5,4	18,14 ^c	15,85 ^c
2013	39,7	1,8	12,7	21,8	21,3	15,1	8,2	13,9	5,2	18,30	15,94

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 287. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a See general notes, item 2 on page 287. b Data of the Agricultural Census 2010. c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 4 (215). DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe ^{a)})
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices ^{a)})

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
	rok poprzedni = 100				previous year = 100			
Produkcja globalna	95,6	107,2	100,7	102,7	95,5	108,2	100,1	102,7
<i>Gross output</i>								
roślinna	93,9	97,8	94,8	107,3	95,4	99,6	100,7	104,4
<i>crop</i>								
zwierzęca	98,1	118,1	107,6	97,6	95,7	117,8	99,4	100,7
<i>animal</i>								
Produkcja końcowa	93,4	108,6	104,8	101,2	92,1	108,4	102,6	102,7
<i>Final output</i>								
roślinna	88,9	95,9	101,3	105,9	88,9	95,0	107,4	105,1
<i>crop</i>								
zwierzęca	98,4	118,7	107,7	97,5	95,9	118,5	99,2	100,7
<i>animal</i>								
Produkcja towarowa	102,7	106,5	106,5	102,9	100,6	105,0	104,3	107,4
<i>Market output</i>								
roślinna	106,2	97,3	98,1	107,9	103,4	92,6	104,2	113,1
<i>crop</i>								
zwierzęca	99,4	113,8	113,5	99,0	97,5	114,4	101,4	102,9
<i>animal</i>								

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 pkt 1 na str. 27.

a See general notes, item 11 point 1 on page 27.

TABL. 5 (216). STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe ^{a)})
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices ^{a)})

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % in %				
PRODUKCJA GLOBALNA					
GROSS OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	60,1	54,1	52,9	53,6	Crop output
Zboża	24,5	20,9	26,0	26,1	Cereals
w tym zboża podstawowe	21,9	19,0	23,0	23,1	of which basic cereals
w tym: pszenica	11,8	10,7	12,4	12,5	of which: wheat
żyto	2,6	1,9	2,6	2,9	rye
jęczmień	3,0	2,1	2,9	2,8	barley
Ziemniaki	6,9	7,8	6,9	6,6	Potatoes
Przemysłowe	8,4	8,0	8,1	8,4	Industrial
w tym buraki cukrowe	4,1	1,6	1,9	1,6	of which sugar beets
Warzywa	6,6	4,6	3,1	3,8	Vegetables
Owoce	2,6	1,2	0,9	1,2	Fruit
Siano łąkowe	2,7	2,2	1,3	1,4	Meadow hay
Pozostałe	8,4	9,4	6,6	6,1	Others

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 pkt 1 na str. 27.

a See general notes, item 11 point 1 on page 27.

TABL. 5 (216). STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe ^a) (dok.)
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices ^a) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % in %				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.)					
GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	39,9	45,9	47,1	46,4	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	21,3	30,7	33,5	34,0	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	1,4	3,3	3,9	3,4	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,4	0,1	calves
trzoda chlewna	17,1	19,1	21,4	21,8	pigs
owce	x	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	2,6	8,2	7,8	8,7	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	-0,4	0,9	-0,2	-0,8	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	11,9	9,2	9,3	9,1	Cows' milk
Jaja kurze	5,6	3,3	3,1	3,1	Hen eggs
Obornik	1,5	1,2	1,0	0,9	Manure
Pozostałe	0,0	0,6	0,2	0,1	Others
PRODUKCJA TOWAROWA					
MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	50,8	45,4	43,5	44,5	Crop output
Zboża	21,4	17,4	22,9	22,1	Cereals
w tym zboża podstawowe	20,6	16,5	21,8	21,0	of which basic cereals
w tym: pszenica	13,4	11,2	14,8	13,6	of which: wheat
żyto	2,3	1,4	1,9	2,7	rye
jęczmień	2,1	1,6	2,2	2,0	barley
Ziemniaki	5,6	8,0	6,3	6,4	Potatoes
Przemysłowe	11,1	10,4	8,1	8,7	Industrial
w tym buraki cukrowe	5,5	2,2	2,4	2,0	of which sugar beets
Warzywa	7,2	4,8	3,2	3,9	Vegetables
Owoce	3,3	1,4	1,0	1,3	Fruit
Pozostałe	2,2	3,4	2,0	2,1	Others
Produkcja zwierzęca	49,2	54,6	56,5	55,5	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	28,3	38,9	41,8	41,7	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	1,7	4,1	4,7	4,0	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,4	0,1	calves
trzoda chlewna	22,8	23,9	26,9	27,0	pigs
owce	x	0,1	0,1	0,0	sheep
drób	3,5	10,6	9,7	10,6	poultry
Mleko krowie	14,6	11,2	10,8	10,3	Cows' milk
Jaja kurze	6,0	3,7	3,6	3,3	Hen eggs
Pozostałe	0,3	0,8	0,3	0,2	Others

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 pkt 1 na str. 27. b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a See general notes, item 11 point 1 on page 27. b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (217). POWIERZCHNIA ZASIEWÓW ^a

Stan w czerwcu

SOWN AREA ^a

As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010 ^b	2012	2013		CROPS
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywi- dualne of which private farms	
OGÓŁEM	571882	567933	575276	566506	475940	TOTAL
Zboża	414407	405421	415368	395773	341366	Cereals
zboża podstawowe	347175	342216	345355	329413	281211	basic cereals
pszenica	132758	135647	136392	138828	108455	wheat
żyto	73089	56183	62096	63477	58174	rye
jęczmień	50900	43324	47800	35353	30106	barley
owies	31113	36620	35708	29085	28148	oats
pszenżyto	59315	70444	63359	62670	56328	triticale
mieszanki zbożowe	53981	49575	56167	47992	47710	cereal mixed
gryka, proso i pozostałe zbożowe	7285	9587	9911	8033	7356	buckwheat, millet and other cereals
kukurydza na ziarno	5966	4042	3936	10335	5089	maize for grain
Strączkowe	9787	13707	15678	13899	12907	Pulses
konsumpcyjne	1579	2575	1935	2056	1831	edible
pastewne ^c	8208	11132	13743	11843	11076	feed ^c
Ziemniaki	29629	20707	23292	19930	16872	Potatoes
Przemysłowe	59189	84793	66294	89372	65913	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe	12551	9870	10700	10270	8028	sugar beets
oleiste	43929	74322	54955	78381	57269	oilseeds
w tym rzepak i rzepik	43477	73303	54591	77658	56651	of which rape and turnip rape
Pastewne	41447	30985	42811	37171	30347	Feed
w tym:						of which:
okopowe	4687	882	2720	591	583	root plants
kukurydza na pasze	9894	14239	19258	13944	9293	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^d	17423	12320	11833	10256	8535	Other crops ^d

a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288. c łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. d Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. b See general notes, item 3 on page 288. c Including cereal and pulse mixed for grain. d Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (218). ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006–2010 ^a	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gos- podarstwa indy- widualne <i>of which private farms</i>	
ZBIORY w t						
<i>PRODUCTION in t</i>						
Zboża	1411222	1489560	1528147	1584747	1256432	Cereals
w tym:						<i>of which:</i>
zboża podstawowe	1240452	1318493	1326738	1369593	1079533	<i>basic cereals</i>
pszenica	607295	645667	657306	734755	531060	<i>wheat</i>
żyto	157065	162320	184111	193620	168123	<i>rye</i>
jęczmień	172135	158609	166250	132310	106375	<i>barley</i>
owies	83724	103687	103808	87456	85007	<i>oats</i>
pszenżyto	220233	248211	215263	221452	188968	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	144017	145603	166423	142114	141495	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki ^b	597152	513452	596285	473579	352149	Potatoes ^b
Buraki cukrowe	484086	508105	595313	596869	488102	Sugar beets
Rzepak i rzepik	159514	167475	159540	186385	111184	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	372402	416443	422140	447021	429589	Meadow hay
PLONY ^c z 1 ha w dt						
<i>YIELDS ^c per 1 ha in dt</i>						
Zboża	33,7	36,7	36,8	40,0	36,8	Cereals
w tym:						<i>of which:</i>
zboża podstawowe	35,5	38,5	38,4	41,6	38,4	<i>basic cereals</i>
pszenica	46,1	47,6	48,2	52,9	49,0	<i>wheat</i>
żyto	25,5	28,9	29,6	30,5	28,9	<i>rye</i>
jęczmień	31,3	36,6	34,8	37,4	35,3	<i>barley</i>
owies	24,8	28,3	29,1	30,1	30,2	<i>oats</i>
pszenżyto	32,7	35,2	34,0	35,3	33,5	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	25,6	29,4	29,6	29,6	29,7	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki	215	248	256	238	210	Potatoes
Buraki cukrowe	481	515	556	581	608	Sugar beets
Rzepak i rzepik	27,8	22,8	29,2	24,0	19,6	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	40,8	43,7	44,0	46,6	47,3	Meadow hay

a Przeciętne roczne. b Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288.
a Annual averages. b Since 2010 excluding kitchen gardens. c See general notes, item 3 on page 288.

TABL. 8 (219). POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH ^a
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES ^a

WARZYWA	2006–2010 ^b	2010	2012	2013		VEGETABLES
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywi- dualne of which private farms	

POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu

AREA ^c in ha – as of June

OGÓŁEM	9010	6222	7557	4848	4611	TOTAL
Kapusta	1008	659	806	465	457	Cabbages
Kalafiory	378	113	356	100	100	Cauliflowers
Cebula	407	211	352	189	185	Onions
Marchew jadalna	1333	866	1098	701	690	Carrots
Buraki ćwikłowe	560	233	488	173	170	Beetroots
Ogórki	577	377	474	324	320	Cucumbers
Pomidory	111	60	107	55	55	Tomatoes
Pozostałe ^d	4635	3703	3876	2841	2634	Others ^d

ZBIORY w t

PRODUCTION in t

OGÓŁEM	163729	142896	134002	85712	82813	TOTAL
Kapusta	37643	32414	30777	18403	18051	Cabbages
Kalafiory	7375	2768	7467	2051	2050	Cauliflowers
Cebula	7599	5131	7039	3946	3885	Onions
Marchew jadalna	43511	35610	35088	23051	22425	Carrots
Buraki ćwikłowe	13626	8830	12182	4453	4420	Beetroots
Ogórki	8004	6983	6527	4707	4650	Cucumbers
Pomidory	1300	990	1161	635	633	Tomatoes
Pozostałe ^d	44671	50170	33761	28466	26699	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt

YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	373	492	382	396	395	Cabbages
Kalafiory	195	245	210	205	205	Cauliflowers
Cebula	187	243	200	209	210	Onions
Marchew jadalna	326	411	320	329	325	Carrots
Buraki ćwikłowe	243	379	250	258	260	Beetroots
Ogórki	139	185	138	145	145	Cucumbers
Pomidory	117	165	108	115	115	Tomatoes
Pozostałe ^d	96	135	87	100	101	Others ^d

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (220). POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW^a
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 ^b	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gos- podarstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA^c w ha - stan w czerwcu						
<i>AREA^c in ha - as of June</i>						
OGÓŁEM	3459	3748	4178	3000	2871	TOTAL
Jabłonie	1875	2312	2439	2253	2131	<i>Apples</i>
Grusze	259	256	321	73	72	<i>Pears</i>
Śliwy	395	270	312	129	128	<i>Plums</i>
Wiśnie	539	376	559	268	263	<i>Cherries</i>
Czereśnie	158	155	324	154	154	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^d	233	379	222	123	123	<i>Others^d</i>
ZBIORY w t						
<i>PRODUCTION in t</i>						
OGÓŁEM	17126	13047	18709	14697	11153	TOTAL
Jabłka	14143	11186	16760	13184	9721	<i>Apples</i>
Gruszki	1011	670	861	248	248	<i>Pears</i>
Śliwki	990	606	482	387	386	<i>Plums</i>
Wiśnie	748	408	475	506	426	<i>Cherries</i>
Czereśnie	196	144	108	240	240	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^d	38	33	23	132	132	<i>Others^d</i>
PLONY z 1 ha w dt						
<i>YIELDS per 1 ha in dt</i>						
Jabłka	75	48	69	59	46	<i>Apples</i>
Gruszki	39	26	27	34	35	<i>Pears</i>
Śliwki	25	23	16	30	30	<i>Plums</i>
Wiśnie	14	11	9	19	16	<i>Cherries</i>
Czereśnie	12	9	3	16	16	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^d	2	1	1	11	11	<i>Others^d</i>

a łącznie z ogrodami przydomowymi. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie itp.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Peaches, apricots, walnuts etc.

TABL. 10 (221). POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH ^a
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT ^a

OWOCE	2006–2010 ^b	2010	2012	2013		FRUIT
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywi- dualne of which private farms	

POWIERZCHNIA ^c w ha - stan w czerwcu

AREA ^c in ha - as of June

OGÓŁEM	3520	2298	3190	2920	2853	TOTAL
Truskawki ^d	2602	1201	2007	1826	1821	Strawberries ^d
Maliny ^e	66	153	65	55	51	Raspberries ^e
Porzeczki	557	609	643	461	428	Currants
Agrest	69	84	77	26	26	Gooseberries
Pozostałe ^f	226	251	398	552	527	Others ^f

ZBIORY w t

PRODUCTION in t

OGÓŁEM	12034	8538	7303	7755	7575	TOTAL
Truskawki ^d	9041	5720	4551	4898	4835	Strawberries ^d
Maliny ^e	151	276	176	144	141	Raspberries ^e
Porzeczki	2198	1891	1767	1734	1728	Currants
Agrest	285	307	271	111	111	Gooseberries
Pozostałe ^f	360	344	538	868	760	Others ^f

PLONY z 1 ha w dt

YIELDS per 1 ha in dt

Truskawki ^d	35	48	23	27	27	Strawberries ^d
Maliny ^e	23	18	27	26	28	Raspberries ^e
Porzeczki	39	31	28	38	40	Currants
Agrest	41	37	35	43	43	Gooseberries
Pozostałe ^f	16	14	14	16	14	Others ^f

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. e Łącznie z jeżyną bezkolcową. f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item "others". e Including thornless blackberry. f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 (222). BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE

Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010 ^{ab}	2012	2013	2005	2010 ^{ab}	2012	2013
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
W SZTUKACH IN HEADS								
Bydło	189238	195339	198541	199205	170801	177592	185159	186492
<i>Cattle</i>								
w tym krowy	76826	75718	79912	74367	68074	67383	73726	68495
<i>of which cows</i>								
Trzoda chlewna ^c	1049804	845108	744887	708367	815630	609016	461551	417635
<i>Pigs^c</i>								
w tym lochy	101363	90706	76875	72599	77224	58578	45488	39889
<i>of which sows</i>								
Owce	10230	17217	17184	14209	9276	15871	15845	12886
<i>Sheep</i>								
w tym maciorki	5790	9900	7765	7902	4920	8786	6646	6719
<i>of which ewes</i>								
Konie ^d	14011	14010	10746	10071	13860	13772	10587	9867
<i>Horses^d</i>								
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	323690	298424	282687	276827	273587	248468	229215	222737
<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>								
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^e w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND ^e in heads								
Bydło	•	26,0	26,6	27,0	•	28,8	29,3	29,5
<i>Cattle</i>								
w tym krowy	•	10,1	10,7	10,1	•	10,9	11,7	10,8
<i>of which cows</i>								
Trzoda chlewna ^c	•	112,7	99,7	95,9	•	98,9	73,1	66,0
<i>Pigs^c</i>								
w tym lochy	•	12,1	10,3	9,8	•	9,5	7,2	6,3
<i>of which sows</i>								
Owce	•	2,3	2,3	1,9	•	2,6	2,5	2,0
<i>Sheep</i>								
w tym maciorki	•	1,3	1,0	1,1	•	1,4	1,1	1,1
<i>of which ewes</i>								
Konie ^d	•	1,9	1,4	1,4	•	2,2	1,7	1,6
<i>Horses^d</i>								
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	•	39,8	37,8	37,5	•	40,4	36,3	35,2
<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>								

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288. cd W latach 2005, 2012 i 2013: c – stan w końcu lipca, d – dane szacunkowe. e Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 288.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a Data of the Agricultural Census 2010. b See general notes, item 3 on page 288. cd In years 2005, 2012 and 2013: c – as of the end of July, d – estimated data. e See general notes, item 3 and 4 on pages 288.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0.8, for pigs – 0.15, for sheep – 0.08, for horses – 1.0.

TABL. 12 (223). DRÓB ^a

Stan w końcu roku

POULTRY ^a

End of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywi- dualne of which private farms	
Kury w tys. szt.	4561,9	5264,0	4701,1	5292,4	4698,0	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski	1452,6	1625,6	1497,3	1659,0	1401,8	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt.	30,1	25,6	36,0	34,6	34,6	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt.	198,9	83,9	101,9	80,7	63,1	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt.	180,1	67,9	70,0	72,4	72,4	<i>Ducks ^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c						<i>Hens per 100 ha of agricultural</i>
w szt.	•	701,7	629,1	716,9	741,9	<i>land ^c in heads</i>
w tym nioski	•	216,7	200,3	224,7	221,4	<i>of which laying hens</i>

^a W wieku powyżej 2 tygodni. ^b Łącznie z drobiem pozostałym. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 288.

^a More than 2 weeks old. ^b Including other poultry. ^c See general notes, item 3 and 4 on page 288.

TABL. 13 (224). PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO ^aPRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywi- dualne of which private farms	

W TYSIĄCACH SZTUK

IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	19,1	45,8	48,3	44,9	42,6	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	5,9	4,6	4,0	2,7	1,6	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	893,0	1562,9	1517,6	1146,8	647,3	<i>Pigs</i>
Owce	9,7	10,1	8,2	8,7	8,3	<i>Sheep</i>
Konie	0,0	0,1	-	0,0	0,0	<i>Horses</i>

W TYSIĄCACH TON WAGI ŻYWEJ

IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	9,8	25,1	24,7	23,8	22,6	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	97,1	172,4	189,3	149,0	94,4	<i>Pigs</i>
Owce	0,4	0,3	0,2 ^b	0,3	0,2	<i>Sheep</i>
Konie	0,0	0,1	-	0,0	0,0	<i>Horses</i>
Drób	17,5	83,3	95,9	117,1	107,5	<i>Poultry</i>
Kozy i króliki	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	<i>Goats and rabbits</i>

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 14 (225). PRODUKCJA MIĘSA ^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW
PRODUCTION OF MEAT ^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i pod- robami)	98,9	217,5	240,2	223,3	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	94,8	207,5	229,3	212,7	meat and fats
wołowe	5,1	13,2	12,8	12,4	beef
cielęce	0,3	0,2	0,2	0,1	veal
wieprzowe	75,8	134,5	147,7	116,3	pork
baranie	0,2	0,2	0,1	0,1	mutton
końskie	0,0	0,0	-	0,0	horseflesh
drobiowe	12,3	58,3	67,1	82,0	poultry
kozie i królicze ^b	1,1	1,1	1,4	1,8	goat and rabbit ^b
podroby	4,1	10,0	10,9	10,6	pluck
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
OGÓŁEM	•	289,9	321,4	302,5	TOTAL

^a W wadze poubojowej cieplej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 288.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Including game. ^c See general notes, item 3 and 4 on pages 288.

TABL. 15 (226). PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywi- dualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w milionach litrów	310,2	286,2	329,7	358,5	317,2	in million litres
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	•	38,1	44,1	48,6	50,1	per 100 ha agricultural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4037	4096	4325	4920	4739	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	447,3	311,5	278,6	303,5	260,2	Egg production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury niośki w szt.	241	205	183	195	189	Average annual number of eggs per laying hen in units

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 288.

^a See general notes, item 3 and 4 on pages 288.

TABL. 16 (227). CIĄGNIKI ROLNICZE

Stan w czerwcu
 AGRICULTURAL TRACTORS
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>		SPECIFICATION
W sztukach	2005	44838	43338		<i>In units</i>
	2010 ^{ab}	46517	44843		
	2013	46590	45428		
Powierzchnia użytków rolnych ^c na 1 ciągnik w ha	2005	•	•		<i>Agricultural land area ^c per tractor in ha</i>
	2010 ^{ab}	16,1	13,7		
	2013	15,8	13,9		

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288. c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 288.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a *Data of the Agricultural Census 2010.* b *See general notes, item 3 on page 288.* c *See general notes, item 3 and 4 on pages 288.*

N o t e. Since 2010 data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 17 (228). ŻUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH
 W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK

CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE
 INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^{ab}	2011/12	2012/13		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gos- podarstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	

W TONACH

IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^c	97313	98484	103502	113636	80547	<i>Mineral or chemical fertilizers ^c</i>
azotowe	47880	58154	63988	69690	50927	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	21297	18685	18067	19596	13429	<i>phosphatic</i>
potasowe	28136	21645	21447	24350	16191	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^d	63253	46164	29153	49397	25050	<i>Lime fertilizers ^d</i>

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^e w kg

PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^e in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^c	•	131,3	138,5	153,9	127,2	<i>Mineral or chemical fertilizers ^c</i>
azotowe	•	77,5	85,6	94,4	80,4	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	•	24,9	24,2	26,5	21,2	<i>phosphatic</i>
potasowe	•	28,9	28,7	33,0	25,6	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^d	•	61,5	39,0	66,9	39,6	<i>Lime fertilizers ^d</i>

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 288. c Łącznie z wieloskładnikowymi.
 d Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. e Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 288.

a *Data of the Agricultural Census 2010.* b *See general notes, item 3 on page 288.* c *Including mixed fertilizers.* d *Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.* e *See general notes, item 3 and 4 on pages 288.*

TABL. 18 (229). WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące ^{a)})VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices ^{a)})

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
O G Ó Ł E M	1054085,0	2008824,1	2981662,3	3012528,7	2283953,0	T O T A L
Produkty roślinne	485696,4	806654,0	1221911,4	1118853,9	793981,9	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	236215,9	379428,5	732055,5	560498,5	400279,7	Cereals
w tym zboża podstawowe ^b	225425,8	367363,5	710984,2	546166,9	390082,5	of which basic cereals ^b
pszenica	172597,3	279013,5	505266,4	382669,6	266024,1	wheat
żyto	19815,4	28989,9	86126,2	76842,2	68516,2	rye
jęczmień	14638,3	27004,9	59207,7	42435,9	25573,7	barley
owies i mieszanki zbożowe	8057,2	7067,9	13747,9	12593,3	10408,2	oats and cereal mixed
pszenżyto	10317,6	25287,3	46636,0	31625,9	19560,3	triticale
w tym zboża konsumpcyjne						of which consumer and for
i paszowe	233952,7	377686,6	726861,6	556185,9	396293,0	feeds cereals
w tym zboża podstawowe ^b	223396,5	365621,6	705827,1	541981,0	386122,8	of which basic cereals ^b
pszenica	172165,1	278524,2	503024,2	380902,7	264335,1	wheat
żyto	19434,3	28783,6	85499,1	76647,0	68321,1	rye
jęczmień	14283,2	26517,6	58870,1	41547,2	24701,8	barley
owies i mieszanki						
zbożowe	7696,3	7001,7	13361,1	12530,5	10387,6	oats and cereal mixed
pszenżyto	9817,6	24794,5	45072,6	30353,6	18377,2	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^c	49,8	78,8	147,5	732,9	732,9	Edible pulses ^c
Ziemniaki	43990,5	76660,2	89009,8	115554,5	56352,7	Potatoes
Buraki cukrowe	89904,5	57881,4	81239,6	98825,2	82237,9	Sugar beets
Rzepak i rzepik	83574,0	208776,8	242964,9	267190,9	184020,7	Rape and turnip rape
Warzywa	13684,6	32934,6	33369,4	39386,8	37639,6	Vegetables
Owoce	11548,4	24524,6	28726,2	22872,9	21535,9	Fruit
Produkty zwierzęce	568388,6	1202170,1	1759750,9	1893674,8	1489971,1	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^d	375550,4	929183,3	1411796,5	1506147,4	1161014,8	Animals for slaughter ^d
bydło (bez cieląt)	24618,6	90100,2	133073,2	143287,7	136539,7	cattle (excluding calves)
cielęta	122,6	362,7	347,7	312,8	312,8	calves
trzoda chlewna	311077,3	588362,7	918614,0	910934,6	605190,4	pigs
owce	612,0	1078,0	1262,8	1458,6	1389,5	sheep
konie	42,8	158,9	-	41,9	41,9	horses
drób	39077,1	249120,8	358498,8	450111,8	417540,5	poultry
Mleko krowie	190058,3	241433,7	312579,8	368626,3	313705,6	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne	37,1	4502,9 ^e	4632,6	2955,4	1928,8	Consumer hen eggs
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^f w zł PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^f in zł						
O G Ó Ł E M	•	2678	3990	4080	3607	T O T A L
Produkty: roślinne	•	1075	1635	1515	1254	Products: crop
zwierzęce	•	1603	2355	2565	2353	animal

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Łącznie z mieszankami zbożowymi. c Bez materiału siewnego. d W wadze żywej. e Znaczny wzrost wartości skupu wynika ze zwiększenia liczby jednostek objętych badaniem. f Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 288.

a Paid to suppliers; excluding VAT. b Including cereal mixed. c Excluding sowing. d In live weight. e A substantial increase of the value of procurement was due to an increased number of entities included in the survey. f See general notes, item 3 and 4 on pages 288.

TABL. 19 (230). SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywi- dualne of which private farms	
Zboża w t	667947	683137	849973	758582	546200	Cereals in t
w tym zboża podstawowe ^a	640966	663143	821634	736387	530397	of which basic cereals ^a
pszenica	471065	468773	552232	468872	327026	wheat
żyto	68074	64462	115989	136653	121084	rye
jęczmień	41185	57019	73678	57709	33447	barley
owies i mieszanki						
zbożowe	26425	20267	20894	23630	19660	oats and cereal mixed
pszenżyto	34217	52622	58841	49523	29180	triticale
w tym zboża konsumpcyjne						of which consumer and for
i paszowe	662725	680851	845693	754852	542632	feeds cereals
w tym zboża podstawowe ^a	635916	660857	817371	732681	526847	of which basic cereals ^a
pszenica	470133	468170	550540	467351	325550	wheat
żyto	67195	64133	115389	136470	120901	rye
jęczmień	40486	56388	73373	56895	32645	barley
owies i mieszanki						oats and cereal
zbożowe	25275	20137	20427	23574	19640	mixed
pszenżyto	32827	52029	57642	48391	28111	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b						
w t	69	73	130	594	594	Edible pulses ^b in t
Ziemniaki w t	148003	222628	223760	234771	115413	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t	520699	504206	542993	649176	540418	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik w t	105699	166481	124656	175000	124232	Rape and turnip rape in t
Warzywa w t	25249	40593	39964	43835	41910	Vegetables in t
Owoce w t	12067	16488	12488	12228	11271	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^c w t	100457	244598	285033	309955	246869	Animals for slaughter ^c in t
bydło (bez cieląt)	6204	20023	19754	23166	21943	cattle (excluding calves)
cielęta	21	48	41	35	35	calves
trzoda chlewna	81718	148261	176052	170034	116069	pigs
owce	93	157	156	184	175	sheep
konie	8	27	-	7	7	horses
drób	12413	76082	89030	116529	108640	poultry
Żywiec rzeźny w przeliczeniu						
na mięso (łącznie z tłuszczami) ^d w t	75744	179623	209971	226320	178068	Animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^d in t
Mleko krowie w tys. l	209957	232805	260699	266972	227056	Cows' milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne						Consumer hen eggs in thous.
w tys. szt.	168	23149 ^e	15653	15093	9896	units

a Łącznie z mieszankami zbożowymi. b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej. d Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej. e Znaczný wzrost skupu wynika ze zwiększenia liczby jednostek objętych badaniem.

a Including cereal mixed. b Excluding sowing. c In live weight. d Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. e A substantial increase of procurement was due to an increased number of entities included in the survey.

TABL. 20 (231). EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005	35	1313	146	5782
2010	348	12048	300	10506
2012	601	21223	293	9392
2013	590	18648	127	2799

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo Hunting

TABL. 21 (232). WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE ^a

Stan w dniu 10 III

MAJOR GAME SPECIES ^a

As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005 ^b	2010	2012	2013	GAME SPECIES
W SZTUKACH					
<i>IN HEADS</i>					
Łosie	5	54	104	105	<i>Moose</i>
Daniele	504	959	1469	1647	<i>Fallow deer</i>
Muflony	60	132	60	70	<i>Mouflons</i>
W TYSIĄCACH SZTUK					
<i>IN THOUSAND HEADS</i>					
Jelenie	10,7	14,0	17,6	19,5	<i>Deer</i>
Sarny	42,2	52,1	52,0	58,6	<i>Roe deer</i>
Dziki	12,1	17,0	17,9	20,5	<i>Wild boars</i>
Lisy	12,8	11,7	12,7	13,4	<i>Foxes</i>
Zające	11,7	16,3	20,3	24,7	<i>Hares</i>
Bażanty	4,9	5,7	5,6	6,3	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy	6,1	8,1	7,2	7,3	<i>Partridges</i>

^a Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.
^b Stan w dniu 31 III.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego, w 2005 r. również Ministerstwa Rolnictwa.

^a Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests. ^b As of 31 III.

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association and in 2005 also of the Ministry of Agriculture.

TABL. 22 (233). ODSTRZAŁ WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH ^a
SHOOT OF MAIN GAME SPECIES ^a

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2012/13	2013/14	GAME SPECIES
Jelenie	3298	4888	7336	8542	Deer
Daniele	90	240	373	441	Fallow deer
Sarny	10018	9906	10611	12105	Roe deer
Dziki	9468	16571	17296	17773	Wild boars
Lisy	8417	7526	7176	6760	Foxes
Zające	464	298	204	113	Hares
Bażanty	518	580	1015	732	Pheasants
Kuropatwy	12	1	-	-	Partridges

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: do roku łowieckiego 2011/12 dane Agencji Nieruchomości Rolnych, od roku łowieckiego 2012/13 dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data exclude centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: until the hunting year 2011/12 data of the Agricultural Property Agency, since the hunting year 2012/13 data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (234). KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE
Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS
As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^b	140	132	132	131	number ^b
członkowie ^c	7222	3322	6957	7245	members ^c
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	308	308	307	306	number
powierzchnia w tys. ha	1541,0	1556,5	1541,0	1630,4	area in thous. ha
w tym na gruntach leś- nych	576,4	588,1	590,8	623,8	of which on forest land

^a Stan w dniu 31 III. ^b Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. ^c Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

^a As of 31 III. ^b Data grouped according to the seat of hunting club. ^c Data grouped according to the seat of member of hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo

Forestry

TABL. 24 (235). POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	674311	680482	682118	682919	T O T A L in ha
Lasy	656980	662728	664403	665238	Forests
Publiczne	587417	589105	589214	589056	Public
zalesione	579625	580796	581029	580606	wooded
niezalesione	7792	8309	8186	8450	non-wooded
własność Skarbu Państwa	584102	585749	585821	585665	owned by the State Treasury
zalesione	576414	577529	577724	577303	wooded
niezalesione	7688	8220	8097	8362	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwo-					managed by the State
wych	569596	571414	571886	571945	Forests
zalesione	562100	563397	564007	563787	wooded
niezalesione	7496	8017	7879	8158	non-wooded
parki narodowe	9782	9788	9843	9846	national parks
zalesione	9599	9601	9657	9660	wooded
niezalesione	183	187	187	187	non-wooded
własność gmin ^a	3315	3355	3393	3391	gmina ^a owned
zalesione	3212	3267	3305	3303	wooded
niezalesione	103	88	89	88	non-wooded
Prywatne	69563	73623	75189	76183	Private
zalesione	68634	71930	73533	74483	wooded
niezalesione	929	1693	1656	1700	non-wooded
Grunty związane z gospodarką					
 leśną	17331	17754	17715	17681	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	35,9	36,2	36,3	36,3	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW					
 LEŚNYCH W POWIERZCHNI					
 LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA					SHARE OF FOREST LAND
 W %	38,3^b	38,7^b	38,8^b	38,9	 IN LAND AREA OF THE
					 VOIVODSHIP IN %

a Dotyczy także gmin mających status miasta na prawach powiatu. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a It is also concerns gminas which are cities with powiat status. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

Uwaga do tablic 25(236), 26(237)

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2009–2013 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Note to tables 25(236), 26(237)

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2009–2013 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

TABL. 25 (236). POWIERZCHNIA LASÓW
FOREST AREAS
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	razem total	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area							w klasie odno- wienia ^a i o bu- dowie prze- rębowej in restocking class ^a with a selection structure
			drzewostany tree stands							
			w klasie wieku in age group							
			I (1–20 lat)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej and older)		
OGÓŁEM	664403	97,7	12,1	15,8	25,0	17,2	13,3	12,0	2,3	
TOTAL										
w tym: of which:										
W zarządzie Lasów Państwowych Managed by the State Forests	571886	97,8	11,9	15,0	24,0	17,7	14,3	12,2	2,7	
Lasy prywatne Private forests	75189	96,8	16,6	24,1	35,7	13,0	6,5	0,9	-	

a Łącznie z klasą do odnowienia.

a Including class for restocking.

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total	W tym Of which			SPECIES OF TREES
		w ha in ha	w % in %		
			w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
OGÓŁEM	664403	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	492029	73,9	73,4	80,1	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	452588	67,9	67,5	74,1	pine
świerk	27584	4,2	4,2	3,5	spruce

TABL. 25 (236). POWIERZCHNIA LASÓW (dok.)

FOREST AREAS (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE (dok.)

BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS (cont.)

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
			w ha in ha	w % in %	
Drzewa liściaste	172374	26,1	26,6	19,9	<i>Broadleaved trees</i>
w tym:					<i>of which:</i>
buk	66436	10,0	10,8	3,5	<i>beech</i>
dąb	30895	4,7	4,8	4,3	<i>oak</i>
grab	4575	0,7	0,6	1,3	<i>hornbeam</i>
brzoza	47104	7,1	7,0	7,2	<i>birch</i>
olsza	17039	2,6	2,6	1,9	<i>alder</i>
osika	1677	0,3	0,1	1,0	<i>aspen</i>

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (237). ZASOBY DRZEWNE NA PNIU

GROWING STOCK OF STANDING WOOD

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which wooded area in % of grand total area									
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odno- wienia ^c i o bu- dowie prze- rębowej in resto- cking class ^c with a selec- tion structure	przes- toje ^b hold-over trees ^b
			w klasie wieku in age group								
			I (1–20 lat)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej and older)			
O G Ó Ł E M	172274,0	100,0	0,8	9,5	27,3	21,7	18,4	18,9	2,8	0,6	
TOTAL											
w tym:											
of which:											
W zarządzie Lasów Państwowych	152046,8	100,0	0,7	8,8	25,8	22,2	19,5	19,2	3,1	0,7	
Managed by the State Forests											
Lasy prywatne	15274,3	99,9	1,9	18,8	49,4	19,4	8,8	1,5	-	0,1	
Private forests											

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębnością. c Łącznie z klasą do odnowienia.

a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including class for restocking.

TABL. 26 (237). ZASOBY DRZEWNE NA PNIU (dok.)

GROWING STOCK OF STANDING WOOD (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a <i>Gross^a total timber</i>		W tym <i>Of which</i>		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych <i>of which managed by the State Forests</i>	las prywatne <i>private forests</i>	
	w tys. m ³ <i>in thous. m³</i>	w % <i>in %</i>			
OGÓŁEM	172274,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	132074,4	76,7	75,7	83,3	<i>Coniferous trees</i>
w tym:					<i>of which:</i>
sosna	120444,1	69,9	68,9	76,3	<i>pine</i>
świerk	7168,5	4,2	4,3	2,3	<i>spruce</i>
Drzewa liściaste	40199,6	23,3	24,3	16,7	<i>Broadleaved trees</i>
w tym:					<i>of which:</i>
buk	18553,4	10,8	11,7	1,8	<i>beech</i>
dąb	5831,4	3,4	3,5	3,0	<i>oak</i>
grab	755,2	0,4	0,4	1,3	<i>hornbeam</i>
brzoza	9716,4	5,6	5,5	7,5	<i>birch</i>
olsza	4574,4	2,7	2,7	2,4	<i>alder</i>
osika	216,2	0,1	0,1	0,5	<i>aspen</i>

a W korze.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a *Overbark*.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (238). ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE

RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>		las prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
w ha in ha								
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	240	200	179	176	176	176	-	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>
Odnowienia i zalesienia	4916	3418	4100	4138	3849	3841	289	<i>Renewals and afforestations</i>
odnowienia	4061	2969	3905	3947	3826	3818	121	<i>renewals</i>
szuczne	3611	2754	3649	3531	3412	3410	120	<i>artificial</i>
zrębów ^b	3549	2715	3624	3517	3407	3405	110	<i>felling sites^b</i>
halizn i płazowin	62	38	25	14	5	5	9	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
naturalne	450	215	256	415	414	408	1	<i>natural</i>
zalesienia ^c	855	449	195	191	23	23	168	<i>afforestations^c</i>
Poprawki i uzupełnienia ^d	626	325	343	439	234	230	205	<i>Corrections and supplements^d</i>
Pielęgnowanie ^e	22194	16529	19331	19616	18877	18814	739	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw	14388	10876	13291	13218	12479	12470	739	<i>crops</i>
młodników	7315	5238	5910	6242	6242	6242	-	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszytów ^f	190	61	50	102	102	102	-	<i>introduction of undergrowth^f</i>
Melioracje	3709	3894	4068	4643	4643	4643	-	<i>Drainage</i>

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. d Dodatkowo wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. f Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a *Estimated data.* b *Including renewals protected by tree stands.* c *Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan.* d *Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings.* e *Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years.* f *Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.*

TABL. 28 (239). POZYSKANIE DREWNA ^a
REMOVALS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION	
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>			
					razem <i>total</i>	w tym wła- sność Skarbu Pań- stwa <i>of which owned by the State Trea- sury</i>		las prywat- ne <i>private forests</i>
OGÓŁEM w dam³.....	2698	2940	3105	3230	3150	3147	80	TOTAL in dam³
Grubizna	2422	2712	2875	2998	2918	2916	80	Timber
Grubizna iglasta	1876	2132	2256	2392	2322	2321	70	Coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	909	940	942	1030	1003	1002	27	large-size wood
średniowymiarowe do prze- robu przemysłowego	844	1035	1121	1177	1151	1151	25	medium-size wood for industrial uses
Grubizna liściasta	546	580	619	606	596	595	10	Non-coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	185	191	206	193	191	190	2	large-size wood
średniowymiarowe do prze- robu przemysłowego	297	287	289	289	285	285	4	medium-size wood for industrial uses
Drewno małowymiarowe ^b...	276	228	230	231	231	231	-	Slash ^b
Do przerobu przemysłowego	89	44	31	30	30	30	-	Slash for industrial uses
Opałowe	187	184	199	201	201	201	-	Slash for fuel
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³.....	368,6	409,3	432,8	450,7	495,4	597,8	104,9	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach publicznych.

U w a g a. W prezentowanych latach nie pozyskano karpiny.

a Excluding logging (large timber) from plantings. b Exclusively in public forests.

N o t e. In presented years the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 (240). ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIENÍ
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na gruntach prywatnych of which on private land	
Powierzchnia produkcyjna szkółek zadrzewieniowych ^a w ha	16	25	20	21	-	Production area of nurseries ^a in ha
Sadzenie w szt.: drzew	76462	43470	33024	23318	10797	Plantings in units of: trees
krzewów	90051	60882	40502	35364	8452	bushes
Pozyskanie drewna (grubizny) ^b w m ³	28740	41633	33095	32900	20911	Removals (timber) ^b in m ³
grubizna iglasta	3519	7490	6568	6092	4065	coniferous
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	1594	4602	3600	3219	2236	of which large-size general purpose wood
grubizna liściasta	25221	34143	26527	26808	16846	non-coniferous
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	7178	15192	9151	9415	5896	of which large-size general purpose wood

a Stan w dniu 31 XII. b Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

a As of 31 XII. b Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

TABL. 30 (241). POŻARY W LASACH^a
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pożary	521	277	247	278	Number of fires
w tym: podpalenia	138	57	69	57	of which: arson
nieostrożność dorosłych	203	107	75	111	negligence of adults
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	110,8	53,7	31,3	39,6	Area of forest burned in ha
w tym: podpalenia	35,5	21,6	9,7	15,4	of which: arson
nieostrożność dorosłych	46,3	16,5	9,3	10,2	negligence of adults
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha ...	0,2	0,2	0,1	0,1	Average forest areas burned by fire in ha

a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane z Krajowego Systemu Informacji o Pożarach Lasów prowadzonego przez Instytut Badawczy Leśnictwa.

a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.

Source: data of National Forests Information System of the Forest Research Institute.

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3(244) uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji). Ponadto we wspomnianej tablicy dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych, ust. 7 na str. 25.

3. Przedstawione w tabl. 3(244) wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług (PKWiU 2008) i Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących:

- sumę niektórych pozycji PKWiU, PRODCOM-u lub ich części,
- pozycje zbiorczą utworzoną w oparciu o kryteria inne niż występujące w PKWiU i PRODCOM-ie.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities” as an additional grouping.

In tables 3(244) were included budgetary entities and establishments and auxiliary units of budgetary entities (included in the above mentioned sections). Moreover, data in the mentioned table show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind-of-activity as classified according to NACE Rev. 2.

2. Data were compiled using the **enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e., by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes, item 7 on page 25.

3. Products in table 3(244) are presented according to the Polish Classification of Products and Services (PKWiU 2008) and PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.

In some cases products are presented according to additional grouping, comprising:

- the sum of some PKWiU, PRODCOM positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU and PRODCOM.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych, ust. 10 na str. 26.

Jako **cenę stałą** w 2013 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w zakresie **budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych, ust. 7 na str. 25.

Sold production of industry includes:

- 1) *the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;*
- 3) *flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes, item 10 on page 27.*

***Constant prices** in 2013 (2010 average constant prices) were adopted as constant prices in 2010.*

5. In data concerning production, the value of outwork is included.

***Outwork** in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

*6. Data regarding **average employment and average monthly gross wages and salaries** concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement and includes full-time and part-time paid employees in terms of full-time employees.*

Construction

1. Information within the scope of **construction** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section “Construction”.

2. Data according to NACE Rev. 2 divisions were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes, item 7 on page 25.

3. Produkcja budowlano-montażowa dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceńiowym (tj. na rzecz obcych zleceniodawców) przez podmioty budowlane.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o budynkach oddanych do użytkowania (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – tylko budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Construction and assembly production concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contracts system (i.e. for outside clients).

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Constructions (PKOB).

5. Data regarding buildings completed (by all investors) concerns:

- within the scope of the number of buildings – only newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

6. Data regarding average employment and average monthly gross wages and salaries concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, positing, appointment, election or service relation) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, in terms of full-time employees.

TABL. 1 (242). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU ^a
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		2012 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	w mln zł in mln zł				w % in %	
	ceny bieżące current prices					
O G Ó Ł E M	38505,5	58892,3	79458,1	76877,7	100,0	101,9
TOTAL						
sektor publiczny	12265,0	#	#	#	#	x
public sector						
sektor prywatny	26240,5	#	#	#	#	x
private sector						
Górnictwo i wydobywanie	#	481,6	805,6	#	#	x
Mining and quarrying						
Przetwórstwo przemysłowe	34617,2	52558,2	72248,3	69868,5	90,9	102,3
Manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych	4077,7	5716,7	6643,2	7574,3	9,9	112,1
Manufacture of food products						
Produkcja napojów	395,4	497,9	589,2	527,8	0,7	90,1
Manufacture of beverages						
Produkcja wyrobów tekstylnych	55,7	134,6	158,5	167,1	0,2	104,2
Manufacture of textiles						
Produkcja odzieży	264,6	248,7	278,0	319,2	0,4	116,4
Manufacture of wearing apparel						
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	183,6	124,3	229,1	262,0	0,3	107,7
Manufacture of leather and related products						
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1112,0	1890,4	1523,2	2049,6	2,7	136,6
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	94,4	153,5	147,7	215,9	0,3	150,0
Printing and reproduction of recorded media						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	558,5	1039,9	1659,4	1492,9	1,9	106,5
Manufacture of chemicals and chemical products						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1587,6	2282,1	2611,6	2760,6	3,6	109,8
Manufacture of rubber and plastic products						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	743,4	1204,8	1133,4	1288,7	1,7	115,7
Manufacture of other non-metallic mineral products						
Produkcja metali	50,5	77,2	67,6	99,5	0,1	147,2
Manufacture of basic metals						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2087,0	3250,4	4153,2	4887,2	6,4	117,8
Manufacture of metal products ^Δ						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (242). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU ^a (dok.)
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		2012 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	w mln zł in mln zł				w % in %	
	ceny bieżące		current prices			
Przetwórstwo przemysłowe (dok.): Manufacturing (cont.):						
Produkcja komputerów, wyrobów elektro- nicznych i optycznych	3936,5	4521,6	5452,8	5120,1	6,7	106,9
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych	338,7	519,7	479,7	611,3	0,8	139,8
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	1110,0	1791,0	2134,9	2005,4	2,6	90,2
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczip ^Δ	741,2	837,0	1217,2	1438,2	1,9	116,1
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	3821,6	2864,2	4154,6	3581,4	4,7	86,1
Produkcja mebli	842,7	1010,4	972,2	1093,2	1,4	111,8
<i>Manufacture of furniture</i>						
Pozostała produkcja wyrobów	232,7	197,2	443,6	503,0	0,7	115,1
<i>Other manufacturing</i>						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1013,6	1308,3	1701,9	2518,1	3,3	146,7
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2824,7	4736,6	5095,2	5036,1	6,6	97,9
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	#	1115,9	1309,0	#	#	x
<i>Water supply; sewerage, waste mana- gement and remediation activities</i>						
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	#	309,3	91,7	#	#	x
<i>Water collection, treatment and supply</i>						
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	227,2	420,3	559,0	571,1	0,7	107,3
<i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (243). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE ^a (ceny bieżące)
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
O G Ó Ł E M	38505,5	58892,3	79458,1	76877,7	T O T A L
					<i>entities with following number of</i>
podmioty o liczbie zatrudnionych:					<i>paid employees:</i>
49 osób i mniej	5212,6	6989,6	9128,9	9965,6	<i>49 persons and less</i>
50–249	8564,1	11136,9	13498,0	15486,0	<i>50–249</i>
250–499	3715,3	7110,9	9726,4	8093,9	<i>250–499</i>
500–999	10743,7	4403,0	4229,6	5286,3	<i>500–999</i>
1000 osób i więcej	10269,8	29251,9	42875,1	38045,8	<i>1000 persons and more</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (244). PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW ^a
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS ^a

WYROBY	2005	2010	2012	2013		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						<i>Slaughter products ^b included in slaughter capacity in thous. t:</i>
bydła i cieląt	8,5	6,6	3,6	3,6	1,7	<i>cattle and calves</i>
trzodzy chlewnej	81,8	82,0	78,9	95,1	8,0	<i>pigs</i>
Mięso drobiowe w tys. t	45,0	75,8	75,5	65,8	3,2	<i>Poultry meat in thous. t</i>
Wędliny i kiełbasy ^c w tys. t	•	13,4	16,1	18,1	2,4	<i>Cured meats products and sausages ^c in thous. t</i>
Filety z ryb morskich, świeże lub chłodzone ^e w t	1676	1454	4858 ^d	6517	35,5	<i>Seafish filets, fresh or refrigerated ^e in t</i>
Śledzie wędzone, włączając filety ^e w t	230	511	266	315	33,0	<i>Smoked herrings, including filets ^e in t</i>
Konserwy rybne ^e w tys. t	30,7	47,0	46,5	47,6	92,3	<i>Canned fish ^e in thous. t</i>
Mleko płynne przetworzone łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji w mln l	48,5	70,6	56,1	47,4	1,6	<i>Processed liquid milk including for further processing in mln l</i>
Masło oraz inne tłuszcze otrzymane z mleka w tys. t	1,0	0,6	0,5	0,6	0,3	<i>Butter and other fats from milk in thous. t</i>
Ser świeży niedojrzewający i twaróg w tys. t	5,8	7,9	6,3	5,8	1,4	<i>Unripened fresh cheese and curd in thous. t</i>
Jogurt ^e w tys. hl	18,3	95,8	173,9	125,2	2,9	<i>Yogurt ^e in thous. hl</i>
Produkty stosowane w żywieniu zwierząt hodowlanych w tys. t	184,2	171,4	163,3	163,7	1,9	<i>Products used to feed livestock in thous. t</i>
Pieczywo świeże ^e w tys. t	94,7	85,0	82,5	84,8	4,9	<i>Fresh bread ^e in thous. t</i>
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry w mln par	1,7	1,0	1,0	0,8	4,9	<i>Footwear with leather uppers in mln pairs</i>
Tarcica iglasta w dam ³	499,0	456,3	427,0	429,0	11,1	<i>Coniferous sawnwood in dam³</i>
Tarcica liściasta w dam ³	80,5	52,0	42,2	42,4	9,5	<i>Leafy sawnwood in dam³</i>
Okna i drzwi, ościeżnice i progi drewniane w tys. m ²	2491,1	3005,3 ^d	2735,4 ^d	2432,2	18,3	<i>Windows and doors, casings and wooden thresholds in thous. m²</i>
Masa betonowa prefabrykowana ^{ef} w tys. t	986,6	1996,8	1677,2	1532,3	3,6	<i>Ready-mix concrete ^{ef} in thous. t</i>
Urządzenia klimatyzacyjne w tys. szt.	16,6	32,1	73,4	88,6	15,2	<i>Air conditioning devices in thous. units</i>
Maszyny dla rolnictwa i leśnictwa do uprawy gleby w tys. szt.	•	5,9	8,4	7,5	9,4	<i>Machinery for agriculture and forestry to soil in thous. units</i>
Pojemniki i kontenery ^g w tys. szt.	•	14,6	12,5	12,6	31,2	<i>Boxes and containers ^g in thous. units</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpady); w wadze poubojowej cieplej. c Bez drobiowych. d Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. e Dane opracowano metodą przedsiębiorstw. f Beton gotowy do wylania. g Włączając do przewozu płynów lub gazu przystosowane do przewozu jednym lub więcej środkami transportu.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal, animal parts unfit for human consumption; in post-slaughter warm weight. c Excluding cured poultry meat. d Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. e Data compiled using the enterprise method. f Concrete ready for covering. g Including the transport of liquids or gas for the carriage of one or more modes of transport.

TABL. 4 (245). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE ^a
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	137865	128272	129300	T O T A L
sektor publiczny	19345	16334	14261	public sector
sektor prywatny	118521	111938	115038	private sector
Górnictwo i wydobywanie	881	890	821	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	118568	112054	114956	Manufacturing
w tym:				of which:
Produkcja artykułów spożywczych	19062	17581	18186	Manufacture of food products
Produkcja napojów	751	829	757	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tekstylnych	795	846	1019	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	4193	3420	3074	Manufacture of wearing apparel
				Manufacture of leather and related products
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	1199	1826	1869	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	10305	8087	9195	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	720	795	1001	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2171	2599	2412	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	8172	8003	8380	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	4663	4205	4132	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	522	378	391	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	14149	13754	14272	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	11104	9440	8823	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	2411	1911	2225	Manufacture of electrical equipment
				Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	5785	6582	6343	
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	2228	2578	2818	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	8263	7775	5986	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	7445	6032	6283	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	1657	2352	2530	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	6735	6916	8844	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	12578	9176	7205	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	5838	6153	6317	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:				of which:
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1329	631	637	Water collection, treatment and supply
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	2209	2897	2938	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (246). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE ^a
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł			
O G Ó Ł E M	3314,52	3648,18	3792,65	T O T A L
sektor publiczny	4892,93	5657,17	5937,68	public sector
sektor prywatny	3056,87	3355,03	3526,77	private sector
Górnictwo i wydobywanie	7141,01	6963,03	7849,31	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	3068,99	3414,50	3598,87	Manufacturing
w tym:				of which:
Produkcja artykułów spożywczych	2325,23	2518,95	2669,09	Manufacture of food products
Produkcja napojów	3073,81	3087,24	3445,53	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tekstylnych	2147,81	2377,58	2316,36	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	1774,53	1970,35	2006,19	Manufacture of wearing apparel
				Manufacture of leather and related products
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	1971,53	2317,33	2450,36	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	2380,37	2572,78	2843,70	Printing and reproduction of recorded media
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2792,57	2753,19	2773,53	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	3694,14	3978,75	3962,04	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2853,03	3056,33	3208,27	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	3008,41	3050,78	3225,03	Manufacture of basic metals
Produkcja metali	2735,49	2419,53	2344,84	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	3060,59	3502,92	3677,51	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	3189,79	3665,64	4126,34	Manufacture of electrical equipment
Produkcja urządzeń elektrycznych	3365,99	3536,87	3883,42	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	3768,83	4208,41	4263,00	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	3386,74	4115,64	4152,85	Manufacture of other transport equipment
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3929,75	4509,92	4246,83	Manufacture of furniture
Produkcja mebli	2373,94	2470,54	2567,83	Other manufacturing
Pozostała produkcja wyrobów	2320,11	2946,55	3073,16	Repair and installation of machinery and equipment
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	4003,73	4127,03	4889,12	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	5238,04	6029,35	6324,16	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	3579,62	3872,71	3905,02	of which:
w tym:				Water collection, treatment and supply
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3907,56	3425,87	3522,59	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	3153,91	3385,58	3338,04	

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo
Construction

TABL. 6 (247). PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)

CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in per cent	
OGÓŁEM	3864,1	9162,1	8848,8	9519,1	100,0	TOTAL
W tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	2507,5	5562,3	5710,8	5390,2	56,6	<i>Of which entities employing more than 9 persons</i>
budowa budynków ^Δ	1045,1	1999,9	1970,4	1899,4	20,0	<i>construction of buildings</i>
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	801,1	1902,4	2350,0	2173,8	22,8	<i>civil engineering works specialised construction activities</i>
roboty budowlane specjalistyczne	661,3	1660,0	1390,4	1317,0	13,8	

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa pomorskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Pomorskie Voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (248). PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)

CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Roboty o charakterze inwestycyjnym Works with an investment character	Roboty o charakterze remontowym Works with a renovation (restoration) character	SPECIFICATION	
		w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	2005	2507,5	1846,2	661,3	TOTAL
	2010	5562,3	3863,3	1699,0	
	2012	5710,8	4163,5	1547,3	
	2013	5390,2	3548,6	1841,7	
Budynki		2715,7	1597,5	1118,2	Buildings
Budynki mieszkalne		864,6	498,4	366,2	<i>Residential buildings</i>
budynki mieszkalne jednorodzinne		127,6	47,0	80,6	<i>one-dwelling buildings</i>
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańowe		593,7	392,2	201,5	<i>two- and more dwelling buildings</i>
budynki zbiorowego zamieszkania		143,3	59,2	84,1	<i>residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne		1851,2	1099,1	752,1	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego		137,6	110,5	27,0	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe		160,4	82,6	77,9	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe		541,2	285,2	256,0	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności		35,2	30,5	4,7	<i>traffic and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe		493,1	307,3	185,8	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej		271,7	168,5	103,3	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne		211,9	114,6	97,3	<i>other non-residential buildings</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa pomorskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Pomorskie Voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (248). PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące) (dok.)

CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym <i>Works with an investment character</i>	Roboty o charakterze remontowym <i>Works with a renovation (restoration) character</i>	SPECIFICATION
		<i>w mln zł</i>	<i>in mln zł</i>	
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	2674,5	1951,0	723,5	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	1229,6	872,7	356,8	<i>Transport infrastructures</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	541,1	374,0	167,0	<i>highways, streets and roads</i>
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	256,1	152,7	103,4	<i>railways, suspension and elevated railways</i>
drogi lotniskowe	8,1	5,9	2,2	<i>airfield runways</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	129,1	81,2	47,9	<i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>
budowle wodne	295,2	258,9	36,3	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	1160,3	844,6	315,6	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	701,3	478,0	223,3	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	459,0	366,6	92,4	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	195,4	164,5	30,9	<i>Complex constructions on industrial sites</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	89,3	69,2	20,1	<i>Other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa pomorskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Pomorskie Voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (249). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA ^a
BUILDINGS COMPLETED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Budynki ^b.....	5123	6052	6136	6153	Buildings ^b
w tym budynki mieszkalne jedno- rodzinne oraz o dwóch miesz- kaniach i wielomieszkaniowe ^c	3861	5048	5198	5198	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c</i>
miasta	2220	2109	1915	1760	<i>urban areas</i>
wieś	2903	3943	4221	4393	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	4695	5267	5334	5431	<i>Of which private buildings ^d</i>
miasta	1888	1622	1437	1346	<i>urban areas</i>
wieś	2807	3645	3897	4085	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielo- mieszkaniowe ^c	3627	4519	4634	4729	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c</i>
niemieszkalne	791	746	699	702	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	145	177	166	181	<i>of which farm buildings</i>
Kubatura ^e w dam³.....	7530	9064	11387	12126	Cubic volume ^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jedno- rodzinne oraz o dwóch miesz- kaniach i wielomieszkaniowe ^c	4357	5290	6681	5459	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c</i>
miasta	4786	5124	6726	7031	<i>urban areas</i>
wieś	2744	3940	4661	5095	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	4027	4178	5291	5153	<i>Of which private buildings ^d</i>
miasta	1848	1406	1694	1462	<i>urban areas</i>
wieś	2179	2772	3597	3690	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielo- mieszkaniowe ^c	2800	3205	3617	3488	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c</i>
niemieszkalne	1116	965	1667	1664	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	149	248	279	287	<i>of which farm buildings</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 321. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 321. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (250). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
BUDYNKI^b					
BUILDINGS^b					
Budynki mieszkalne	4148	5048	5203	5199	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkania i wielomieszkania ^c	3861	5046	5198	5198	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	3549	4668	4711	4747	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	5	2	5	1	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	975	1004	933	954	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	58	95	82	60	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	28	44	46	37	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	246	167	176	193	Wholesale and retail trade buildings
					Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	2	4	8	2	
Budynki garaży	248	271	234	224	Garage buildings
Budynki przemysłowe	78	71	43	52	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	92	98	109	116	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	9	15	13	23	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	12	14	18	17	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	7	12	7	10	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	19	20	15	10	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	158	183	166	187	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	7	2	6	7	Buildings used as places of worship and for religious activities
KUBATURA^d w dam³					
CUBIC VOLUME^d in dam³					
Budynki mieszkalne	4475	5321	6096	5465	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkania i wielomieszkania ^c	4357	5290	6081	5459	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	2621	3186	3223	3261	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	30	31	15	6	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	3056	3742	5291	6661	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	69	153	151	179	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	148	303	678	470	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	1167	628	1323	1940	Wholesale and retail trade buildings
					Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	0	16	393	7	
Budynki garaży	77	100	52	45	Garage buildings
Budynki przemysłowe	571	687	655	1308	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	475	779	1192	1569	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	45	70	81	104	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	105	127	224	357	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	22	63	122	75	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	136	553	117	76	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	178	260	279	464	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	42	2	13	57	Buildings used as places of worship and for religious activities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 321. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 321. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

**TABL. 10 (251). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
W BUDOWNICTWIE ^a**
*AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES
IN CONSTRUCTION ^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	30912	29416	26806	Average paid employment
sektor publiczny	1035	1125	1090	<i>public sector</i>
sektor prywatny	29878	28291	25715	<i>private sector</i>
Budowa budynków ^Δ	11499	11801	10070	<i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	9250	9497	8622	<i>Civil engineering works</i>
Roboty budowlane specjalistyczne	10163	8118	8113	<i>Specialised construction activities</i>
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2984,02	3130,03	3223,09	Average monthly gross wages and salaries in zł
sektor publiczny	4110,03	4485,90	4746,35	<i>public sector</i>
sektor prywatny	2944,91	3076,11	3158,65	<i>private sector</i>
Budowa budynków ^Δ	2707,61	2899,78	2878,41	<i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	3484,53	3750,18	4050,06	<i>Civil engineering works</i>
Roboty budowlane specjalistyczne	2841,23	2739,25	2772,47	<i>Specialised construction activities</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ. GOSPODARKA MORSKA

Uwagi ogólne

Transport

1. Prezentowane informacje dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności PKD 2007 do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa” z wyłączeniem jednostek zaliczonych do działu „Działalność pocztowa i kurierska” (do 2008 r. zaliczonych zgodnie z PKD 2004 do sekcji „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”).

W dziale zamieszczono także informacje o drogach publicznych pozyskiwanych z ewidencji Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII prezentowane są do 2001 r. według ewidencji prowadzonej przez wojewodów, w latach 2002-2008 – przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (do 17 XI 2011 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji). Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. – również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku.

2. Dane dotyczące ogólnej długości linii kolejowych eksploatowanych w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. Linia kolejowa jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

3. Drogi publiczne ze względu na funkcję w sieci drogowej dzielą się, na podstawie znowelizowanych przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 260), na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do dróg krajowych zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do dróg wojewódzkich zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

CHAPTER XVII

TRANSPORT AND COMMUNICATIONS. MARITIME ECONOMY

General notes

Transport

1. The information presented concerns economic entities classified according to the PKD 2007/NACE Rev. 2 into section “Transportation and storage”, excluding economic entities included in division “Postal and courier activities” (until 2008 – classified according to the PKD 2004/NACE Rev. 1.1 into section “Transport, storage and communication”).

In addition, this chapter includes also information regarding public roads acquired from the General Directorate of Public Roads and Motorways. Data on road vehicles and tractors registered as of 31 XII have been presented until 2001 according to the register maintained by voivodes, while between 2002 and 2008 – by starosts, presidents of cities and mayors, since 2009 – according to central vehicle register maintained by the Ministry of Interior (until 17 XI 2011 – the Ministry of Interior and Administration). Data do not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the end of reference year.

2. Data concerning the total length of railway lines operated on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The railway line is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

3. Public roads are divided on the basis of amended provisions to the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (Journal of LAws 2013 item 260) into following categories: national, regional, district and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to be upgraded to motorway or expressway status,
- international roads,
- roads constituting other links to ensure continuity of the national road network,
- access roads leading to generally accessible border crossings serving international passenger and freight transport,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a great significance for the voivodship and roads with a military significance not included among state roads.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

4. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje usługi świadczony odpłatnie zarówno przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność (przedsiębiorstwa transportu samochodowego), jak i podmioty, których podstawowa działalność gospodarcza jest inna niż transport samochodowy (np. działalność przemysłowa, handlowa); dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborem komunikacji miejskiej oraz dokonywanych przez podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.

6. Dane o wypadkach drogowych pochodzą z systemu Systemu Ewidencji Wypadków i Kolidacji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za śmiertelną ofiarę wypadku drogowego uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za ranną ofiarę wypadku drogowego uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą:

1) w zakresie usług pocztowych – operatorów pocztowych, tj. operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego) oraz od 2009 r. pozostałych operatorów pocztowych (do 2012 r. określanych jako operatorzy niepubliczni);

District roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

4. A bus line is a permanent road connection between two extreme localities as well as between selected intermediate localities which involves using one or several buses travelling between these localities according to a defined schedule.

The length of a bus line is the length of the route, given in km, between two extreme localities regardless of the number of journeys carried out by buses on that line.

5. Road transport for hire or reward includes services for remuneration carried out both by entities, for which road transport is the basic economic activity (road transport entities) as well as entities with basic economic activity other than road transport (e.g. industrial, trade activity); data regarding transport of passengers do not include transports by urban transport fleet and entities employing up to 9 persons.

6. Data regarding road traffic accidents coming from Accident and Collision Register (SEWiK) kept by the National Police Headquarters and cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A road traffic accident fatality is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A road traffic accident injury is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Communications

1. Information regarding communications, in tangible terms, concerns:

1) in scope of postal services – post operators, i.e. appointed operator (until 2012 the public operator) and from 2009 other post operators (until 2012 defined as non-public operators);

2) w zakresie usług telekomunikacyjnych – operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. Placówkę pocztową stanowi jednostka organizacyjna operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego) lub jego agenta, w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych.

3. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują: przesyłki (np. listy, kartki pocztowe z wyłączeniem paczek pocztowych) opatrzone adresem, przedłożone do przyjęcia przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia i doręczenia adresatowi.

4. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej) oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

Gospodarka morską

1. Dla statystycznego ujęcia poszczególnych elementów gospodarki morskiej jako całości (podmioty, pracujący) za podstawę przyjęto rodzaje działalności wybrane z niżej wymienionych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- **sekcja A:** Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (rybołówstwo w wodach morskich),
- **sekcja C:** Przetwórstwo przemysłowe (produkcja statków i konstrukcji pływających, produkcja łodzi wycieczkowych i sportowych, naprawa i konserwacja statków i łodzi, przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków),
- **sekcja G:** Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sprzedaż hurtowa pozostałej żywności włączając ryby, skorupiaki i mięczaki; sprzedaż detaliczna ryb, skorupiaków i mięczaków prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach),
- **sekcja H:** Transport i gospodarka magazynowa (transport morski i przybrzeżny pasażerski i towarów, przeładunek towarów w portach morskich, magazynowanie i przechowywanie towarów w portach morskich, działalność usługowa wspomagająca transport morski, działalność morskich agencji transportowych),

2) *in scope of telecommunication services – operators of the public telecommunication network i.e., the network used for rendering telecommunication services (excluding internal networks – networks used by entities exclusively for their own needs of installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).*

2. Post office represents an organizational units of the appointed operator (until 2012 the public operator) or its agent, in which the sender can conclude a contract for the provision of postal services or who delivers to the addressees of the consignment or the amount of money specified in the postal transfers.

3. Communication services include services paid for, free of charge and official.

Data on letter mail include mail (e.g. letters, postcards, excluding packages) containing an address for the purpose of being delivered to the addressee.

4. Telephone main line includes standard main line (fixed line telephone subscribers) and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Maritime economy

1. Concerning statistical frame of particular elements of maritime economy as a whole (entities, employees), the basis is the kind of activity selected from the following sections of NACE Rev. 2.

- **section A:** Agriculture, forestry and fishing (sea fishing),
- **section C:** Manufacturing (building of ships and floating structures; building of pleasure and sport boats, repair and maintenance of ships and boats, processing and preserving fish, crustaceans and molluscs),
- **section G:** Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles (wholesale of other food, including fish, crustaceans and molluscs; retail sale of fish, crustaceans and molluscs in specialized stores),
- **section H:** Transport and storage (sea and coastal passenger and freight water transport, cargo handling, storage of goods in seaports, services supporting maritime transport, activity of maritime transport agencies),

- **sekcja L:** Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (zarządy portów morskich),
- **sekcja M:** Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (badania naukowe i prace rozwojowe dla gospodarki morskiej),
- **sekcja N:** Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (wynajem i dzierżawa środków transportu wodnego),
- **sekcja O:** Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (kierowanie w zakresie efektywności gospodarowania – urzędy morskie),
- **sekcja P:** Edukacja (edukacja morska).

2. Dane o podmiotach gospodarki morskiej dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON mających siedzibę na terenie województwa pomorskiego, bez względu na miejsce prowadzonej działalności, których podstawowa działalność związana jest z szeroko rozumianą gospodarką morską. Podstawową działalność określono przy wykorzystaniu takich informacji, jak: wartość dodana, przychody ze sprzedaży, zatrudnienie, działalność przewidziana w statucie jako podstawowa.

Za podmioty gospodarki narodowej przyjmuje się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

3. Dane dotyczące **portów morskich** obejmują porty: Gdańsk, Gdynia, Ustka i Władysławowo (od 2001 r.) oraz Sopot, Hel i Krynica Morska (od 2007 r.).

Obroty ładunkowe w portach morskich to łączna ilość masy towarowej przemieszczonej przez porty w danym okresie czasu w obrocie morskim i wewnątrz krajowym.

Prezentowana jest masa brutto, tj. łącznie z opakowaniami, ale z wyłączeniem masy własnej jednostki transportującej (kontenerów i jednostek tocznych).

Informacje zawarte w tablicach dotyczą międzynarodowego i krajowego obrotu morskiego (kabo-
tażu).

Informacje o obrotach ładunkowych, ruchu pasażerów i statków pochodzą od przedstawicieli statków zawijających do portów morskich i są pozyskiwane za pośrednictwem urzędów morskich – kapitanatów, bosmanatów w zakresie wymaganym Dyrektywą Rady 95/64/WE z dnia 8 XII 1995 r. (zaktualizowana Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/42/WE z dnia 6 V 2009 r. – Dz. U. WE L 141 z 6 VI 2009 r.) w sprawie sprawozdań statystycznych w odniesieniu do przewozu rzeczy i osób drogą morską.

- **section L:** Real estate, renting and business activities (seaport's authorities),
- **section M:** Professional, scientific and technical activities (research and development for maritime economy purposes),
- **section N:** Administrative and support activities (waterborne transport equipment renting),
- **section O:** Public administration and national defence; compulsory social security (management to increase the effectiveness – maritime offices),
- **section P:** Education (maritime education).

2. Data on entities of the maritime economy concern entities of the national economy registered in the REGON register based in pomorskie voivodship irrespective of the place of conducting activity, whose basic activity is connected with widely understood maritime economy. The basic activity is defined using such measures as: added value, sales revenue, number of employed persons or activity quoted as the principal in the statute.

Entities of the national economy are legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity.

3. Data concerning **seaports** include the ports: Gdańsk, Gdynia, Ustka and Władysławowo (since 2001) as well as (since 2007) Sopot, Hel and Krynica Morska.

Cargo turnover in seaports is the total volume of commodity weight moved through the ports in a certain period of time in seaborne and domestic traffic.

The data are presented in terms of gross weight, i.e. together with the immediate packaging, but excluding the tare weight of freight units (containers and ro-ro units).

The data presented in tables concerns both international and domestic seaborne traffic (cabotage trade).

Information on cargo, passengers and ship traffic are received from representatives of ships calling at seaports and provided through the mediation of maritime offices – harbour boards and boatswain offices, within the frame required under the Directive 95/64/EC of 8 XII 1995 (amended by the Directive of the European Parliament and Council 2009/42/EC of 6 V 2009 (Journal of the European Communities No. L 141 dated 6 VI 2009) on statistical returns in respect of carriage of goods and passengers by sea.

Dane te nie uwzględniają:

- statków o pojemności brutto (GT) mniejszej niż 100,
- załadunku bunkru (tj. paliwa dla statków),
- obrotu wewnątrz krajowego, z wyjątkiem kabotażu, tj. ładunków przewożonych drogą morską pomiędzy polskimi portami morskimi,
- wagi własnej załadowanych i wyladowanych jednostek ładunkowych (np. kontenerów oraz samochodów i wagonów przewożonych w ruchu promowym).

4. Dane o ruchu statków w portach morskich obejmują statki transportowe, do których zalicza się również barki morskie oraz statki nietransportowe pełniące funkcje transportowe.

Nie uwzględniają natomiast: statków niespełniających funkcji transportowych (np. statków szkolnych, holowników, lodołamaczy, statków nowo wybudowanych wychodzących w morze na próby, statków o pojemności brutto (GT) poniżej 100).

5. Do statków wchodzących z ładunkiem zalicza się:

- statki towarowe przywożące ładunki do wyladowania w porcie, do którego zawijają,
- statki pasażerskie przywożące do portu pasażerów, dla których portem docelowym jest port wejścia statku.

Wszystkie pozostałe statki transportowe, tj. statki bez ładunku lub z ładunkiem nieprzeznaczonym do wyladowania w porcie wejścia statku oraz statki z pasażerami, dla których port wejścia statku nie jest portem docelowym – zalicza się do statków pod balastem (tj. bez ładunku).

6. Statki wychodzące z ładunkiem to statki, na które w danym porcie załadowano ładunki lub na które wsiedli pasażerowie rozpoczynający w tym porcie podróż. Statek, który w porcie pobierał tylko paliwo albo wodę lub statek, który wychodzi z portu z ładunkiem załadowanym w innym porcie – traktuje się jak statek bez ładunku.

7. Przez międzynarodowy obrót morski rozumie się łączną ilość ładunków będących przedmiotem międzynarodowej wymiany handlowej, przemieszczonych przez port. Są to ładunki wyladowane ze statków (w tym promów) oraz załadowane na statki (w tym promy) zarówno w związku z polskim handlem zagranicznym, jak i tranzytem. Do obrotu morskiego zaliczono również bunkier (paliwo) dostarczony na statki transportowe, obsługujące międzynarodową wymianę handlową.

8. Krajowy obrót morski (kabotaż) – to ładunki przewożone drogą morską w obrocie pomiędzy polskimi portami morskimi.

The following data are excluded:

- *ships of gross tonnage (GT) less than 100,*
- *loading of bunker (i.e. fuel for ships),*
- *domestic cargo traffic excluding coastwise trade, i.e. seaborne cargo traffic between Polish seaports,*
- *the tare weight of cargo units (e.g. of containers as well as of motor vehicles and wagons carried by ferries.*

4. Statistic on ship traffic through seaports comprise both cargo carrying ships including seaborne barges and non-cargo-carrying ships performing transport activities.

Data do not include ships of miscellaneous, non-cargo-carrying activities (e.g. training ships, tugboats, icebreakers, new built ships on sea trial, ships of gross tonnage (GT) below 100).

5. Ships arriving at ports with freight include:

- *cargo carrying vessels entering a port to unload the cargo,*
- *passenger ships carrying passengers for whom the port of arrival is their destination port.*

Other transport ships, i.e. ships without cargo or with cargo not to be unloaded at the port of arrival or passenger ships with passengers on board when the port of arrival is not their port of destination – are included in ships in ballast (i.e. unloaded).

6. Ships departing to sea with freight include ships loaded in the port or ships with passengers who embarked in the port. The ship which bunkered in the port or a ship with cargo loaded in another port – is treated as unloaded ship.

7. International sea turnover is a total amount of international exchange trade cargo moved through the port. The cargo includes cargo unloaded from ships (including ferries) as well as loaded on ships (including ferries) within both Polish foreign trade and transit. The seaborne traffic includes also bunker (fuel) supplied on cargo carrying ships, serving international exchange trade.

8. Domestic maritime traffic (cabotage) – sea-born cargo traffic between Polish seaports.

9. Drobnica są to różnego rodzaju ładunki, które można policzyć, w opakowaniu lub bez, o różnych kształtach, transportowane w mniejszych partiach lub jako pojedyncze przesyłki, zarówno wyroby gotowe jak i półfabrykaty. Drobnica dzieli się na konwencjonalną i ładunki toczne.

10. Ładunki tranzytowe są to ładunki pochodzące od nadawcy zagranicznego, dowieszone do polskiego portu morskiego i przeznaczone dla odbiorcy zagranicznego.

Tranzyt morsko-ładowy obejmuje ładunki tranzytowe, które zostały dowieszone do portu drogą morską z przeznaczeniem do dalszego transportu drogą lądową.

Tranzyt lądowo-morski obejmuje ładunki tranzytowe, które zostały dowieszone do portu drogą lądową z przeznaczeniem do dalszego transportu drogą morską.

Tranzyt morski obejmuje ładunki tranzytowe, które zostały dowieszone do portu drogą morską i w sposób pośredni lub bezpośredni przeładowane na inny statek z przeznaczeniem do dalszego transportu drogą morską.

11. Dane o morskiej flocie transportowej dotyczą statków o polskiej własności i współwłasności bez względu na podnoszoną banderę.

12. Dane o przewozach żegluga morską i przybrzeżną dotyczą przewozów w rejsach zakończonych w roku sprawozdawczym, statkami eksploatowanymi przez polskich armatorów lub operatorów, niezależnie od podnoszonej bandery.

13. Do przewozów w żegludze regularnej zalicza się przewozy wykonane statkami liniowymi, kursującymi według ustalonego i ogłoszonego rozkładu podróży na określonej z góry trasie i zawijającymi do portów określonych w rozkładzie podróży. Do **przewozów w żegludze nieregularnej** zalicza się przewozy wykonane statkami towarowymi żeglugi nieregularnej, tj. statkami kursującymi bez ogłoszonego rozkładu podróży i kierowanymi zgodnie z aktualnymi potrzebami przewozowymi.

14. Żegluga bliskiego zasięgu obejmuje przewozy w zasięgu bałtyckim i europejskim, natomiast żegluga dalekiego zasięgu obejmuje przewozy w zasięgu oceanicznym.

Do **przewozów w zasięgu europejskim** zaliczono przewozy statkami kursującymi na liniach lub trasach obejmujących porty europejskie (z wyjątkiem portów basenu Morza Bałtyckiego), azjatyckie porty basenu Morza Śródziemnego i Morza Czarnego oraz porty Afryki Północnej leżące nad Morzem Śródziemnym i Oceanem Atlantyckim – do szerokości portu Casablanca włącznie.

9. General cargo – countable cargo of various nature, either packed or without packaging, of various shape, carried either in batches or as a single delivery, final or half-finished products. General cargo is divided into conventional and ro-ro cargo. General cargo reloaded by crane in lift-on, lift-off system is regarded as conventional.

10. Transit cargo is a cargo of foreign shipper, carried to a Polish seaport, destined for foreign consignee.

Sea-land transit includes a transit cargo carried to a port by sea, destined for further transport by land.

Land-sea transit includes a transit cargo carried to a port by land, destined for further transport by sea.

Sea transit includes transit cargo carried to a port by sea, reloaded indirectly or directly to another ship destined for further transport by sea.

11. Data on cargo carrying sea fleet concern ships of Polish property, joint ownership or share, irrespective of its flag.

12. Data on maritime transport and coastal transport concern transport in voyages finished in the reporting year, by ships operated by Polish ship-owners or operators, irrespective of their flag.

13. Line traffic includes transport realized by liners ferrying under an established and published sailing schedule on the route specified before and entering ports specified in the sailing schedule. **Tramp service** includes transport realized by cargo tramp steamers, i.e., ships operation outside a scheduled itinerary, directed according to instant transport needs.

14. Short-sea shipping refers to the transport at Baltic Sea and European routes, whereas deep-sea shipping refers to the transport at ocean routes.

European range transport includes transport by ships sailing on lines or routes which encompass European ports (excluding Baltic Sea basin ports), Asian ports of the Mediterranean Sea basin and the Black Sea basin as well as ports of North Africa located on the Mediterranean Sea and the Atlantic Ocean up to the latitude of the port of Casablanca inclusive.

Do **przewozów w zasięgu oceanicznym** zaliczono przewozy statkami kursującymi na liniach lub trasach wykraczających poza porty basenu Morza Bałtyckiego do linii Kristiansand (Norwegia) – Skagen (Dania) i poza zasięg europejski.

15. Żegluga przybrzeżna oznacza żeglugę w odległości nie większej niż 20 mil morskich od brzegu w rejonie Morza Bałtyckiego lub innego morza zamkniętego o podobnych warunkach żeglugowych.

16. Dane o flocie rybackiej zaprezentowano w podziale na trawlerzy dalekomorskie, kutry i łodzie rybackie.

Dane o trawlerach dalekomorskich dotyczą statków będących własnością polskich podmiotów, łącznie ze statkami przekazanymi w czarter, użytkowanymi i zarządzanymi przez obcych armatorów.

17. Informacje o biologicznej zabudowie brzegów morskich prezentują dane z zakresu regulacji wałów wydmych. Do formowania nowych wydym lub podwyższenia i uzupełnienia istniejących stosuje się **płatki wydymotwórcze** wykonane z prętów drewnianych, faszyny lub trzciny. W celu utrwalenia wydmy prowadzi się prace polegające na **wykładaniu chrustu** (pozyskanego z lasów w pasie technicznym, wykładanego u podnóża wydmy z plażą, chrustu iglastego i liściastego), **zatrawianiu** (sadzenie piaskownicy zwyczajnej, wydmu chrzycy nadmorskiej) i **zakrzewianiu** (wierzbą kaspijską, rokitnikiem, oliwnikiem srebrnolistnym).

18. Informacje o hydrotechnicznym umacnianiu brzegów morskich przedstawiają nowopowstałe umocnienia, bez rozbudowy, remontów i zabezpieczeń już istniejących.

Opaska brzegowa jest to budowa usytuowana równolegle do linii brzegowej, w postaci wałów, głazów lub bloków betonowych, murów oporowych, ścianek szczelnych, okładziny, pojemników z tworzyw sztucznych wypełnionych piaskiem, palisad umacnianych faszyną i kamieniami.

Rzędna korony jest to wysokość morskich budowli hydrotechnicznych mierzona od średniego poziomu morza.

Sztuczne zasilanie plaży – działalność mająca na celu uzupełnianie strat w materiale budującym brzeg morski. Polega na dostarczaniu refulatu (piasku z dna morskiego lub z toru wejściowego do portu) na wybrane odcinki brzegu.

Ocean range transport includes transport by ships sailing on lines or routes outside Baltic Sea ports basin to the Kristiansand (Norway) – Skagen (Denmark) line and European ports.

15. Coastal shipping means shipping at a distance not exceeding 20 nautical miles from the shore in the Baltic Sea range or another closed sea with similar navigation conditions.

16. Data regarding fishing fleet are presented in division into deep sea trawlers cutters and fishing boats.

Data regarding deep-sea trawlers concerns ships being a property of Polish shipowners, including ships in charter, used and managed by foreign ship-owners.

17. Information regarding biological coast management presents data on dune dykes shaping. Sand-drift fences made of fascine, wood rods or reed are used to form new dunes or replenish the existing ones. Strengthening of the dunes involves laying coniferous and deciduous brush (taken from forests in technical zone) at the junction between the dune and beach face, sowing grass (beach grass, seaside lyme-grass) and planting shrubs (Caspian willow, sea-buck-thorn, silver-leafed oleaster).

18. Information regarding hydrotechnical coast strengthening presents new made structures without extensions, repairs or protecting the existing ones.

Sea-wall is a structure situated parallel to the shore line, in a shape of dikes, stone or concrete block walls, revetments, tight partitions, facings, plastic containers filled with sand, fascine and stone strengthened palisades.

Coping ordinate is the height of sea hydrotechnical constructions measured from the average sea level.

Artificial beach nourishment is an activity aiming at reducing losses in coast building material. It consists in extracting sand from the bottom of the sea or from the port entrance fairway and moving it to some parts of the shore.

Transport
Transport

TABL. 1 (252). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE ^a

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM ^b	1259	1241	1237	1214	TOTAL ^b
Normalnotorowe	1259	1241	1237	1214	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	451	456	457	455	of which electrified
jednotorowe	887	879	868	834	single track
dwu- i więcej torowe	372	362	369	380	double and more tracks
Na 100 km² powierzchni ogólnej	6,9	6,8	6,8	6,6	Per 100 km² of total area

a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe.

a Data concern PKP network and other entities managing railway network. b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 (253). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o na- wierzchni ulep- szonej of which improved	
OGÓŁEM	11499	12224	12575	12851	11776	TOTAL
miejskie	2551	2700	2765	2788	2692	urban
zamiejskie	8948	9524	9811	10063	9084	non-urban
Krajowe	820	921	909	906	905	National
miejskie	188	185	174	173	172	urban
zamiejskie	632	736	735	733	733	non-urban
Wojewódzkie	1834	1796	1794	1797	1796	Regional
miejskie	283	273	270	270	270	urban
zamiejskie	1551	1523	1524	1527	1526	non-urban
Powiatowe	5616	5303	5274	5299	5107	District
miejskie	765	554	552	541	539	urban
zamiejskie	4851	4749	4722	4758	4568	non-urban
Gminne	3229	4204	4598	4849	3968	Communal
miejskie	1315	1688	1769	1804	1711	urban
zamiejskie	1914	2516	2829	3045	2257	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 (254). POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE ^a

Stan w dniu 31 XII

*REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS ^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. szt. <i>in thous. units</i>				
OGÓŁEM ^b	951,4	1313,8	1427,3	1478,6	TOTAL ^b
w tym:					<i>of which:</i>
Samochody osobowe	724,9	1011,1	1107,3	1150,8	<i>Passenger cars</i>
Autobusy	4,6	6,0	6,3	6,5	<i>Buses</i>
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	140,5	180,5	191,3	194,3	<i>Lorries and road tractors ^c</i>
Ciągniki balastowe i rolnicze	40,0	56,0	56,6	57,8	<i>Balast and agricultural tractors</i>
Motocykle	35,9	51,6	57,0	59,4	<i>Motorcycles</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 332. b Bez trolejbusów. c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

Źródło: dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 1 on page 332. b Excluding trolley-buses. c Including vans.

Source: data of the Ministry of Interior.

TABL. 4 (255). LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ ^a

Stan w dniu 31 XII

*REGULAR BUS COMMUNICATION LINES ^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1388	1186	802	755	<i>National: number</i>
długość w km	78030	63132	43204	40260	<i>length in km</i>
dalekobieżne: liczba	32	29	24	19	<i>long distance: number</i>
długość w km	14668	13331	10983	11407	<i>length in km</i>
regionalne: liczba	321	236	121	107	<i>regional: number</i>
długość w km	24955	17640	9686	8656	<i>length in km</i>
podmiejskie: liczba	961	895	632	609	<i>suburban: number</i>
długość w km	37521	31751	22225	19939	<i>length in km</i>
miejskie: liczba	74	26	25	20	<i>urban: number</i>
długość w km	886	410	310	258	<i>length in km</i>
Międzynarodowe: liczba	10	2	2	-	<i>International: number</i>
długość w km	12132	844	768	-	<i>length in km</i>

a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (256). TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY ^a
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa:					National communication:
Przewozy ładunków w tys. t	2558	3575	4927	6164	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	102	208	190	164	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów w tys. osób	45187	42075	32674	36239	Transport of passengers in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	31	32	26	28	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa:					International communication:
Przewozy ładunków w tys. t	1017	2666	4209	5016	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1177	1239	1181	1085	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów w tys. osób	123	6	6	4	Transport of passengers in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1147	569	2047	2580	Average transport distance per passenger in km

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 333.

a See general notes, item 5 on page 333.

TABL. 6 (257). WYPADKI DROGOWE ^a I ICH OFIARY
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS ^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki	3074	2674	2767^b	2644	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^c	32,3	20,4	19,4	17,9	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^c
Ofiary wypadków	4324	3626	3752^b	3588	Road traffic casualties
Śmiertelne	266	200	179	174	Fatalities
na 100 tys. ludności	12,1	8,7	7,8	7,6	per 100 thous. population
Ranni	4058	3426	3573 ^b	3414	Injured
na 100 tys. ludności	184,7	150,9	156,2	148,9	per 100 thous. population

a Zarejestrowane przez Policję. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. c Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku.

a Registered by the Police. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. c Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Gdańsk.

TABL. 7 (258). WYPADKI DROGOWE ^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW
ROAD ACCIDENTS ^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki	2767 ^b	2644	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	2163 ^b	2117	<i>Guilt of drivers</i>
w tym:			<i>of which:</i>
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	658 ^b	671	<i>inappropriate speed for road conditions</i>
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	560	569	<i>non-compliance with vehicle right of way</i>
nieprawidłowe wyprzedzanie	119	116	<i>incorrectly overtaking</i>
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	286	230	<i>incorrectly behaviour towards the pedestrian</i>
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	167	153	<i>not keeping a safe distance between vehicles</i>
Z winy pieszych	286	230	<i>Guilt of pedestrians</i>
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	174	148	<i>of which carelessly entering to the roadway</i>
Pozostałe ^c	318	297	<i>Others ^c</i>
Pojazdy kierujących będących sprawcami	2163 ^b	2117	<i>Vehicles of drivers being accident culprits</i>
Samochody osobowe	1744	1696	<i>Passenger cars</i>
Motocykle	67	72	<i>Motorcycles</i>
Rowery	109	89	<i>Bicycles</i>
Motorowery	53	67	<i>Motor-bicycles</i>
Samochody ciężarowe	130	122	<i>Lorries</i>
Inne pojazdy ^d	59	71	<i>Other vehicles ^d</i>
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników	270	196	<i>Accidents involving intoxicated road users</i>
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących	132	134	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi	101	97	<i>of passenger cars</i>
motocyklami	8	8	<i>of motorcycles</i>
rowerami	11	7	<i>of bicycles</i>
motorowery	8	18	<i>of motor-bicycles</i>
samochodami ciężarowymi	2	2	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami	2	2	<i>of other vehicles</i>
Pieszonych	81	62	<i>Pedestrians</i>

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. ^c Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^d Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku.

a Registered by the Police. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. c Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. d Including unidentified vehicles.

S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Gdańsk.

TABL. 8 (259). RUCH PASAŻERÓW¹ W PORCIE LOTNICZYM GDAŃSK
PASSENGER TRAFFIC¹ AT GDAŃSK AIRPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE a - ogółem b - w tym samolotami polskimi	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION a - total b - of which by polish aircraft
Pasażerowie przybyli ² z portów w tys.:					Passenger arrivals ² from airports in thous.:
krajowych a	98613	120128	295953	177816	domestic
b	97192	120128	293382	177816	
zagranicznych a	234780	981827	1142603	1230589	foreign
b	46383	95350	50590	44925	
Pasażerowie odprawieni ³ do portów w tys.:					Passenger departures ³ to airports in thous.:
krajowych a	95913	118883	292636	177800	domestic
b	94361	118883	289350	177800	
zagranicznych a	238587	994090	1166944	1249555	foreign
b	44873	59229	52614	46483	

1 Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. 2,3 Pasażerowie, dla których port gdański jest: 2 – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, 3 – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

Źródło: dane Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy sp. z o.o.

1 Data not include children up to the age of 2. 2,3 Passengers for whom the gdański airport is: 2 – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, 3 – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

Source: data of Gdańsk Lech Wałęsa Airport.

TABL. 9 (260). PRZEŁADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORCIE LOTNICZYM GDAŃSK
FREIGHT LOADED AND UNLOADED^a AT GDAŃSK AIRPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE a - ogółem b - w tym samoloty polskie	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION a - total b - of which polish aircraft
		w t	in t		
Ładunki przybyte z portów:					Freight arrivals from airports:
krajowych a	472	682	719	669	domestic
b	472	682	719	669	
zagranicznych a	1736	1960	2152	2485	foreign
b	993	31	16	-	
Ładunki odprawione do portów:					Freight departures to airports:
krajowych a	353	725	825	487	domestic
b	353	725	825	487	
zagranicznych a	898	1120	1155	1277	foreign
b	599	27	11	15	

a W lotach komunikacyjnych.

Źródło: dane Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy sp. z o.o.

a In transport flights.

Source: data of Gdańsk Lech Wałęsa Airport.

Łączność

Communications

TABL. 10 (261). PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE^a
BASIC POSTAL SERVICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Placówki dla usług pocztowych (stan w dniu 31 XII)	476	508	499	469	Postal service offices (as of 31 XII)
miasta	214	231	246	245	urban areas
wieś	262	277	253	224	rural areas
Nadane (w ciągu roku):					Mailed (during the year):
przesyłki listowe polecane ^{bc} w tys.	22583	26515	28141	28585	registered letters ^{bc} in thous.
paczki ^b w tys.	1538	1158	1119	1046	packages ^b in thous.
Przekazy pocztowe zrealizowane ^b w tys.	8205	2804	3133	684	Postal transfers paid ^b in thous.
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	25444	11356	9354	8617	Payments to bank accounts in thous.

a Dane dotyczą operatora pocztowego wyznaczonego (do 2012 r. – operatora publicznego). b W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. c W latach 2010-2013 łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

a Data concern appointed postal operator (until 2012 – the public operator). b In overturn within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. c In 2010-2013 including insured letters.

TABL. 11 (262). ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE ^a

Stan w dniu 31 XII

TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	697,6	506,6	370,8	359,0	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	514,0	369,8	248,8	243,5	of which private subscribers ^b
miasta	587,5	431,3	326,2	317,8	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	418,8	310,6	214,3	211,6	of which private subscribers ^b
wieś	110,1	75,3	44,6	41,2	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	95,2	59,2	34,5	31,9	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	612,4	438,5	308,9	302,2	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	511,0	368,9	267,8	264,2	urban areas
wieś	101,4	69,6	41,1	38,0	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samo- inkasujące	5218	2542	863	664	Public pay telephones
miasta	4208	1742	737	552	urban areas
wieś	1010	800	126	112	rural areas

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

a Data concern operators of public telecommunication network. b Possessing telephones installed in private dwellings.

Gospodarka morska

Maritime economy

TABL. 12 (263). GOSPODARKA MORSKA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO NA TLE KRAJU

MARITIME ECONOMY OF POMORSKIE VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF POLAND

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013	2010	2012	2013
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			Polska = 100 Poland = 100		
Podmioty gospodarki morskiej (stan w dniu 31 XII)	5602	6404	6398	51,3	53,6	52,4
<i>Entities of the maritime economy (as of 31 XII)</i>						
Pracujący w gospodarce morskiej (stan w dniu 31 XII)	39342	40804	41687	47,4	46,3	47,3
<i>Employed persons in maritime economy (as of 31 XII)</i>						
Międzynarodowy obrót morski w tys. t	38325	36739	41407	65,4	63,6	65,7
<i>International sea turnover in thous. t</i>						
Obrót ładunków tranzytowych w tys. t	12267	5654 ^a	7819	79,0	62,8 ^a	67,4
<i>Turnover of transit cargoes in thous. t</i>						
w tym załadunek	9409	2665 ^a	3118	85,7	66,5 ^a	72,5
of which loading						
Połowy ryb i innych organizmów morskich na łowiskach dalekomorskich w tys. t	60,7	59,1	138,5	35,5	32,9	70,9
<i>Fishing and catching other sea crea- tures on deep sea in thous. t</i>						

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 13 (264). STATKI WCHODZĄCE I WYCHODZĄCE Z PORTÓW MORSKICH ^a
SHIPS ARRIVING AT AND DEPARTURING FROM SEAPORTS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Statki wchodzące Ships arriving				Statki wychodzące Ships departing			
		z ładunkiem with cargo		pod balastem in ballast		z ładunkiem with cargo		pod balastem in ballast	
		statki ships	pojemność w tys. NT capacity in thous. NT	statki ships	pojemność w tys. NT capacity in thous. NT	statki ships	pojemność w tys. NT capacity in thous. NT	statki ships	pojemność w tys. NT capacity in thous. NT
OGÓŁEM	2010	7742	30884	2187	11298	8002	32548	1947	9309
TOTAL	2012	6765	35835	2030	9154	7192	33900	1603	10907
	2013	6131	34956	2155	9649	6634	33210	1641	11343
w tym: of which:									
Gdańsk	2010	2040	12185	1259	7271	2470	14822	811	4398
	2011	1974	12868	1153	4964	2225	11521	887	6121
	2013	1753	12583	1195	5406	2085	11427	871	6523
Gdynia	2010	3299	18400	876	4021	3164	17430	1048	4901
	2011	2741	22732	837	4186	2927	22151	659	4777
	2013	2709	22201	909	4237	2912	21614	707	4813

^a Statki wchodzące w ruchu międzynarodowym i krajowym.

^a Ships arriving in international and domestic traffic.

TABL. 14 (265). STATKI WCHODZĄCE DO PORTÓW MORSKICH ^a WEDŁUG BANDER
SHIPS ARRIVING AT SEAPORTS ^a BY FLAGS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2012		2013		
	statki ships	pojemność w tys. NT capacity in thous. NT	statki ships	pojemność w tys. NT capacity in thous. NT	statki ships	pojemność capacity	
						w tys. NT in thous. NT	w % in %
OGÓŁEM	9929	42182	8795	44989	8286	44605	100,0
TOTAL							
w tym: of which:							
Gdańsk	3299	19456	3127	17833	2948	17989	40,3

^a Statki wchodzące w ruchu międzynarodowym i krajowym.

^a Ships arriving in international and domestic traffic.

TABL. 14 (265). STATKI WCHODZĄCE DO PORTÓW MORSKICH ^a WEDŁUG BANDER (cd.)SHIPS ARRIVING AT SEAPORTS ^a BY FLAGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2012		2013		
	statki ships	pojemność w tys. NT capacity in thous. NT	statki ships	pojemność w tys. NT capacity in thous. NT	statki ships	pojemność capacity	
						w tys. NT in thous. NT	w % in %
Bandera polska	705	170	581	122	531	111	0,2
<i>Polish flag</i>							
Bandera obca	2594	19286	2546	17711	2417	17878	40,1
<i>Foreign flag</i>							
w tym ^b :							
of which ^b :							
Antiqua & Barbuda	345	1094	330	1053	274	748	1,7
<i>Antiqua & Barbuda</i>							
Bahama	400	4405	379	3538	238	2382	5,3
<i>Bahamas</i>							
Cypr	153	660	95	392	176	1137	2,5
<i>Cyprus</i>							
Dania	111	1943	144	6606	148	2526	5,6
<i>Denmark</i>							
Finlandia ^c	55	276	57	270	60	300	0,7
<i>Finland ^c</i>							
Gibraltar	171	947	159	814	143	732	1,6
<i>Gibraltar</i>							
Grecja	27	910	22	722	19	603	1,4
<i>Greece</i>							
Holandia	199	775	249	511	221	551	1,2
<i>Netherlands</i>							
Liberia	112	1372	121	1606	166	2030	4,6
<i>Liberia</i>							
Malta	134	677	191	1017	199	1059	2,4
<i>Malta</i>							
Norwegia	111	606	110	1333	83	480	1,1
<i>Norway</i>							
Panama	41	454	49	542	56	704	1,6
<i>Panama</i>							
Wielka Brytania ^d	143	1117	138	2383	138	1180	2,6
<i>United Kingdom ^d</i>							
Wyspy Marshalla	26	306	47	1098	45	1134	2,5
<i>Marshall Islands</i>							

a Statki wchodzące w ruch międzynarodowy i krajowy. b Ujęto statki obcych bander, których łączna pojemność w 2013 r. przekroczyła 300 tys. NT. c Łącznie z wyspami Aland. d Łącznie z wyspą Man.

a Ships arriving in international and domestic traffic. b Only ships of the foreign flags which exceeded total 300 thous. NT capacity in 2013 were included. c With Aland Islands. d With Man Island.

TABL. 14 (265). STATKI WCHODZĄCE DO PORTÓW MORSKICH ^a WEDŁUG BANDER (dok.)SHIPS ARRIVING AT SEAPORTS ^a BY FLAGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2012		2013		
	statki ships	pojemność w tys. NT capacity in thous. NT	statki ships	pojemność w tys. NT capacity in thous. NT	statki ships	pojemność capacity	
						w tys. NT in thous. NT	w % in %
Gdynia	4175	22421	3578	26918	3618	26438	59,3
Bandera polska	903	214	595	131	502	115	0,3
<i>Polish flag</i>							
Bandera obca	3272	22206	2983	26787	3116	26323	59,0
<i>Foreign flag</i>							
w tym ^b :							
<i>of which ^b:</i>							
Antiqua & Barbuda	447	1359	444	1212	331	979	2,2
<i>Antiqua & Barbuda</i>							
Bahama	424	3772	383	6009	379	5806	13,0
<i>Bahamas</i>							
Cypr	241	787	215	679	361	1303	2,9
<i>Cyprus</i>							
Finlandia ^c	261	2305	237	2687	66	300	0,7
<i>Finland ^c</i>							
Holandia	257	1008	308	1247	333	1307	2,9
<i>Netherlands</i>							
Liberia	74	740	90	787	196	1525	3,4
<i>Liberia</i>							
Malta	105	903	107	603	227	1380	3,1
<i>Malta</i>							
Niemcy	142	601	87	582	120	502	1,1
<i>Germany</i>							
Panama	51	667	54	1001	91	1602	3,6
<i>Panama</i>							
Singapur	34	321	54	522	66	566	1,3
<i>Singapore</i>							
Szwecja	536	6004	385	7428	367	7315	16,4
<i>Sweden</i>							
Wielka Brytania ^d	51	245	108	1127	106	613	1,3
<i>United Kingdom ^d</i>							
Włochy	20	513	33	2104	26	980	2,2
<i>Italy</i>							
Wyspy Marshalla	14	215	31	392	27	461	1,0
<i>Marshall Islands</i>							

^a Statki wchodzące w ruch międzynarodowy i krajowy. ^b Ujęto statki obcych bander, których łączna pojemność w 2013 r. przekroczyła 300 tys. NT. ^c Łącznie z wyspami Aland. ^d Łącznie z wyspą Man.

^a Ships arriving in international and domestic traffic. ^b Only ships of the foreign flags which exceeded total 300 thous. NT capacity in 2013 were included. ^c With Aland Islands. ^d With Man Island.

TABL. 15 (266). OBROTY ŁADUNKOWE W PORTACH MORSKICH WEDŁUG GRUP ŁADUNKÓW ^a
CARGO TURNOVER IN SEAPORTS BY CARGO GROUPS ^a

GRUPY ŁADUNKÓW	2010	2012	2013		CARGO GROUPS
	w tys. t in thous. t		w % in %		
OGÓŁEM					
TOTAL					
OGÓŁEM	38782,4	37590,9	42389,0	100,0	GRAND TOTAL
Masowe ciekłe	16191,4	11754,8	11933,3	28,2	Liquid bulk goods
w tym ropa naftowa	11550,7	7520,1	8168,2	19,3	of which crude oil
Masowe suche	11986,3	12604,7	15081,8	35,6	Dry bulk goods
w tym węgiel i koks	4962,4	4248,6	7847,1	18,5	of which coal and coke
Kontenery duże	7363,8	10357,4	12575,8	29,7	Containers
Toczne samobieżne	1387,6	1343,2	1406,2	3,3	Roll-on self-propelled cargo
Toczne niesamobieżne	512,2	486,9	436,5	1,0	Roll-on non self-propelled cargo
Pozostałe ładunki drobnicowe	1341,2	1043,9	955,5	2,3	Other general cargo
W tym: Of which:					
GDAŃSK					
RAZEM	26421,2	24379,4	27335,4	100,0	TOTAL
Masowe ciekłe	14778,4	11030,9	11365,9	41,6	Liquid bulk goods
w tym ropa naftowa	11421,2	7479,5	8168,2	29,9	of which crude oil
Masowe suche	6664,0	6958,6	8336,6	30,5	Dry bulk goods
w tym węgiel i koks	3355,4	1919,3	4583,8	16,8	of which coal and coke
Kontenery duże	3927,8	5600,4	7186,8	26,3	Containers
Toczne samobieżne	346,1	263,4	118,1	0,4	Roll-on self-propelled cargo
Toczne niesamobieżne	14,5	31,1	14,9	0,1	Roll-on non self-propelled cargo
Pozostałe ładunki drobnicowe	690,4	495,0	313,1	1,1	Other general cargo
GDYNIA					
RAZEM	12346,1	13186,9	15051,2	100,0	TOTAL
Masowe ciekłe	1399,9	721,7	567,4	3,8	Liquid bulk goods
w tym ropa naftowa	116,5	38,4	-	x	of which crude oil
Masowe suche	5322,2	5625,2	6744,0	44,8	Dry bulk goods
w tym węgiel i koks	1607,0	2329,3	3263,4	21,7	of which coal and coke
Kontenery duże	3435,9	4757,0	5388,9	35,8	Containers
Toczne samobieżne	1041,6	1079,8	1288,1	8,6	Roll-on self-propelled cargo
Toczne niesamobieżne	497,7	455,8	421,6	2,8	Roll-on non self-propelled cargo
Pozostałe ładunki drobnicowe	648,8	547,4	641,1	4,3	Other general cargo

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 335.

a See general notes, item 3 on page 335.

TABL. 16 (267). MIĘDZYNARODOWY OBRÓT MORSKI WEDŁUG GRUP ŁADUNKÓW, RELACJI PRZEŁADUNKOWYCH I PORTÓW^a W 2013 R.
INTERNATIONAL SEA TURNOVER BY CARGO GROUPS, HANDLING DIRECTIONS AND PORTS^a IN 2013

GRUPY ŁADUNKÓW	Ogółem <i>Total</i>		Wyladunek <i>Unloading</i>	Zaladunek <i>Loading</i>	CARGO GROUPS
	w tys. t <i>in thous. t</i>	w % <i>in %</i>	w tys. t <i>in thous. t</i>		
O G Ó Ł E M					
T O T A L					
O G Ó Ł E M	41407,2	100,0	22423,4	18983,8	GRAND TOTAL
Masowe ciekłe	11717,2	28,3	8203,3	3512,9	<i>Liquid bulk goods</i>
w tym ropa naftowa	8007,4	19,3	7862,8	144,6	<i>of which crude oil</i>
Masowe suche	14343,7	34,6	6424,3	7919,4	<i>Dry bulk goods</i>
w tym węgiel i koks	7188,5	17,4	2475,7	4712,8	<i>of which coal and coke</i>
Kontenery duże	12556,1	30,3	6238,7	6317,4	<i>Containers</i>
Toczne samobieżne	1406,2	3,4	802,8	603,4	<i>Roll-on self-propelled cargo</i>
Toczne niesamobieżne	436,5	1,1	291,0	145,4	<i>Roll-on non self-propelled cargo</i>
Pozostałe ładunki drobnicowe	947,5	2,3	463,3	484,3	<i>Other general cargo</i>
W tym: <i>Of which:</i>					
GDAŃSK					
RAZEM	26711,5	100,0	14972,2	11739,4	TOTAL
Masowe ciekłe	11167,2	41,8	8055,3	3111,9	<i>Liquid bulk goods</i>
w tym ropa naftowa	8007,4	30,0	7862,8	144,6	<i>of which crude oil</i>
Masowe suche	7912,8	29,6	3156,8	4756,0	<i>Dry bulk goods</i>
w tym węgiel i koks	4239,5	15,9	909,7	3329,8	<i>of which coal and coke</i>
Kontenery duże	7186,8	26,9	3579,8	3607,0	<i>Containers</i>
Toczne samobieżne	118,1	0,4	77,3	40,8	<i>Roll-on self-propelled cargo</i>
Toczne niesamobieżne	14,9	0,1	6,4	8,5	<i>Roll-on non self-propelled cargo</i>
Pozostałe ładunki drobnicowe	311,8	1,2	96,6	215,2	<i>Other general cargo</i>
GDYNIA					
RAZEM	14694,5	100,0	7450,0	7244,5	TOTAL
Masowe ciekłe	550,0	3,7	148,0	402,1	<i>Liquid bulk goods</i>
w tym ropa naftowa	-	x	-	-	<i>of which crude oil</i>
Masowe suche	6429,7	43,8	3266,3	3163,4	<i>Dry bulk goods</i>
w tym węgiel i koks	2949,0	20,1	1566,0	1383,0	<i>of which coal and coke</i>
Kontenery duże	5369,3	36,5	2658,9	2710,4	<i>Containers</i>
Toczne samobieżne	1288,1	8,8	725,5	562,6	<i>Roll-on self-propelled cargo</i>
Toczne niesamobieżne	421,6	2,9	284,6	137,0	<i>Roll-on non self-propelled cargo</i>
Pozostałe ładunki drobnicowe	635,8	4,3	366,7	269,1	<i>Other general cargo</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 335.

a See general notes, item 3 on page 335.

TABL. 17 (268). OBRÓT ŁADUNKÓW TRANZYTOWYCH WEDŁUG GRUP ŁADUNKÓW I RELACJI PRZEŁADUNKOWYCH

TURNOVER OF TRANSIT CARGOES BY CARGO GROUPS AND HANDLING DIRECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym Of which		
			masowe ciekłe liquid bulk goods	kontenery duże containers	pozostałe ładunki drobnicowe other general cargo
			w tys. t in thous. t		
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	2010	12267	9967	2198	76
GRAND TOTAL	2012	5654 ^a	2208 ^a	3143	271
	2013	7819	1815	5911	21
Gdańsk		7797	1815	5906	5
Gdynia		22	-	5	16
WYŁADUNEK UNLOADING					
RAZEM	2010	2858	1730	1104	3
TOTAL	2012	2989 ^a	1360 ^a	1582	16
	2013	4701	1815	2836	8
Gdańsk		4693	1815	2832	4
Gdynia		8	-	3	4
ZAŁADUNEK LOADING					
RAZEM	2010	9409	8237	1094	73
TOTAL	2012	2665 ^a	848 ^a	1561	255
	2013	3118	-	3076	13
Gdańsk		3104	-	3074	1
Gdynia		14	-	1	12

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 18 (269). OBRÓT ŁADUNKÓW TRANZYTOWYCH¹ WEDŁUG WYBRANYCH KRAJÓW TRANZYTUJĄCYCH
TURNOVER OF TRANSIT CARGOES¹ BY SELECTED TRANSIT COUNTRIES

WYSZCZEGÓLNIENIE a - wyładunek b - załadunek		2010	2012	2013	SPECIFICATION a - unloading b - loading
		w t in t			
OGÓŁEM	a	1755546	1395392	1838590	TOTAL
	b	8318698	1087816	14496	
w tym:					of which:
Czechy	a	3697	-	105	Czech Republic
	b	47007	9308	7328	
Litwa	a	1167	2300	6070	Lithuania
Niemcy	a	1729698	1363285	1814697	Germany
	b	-	38	85	
Rosja	a	10265	11872	849	Russia
	b	8237781	849582	1639	
Słowacja	a	290	-	-	Slovakia
	b	7612	228807	2531	
Ukraina	a	8005	17277	13505	Ukraine
	b	64	-	-	

¹ W transzycie morsko-ładowym (wyładunek) i łądowo-morskim (załadunek).¹ In sea-land (unloading) and land-sea (loading) transit.

TABL. 19 (270). KONTENERY W MIĘDZYNARODOWYM OBROTCIE MORSKIM
CONTAINERS IN INTERNATIONAL SEA TURNOVER

WIELKOŚĆ KONTENERÓW		Ogółem	Puste	Z ładunkiem	SIZE OF CONTAINERS
		Total	In ballast	With cargo	
		w szt. in units			
O G Ó Ł E M					
T O T A L					
Kontenery 20'	2010	217408	48787	168621	Containers 20'
	2012	300885	53035	247850	
	2013	354315	73653	280662	
Kontenery 40'	2010	361338	62501	298837	Containers 40'
	2012	614090	173389	440701	
	2013	736968	169962	567006	
Kontenery >20' i <40'	2010	711	209	502	Containers >20' and <40'
	2012	1182	376	806	
	2013	5759	4279	1480	
Kontenery >40'	2010	20319	8296	12023	Containers >40'
	2012	26713	11958	14755	
	2013	33865	14545	19320	
Nieznane kontenery duże	2013	5	-	5	Unknown large containers
W tym wyładunek					
<i>Of which unloading</i>					
Kontenery 20'	2010	110106	3034	107072	Containers 20'
	2012	151103	9931	141172	
	2013	180050	18415	161635	
Kontenery 40'	2010	176049	28359	147690	Containers 40'
	2012	303456	90017	213439	
	2013	367612	87299	280313	
Kontenery >20' i <40'	2010	443	69	374	Containers >20' and <40'
	2012	623	325	298	
	2013	1854	1460	394	
Kontenery >40'	2010	10062	7689	2373	Containers >40'
	2012	13323	8225	5098	
	2013	17366	10343	7023	
Nieznane kontenery duże	2013	5	-	5	Unknown large containers

TABL. 19 (270). KONTENERY W MIĘDZYNARODOWYM OBROcie MORSKIM (dok.)
CONTAINERS IN INTERNATIONAL SEA TURNOVER (cont.)

WIELKOŚĆ KONTENERÓW		Ogółem	Puste	Z ładunkiem	SIZE OF CONTAINERS
		Total	In ballast	With cargo	
		w szt. in units			
W tym GDAŃSK					
Of which					
Kontenery 20'	2010	94433	15564	78869	Containers 20'
	2012	158938	21713	137225	
	2013	195442	37533	157909	
Kontenery 40'	2010	203783	34269	169514	Containers 40'
	2012	376190	121205	254985	
	2013	481754	125980	355744	
Kontenery >20' i <40'	2010	226	62	164	Containers >20' and <40'
	2012	2	-	2	
Kontenery >40'	2010	3355	1354	2001	Containers >40'
	2012	9810	4893	4917	
	2013	13373	5430	7943	
Nieznane kontenery duże	2013	5	-	5	Unknown large containers
W tym wyladunek					
Of which unloading					
Kontenery 20'	2010	43680	732	42948	Containers 20'
	2012	79473	6802	72671	
	2013	98300	15623	82677	
Kontenery 40'	2010	95134	17692	77442	Containers 40'
	2012	187060	54932	132128	
	2013	238655	56832	181823	
Kontenery >20' i <40'	2010	219	62	157	Containers >20' and <40'
	2012	2	-	2	
Kontenery >40'	2010	1303	837	466	Containers >40'
	2012	4757	1308	3449	
	2013	7068	1463	5605	
Nieznane kontenery duże	2013	5	-	5	Unknown large containers

TABL. 20 (271). WAHANIA SEZONOWE ^a OBROTÓW ŁADUNKOWYCH W PORTACH MORSKICH WEDŁUG MIESIĘCY W 2013 R.

SEASONAL FLUCTUATIONS ^a OF FREIGHT TURNOVER IN SEAPORTS BY MONTHS IN 2013

MIESIĄCE	Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>		MONTHS
		Gdańsk	Gdynia	
	w % <i>in %</i>			
I	106,7	116,3	89,1	<i>I</i>
II	96,2	103,2	83,5	<i>II</i>
III	90,1	86,4	96,9	<i>III</i>
IV	76,3	68,4	90,7	<i>IV</i>
V	89,9	81,5	105,1	<i>V</i>
VI	103,7	102,1	106,5	<i>VI</i>
VII	91,4	93,7	87,0	<i>VII</i>
VIII	109,3	107,4	112,8	<i>VIII</i>
IX	123,8	125,2	121,2	<i>IX</i>
X	110,4	115,4	101,2	<i>X</i>
XI	103,7	104,4	102,6	<i>XI</i>
XII	98,5	95,8	103,4	<i>XII</i>

^a Wielkość przeładunków w poszczególnych miesiącach w stosunku do miesięcznego średniego poziomu przeładunków w skali roku.

a Freight turnover in particular months in relation to average monthly level of yearly freight turnover.

TABL. 21 (272). MIĘDZYNARODOWY RUCH PASAŻERÓW W PORTACH MORSKICH

INTERNATIONAL PASSENGER TRAFFIC IN SEAPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przyjazdy do kraju ^a	294537	328839	318854	Arrivals to Poland ^a
w tym przez port:				<i>of which through the port of:</i>
Gdańsk	77868	73313	61943	<i>Gdańsk</i>
Gdynia	215260	255524	256487	<i>Gdynia</i>
Wyjazdy z kraju ^b	297403	322913	322615	Departures from Poland ^b
w tym przez port:				<i>of which through the port of:</i>
Gdańsk	79039	73408	63821	<i>Gdańsk</i>
Gdynia	216935	249505	258351	<i>Gdynia</i>

^a ^b Pasażerowie, którzy na statkach pasażerskich, towarowych i promach: a – przyjechali z portów zagranicznych do portów polskich jako portów docelowych, b – wyjechali z portów polskich do portów zagranicznych.

ab In regard to passengers of passengers ships, cargo ships and ferries who: a – arrived from foreign ports to Polish ports, as ports of destination, b – departed from Polish ports to foreign ports.

TABL. 22 (273). MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA WEDŁUG WIEKU STATKÓW

Stan w dniu 31 XII

MARITIME TRANSPORT FLEET BY AGE OF SHIPS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013				
	ogółem total			statki w wieku age of ships			
				15 lat i mniej and less	16-20	21-25	26 lat i więcej and more
Statki	15	18	26	8	4	8	6
<i>Ships</i>							
w tym statki do przewozu ładunków stałych	15	18	20	7	4	8	1
<i>of which dry cargo ships</i>							
Nośność w tys. DWT	284,7	322,4	323,4	197,3	43,1	70,8	12,2
<i>Deadweight in thous. DWT</i>							
Przeciętna nośność w tys. DWT	19,0	17,9	12,4	24,7	10,8	8,9	2,0
<i>Average tonnage in thous. DWT</i>							

TABL. 23 (274). MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA WEDŁUG WIELKOŚCI STATKÓW

Stan w dniu 31 XII

MARITIME TRANSPORT FLEET BY DEADWEIGHT TONNAGE OF SHIPS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Grupy nośności w tys. DWT Groups of deadweight in thous. DWT				SPECIFICATION
		poniżej 10 below	10-17	18-24	powyżej 25 over	

		STATKI SHIPS					
OGÓŁEM	2010	15	4	2	5	4	TOTAL
	2012	18	8	1	3	6	
	2013	26	17	-	3	6	
W tym statki pływające pod banderą obcą	2010	18	5	4	6	3	Of which ships under foreign flag
	2012	15	4	2	5	4	
	2013	16	6	1	3	6	
w tym:							<i>of which:</i>
Cypr		6	-	-	1	5	<i>Cyprus</i>
Malta		8	5	-	2	1	<i>Malta</i>

		NOŚNOŚĆ w tysiącach DWT DEADWEIGHT in thousand DWT					
OGÓŁEM	2010	284,7	32,0	28,3	102,8	121,6	TOTAL
	2012	322,4	46,6	15,6	66,5	193,7	
	2013	323,4	63,2	-	66,5	193,7	
W tym statki pływające pod banderą obcą	2010	284,7	32,0	28,3	102,8	121,6	Of which ships under foreign flag
	2012	316,3	40,5	15,6	66,5	193,7	
	2013	301,8	41,6	-	66,5	193,7	
w tym:							<i>of which:</i>
Cypr		174,0	-	-	22,1	151,8	<i>Cyprus</i>
Malta		123,2	37,0	-	44,4	41,9	<i>Malta</i>

TABL. 24 (275). PRZEWOZY ŁADUNKÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW ŻEGLUGI I ZASIĘGÓW PŁYWANIA
TRANSPORT OF CARGOES BY MARITIME TRANSPORT FLEET BY KIND OF SHIPPING AND RANGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
PRZEWOZY w tysiącach ton				
<i>TRANSPORT in thousand tonnes</i>				
OGÓŁEM	584	667	748	TOTAL
Żegluga regularna	510	613	594	<i>Liner trade</i>
zasięg oceaniczny	510	613	594	<i>Ocean range</i>
Żegluga nieregularna	74	54	153	<i>Tramping</i>
zasięg:				<i>range:</i>
oceaniczny	74	54	32	<i>Ocean</i>
europejski	-	-	120	<i>Europe</i>
PRACA PRZEWOZOWA w milionach tonomil				
<i>VOLUME OF TRANSPORT in million of ton-miles</i>				
OGÓŁEM	10631	14731	14352	TOTAL
Żegluga regularna	10236	14430	13979	<i>Liner trade</i>
zasięg oceaniczny	10236	14430	13979	<i>Ocean range</i>
Żegluga nieregularna	395	301	373	<i>Tramping</i>
zasięg:				<i>range:</i>
oceaniczny	395	301	173	<i>Ocean</i>
europejski	-	-	200	<i>Europe</i>
ŚREDNIA ODLEGŁOŚĆ PRZEWOZU JEDNEJ TONY ŁADUNKU w milach				
<i>AVERAGE TRANSPORT DISTANCE PER TONNE OF CARGO in miles</i>				
OGÓŁEM	18204	22085	19187	TOTAL
Żegluga regularna	20071	23540	23534	<i>Liner trade</i>
zasięg oceaniczny	20071	23540	23534	<i>Ocean range</i>
Żegluga nieregularna	5338	5574	2438	<i>Tramping</i>
zasięg:				<i>range:</i>
oceaniczny	5338	5574	5406	<i>Ocean</i>
europejski	-	-	1667	<i>Europe</i>

TABL. 25 (276). PRZEWOZY ŁADUNKÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ WEDŁUG RELACJI PRZEWOZÓW
TRANSPORT OF CARGOES BY MARITIME TRANSPORT FLEET BY CARGO RELATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. t <i>in thous. t</i>			
OGÓŁEM	584	667	748	TOTAL
W relacji z portami polskimi	-	-	6	<i>In relation to Polish ports</i>
przywóz	-	-	1	<i>import</i>
wywóz	-	-	5	<i>export</i>
Pomiędzy portami zagranicznymi	584	667	741	<i>Between foreign ports</i>

TABL. 26 (277). PRZEWOZY ŁADUNKÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ WEDŁUG GRUP TOWAROWYCH
TRANSPORT OF CARGOES BY MARITIME TRANSPORT FLEET BY CARGO GROUPS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w tys. t in thous. t		w % in %		
O G Ó Ł E M	584	667	748	100,0	TOTAL
Masowe suche	74	54	153	20,5	Dry bulk goods
w tym rudy	56	25	6	0,8	of which ores
Drobnica	510	613	594	79,5	General cargo
pozostałe ładunki drobnicowe	510	613	594	79,5	other general cargo

TABL. 27 (278). PRZEWOZY PASAŻERÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ W KOMUNIKACJI MIĘDZYNARODOWEJ
TRANSPORT OF PASSENGERS BY MARITIME TRANSPORT FLEET IN INTERNATIONAL TRANSPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
LICZBA PASAŻERÓW NUMBER OF PASSENGERS				
O G Ó Ł E M	132822	130079	121238	TOTAL
w tym promami Polskiej Żeglugi Bałtyckiej na liniach:				of which ferries of Polish Baltic Shipping Co. on lines:
Gdańsk-Nynäshamn	67270	65254	60217	Gdańsk-Nynäshamn
Nynäshamn-Gdańsk	65552	64825	58428	Nynäshamn-Gdańsk
PRACA PRZEWOZOWA w tys. pasażeromil TRANSPORT WORK in thous. passenger-miles				
O G Ó Ł E M	37588	36812	33971	TOTAL
w tym promami Polskiej Żeglugi Bałtyckiej na liniach:				of which ferries of Polish Baltic Shipping Co. on lines:
Gdańsk-Nynäshamn	19037	18467	17042	Gdańsk-Nynäshamn
Nynäshamn-Gdańsk	18551	18345	16535	Nynäshamn-Gdańsk

Źródło: dane Polskiej Żeglugi Bałtyckiej S.A. Polferries.

Source: data of Polish Baltic Shipping Co. Polferries.

TABL. 28 (279). ZAMÓWIENIA I PRODUKCJA STATKÓW
ORDERS AND PRODUCTION OF SEA VESSELS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2012		2013	
	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	Polska = 100 Poland = 100	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	Polska = 100 Poland = 100	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	Polska = 100 Poland = 100
Zamówienia na statki (stan w dniu 31 XII): <i>Orders of sea vessels (as of 31 XII):</i>						
w szt. <i>in units</i>	20	95,2	20	90,9	16	84,2
pojemność brutto (GT) w tys. <i>gross tonnage (GT) in thous.</i>	48	57,1	89	•	52	91,9
CGT w tys. <i>CGT in thous.</i>	94	79,8	167	•	86	89,1
Produkcja statków ^a : <i>Production of sea vessels ^a:</i>						
w szt. <i>in units</i>	22	91,7	15	100,0	10	83,3
pojemność brutto (GT) w tys. <i>gross tonnage (GT) in thous.</i>	38	97,9	85	100,0	35	99,7

a Statki o GT 100 i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Centrum Techniki Okrętowej w Gdańsku.

a *Vessels of GT 100 and more.*

S o u r c e: data of the Naval Technology Centre in Gdańsk.

TABL. 29 (280). MORSKA FLOTA PRZYBRZEŻNA WEDŁUG WIEKU STATKÓW

Stan w dniu 31 XII

MARITIME COASTAL FLEET BY AGE OF SHIPS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Statki w wieku Ships aged				SPECIFICATION	
		15 lat i mniej and less	16-25	26-40	41 lat i więcej and more		
Statki	2010	15	-	2	3	10	Ships
	2012	17	1	2	4	10	
	2013	18	1	1	5	11	
Pojemność brutto w GT	2010	4720	-	820	1352	2548	Gross tonnage in GT
	2012	4324	23	926	2144	1231	
	2013	4433	23	252	2871	1287	

TABL. 30 (281). PRZEWOZY PASAŻERÓW ŻEGLUGĄ PRZYBRZEŻNĄ
TRANSPORT OF PASSENGERS BY COASTAL SHIPPING

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba pasażerów <i>Number of passengers</i>	Praca przewozowa w pas•milach <i>Volume of transport in pass•mile</i>	Średnia odległość przewozu 1 pasażera w milach <i>Average transport distance of passenger in miles</i>	SPECIFICATION
		w tys. <i>in thous.</i>			
O G Ó Ł E M	2010	242,9	9028,8	37,18	TOTAL
	2012	207,0	8260,7	39,90	
	2013	282,0	6668,5	23,65	
W komunikacji międzynarodowej	2010	4,2	849,5	200,63	<i>In international transport</i>
	2012	3,6	581,5	162,98	
Pomiędzy portami polskimi	2010	238,6	8179,3	34,28	<i>Between Polish ports</i>
	2012	203,5	7679,2	37,74	
	2013	282,0	6668,5	23,65	

TABL. 31 (282). MORSKA FLOTA RYBACKA

Stan w dniu 31 XII

SEA FISHING FLEET

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Trawlery dalekomorskie	4	3	3	<i>Deep-sea trawlers</i>
Kutry	108	103	103	<i>Cutters</i>
Łodzie rybackie ^a	305	305	332	<i>Fishing boats ^a</i>
w tym motorowe	284	284	295	<i>of which motor boats</i>

a Bez nielicencjonowanych łodzi pomocniczych.

Ź r ó d ł o: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

a *Excluding unlicensed auxiliary boats.*

S o u r c e: data of the Sea Fisheries Institute in Gdynia.

TABL. 32 (283). KUTRY WEDŁUG PORTÓW MACIERZYSTYCH

Stan w dniu 31 XII

CUTTERS BY HOME PORTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE a – kutry b – moc w kW	2010	2012	2013	SPECIFICATION a – cutters b – power in kW
O G Ó Ł E M	a	108	103	TOTAL
	b	28437	26667	
Gdańsk	a	4	3	<i>Gdańsk</i>
	b	1116	866	
Gdańsk – Górki Wschodnie	a	1	1	<i>Gdańsk – Górki Wschodnie</i>
	b	281	305	
Gdańsk – Górki Zachodnie	a	4	4	<i>Gdańsk – Górki Zachodnie</i>
	b	1052	1052	

TABL. 32 (283). KUTRY WEDŁUG PORTÓW MACIERZYSTYCH (dok.)

Stan w dniu 31 XII

CUTTERS BY HOME PORTS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE a – kutry b – moc w kW		2010	2012	2013	SPECIFICATION a – cutters b – power in kW
Hel	a	10	8	8	Hel
	b	3844	3005	3005	
Jastarnia	a	14	14	14	Jastarnia
	b	2990	2990	2990	
Łeba	a	10	10	10	Łeba
	b	1871	1871	1871	
Ustka	a	26	27	27	Ustka
	b	5514	5664	5674	
Władysławowo	a	39	36	36	Władysławowo
	b	11769	10914	11004	

Ź r ó d ł o: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

S o u r c e: data of the Sea Fisheries Institute in Gdynia.

TABL. 33 (284). ŁODZIE RYBACKIE ^a WEDŁUG BAZ RYBACKICH

Stan w dniu 31 XII

FISHING BOATS ^a BY FISHING BASES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	Wiosłowe Rowing boats	Motorowe Motor boats	SPECIFICATION	
		w szt. in units		moc w kW power in kW		
OGÓŁEM	2010	305	21	284	TOTAL	
	2012	305	21	284		
	2013	332	37	295		13048
Chałupy		8	6	2	75	Chałupy
Chłapowo		4	2	2	9	Chłapowo
Dębki		5	-	5	67	Dębki
Gdynia		1	-	1	121	Gdynia
Górki Wschodnie		2	1	1	12	Górki Wschodnie
Hel		12	3	9	417	Hel
Jantar		6	-	6	186	Jantar
Jastarnia		36	6	30	767	Jastarnia
Jelitkowo		1	-	1	21	Jelitkowo
Kąty Rybackie		11	-	11	544	Kąty Rybackie
Kąty Rybackie – plaża ^b		9	-	9	225	Kąty Rybackie – beach ^b
Krynica Morska		8	1	7	210	Krynica Morska
Krynica Morska – plaża ^b		8	-	8	363	Krynica Morska – beach ^b
Kuźnica		41	13	28	718	Kuźnica
Łeba		22	-	22	1054	Łeba
Mechelinki		8	-	8	274	Mechelinki

a Bez nielicencjonowanych łodzi pomocniczych. b „Plaża” oznacza bazę rybacką znajdującą się od strony Zatoki Gdańskiej (dotyczy miejscowości położonych na Mierzei Wiślanej).

a Excluding unlicensed auxiliary boats. b “Beach” stands for fishing base located inside Gdańsk Bay (refers to places situated on Vistula sand reef).

TABL. 33 (284). ŁODZIE RYBACKIE ^a WEDŁUG BAZ RYBACKICH (dok.)

Stan w dniu 31 XII

FISHING BOATS ^a BY FISHING BASES (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Wiosłowe Rowing boats	Motorowe Motor boats		SPECIFICATION
			w szt. in units	moc w kW power in kW	
Mikoszewo	2	-	2	13	Mikoszewo
Obluże	6	-	6	146	Obluże
Oksywie	5	-	5	123	Oksywie
Orłowo	4	-	4	63	Orłowo
Piaski	15	2	13	895	Piaski
Piaski – plaża ^b	10	-	10	370	Piaski – beach ^b
Puck	4	1	3	51	Puck
Rewa	3	-	3	98	Rewa
Rowy	6	-	6	221	Rowy
Sopot	6	-	6	149	Sopot
Stegna	3	-	3	35	Stegna
Swarzewo	6	-	6	124	Swarzewo
Sztutowo - plaża ^b	1	-	1	44	Sztutowo – beach ^b
Świbno	8	-	8	466	Świbno
Ustka	48	-	48	3559	Ustka
Władysławowo	23	2	21	1632	Władysławowo

a Bez nielicencjonowanych łodzi pomocniczych. b „Plaża” oznacza bazę rybacką znajdującą się od strony Zatoki Gdańskiej (dotyczy miejscowości położonych na Mierzei Wiślanej).

Źródło: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

a Excluding unlicensed auxiliary boats. b “Beach” stands for fishing base located inside Gdańsk Bay (refers to places situated on Vistula sand reef).

Source: data of the Sea Fisheries Institute in Gdynia.

TABL. 34 (285). POŁOWY RYB I INNYCH ORGANIZMÓW MORSKICH WEDŁUG OBSZARÓW MORSKICH I SEKTORÓW WŁASNOŚCI

FISHING AND CATCHING OTHER SEA WATER CREATURES BY SEA REGIONS AND OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Grand total	Bałtyk i zalewy The Baltic Sea and bays	Atlantyk ^a Atlantic ^a		Pacyfik połud- niowo- wschodni Pacific, Southeast	SPECIFICATION	
			razem total	w tym antar- ktyczny of which Antarctic			
w tys. t in thous. t							
OGÓŁEM	2010	126,0	65,4	26,8	6,9	33,8	TOTAL
	2012	124,4	65,3	59,1	-	-	
	2013	138,5	77,2	61,4	-	-	
Sektor publiczny	2010	16,1	9,2	6,9	6,9	0,1	Public sector
	2012	6,2	6,2	-	-	-	
	2013	5,8	5,8	-	-	-	
Sektor prywatny	2010	109,9	56,2	19,9	0,0	33,8	Private sector
	2012	118,2	59,1	59,1	-	-	
	2013	132,8	71,4	61,4	-	-	

a Łącznie z połowami kutrowymi.

Źródło: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

a Including cutter fishing.

Source: data of the Sea Fisheries Institute in Gdynia.

TABL. 35 (286). POŁOWY RYB I INNYCH ORGANIZMÓW MORSKICH WEDŁUG WYBRANYCH GATUNKÓW
FISHING AND CATCHING OTHER SEA WATER CREATURES BY SELECTED SPECIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w t in t			
O G Ó Ł E M	126036	124443	138549	T O T A L
w tym:				<i>of which:</i>
Dorsze	10530	12746	13935	<i>Cods</i>
Śledzie	10940	13411	10941	<i>Herrings</i>
Szproty	42346	38873	54486	<i>Sprats</i>

Ź r ó d ł o: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

S o u r c e: data of the Sea Fisheries Institute in Gdynia.

TABL. 36 (287). BIOLOGICZNA ZABUDOWA BRZEGÓW MORSKICH
BIOLOGICAL MANAGEMENT OF COASTS

LATA YEARS	Budowa i utrwalanie wydym <i>Building and preservation of dunes</i>				zakrzewienie w tys. szt. <i>shrubs planting</i> in thous. units
	plotki wydymotwórcze w m <i>fence sand-drift in m</i>	wykładanie chrustu <i>brush covering</i>	zatrawienie <i>grass sowing</i>	w tys. szt. <i>in thous. units</i>	
		w ha in ha			
2010	58884	22,3	9,1	24,0	
2012	90324	32,1	15,6	23,8	
2013	60132	19,6	11,4	46,6	

Ź r ó d ł o: dane urzędów morskich w Gdyni i Słupsku.

S o u r c e: data of the Maritime Offices in Gdynia and Słupsk.

TABL. 37 (288). HYDROTECHNICZNE UMCNIENIA BRZEGÓW MORSKICH ^a
HYDROTECHNICAL STABILIZATION OF COASTS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Opaska brzegowa <i>Sea-wall</i>		Sztuczne zasilanie plaży <i>Artificial beach nourishment</i>	
		dlugość <i>length</i>	rzędne korony <i>coping ordinate</i>	dlugość <i>length</i>	objętość odłożonego refulatu w dam ³ <i>volume of extracted silt in dam³</i>
		w m <i>in m</i>			
Chałupy	2013	-	-	100	17
Gdańsk	2010	-	-	1500	70
	2012	890	4,3	-	-
	2013	-	-	120	19
Gdynia	2012	-	-	1400	226
	2013	-	-	600	61
Hel	2013	600	4,0	-	-
Jastarnia	2010	-	-	2400	221
	2012	-	-	1600	150
	2013	-	-	1000	120
Jastrzębia Góra	2010	48	3,2	-	-
	2012	800	4,0-6,3	-	-
	2013	-	-	1200	120

a Ukończone w danym roku.

a *Completed in a given year.*

TABL. 37 (288). HYDROTECHNICZNE UMOCNIECIA BRZEGÓW MORSKICH ^a (dok.)HYDROTECHNICAL STABILIZATION OF COASTS ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Opaska brzegowa Sea-wall		Sztuczne zasilanie plaży Artificial beach nourishment	
		długość length	rzędne korony coping ordinate	długość length	objętość odłożonego refulatu w dam ³ volume of extracted silt in dam ³
		w m in m			
Kąty Rybackie	2012	200	2,3	1500	70
Kuznica	2010	-	-	600	41
	2012	-	-	500	73
Łeba	2010	-	-	110	57
	2012	-	-	700 ^b	50000 ^b
	2013	-	-	700	50000
Ostrowo	2013	-	-	700	65
Rozewie	2013	1000	4,3	-	-
Ustka	2010	-	-	900	58
	2012	-	-	1400	213
Władysławowo	2010	-	-	1200	143
	2012	-	-	700	108
	2013	-	-	400	52

a Ukończone w danym roku. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.
 Źródło: dane urzędów morskich w Gdyni i Słupsku.

a Completed in a given year. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.
 Source: data of the Maritime Offices in Gdynia and Słupsk.

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową i gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:

- punktach sprzedaży detalicznej,
- hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;

2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), wydzielając sprzedaż w placówkach gastronomicznych. W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe”.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade and catering activity.

Trade enterprise is understood as an economic entity the basic activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE Rev. 2 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data concerning **retail sales** include:

1) sales of consumer and non-consumer goods in:

- retail sales outlets,
- wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;

2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e.: government offices, institutions, nurseries, nursery schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), separating sales in catering establishments. As opposed to groupings in the COICOP classification “non-foodstuff goods” are presented separately.

3. The division of **commodities into consumer and non-consumer** goods has made on the following basis, non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages, tobacco as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Dane o sprzedaży hurtowej towarów obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonery), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 m² do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy o powierzchni sal sprzedażowych od 120 m² do 399 m², prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz dodatkowo często nabywanych towarów nieżywnościowych.

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb (np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.)

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m², prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz często nabywanych towarów nieżywnościowych.

Podziału sklepów/stacji paliw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

4. Data regarding the wholesale of commodities include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of stores by organizational form was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 m² to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 m² to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores with a sales area between 120 and 399 m², primarily selling foodstuff goods for daily consumption and additionally often purchased non-foodstuff goods.

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g., clothing, home furnishings, car parts, furniture, sport goods, etc.).

Other stores are stores in which the sales area covers no more than 119 m² which conduct sales activity within the scope of common food-stuffs and often purchased non-foodstuff goods.

The division of shops/petrol station was made on the basis of the actual location of a shop.

6. Shops include generally available pharmacies.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż 6 miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek w skali kraju. Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

9. **Magazyny handlowe** (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

10. **Targowiska** są to wyodrębnione tereny i budowle (plac, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta ponawiana jest w kolejnych sezonach.

7. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than 6 months in a calendar year.

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations are compiled based of reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities on the country scale. Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

9. **Trade warehouses** (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks.

10. **Marketplaces** are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or daily (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and street where trade outlets conduct activity for a period up to 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (289). SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)

RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	19734,0	28395,8	33299,4	34423,3	T O T A L in mln zł
W tym udział przedsiębiorstw handlowych ^a :					Of which share of trade enterprises ^a :
w milionach złotych	4216,3	10287,4	12332,6	12281,0	in million zlotys
w %	21,4	36,2	37,0	35,7	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	8982	12505	14562	15016	PER CAPITA in zł

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (290). SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)
RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
O G Ó Ł E M	8974,1	16574,5	20489,4	22607,5	TOTAL
	W % IN %				
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	77,0	72,7	71,7	70,5	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	21,8	18,8	13,3	11,2	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	4,3	3,4	2,3	2,3	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	50,9	50,5	56,1	57,0	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	23,0	27,3	28,3	29,5	Non-consumer goods

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (291). SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a (ceny bieżące)
WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
O G Ó Ł E M	25032,5	35009,3	43808,1	44009,4	TOTAL
	W % IN %				
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	10,4	14,3	12,1	12,0	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	5,0	2,2	1,0	1,3	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	84,6	83,5	86,9	86,7	Non-foodstuff goods ^b

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (292). SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^{ab}

Stan w dniu 31 XII

SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^{ab}

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sklepy	21368	21642	21754	19525	Shops
Domy towarowe	2	1	2	2	Department stores
Domy handlowe	25	18	9	9	Trade stores
Supermarkety	159	286	336	387	Supermarkets
Hipermarkety	28	42	40	39	Hypermarkets
Sklepy powszechne	336	347	272	269	Grocery stores
Sklepy wyspecjalizowane	1103	1903	2082	2256	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^c	19715	19045	19013	16563	Other shops ^c
Stacje paliw	447	426	501	447	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 364. b Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. c Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 5 on page 364. b According to location of shop/petrol station. c Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including generally available pharmacies.

TABL. 5 (293). GASTRONOMIA ^a
CATERING ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Placówki gastronomiczne (stan w dniu 31 XII)	570	702	723	869	Catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	175	234	230	311	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	288974	538533	700122	814919	Sales from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	209278	429896	563165	682034	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	41756	73394	89653	81532	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (294). MAGAZYNY HANDLOWE ^a

Stan w dniu 31 XII

TRADE WAREHOUSES ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				Secured warehouses:
liczba	1633	1267	1284	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	853,0	804,8	1087,5	storage area in thous. m ²
Magazyny zadaszone:				Roofed warehouses:
liczba	192	180	236	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	57,0	72,9	165,2	storage area in thous. m ²
Place składowe:				Storage sites:
liczba	327	264	242	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	668,2	403,0	621,5	storage area in thous. m ²
Silosi i zbiorniki:				Silos and reservoirs:
liczba	1330	390	304	number
pojemność w dam ³	186,0	121,5	424,8	capacity in dam ³

a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (295). TARGOWISKA

Stan w dniu 31 XII

MARKETPLACES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba	98	92	89	88	number
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	90	87	87	86	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia w tys. m ²	445,0	358,9	365,3	367,2	area in thous. m ²
w tym sprzedażowa	252,5	193,2	194,4	189,3	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej w tym na targowiskach czynnych codziennie	4323	3223	4093	3780	permanent small-retail sales outlets of which at marketplaces opened daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	576	281	254	234	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	9078	9650	9232	8423	Annual receipts from marketplace fees in thous. zł

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

a Number of marketplaces or places located on streets and squares opened periodically.

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 330 z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in the agriculture.

2. Revenue from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenue from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenue from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenue, i.e., revenue not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenue from social activities, revenue from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenue, i.e., revenue from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Costs of obtaining revenue from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;

- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenue from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*
- 4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenue and costs of obtaining revenue from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances on gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Rezerwę tworzy się niezależnie od tego, czy jednostka osiągnie zysk czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4(299) obliczono następująco:

1) **wskaznik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;

2) **wskaznik rentowności obrotu:**

- brutto jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
- netto jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;

3) **wskaznik płynności finansowej:**

- **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych),
- **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych),
- **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

- *the current part, i.e., the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,*
- *the deferred part, i.e., a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.*

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. *The economic relations presented in table 4(299) were calculated as follows:*

1) **cost level indicator** as the relation of the costs of obtaining revenue from total activity to revenues from total activity;

2) **turnover profitability rate:**

- *gross as the relation of the gross financial result to revenue from total activity,*
- *net as the relation of the net financial result to revenue from total activity;*

3) **financial liquidity indicator of:**

- **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities (excluding special funds),
- **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities (excluding special funds),
- **third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues, short-term investments and short-term deferred expenditure) to short-term liabilities (excluding special funds).

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych - kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych - fundusz założycielski,
- w spółdzielniach - fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych - kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- initial capital - in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,
- founders' capital - in state owned enterprises,
- participation fund - in cooperatives,
- owners' capital - in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (296). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Przychody z całokształtu działalności	93208,8	151101,8	193294,2	190139,9	Revenues from total activity
sektor publiczny	22509,4	44057,4	61979,1	57029,6	<i>public sector</i>
sektor prywatny	70699,4	107044,4	131315,1	133110,3	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wytworów i usług)	53855,2	89885,9	116408,0	113492,3	<i>Net revenues from sale of products (goods and services)</i>
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	34754,9	55765,7	68612,0	68762,2	<i>Net revenues from sale of goods and materials</i>
Przychody finansowe	2875,3	2743,7	4963,6	4443,8	<i>Financial revenues</i>
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	88617,6	143632,2	184098,0	181069,6	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	21551,1	42225,1	59157,0	54888,6	<i>public sector</i>
sektor prywatny	67066,5	101407,1	124941,0	126181,0	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Koszt własny sprzedanych produktów (wytworów i usług)	54687,5	92462,2	118636,1	116279,8	<i>Cost of products sold (goods and services)</i>
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	30021,1	46228,5	58007,9	57810,2	<i>Value of goods and materials sold</i>
Koszty finansowe	2457,3	2689,2	4758,6	4135,0	<i>Financial costs</i>
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	4591,2	7469,6	9196,2	9070,3	Financial result on economic activity
Sektor publiczny	958,3	1832,3	2822,1	2141,0	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	3632,9	5637,3	6374,2	6929,3	<i>Private sector</i>
Zyski nadzwyczajne	8,8	54,2	3,6	6,0	Extraordinary profits
Sektor publiczny	2,2	42,9	0,3	2,0	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	6,6	11,3	3,3	4,0	<i>Private sector</i>
Straty nadzwyczajne	9,2	40,8	4,5	7,4	Extraordinary losses
Sektor publiczny	1,4	31,6	0,1	0,1	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	7,8	9,2	4,4	7,3	<i>Private sector</i>
Wynik finansowy brutto	4590,8	7483,0	9195,3	9068,9	Gross financial result
sektor publiczny	959,1	1843,6	2822,3	2142,9	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3631,7	5639,4	6373,0	6926,0	<i>private sector</i>
Zysk brutto	5227,8	8636,4	10553,7	10260,3	<i>Gross profit</i>
Strata brutto	637,0	1153,4	1358,4	1191,4	<i>Gross loss</i>
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto ^a	806,7	1100,9	1499,2	1281,6	Obligatory encumbrances on gross financial result ^a
Sektor publiczny	237,0	213,2	412,5	293,2	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	569,7	887,7	1086,7	988,4	<i>Private sector</i>
Wynik finansowy netto	3784,1	6382,1	7696,0	7787,3	Net financial result
sektor publiczny	722,1	1630,4	2409,8	1849,7	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3062,0	4751,7	5286,3	5937,6	<i>private sector</i>
Zysk netto	4421,5	7493,0	9070,8	8888,3	<i>Net profit</i>
Strata netto	637,4	1110,9	1374,8	1101,0	<i>Net loss</i>

a W 2010 r. i 2012 r. obejmują tylko podatek dochodowy.

a In 2010 and 2012 include only income tax.

TABL. 2 (297). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto ^a <i>Obligatory encum- brances on gross financial result ^a</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>	
						w mln zł in mln zł
OGÓŁEM						
TOTAL	2005	93208,8	88617,6	4590,8	806,7	3784,1
	2010	151101,8	143632,2	7483,0	1100,9	6382,1
	2012	193294,2	184098,0	9195,3	1499,2	7696,0
	2013	190139,9	181069,6	9068,9	1281,6	7787,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1013,9	884,0	130,0	5,8	124,2
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł		100782,0	95682,2	5100,2	767,7	4332,5
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe		81775,3	78388,0	3387,6	388,9	2998,7
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo		8741,3	7997,3	743,0	74,4	668,6
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		53162,1	52108,6	1053,4	188,2	865,2
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		9416,1	8972,1	444,0	89,4	354,6
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		598,1	604,5	-6,5	3,8	-10,2
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		4529,6	4106,9	422,7	43,5	379,2
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		#	#	#	#	#
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2874,7	2571,8	302,9	9,4	293,5
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1765,1	1591,7	173,9	32,4	141,5
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1718,5	1620,9	94,2	25,8	68,4
<i>Administrative and support service activities</i>						
Edukacja		162,2	151,8	10,3	2,3	8,0
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1507,0	1451,4	57,5	10,5	47,0
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		139,3	139,1	0,2	1,6	-1,4
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa		#	#	#	#	#
<i>Other service activities</i>						

a W 2010 r. i 2012 r. obejmują tylko podatek dochodowy.

a In 2010 and 2012 include only income tax.

TABL. 4 (299). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	Wskaźnik rentowności obrotu Turnover profitability rate		Wskaźnik płynności finansowej Financial liquidity ratio of the			
		brutto gross	netto net	I stopnia first degree	II stopnia second degree	III stopnia third degree	
				w % in %			
OGÓŁEM	2005	95,1	4,9	4,1	28,7	97,8	141,5
TOTAL	2010	95,1	5,0	4,2	36,6	99,9	154,4
	2012	95,2	4,8	4,0	37,4	100,9	156,7
	2013	95,2	4,8	4,1	40,4	105,3	160,0
sektor publiczny		96,2	3,8	3,2	49,6	102,6	170,3
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		94,8	5,2	4,5	37,5	106,2	156,7
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		87,2	12,8	12,2	60,2	149,7	324,2
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		94,9	5,1	4,3	33,2	97,2	156,1
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe		95,9	4,1	3,7	27,6	89,2	159,7
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo		91,5	8,5	7,6	40,8	121,2	192,2
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		98,0	2,0	1,6	18,5	81,5	142,1
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		95,3	4,7	3,8	63,6	153,1	165,6
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		101,1	-1,1	-1,7	28,0	69,3	93,7
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		90,7	9,3	8,4	86,8	166,6	186,5
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		#	#	#	#	#	#
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		89,5	10,5	10,2	174,2	218,1	278,8
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		90,2	9,9	8,0	80,4	183,2	221,4
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		94,3	5,5	4,0	43,1	94,9	103,7
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja		93,6	6,4	4,9	85,3	161,9	184,2
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		96,3	3,8	3,1	51,2	115,6	126,4
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		99,8	0,2	-1,0	23,8	54,9	63,8
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		#	#	#	#	#	#
<i>Other service activities</i>							

TABL. 6 (301). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		W tym Of which				wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		Ogółem Total	kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	
		w mln zł	in mln zł			
OGÓŁEM	2005	38173,3	17229,6	13087,4	-155,1	3788,3
TOTAL	2010	60548,1	26169,0	23210,0	135,8	6374,3
	2012	73525,0	28508,5	27325,1	4482,1	7715,6
	2013	76509,8	30138,9	28059,6	4388,1	7764,0
sektor publiczny		31021,4	11675,1	7704,5	8052,5	1843,8
public sector						
sektor prywatny		45488,4	18463,8	20355,1	-3664,4	5920,2
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1136,8	181,6	731,6	36,7	121,6
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		37867,2	9305,9	14532,4	6964,4	4324,7
Industry						
w tym przetwórstwo przemysłowe		24463,4	5130,9	9865,7	4441,3	2998,0
of which manufacturing						
Budownictwo		3723,3	884,1	1312,9	370,3	669,0
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		8242,8	4537,4	3821,4	-1213,4	854,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		2897,7	1632,6	861,7	-164,5	354,9
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		422,6	441,0	67,1	-176,1	-10,2
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		1891,2	843,4	751,4	-111,3	375,3
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		#	#	#	#	#
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		9922,2	5314,4	3314,0	47,4	293,5
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		654,1	235,3	301,8	-36,0	142,0
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		891,1	151,5	630,5	24,3	68,9
Administrative and support service activities						
Edukacja		44,5	18,1	18,9	-4,0	8,0
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		947,0	627,8	393,2	-177,4	48,2
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		79,9	124,8	21,3	-61,7	-4,2
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa		#	#	#	#	#
Other service activities						

TABL. 7 (302). KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK ^a

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	W tym mienie		Of which estate of	
			Skarbu Państwa <i>the State Treasury</i>	państwowych osób prawnych <i>state legal persons</i>	krajowych osób fizycznych <i>domestic natural persons</i>	osób zagra- nicznych <i>foreign persons</i>
			w mln zł		<i>in mln zł</i>	
OGÓŁEM	2005	10984,9	1322,8	1337,1	1588,1	2589,0
TOTAL	2010	21771,4	6076,4	2531,6	2638,5	3699,5
	2012	24481,2	5533,4	2011,7	3387,1	4300,4
	2013	25833,1	3672,1	2207,0	2819,6	3855,8
sektor publiczny		11907,2	3555,4	2164,8	7,2	0,6
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		13925,9	116,7	42,2	2812,4	3855,2
<i>private sector</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		159,3	3,5	6,8	36,9	82,6
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł		8932,3	855,7	1792,2	1174,5	2234,0
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe		4786,6	189,0	68,6	1152,7	1874,2
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo		598,6	0,3	40,7	134,9	77,4
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		3907,0	0,3	23,9	618,5	486,7
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		1468,4	43,4	239,8	287,6	250,6
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		330,0	67,8	57,3	105,7	58,6
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		819,3	1,2	0,2	74,5	322,4
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		#	#	#	#	#
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2704,7	378,5	42,5	179,5	31,0
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		203,0	51,7	0,0	22,2	67,4
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		126,5	-	0,2	23,0	49,9
<i>Administrative and support service activities</i>						
Edukacja		14,2	-	0,1	4,2	0,0
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		615,1	8,9	1,2	66,0	62,6
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		121,9	-	-	21,1	6,2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa		#	#	#	#	#
<i>Other service activities</i>						

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (303). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług from deliveries and services	
		w mln zł	in mln zł				
OGÓŁEM	2005	24986,6	5391,8	3492,0	19594,8	3484,2	10168,8
TOTAL	2010	53536,4	21663,4	15050,5	31873,0	6888,2	15135,2
	2012	65473,0	28517,9	20673,4	36955,0	9466,0	17283,4
	2013	69526,2	31819,5	22192,1	37706,8	9905,6	17421,4
sektor publiczny		23855,4	14670,9	8630,3	9184,5	1829,1	4499,9
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		45670,8	17148,6	13561,8	28522,2	8076,5	12921,4
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		471,1	277,5	205,9	193,6	101,9	55,9
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		31269,6	11530,1	6669,3	19739,5	4495,6	9068,2
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe		22464,9	6685,9	6035,2	15779,1	3578,0	7302,6
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo		10103,5	6988,7	6369,0	3114,8	673,4	1375,6
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		10163,3	1620,8	1277,6	8542,5	2958,3	4687,1
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		3200,5	1696,9	1078,9	1503,6	192,4	831,0
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		694,4	497,8	490,2	196,6	78,5	80,8
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		2232,1	1485,3	429,6	746,8	68,8	322,1
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		#	#	#	#	#	#
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2372,4	1402,6	832,8	969,8	121,1	401,1
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		474,8	92,6	85,6	382,2	40,0	172,6
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1082,6	483,8	423,9	598,7	340,8	113,7
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja		40,8	6,1	5,8	34,7	14,5	12,7
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		498,8	236,7	194,1	262,1	44,7	142,2
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		121,0	65,8	63,4	55,2	4,5	26,7
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		#	#	#	#	#	#
<i>Other service activities</i>							

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województwa), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła w 2005 r. ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 15, poz. 148, z późniejszymi zmianami), a w latach 2010-2013 obowiązuje ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 885, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 594, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 595, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 596, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2010 Nr 80, poz. 526, z późniejszymi zmianami),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 II 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207, z późniejszymi zmianami).

2. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz w ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

General notes

1. Public finance include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and in particular: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.

The legal basis defining the above mentioned processes in 2005 provided the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 15, item 148, with later amendments) and in 2010 the Law on Public Finances dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 885, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments). With respect to the financial management of local governments units, the legal basis is additionally provided by the following:

- the Law on Gmina Local Government dated 8 III 1990 (uniform text Journal of Laws 2013 item 594, with later amendments),
- the Law on Powiat Local Government dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2013 item 595, with later amendments),
- the Law on Voivodship Local Government dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2013 item 596, with later amendments),
- the Law on Incomes of Local Government Units dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2010 No.80, item 526, with later amendments),
- the Minister of Finance Regulation of 3 II 2010 on Budgetary Reporting (Journal of Laws No. 20, item 103),
- the Minister of Finance Regulation of 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 38, item 207, with later amendments).

2. Revenue and expenditure of the budgets local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law on Public Finances.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

3. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł,
- 2) dotacje ogółem obejmujące:
 - a) dotacje celowe, w tym:
 - z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
 - z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań,
 - otrzymane z państwowych funduszy celowych,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r., Dz. U. Nr 38, poz. 207),
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

4. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

5. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów.

3. Budget revenue of local government units comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fee, service fee receipts arising from the Financial Statute, the Service Law and the Marketplace Law,
 - c) revenue from property, e.g., revenue from renting and leasing and similar agreements,
 - d) funds for additional financing of own tasks from other sources;
- 2) grants:
 - a) targeted grants of which:
 - grants from the state budget for: government administration – related tasks, own tasks, and tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
 - tasks realized on the basis of agreements between local government units,
 - for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks,
 - received from the state owned appropriated funds,
 - b) provided under the programmes financed with participation of European funds and other foreign funds that are not reimbursable, and payments from the European funds budget (sections 200, 620 of the detailed classification of income, expenses, revenue and expenditure, and funds from foreign sources according to regulation of the Minister of Finance dated 2 III 2010, Journal of Laws No. 38, item 207),
- 3) general subvention from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing and regional parts.

4. Budget expenditure of local government units are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- grants for organizational and legal units operating within the budgets of local government units,
- expenditure on debt servicing,
- expenditure related to granting endorsements and guarantees.

5. Information concerning local government units budgets is compiled on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.

TABL. 1 (304). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	6187135,3	2601046,4	2406710,2	788284,3	391094,4
TOTAL	2010	10026794,5	4244341,0	3780106,3	1277760,6	724586,6
	2012	11645659,7	4671534,3	4798879,7	1288096,3	887149,4
	2013	11648880,0	4854223,5	4611665,1	1337488,0	845503,4
Dochody własne		5734799,4	2251544,0	2696554,5	395906,7	390794,1
Own revenue						
w tym:						
of which:						
Udziały w podatku dochodowym		2342963,1	721654,5	1102201,9	195212,0	323894,6
<i>Share in income tax</i>						
od osób prawnych		404252,8	37616,3	97857,9	7841,9	260936,7
<i>corporate</i>						
od osób fizycznych		1938710,3	684038,2	1004344,0	187370,2	62957,9
<i>personal</i>						
Podatek od nieruchomości		1196002,4	662221,1	533781,3	x	x
<i>Tax on real estate</i>						
Podatek rolny		95907,7	94568,7	1338,9	x	x
<i>Agricultural tax</i>						
Podatek od środków transportowych		61590,8	37523,6	24067,2	x	x
<i>Tax on means of transport</i>						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		129658,8	63874,1	65784,7	x	x
<i>Tax on civil law transactions</i>						
Oplata skarbowa		26945,5	13226,2	13719,2	x	x
<i>Stamp duty</i>						
Dochody z majątku		501251,1	175627,7	280511,8	16355,8	28755,8
<i>Revenue from property</i>						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze		169482,5	67722,2	84747,7	12303,6	4708,9
<i>of which revenue from renting and leasing and similar agreements</i>						
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł		54157,2	36541,2	11540,8	5737,5	337,7
<i>Funds for additional financing of own tasks from other sources</i>						

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (304). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
Dotacje ogółem	2809459,5	1059870,1	1102721,3	298270,4	348597,8
Total grants					
Dotacje celowe	1602473,8	865896,3	363399,1	242350,6	130827,9
<i>Targeted grants</i>					
z budżetu państwa	1489146,8	822915,0	337951,7	210668,0	117612,0
<i>from the state budget</i>					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	1110983,9	619342,4	260870,7	149237,4	81533,3
<i>government administration</i>					
własne	375089,8	202561,3	76105,9	60343,9	36078,7
<i>own</i>					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	3073,0	1011,3	975,1	1086,7	-
<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>					
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	57847,3	27076,7	21841,0	7512,8	1416,8
<i>realized on the basis of agreements between local government units</i>					
otrzymane z państwowych funduszy celowych received from state appropriated funds	20442,2	9101,9	3393,8	1696,4	6250,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	35037,6	6802,6	212,5	22473,3	5549,1
<i>for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks</i>					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	1206985,7	193973,9	739322,2	55919,8	217769,8
<i>Grants from sections 200 and 620 ^b</i>					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	3104621,1	1542809,3	812389,4	643310,9	106111,5
General subvention from the state budget					
W tym część oświatowa	2549015,8	1199398,2	780832,0	529942,9	38842,7
<i>Of which on educational tasks</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (305). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISIONS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
OGÓŁEM	11648880,0	4854223,5	4611665,1	1337488,0	845503,4
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	319142,1	139412,5	15918,1	10799,8	153011,7
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	10565,8	2253,3	1916,9	6323,1	72,5
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	30256,1	16192,1	14063,9	-	-
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	1104902,3	69662,7	904403,4	51842,5	78993,8
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	628601,7	209422,9	356270,1	34930,0	27978,7
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	77720,9	2592,0	52649,3	21988,4	491,2
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	69464,2	33209,1	12339,8	7684,4	16230,9
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	156498,5	34658,0	53373,7	68466,9	-
<i>Public safety and fire care</i>					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	4198456,8	1777640,7	1868652,6	227756,5	324407,0
<i>Revenue from legal persons, natural persons and other entities without legal personality and expenses connected with their collection</i>					
Różne rozliczenia	3214600,5	1557711,8	822921,6	645057,4	188909,7
<i>Various accounts</i>					
Oświata i wychowanie	183989,1	99382,0	65983,5	17045,6	1578,1
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	110391,2	2557,4	16775,5	59965,0	31093,4
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	1059837,1	700946,7	227473,3	125154,4	6262,7
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	100985,6	37446,1	25569,7	34231,5	3738,4
<i>Other tasks in sphere of social policy</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	50864,6	26292,7	7054,9	16980,6	536,3
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	154555,3	66775,9	82577,3	4590,6	611,5
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	62545,2	20531,4	37480,8	1245,4	3287,5
<i>Culture and protection of national heritage</i>					
Kultura fizyczna	65258,2	33156,6	31287,3	814,2	-
<i>Physical education</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (306). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na	Powiaty	Województwo
		Total	Gminas ^a	prawach powiatu Cities with powiat status	Powiats	Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	6222985,7	2629136,7	2346127,8	805029,7	442691,5
TOTAL	2010	11014459,5	4672183,6	4116993,6	1353273,6	872008,7
	2012	11933886,2	4755546,3	4942040,3	1316451,3	919848,3
	2013	11573710,2	4833286,5	4572146,0	1337632,1	830645,6
Wydatki bieżące		9208651,2	4026678,6	3427483,2	1190757,8	563731,7
Current expenditure						
w tym:						
of which:						
Dotacje		944106,1	316018,0	324865,0	75607,1	227616,0
Grants						
w tym dla samorządowych zakładów						
budżetowych		19429,7	14449,5	4279,4	700,7	-
of which for self-government budgetary						
establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		1127219,6	802641,6	255459,7	62681,1	6437,2
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		6848962,7	2821111,7	2683780,1	1029706,6	314364,3
Current expenditure of budgetary units						
w tym:						
of which:						
wynagrodzenia		3390343,7	1495473,6	1177805,1	607609,4	109455,6
wages and salaries						
w tym osobowe		3058897,9	1348068,4	1069931,0	543024,9	97873,7
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		626999,5	294423,0	210089,0	103137,4	19350,2
derivatives of wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług		2264894,3	835451,8	1106191,1	206139,2	117112,3
purchase of materials and services						
wydatki na obsługę długu		194715,0	69439,2	94008,3	16391,1	14876,4
expenditures on debt servicing						
Wydatki majątkowe		2365058,9	806607,9	1144662,8	146874,3	266913,9
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		2193484,2	787227,0	1055586,1	145804,3	204866,9
Of which investment expenditure ^c						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Including contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including allocations for financing investment tasks of self-government budgetary establishments.

TABL. 4 (307). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISIONS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
			w tys. zł in thous. zł		
OGÓŁEM	11573710,2	4833286,5	4572146,0	1337632,1	830645,6
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	401939,5	212888,2	16475,9	10719,6	161855,7
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	31047,8	2905,1	2533,8	6545,3	19063,5
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	8279,8	7177,4	376,5	-	725,9
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	1979517,1	338797,0	1264635,4	136798,2	239286,5
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	373595,7	144105,8	175202,4	23172,5	31115,1
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	152142,8	13604,7	119946,1	17150,9	1441,1
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	919815,5	460230,1	252365,8	131169,9	76049,8
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciw- pożarowa	222878,4	67129,0	85523,7	69737,9	487,9
<i>Public safety and fire care</i>					
Obsługa długu publicznego	195583,6	70288,7	94025,8	16392,8	14876,4
<i>Public debt servicing</i>					
Różne rozliczenia	71253,8	10570,3	60278,5	-	404,9
<i>Various accounts</i>					
Oświata i wychowanie	3493334,8	1783228,3	1242025,0	434956,5	33125,0
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	236522,3	31546,7	47100,5	67369,3	90505,8
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	1522089,6	898023,9	407679,4	209965,4	6421,0
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	215303,6	45842,8	61142,2	63620,8	44697,9
<i>Other tasks in sphere of social policy</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	309178,1	70488,9	99529,0	130642,5	8517,7
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	582816,8	330889,8	246759,6	3902,3	1265,1
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	475583,3	169296,1	215323,5	7546,8	83416,9
<i>Culture and protection of national heritage</i>					
Kultura fizyczna	265595,9	115775,5	140207,2	3194,9	6418,3
<i>Physical education</i>					

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5 (308). PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na	Powiaty	Woje-
		Total	Gminas ^a	prawach powiatu	Powiats	wództwo
				Cities with		Voivodship
				powiat status		
		w tys. zł in thous. zł				
Przychody	2012	356596,9	118521,3	234045,0	4030,6	-
Revenue	2013	354983,9	123788,6	226512,5	4682,7	-
w tym:						
of which:						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług		252460,7	70721,2	179712,1	2027,5	-
<i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b		19176,9	14231,5	4244,6	700,7	-
<i>Grants from local government units budgets^b</i>						
Koszty	2012	371056,6	128028,8	238738,9	4288,9	-
Costs	2013	365491,9	128450,4	232425,1	4616,3	-
w tym:						
of which:						
Materiały i usługi		184638,0	44932,3	138028,3	1677,4	-
<i>Materials and services</i>						
Podatek dochodowy od osób prawnych		625,7	522,1	103,6	-	-
<i>Corporate income tax</i>						
Wpłaty nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego		120,8	120,8	-	-	-
<i>Surplus payments to local government units budgets</i>						

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of self-government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. b Including allocations from the state budget as well as payments within the European funds budget.

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

W przypadku ujemnych różnic kursowych walut suma nakładów na poszczególne grupy rodzajowe może być większa od nakładów na środki trwałe ogółem.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji i działów PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji i działów według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

General notes

Investments

1. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among others, construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred or purchasing land and second-hand fixed assets, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (included exclusively in data expressed at current prices), except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005.

In case of foreign exchange losses of currencies, the sum of outlays on particular groups of assets may exceed the total value of outlays on fixed assets.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections and divisions of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections and divisions according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytku. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytku w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zaszczepienia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów, uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu, uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section "Transportation and storage".

3. The value of investment outlays incurred by:

- *legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land, livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as fixed assets, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w **bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII od 1995 r. należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The gross value of fixed assets at current book-keeping prices is understood, as of 31 XII since 1995:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices;
- in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.

The gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Minister of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. Data by sections and divisions of the NACE Rev. 2 were compiled using the **enterprise method**, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section "Manufacturing" all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section "Manufacturing". An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section "Real estate activities".

The value of public roads, streets and squares was included in the section "Transportation and storage".

4. The gross value of fixed assets:

- of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

5. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

1) budynki i budowle:

- a) budynki i lokale, od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
- b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);

2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:

- a) kotły i maszyny energetyczne,
- b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
- c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
- d) urządzenia techniczne,
- e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;

3) środki transportu;

4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

- of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures, was estimated.

5. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

1) buildings and structures:

- a) buildings and places, since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,
- b) civil engineering works (excluding detailed meliorations);

2) machinery, technical equipment and tools:

- a) boilers and power industry machinery,
- b) general usage machinery, equipment and apparatus,
- c) special use machinery, equipment and apparatus,
- d) technical equipment,
- e) tools, instruments, moveables and endowments;

3) transport equipment;

4) other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje
Investments

TABL. 1 (309). NAKŁADY INWESTYCYJNE ^a (ceny bieżące)
INVESTMENT OUTLAYS ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	13062,1	14855,1	13826,8	T O T A L
sektor publiczny	6930,5	6700,4	6018,3	public sector
sektor prywatny	6131,6	8154,7	7808,5	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	221,3	310,5	312,6	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	3813,3	3691,4	4197,8	Industry
górnictwo i wydobywanie	84,5	153,3	178,5	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	2270,9	1799,0	2092,7	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	822,0	1154,2	1356,8	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	635,9	584,9	569,7	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	400,3	342,8	435,5	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	798,2	946,7	1237,4	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ^b ...	2868,7	2780,6	2160,3	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	120,8	251,0	194,1	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	276,4	447,7	335,7	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	193,1	225,2	250,6	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2127,5	3068,7	2217,8	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	175,1	337,3	199,8	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	291,3	409,8	568,2	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	325,4	632,7	532,3	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	467,1	494,4	358,2	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	335,3	298,5	366,4	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	610,3	575,6	423,7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	38,0	42,2	36,3	Other service activities

^a Według lokalizacji inwestycji. ^b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

^a According to investment location. ^b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (310). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH ^a (ceny bieżące)
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	7162,4	7606,7	8568,9	T O T A L
sektor publiczny	3475,9	3238,3	3626,9	public sector
sektor prywatny	3686,5	4368,4	4942,0	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	92,1	152,8	132,1	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	3383,9	3117,6	3804,6	Industry
górnictwo i wydobywanie	78,0	152,0	177,7	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	2191,9	1631,7	2020,9	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	795,3	1129,0	1326,4	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	318,7	204,9	279,6	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	320,0	254,3	211,9	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	580,4	781,9	1032,3	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	1058,0	1299,3	1388,0	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	64,5	68,1	122,5	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	245,9	416,0	323,9	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	103,4	143,4	159,9	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	680,0	475,6	422,3	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	73,0	115,5	106,1	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	259,7	361,4	544,4	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1,2	0,7	0,2	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	9,8	15,9	7,0	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	210,2	222,8	173,3	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	66,5	172,8	129,8	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	13,8	8,6	10,5	Other service activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (311). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>			SPECIFICATION
		budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>	
w mln zł <i>in mln zł</i>					
OGÓŁEM	2010 8110,7	4021,8	3041,3	820,0	TOTAL
	2012 7135,9	3760,4	2554,8	769,5	
	2013 7606,4	3863,7	2972,2	723,1	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	125,7	78,6	32,6	12,9	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	4062,5	2027,7	1798,3	211,0	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie	159,9	127,2	8,5	24,1	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe	1862,8	540,9	1172,8	140,9	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i go- rącą wodę ^Δ	1810,0	1205,7	559,1	28,2	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ	229,9	153,8	57,9	17,7	<i>activities</i>
Budownictwo	414,9	329,1	53,3	31,2	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	744,3	410,3	268,7	64,7	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	528,4	189,0	191,5	140,2	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	74,9	53,7	19,2	2,0	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	352,4	32,0	308,0	12,4	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	116,0	36,8	65,5	13,6	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	505,0	464,6	28,9	7,4	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	75,8	16,1	54,4	4,9	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	251,8	9,3	22,6	214,1	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,2	-	0,1	0,1	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	7,1	2,0	3,7	1,1	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	187,3	114,2	68,6	4,4	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	121,0	96,9	22,9	1,1	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	39,2	3,3	34,1	1,9	<i>Other service activities</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (312). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH ^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS ^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	139259,8	163301,8	171797,1	T O T A L
sektor publiczny	57581,2	74750,8	78162,3	public sector
sektor prywatny	81678,6	88551,0	93634,8	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5480,4	5832,0	6103,9	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	40923,1	48583,2	49791,9	Industry
górnictwo i wydobywanie	982,3	1115,0	1164,4	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	26428,9	31583,5	33088,3	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	8667,5	9992,1	9187,9	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	4844,4	5892,6	6351,3	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	4154,5	3754,3	3667,3	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	8396,8	8695,0	9288,7	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ^b	24701,7	28274,0	30560,4	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2101,9	2685,4	2860,1	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3255,0	5430,7	4190,2	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1432,6	1589,0	1575,4	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	30681,6	33863,3	36815,5	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1263,3	1523,7	1846,4	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1538,3	2160,2	2073,9	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5194,4	6401,4	7107,7	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	4834,0	6142,9	6630,0	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2735,6	3781,8	4442,5	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1919,9	3858,4	4099,5	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	646,7	726,6	743,7	Other service activities

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (313). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH ^a
(bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES ^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	75078,1	87615,5	87576,3	TOTAL
sektor publiczny	24844,1	35627,8	33496,6	public sector
sektor prywatny	50234,0	51987,7	54079,7	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1466,0	1655,6	1778,4	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	36433,8	43302,7	44148,8	Industry
górnictwo i wydobywanie	946,1	1053,6	1094,4	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	24508,8	29442,1	30768,3	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	8358,6	9608,6	8751,2	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2620,3	3198,4	3534,9	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	3121,4	2390,0	2066,1	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	6599,0	6612,2	7049,9	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	7684,0	9367,8	7666,9	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1652,3	2047,2	2173,6	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	2940,8	5049,0	3770,1	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1259,4	1389,2	1357,3	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	9137,0	9300,1	10350,4	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	446,8	520,3	714,3	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1189,8	1614,2	1459,9	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10,4	13,7	13,3	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	215,8	204,9	215,7	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2111,1	3026,4	3597,1	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	697,3	1000,3	1096,4	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	113,2	121,9	118,1	Other service activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)” wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26 VI 2013 r.), który zastąpił obowiązujący do 31 VIII 2014 r. „Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstwa domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadków użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

General notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the European System of Accounts (ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26 VI 2013) which replaced the "European System of National and Regional Accounts (ESA 1995)", applied up to 31 VIII 2014.

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices, current prices from the year preceding reference year were adopted as constant prices.

4. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

5. Output includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Output is valued at basic prices or according to the production costs.

6. Intermediate consumption includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g., advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. **Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych** składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

9. **Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych** powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa, a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora,

7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

8. **Gross primary income in the households sector** is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

9. **Gross disposable income in the households sector** is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) as well as other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

11. Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),*
- 2) *financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as insurance activity,*
- 3) *general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance, entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget, as well as public corporations and non-profit institutions which meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector,*

- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” oraz działalności nielegalnej. Szara gospodarka obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

W ramach działalności nielegalnej ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010-2011 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu wdrożenia metodologii ESA 2010, przyjęcia zaleceń Komisji Europejskiej oraz aktualizacji danych źródłowych i poszerzenia zakresu danych administracyjnych zastosowanych w obliczeniach.

Kluczowe zmiany wprowadzone przez ESA 2010 mające wpływ na kategorie obliczane w rachunkach regionalnych dotyczą:

- 1) rejestrowania w nakładach brutto na środki trwałe, a nie w zużyciu pośrednim, wydatków na prace badawczo-rozwojowe i wydatków na małe narzędzia we wszystkich sektorach instytucjonalnych oraz wydatków na systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych,
- 2) uwzględnienia w nadwyżce operacyjnej brutto wyceny produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych,
- 3) alokacji części produkcji globalnej banku centralnego – Narodowego Banku Polskiego, tj. prowizji i opłat, z sektora instytucji finansowych do zużycia pośredniego pozostałych sektorów instytucjonalnych,
- 4) uszczegółowienia kryteriów klasyfikacji jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych,
- 5) uwzględnienia szacunku produkcji globalnej jednostek pomocniczych.

4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,*

5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.*

12. *The estimation of the “hidden economy” and illegal activity is included in the regional accounts. Hidden economy covers the legal concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work primarily within the service activity (including people providing sexual services).*

Within illegal activities there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trade of drugs as well as smuggling of cigarettes.

13. *Data from the regional accounts for the years 2010-2011 were changed in relation to previously published data on account of implementing the ESA 2010 methodology, applying the European Commission’s recommendations as well as updating source data and extending the range of administrative data applied in the calculations.*

Key changes introduced by the ESA 2010, influencing categories compiled in the regional accounts concern:

- 1) *registration in the gross fixed capital formation, not in the intermediate consumption, of research and development expenditure and small tools expenditure in all institutional sectors and weapon systems expenditure in the general government sector,*
- 2) *inclusion of the valuation of the output for own final use for market producers in the gross operating surplus,*
- 3) *allocation of part of the output of the central bank – the National Bank of Poland, i.e., commission and fee, from the financial corporations sector to the intermediate consumption of other institutional sectors,*
- 4) *clarification of classification criteria of public units to the general government sector,*
- 5) *inclusion of estimate of the ancillary units’ output.*

Kluczowe zmiany wynikające z zaleceń Komisji Europejskiej dotyczą:

- 1) doprecyzowania metody obliczania produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektora instytucji finansowych (zakłady ubezpieczeń i otwarte fundusze emerytalne – OFE) oraz sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych,
- 2) uwzględnienia działalności nielegalnej w zakresie prostytucji (działalność sutenerska), produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS: „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne” z dnia 29 IX 2014 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.

15. Dane na 1 mieszkańca za lata 2010-2012 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

16. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2012 r.”.

Key changes resulting from the European Commission's recommendations concern:

- 1) clarification of methods of calculating output of the general government sector, the financial corporations sector (insurance companies, open pension funds) and the non-profit institutions serving households sector,
- 2) including illegal activity in the scope of prostitution (pimp's activity), production and trade of drugs and smuggling of cigarettes.

14. Detailed description of the changes, implemented in the national accounts, can be found in the CSO news release "Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne" of 29 IX 2014, available at <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.

15. Data per capita for the years 2010-2012 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the Population and Housing Census 2011.

16. Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication "Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2012".

TABLE 1 (314). PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)

GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010 ^a	2011 ^a	2012	2010 ^a	2011 ^a	2012
	w mln zł in mln zł			w % in %		
OGÓŁEM	81392	88183	93859	x	x	x
TOTAL						
W tym wartość dodana brutto	71684	77514	83170	100,0	100,0	100,0
Of which gross value added						
w tym sektor:						
of which sector:						
przedsiębiorstw niefinansowych	34988	38182	41731	48,8	49,3	50,2
<i>non-financial corporations</i>						
instytucji rządowych i samorządowych	11024	11577	11866	15,4	14,9	14,3
<i>general government</i>						
gospodarstw domowych	22887	24698	26103	31,9	31,9	31,4
<i>households</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1657	1886	2113	2,3	2,4	2,5
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł	17524	19928	21945	24,4	25,7	26,4
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe	14677	16924	18514	20,5	21,8	22,3
of which manufacturing						
Budownictwo	6776	6972	7127	9,5	9,0	8,6
<i>Construction</i>						

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 1 (314). PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące) (dok.)

GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010 ^a	2011 ^a	2012	2010 ^a	2011 ^a	2012
	w mln zł in mln zł			w % in %		
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	21485	22792	24783	30,0	29,4	29,8
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommodation and catering^Δ; information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	6640	7113	7355	9,3	9,2	8,8
<i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>						
Pozostałe usługi	17602	18823	19847	24,6	24,3	23,9
<i>Other services</i>						
NA 1 MIESZKAŃCA^b	35845	38690	41045	x	x	x
PER CAPITA^b						

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. b W złotych.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. b In zlotys.

TABL. 2 (315). PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)

BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2011 ^a	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
Produkcja globalna	173509	199122	209132	Gross output
Zużycie pośrednie	101825	121608	125961	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	71684	77514	83170	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	30548	32187	34060	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	40905	45011	48685	Gross operating surplus

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 3 (316). NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH

NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2011 ^a	2012	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	55626	58526	61810	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	24498	25678	27030	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	52321	55015	57324	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	23042	24138	25068	per capita in zł

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

DZIAŁ XXIII
**PODMIOTY
 GOSPODARKI NARODOWEJ**

CHAPTER XXIII
**ENTITIES
 OF THE NATIONAL ECONOMY**

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

2. Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 591, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późniejszymi zmianami) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest aktualizowany na podstawie wniosków zgłaszanych przez podmioty, na których ciąży prawny obowiązek dokonywania zgłoszeń do rejestru, dotyczących wpisu, skreślenia oraz zmian cech objętych wpisem. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru REGON wykorzystywane są informacje dotyczące zgonów osób fizycznych pochodzące z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL).

General notes

1. The data presented in tables concerning **entities of the national economy** entered in the REGON register include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

2. The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VI 1995 (uniform text Journal of Laws 2012 item 591, with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 27 VII 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763, with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of cooperation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on the basis of applications submitted by entities legally obliged to apply for entries in and deletions from the register, and also for updating their entries in terms of their description. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, since 2011 REGON register was updated with information on the deaths of natural persons, as registered in the Common Electronic System of Population Register (PESEL).

TABL. 1 (317). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	226421	260202	265033	271784	T O T A L
sektor publiczny	9947	7903	7954	7890	public sector
sektor prywatny	216474	252299	257079	263894	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	43	8	6	6	State owned enterprises
Spółki	32926	38426	41675	43783	Companies
w tym:					of which:
handlowe	17724	22027	24565	26431	commercial
cywilne	15111	16304	17012	17253	civil
Spółdzielnie	1118	1062	1039	1038	Cooperatives
Fundacje	533	787	981	1109	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	4303	5378	5881	6122	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	169453	193855	192616	196384	Natural persons conducting economic activity

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (318). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity		
		razem total	przed- się- biorstwa państwowe state owned enter- prises	w tym of which						spółki cywilne civil law partner- ships	spół- dzielnie co- opera- tives
				spółki handlowe commercial companies			razem total	z udzia- łem kapitału zagra- nicz- nego with foreign capital partici- pation			
				w tym of which							
razem total	jedno- osobo- we Skarbu Państwa sole- -share- holder compa- nies of the State Treasury										
OGÓŁEM	2005	226421	56968	43	17724	30	3492	15111	1118	169453	
TOTAL	2010	260202	66347	8	22027	26	4151	16304	1062	193855	
	2012	265033	72417	6	24565	16	4382	17012	1039	192616	
	2013	271784	75400	6	26431	14	4555	17253	1038	196384	
w tym: of which:											
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo		5233	1266	-	600	1	165	355	107	3967	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>											
Przemysł		30952	7683	3	5224	3	1115	2228	112	23269	
<i>Industry</i>											
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		29199	6641	3	4376	2	934	2111	110	22558	
Budownictwo		33734	5198	1	3471	4	390	1463	218	28536	
<i>Construction</i>											
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ		60437	13975	1	7185	-	1515	6631	123	46462	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>											
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		17349	1964	1	1195	2	231	730	8	15385	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		13709	2259	-	740	-	176	1471	10	11450	
<i>Accommodation and catering^Δ</i>											
Informacja i komunikacja		7076	1859	-	1360	1	152	467	13	5217	
<i>Information and communication</i>											
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		8944	1045	-	684	-	65	237	48	7899	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		19250	16758	-	1181	1	178	360	321	2492	
<i>Real estate activities</i>											

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (318). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółdzielnie co-operatives
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships			
					jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24328	4392	-	2707	2	291	1542	31	19936	
<i>Professional, scientific and technical activities</i>										
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	6802	1391	-	895	-	149	456	15	5411	
<i>Administrative and support service activities</i>										
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1243	1237	-	6	-	-	-	-	6	
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>										
Edukacja	9117	4563	-	222	-	25	277	5	4554	
<i>Education</i>										
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13630	1261	-	495	-	27	366	13	12369	
<i>Human health and social work activities</i>										
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4495	2492	-	274	-	38	252	10	2003	
<i>Arts, entertainment and recreation</i>										
Pozostała działalność usługowa	15469	8042	-	192	-	38	418	4	7427	
<i>Other service activities</i>										

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 (319). SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a			
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which		
						jawne unlimited partner- ships	komandy- towe limited partner- ships	
OGÓŁEM	2005	17724	16319	716	15603	1405	1276	60
TOTAL	2010	22027	19826	773	19053	2201	1688	331
	2012	24565	21962	816	21146	2603	1722	567
	2013	26431	23503	821	22682	2928	1756	706
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		600	578	10	568	22	17	4
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		5224	4775	204	4571	449	296	128
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe		4376	3984	179	3805	392	277	98
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo		3471	3154	136	3018	317	158	104
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		7185	6268	141	6127	917	747	145
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		1195	1064	34	1030	131	95	29
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		740	644	8	636	96	63	27
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		1360	1265	65	1200	95	57	34
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		684	584	62	522	100	33	24
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2707	2400	70	2330	307	96	80
<i>Real estate activities</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		895	815	13	802	80	36	26
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1181	924	42	882	257	83	72
<i>Administrative and support service activities</i>								
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		6	6	-	6	-	-	-
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>								
Edukacja		222	205	4	201	17	15	2
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		495	389	9	380	106	42	16
<i>Human health and social work activities</i>								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		274	257	21	236	17	8	9
<i>Arts, entertainment and recreation</i>								
Pozostała działalność usługowa		192	175	2	173	17	10	6
<i>Other service activities</i>								

a W tym 123 spółek partnerskich i 343 spółek komandytowo-akcyjnych.

a Of which 123 professional partnerships and 343 limited joint-stock partnerships.

TABL. 4 (320). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE ^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED ^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conduc- ting economic activity
		spółki companies					cywilne civil law partner- ships	spół- dzielnie coopera- tives	
		w tym of which			z ograni- czoną odpowie- dzial- nością with limited liability				
		razem total	akcyjne joint stock	handlowe companies					
OGÓŁEM	2005	18608	1361	731	4	667	629	2	16029
TOTAL	2010	27486	1907	1292	26	1056	614	8	24445
	2012	25261	2203	1696	21	1414	505	13	20765
	2013	25875	2510	2040	10	1674	469	13	22206
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		243	43	42	-	40	1	2	198
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>									
Przemysł		2803	332	285	3	248	47	-	2467
<i>Industry</i>									
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		2618	220	180	1	156	40	-	2394
Budownictwo		3943	297	264	1	218	32	3	3643
<i>Construction</i>									
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		5500	528	385	-	333	143	2	4970
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>									
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>		1270	111	88	-	72	23	-	1157
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		2246	135	67	-	58	68	1	2109
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>									
Informacja i komunikacja		835	175	156	1	143	19	1	659
<i>Information and communication</i>									
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		864	103	93	2	62	10	1	754
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		753	154	143	-	74	11	-	219
<i>Real estate activities</i>									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2410	338	291	1	244	47	1	2066
<i>Professional, scientific and technical activities</i>									

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 4 (320). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE ^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED ^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partner- ships	spół- dzielnie coopera- tives	osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conduc- ting economic activity
		razem total	w tym of which			z ograni- czoną odpowie- dzial- nością with limited liability			
			razem total	akcyjne joint stock	handlowe companies				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1101	116	96	2	70	20	1	984	
<i>Administrative and support service activities</i>									
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne	8	1	1	-	1	-	-	1	
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>									
Edukacja	876	42	30	-	29	12	1	597	
<i>Education</i>									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	1186	66	55	-	41	11	-	1109	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	378	31	24	-	23	7	-	262	
<i>Arts, entertainment and recreation</i>									
Pozostała działalność usługowa	1458	38	20	-	18	18	-	1011	
<i>Other service activities</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (321). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE ^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED ^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural persons conduc- ting economic activity
		spółki companies						spół- dzielnie coopera- tives	
		razem total	w tym of which				cywilne civil law partner- ships		
			handlowe companies		w tym of which				
		razem total	razem total	akcyjne joint stock	z ograni- czoną odpowie- dzial- nością with limited liability				
OGÓŁEM 2005	14919	601	91	7	72	507	17	14135	
TOTAL 2010	16811	410	189	7	128	219	9	16218	
..... 2012	18496	323	200	13	114	123	9	18000	
2013	19269	424	212	6	135	212	13	18577	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	188	10	3	-	2	7	2	175	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>									
Przemysł	2164	74	48	3	37	26	1	2084	
<i>Industry</i>									
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	2089	67	42	3	31	25	1	2021	
Budownictwo	3348	37	24	2	15	13	1	3310	
<i>Construction</i>									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	5069	112	50	-	28	62	4	4951	
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>									
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	1209	22	13	-	10	9	-	1187	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	1885	22	4	-	2	18	-	1863	
Informacja i komunikacja	421	17	11	-	9	6	-	403	
<i>Information and communication</i>									
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	735	9	7	-	2	2	-	723	
<i>Financial and insurance activities</i>									
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	188	14	8	-	6	6	4	168	
<i>Real estate activities</i>									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1223	42	17	1	7	25	-	1181	
<i>Professional, scientific and technical activities</i>									

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (321). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE ^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED ^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies							
		razem total	w tym of which				cywilne civil law partnerships		
			handlowe companies		w tym of which				
razem total	akcyjne joint stock		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	601	21	11	-	9	10	-	580	
<i>Administrative and support service activities</i>									
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9	-	-	-	-	-	-	1	
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>									
Edukacja	581	11	3	-	3	8	-	399	
<i>Education</i>									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	516	21	11	-	4	10	-	484	
<i>Human health and social work activities</i>									
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	239	3	-	-	-	3	1	227	
<i>Arts, entertainment and recreation</i>									
Pozostała działalność usługowa	893	9	2	-	1	7	-	841	
<i>Other service activities</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF POMORSKIE VOIVODSHIP IN 2013

As of 31 XII

GDAŃSK miasta na prawach powiatu
cities with powiat status

 granica województwa
border of voivodship

 granice powiatów
borders of powiats

 granice gmin
borders of gminas

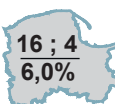
**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)
W 2013 R.**

Stan w dniu 31 XII

*DIVISION OF THE POMORSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO
THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL
PURPOSES (NTS) IN 2013*

As of 31 XII

Liczba powiatów; liczba miast na prawach powiatu
Udział liczby ludności ^a w %

Number of powiats; number of cities with powiat status
Share of number of population ^a in %

**PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):**

Gdański

Powiaty Powiats (NTS 4):

gdański	(8)
kartuski	(8)
nowodworski	(5)
pucki	(7)
wejherowski	(10)

Słupski

Powiaty Powiats (NTS 4):

bytowski	(10)
chojnicki	(5)
człuchowski	(7)
łęborski	(5)
słupski	(10)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):	
Słupsk	(1)

Starogardzki

Powiaty Powiats (NTS 4):

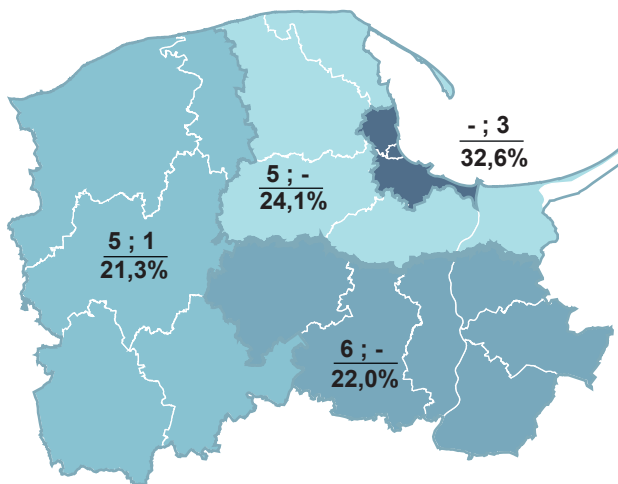
kościerski	(8)
kwidzyński	(6)
malborski	(6)
starogardzki	(13)
sztumski	(5)
tczewski	(6)

Trójmiejski

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):

Cities with powiat status (NTS 4):

Gdańsk	(1)
Gdynia	(1)
Sopot	(1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

In the brackets the number of gminas (NTS 5) is given.

^a Odpowiednio: województwa w ogólnej liczbie ludności kraju; podregionu w ogólnej liczbie ludności województwa.

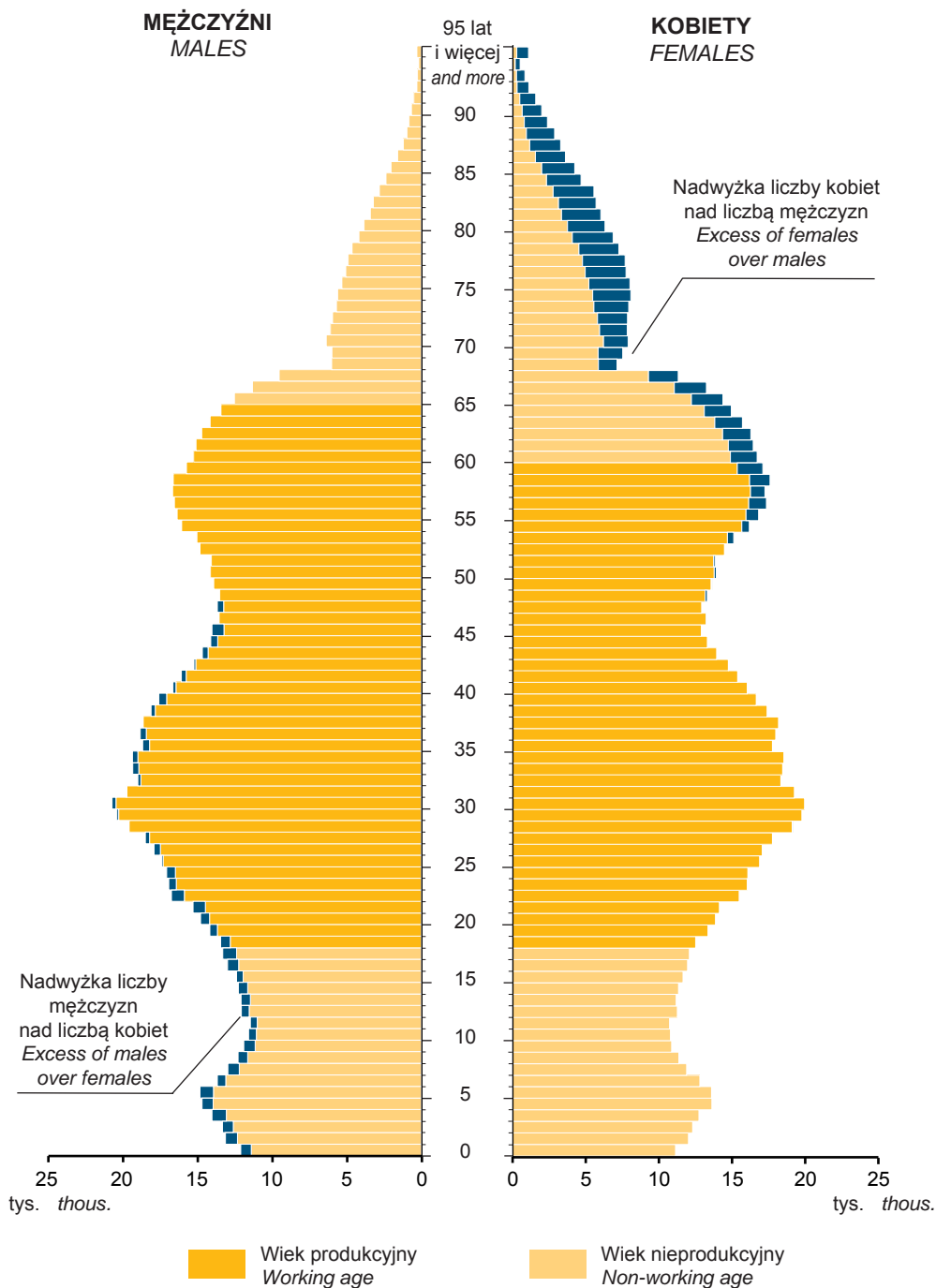
^a Respectively: in the voivodship in total number of population in the country; in the subregion in total number of population in the voivodship.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2013 R.

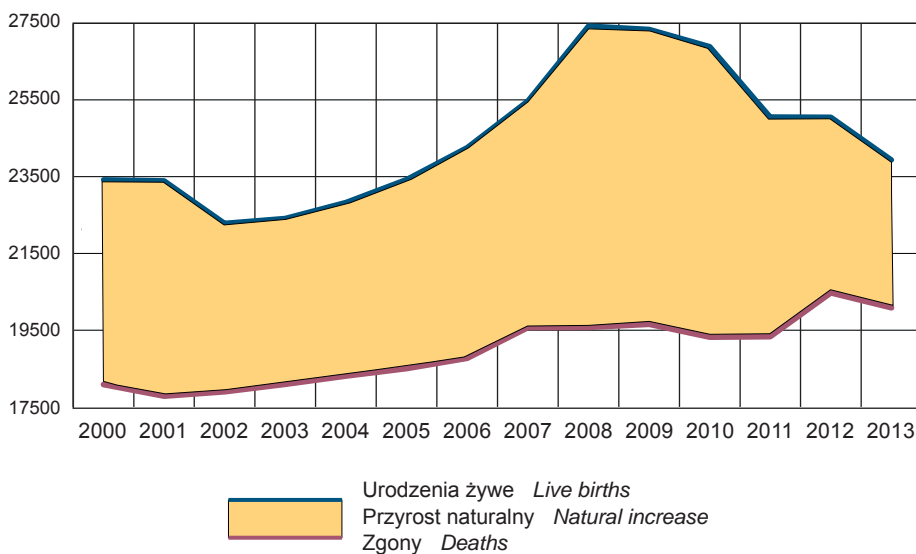
Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2013

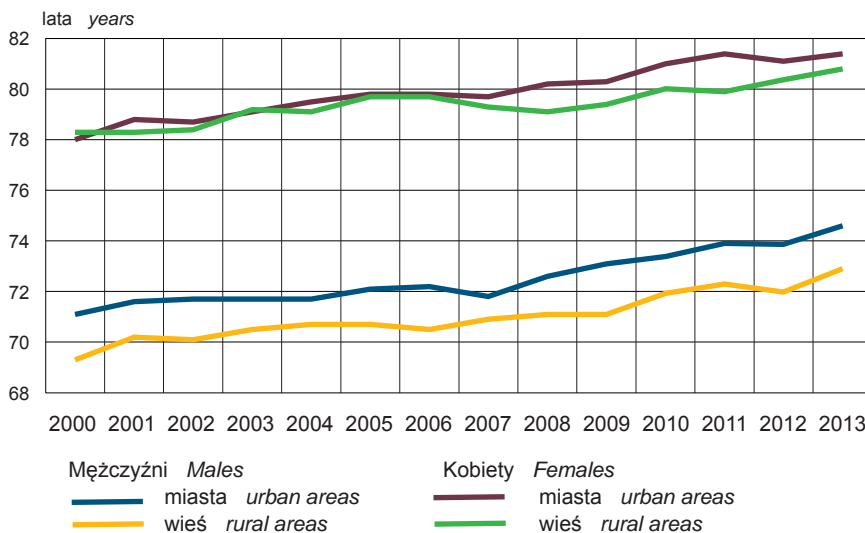
As of 31 XII

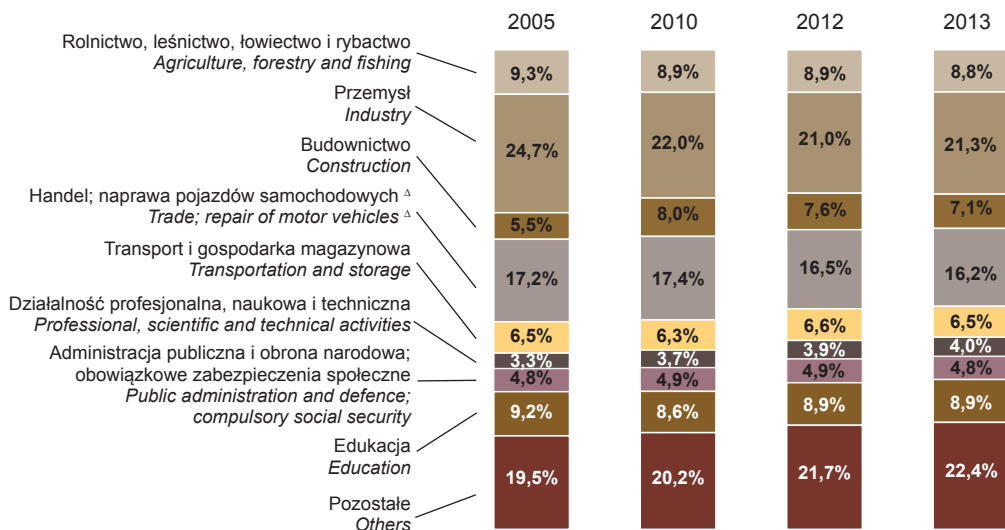
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT LIFE EXPECTANCY AT AGE OF 0

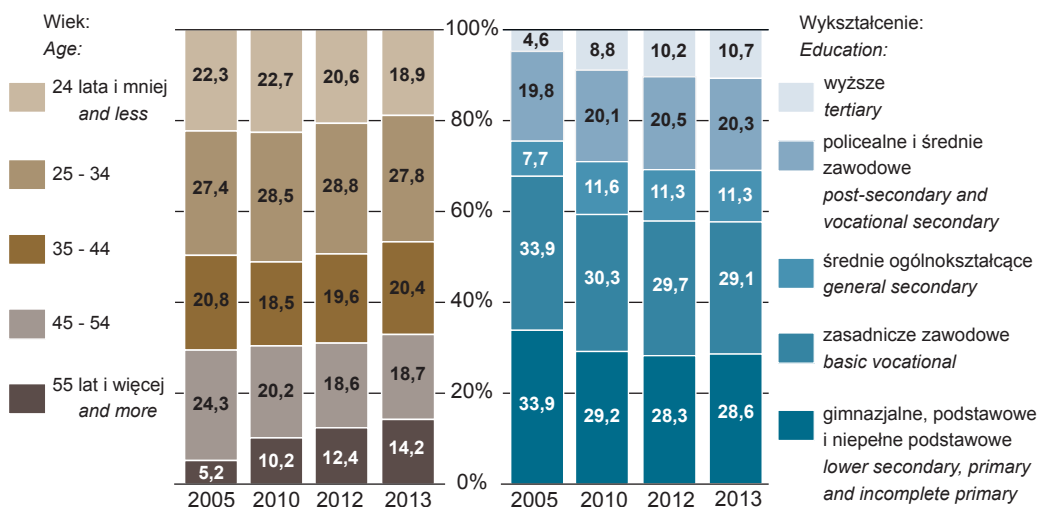

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a WEDŁUG SEKCJI
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS
As of 31 XII

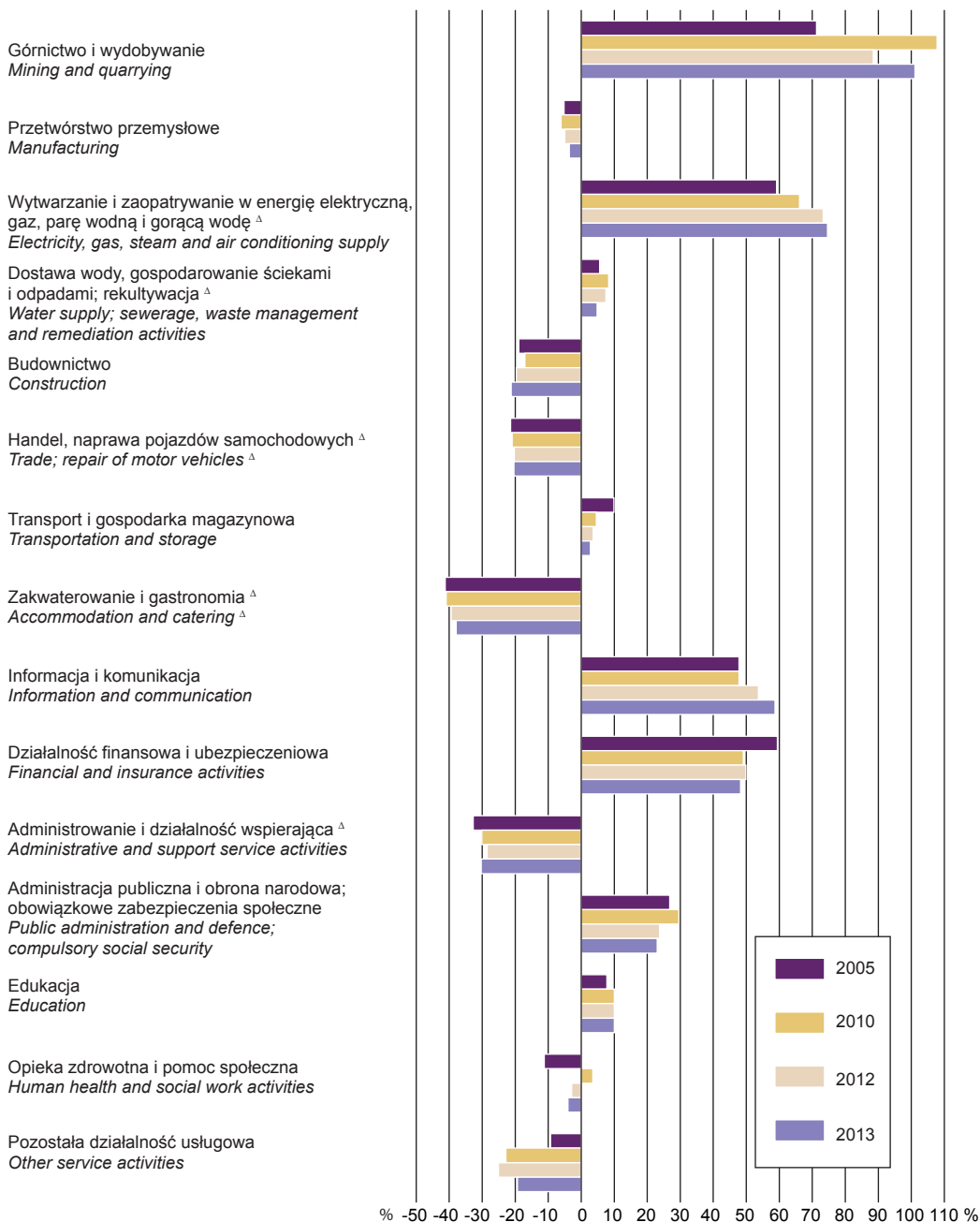
^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe.
^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture – estimated data.

**STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH
WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
Stan w dniu 31 XII
**STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS
BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL**
As of 31 XII

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ
W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA
W WOJEWÓDZTWIE ^a**

**RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES
IN SELECTED SECTIONS FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES
IN VOIVODSHIP ^a**

^a Dotyczy przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto.

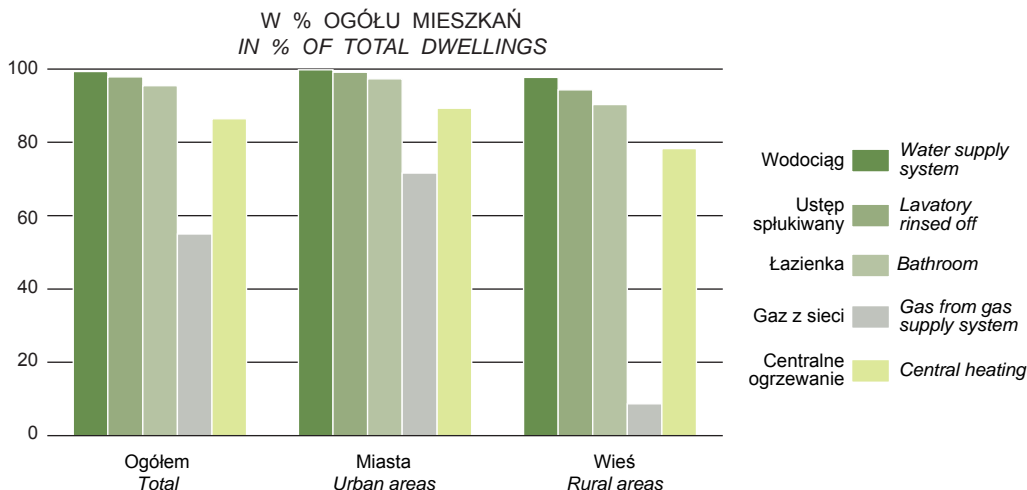
^a Concern monthly average gross wages and salaries.

MIESZKANIA^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS^a FITTED WITH INSTALLATIONS IN 2013

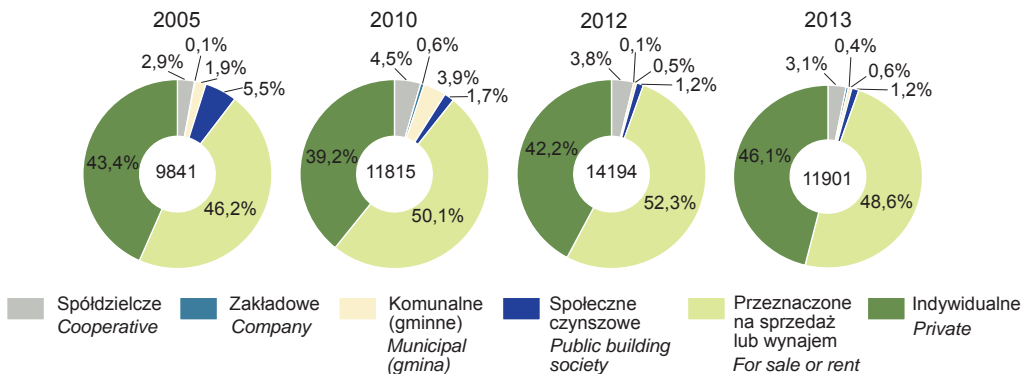
As of 31 XII

a Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.
a Based on balances of dwelling stocks.

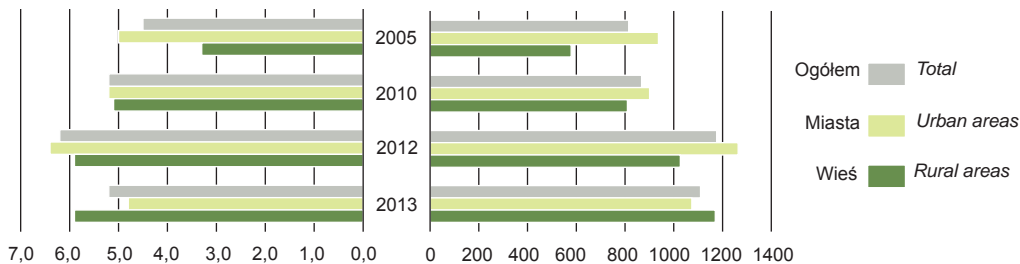
MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM BUDOWNICTWA

DWELLINGS COMPLETED BY TYPE OF CONSTRUCTION

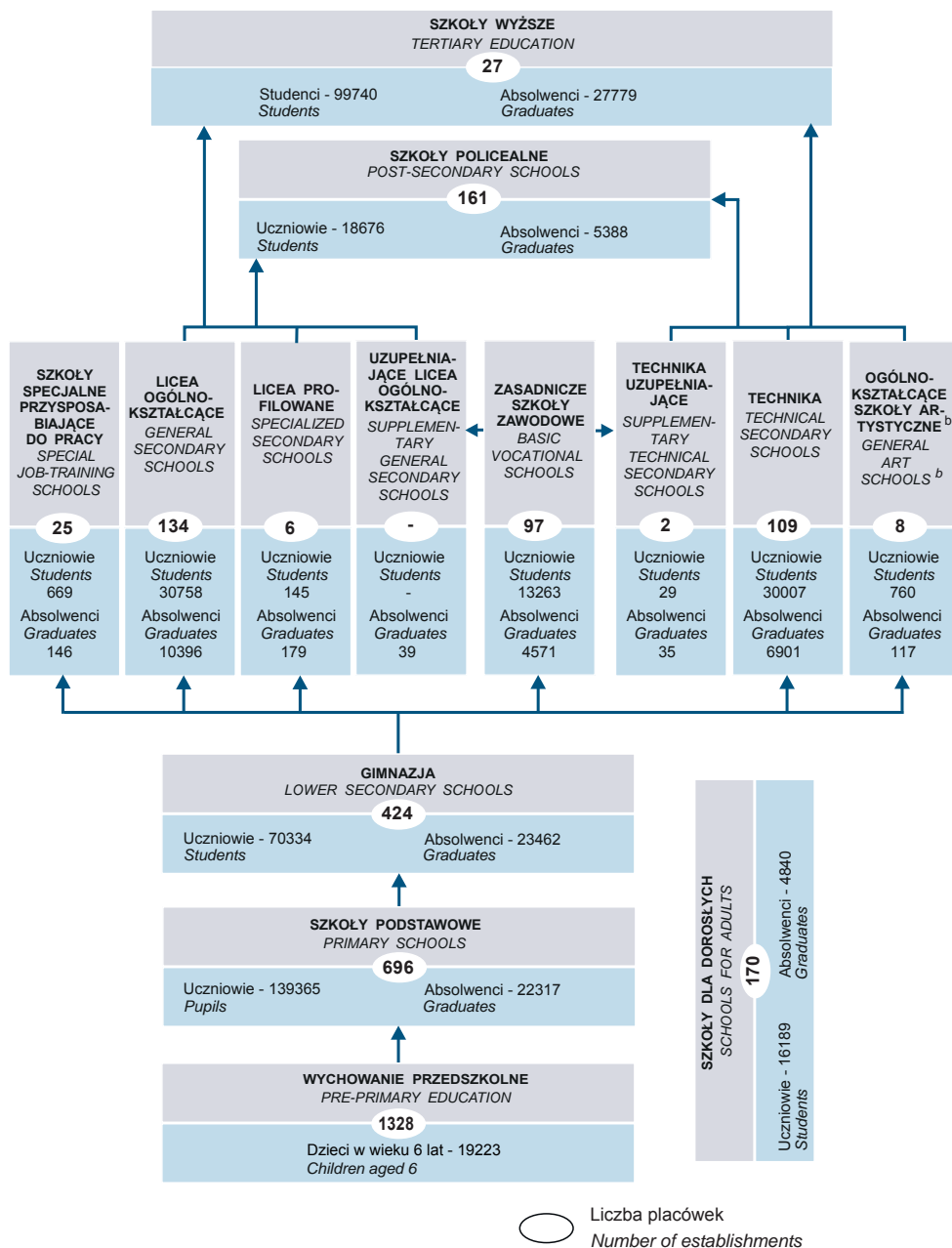
NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

NA 1000 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW
PER 1000 MARRIAGES CONTRACTED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2013/2014 ^a

EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2013/2014 SCHOOL YEAR ^a

^a Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi. Absolwenci z roku szkolnego 2012/2013. Dające uprawnienia zawodowe.

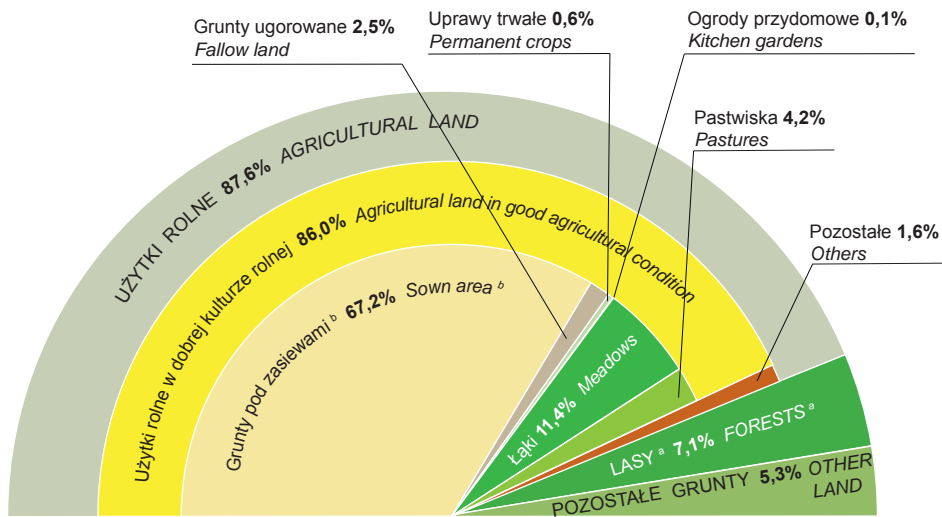
^a As of beginning of the school year; including special schools. Graduates from the 2012/2013 school year.
^b Leading to professional certification.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2013 R.

Stan w czerwcu

LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2013

As of June

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. b Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

a Including land connected with silviculture. b Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2012 R.

(ceny stałe 2010 r.)

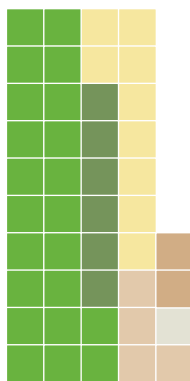
STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2012

(constant prices 2010)

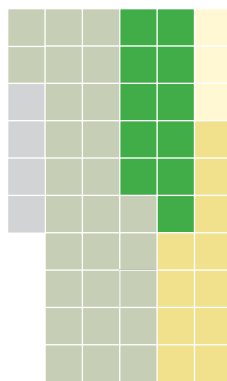
PRODUKCJA ROŚLINNA - 44%
CROP OUTPUT

PRODUKCJA ZWIERZĘCA - 56%
ANIMAL OUTPUT

- Zboża
Cereals
- Ziemniaki
Potatoes
- Przemysłowe
Industrial
- Warzywa
Vegetables
- Owoce
Fruit
- Pozostałe
Others

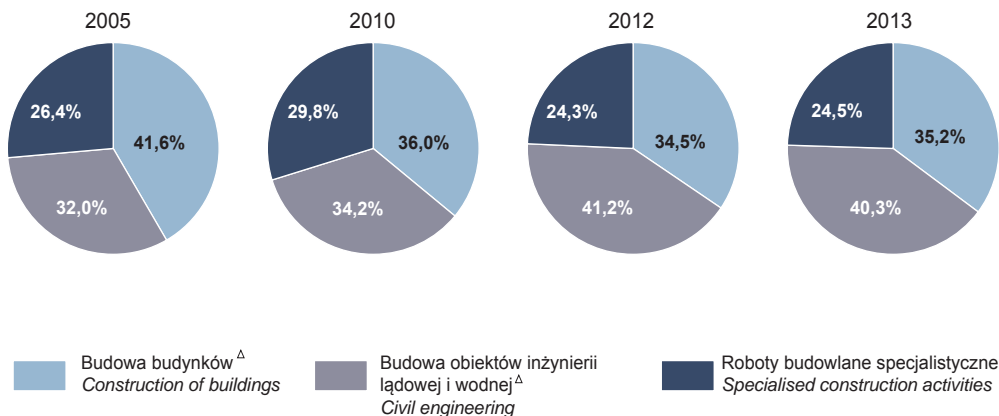

- Żywiec rzeźny:
Animals for slaughter:
- bydło (bez cieląt)
cattle (excluding calves)
 - trzoda chlewna
pigs
 - drób
poultry
- Mleko krowie
Cow's milk
- Jaja kurze
Hen eggs

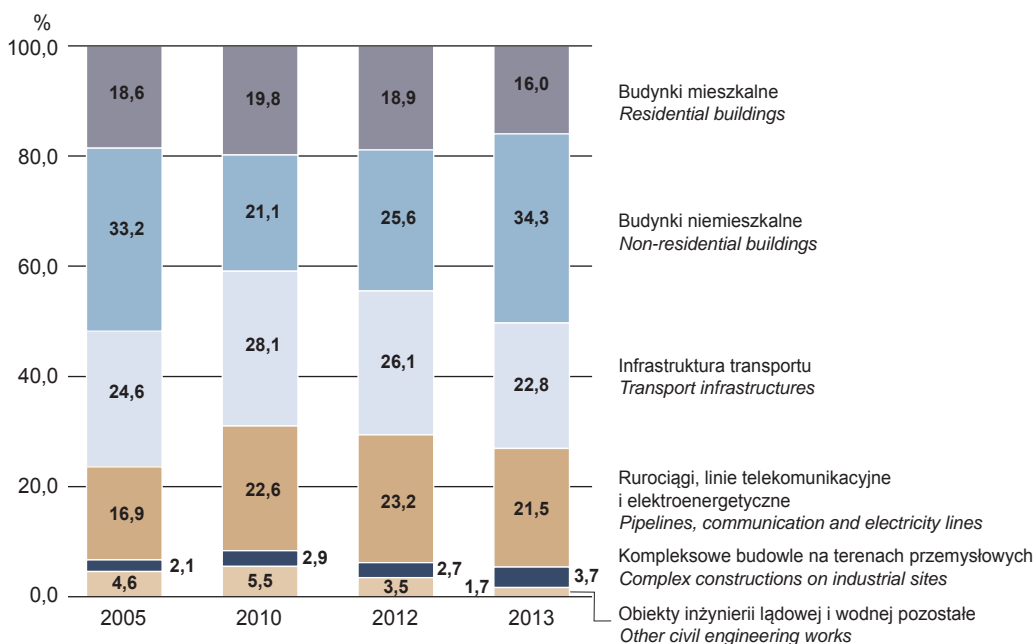

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ ^a (ceny bieżące) STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION ^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISIONS

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

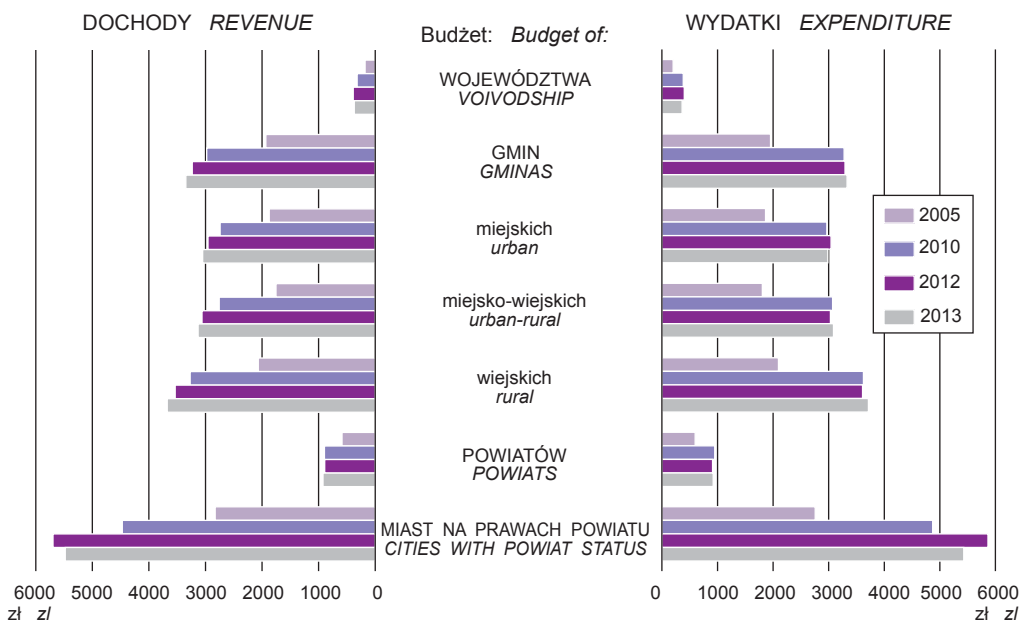

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa pomorskiego, siłami własnymi bez podwykonawców. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Pomorskie Voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

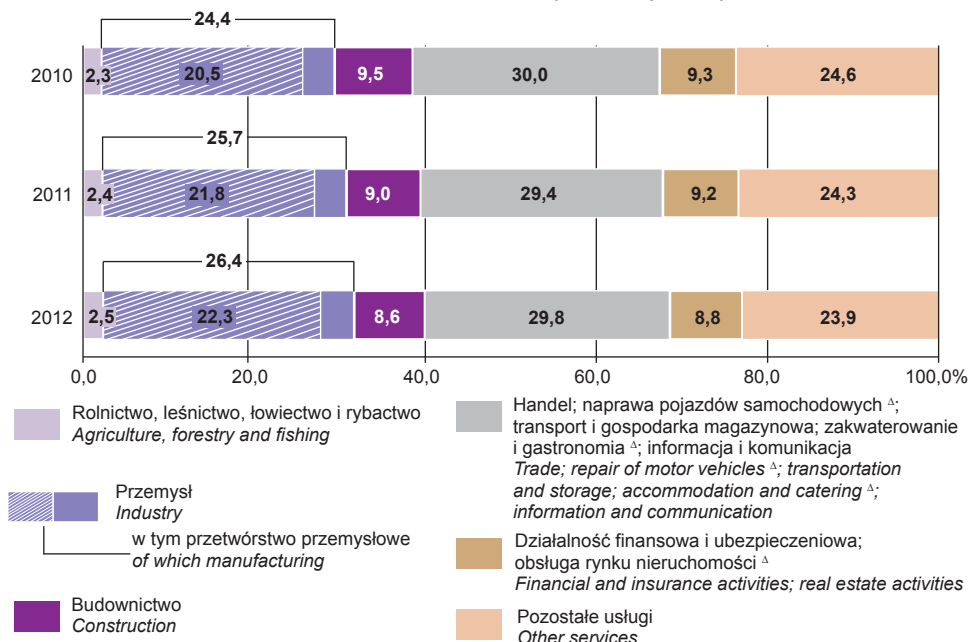
DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS PER CAPITA

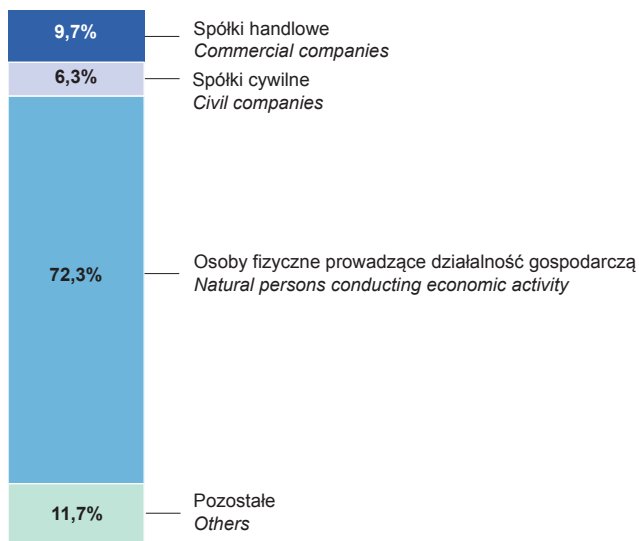
STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

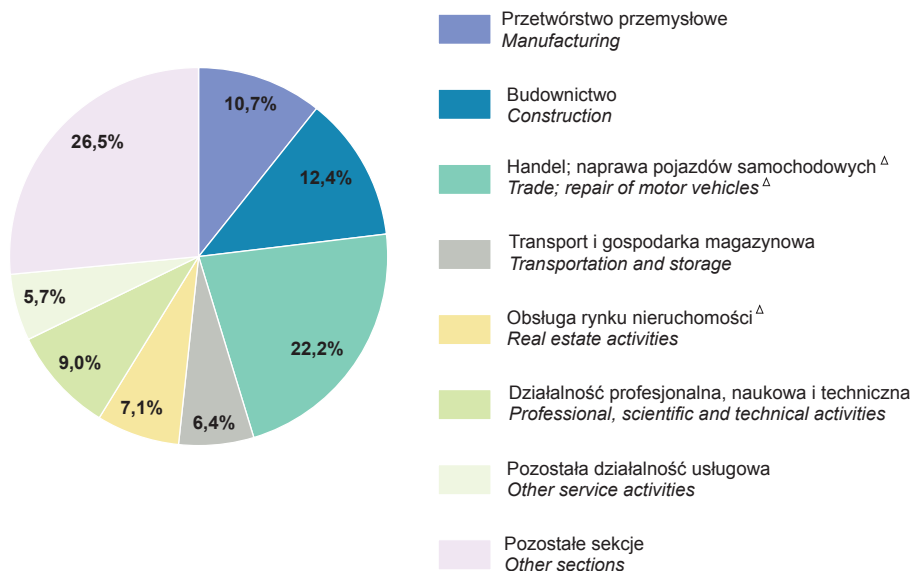

STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ ^a W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY ^a IN 2013
As of 31 XII

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.